

John Fante

Întreabă praful

Acum un film de succes

roman

HUMANITAS fiction

JOHN FANTE

Întrebă praful

Cu o introducere de
CHARLES BUKOWSKI

Traducere din engleză și note de
VALI FLORESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României FANTE, JOHN
Întreabă praful / John Fante; trad. din lb. engleză de Vali Florescu. - Bucureşti: Humanitas, 2006
ISBN (10) 973-50-1307-X; ISBN (13) 978-973-50-1307-3 I. Florescu, Vali (trad.)
821.111-31=135.1
ISBN (10) 973-50-1307-X ISBN (13) 978-973-50-1307-3

Întreabă praful *e povestea lui Arturo Bandini, un tânăr scriitor din Los Angeles-ul trepidant al anilor '30 care se îndrăgosteşte nebuneşte de senzuala şi*

incontanstanta Camilla Lopez, o chelneriţă mexicană dependentă de marijuana şi de o relaţie fără speranţă cu un bolnav de tuberculoză. Încercând să supravieţuiască într-o lume dominată de prejudecăţi rasiale şi suficienţă, tânărul persevereazǎ până când, într-un final, îşi vede publicat primul roman. Însă, din acest moment, soarta îi joacă feste, punând sub semnul întrebării vocaţia şi fericirea lui Bandini. Aclamat drept cel mai frumos omagiu literar adus oraşului Los Angeles, **Întreabă praful***, roman inspirat chiar din biografia autorului, este un amestec cuceritor de umor şi sinceritate dureroasă.*

Introducere

Eram un tânăr muritor de foame ş i alcoolic, care se străduia să devină scriitor. Cea mai mare parte a lecturilor mi le făceam la Biblioteca Publică din Los Angeles, ş i nimic din ce citeam nu avea legătură cu mine ori cu străzile ori cu oamenii din jurul

meu. Părea că toată lumea foloseşte cuvintele doar pentru a se juca, iar cei care nu spuneau absolut nimic erau consideraţi scriitori excelenţi. Scrisul lor era un amestec de subtilitate, meşteşug şi formă, era citit şi predat în şcoli, ingerat şi trecut mai departe. Era o găselniţă cât se poate de confortabilă, un Cuvânt-Cultură foarte elegant şi atent. Trebuia să te întorci la scriitori ruşi pre-Revoluţie ca să găseşti un pic de risc, un pic de pasiune. Existau, fireşte, excepţii, dar acestea erau atât de puţine, încât terminai repede de citit şi rămâneai uitându-te în gol la rânduri întregi de cărţi din cale-afară de plicticoase. După o experienţă de atâtea secole, cu toate avantajele lor, modernii pur şi simplu nu erau la fel de buni.

Am scos din raft carte după carte. De ce nu spune niciunul dintre ei nimic? De ce nu îşi strigă nimeni păsul?

Am încercat alte săli ale bibliotecii. Secţia de Religie era doar o mlaştină uriaşă în care te înnămoleai imediat – cel puţin, cu mine aşa s-a întâmplat. Am intrat la Filozofie. Am dat peste câţiva nemţi plini de amărăciune, care m-au binedispus o vreme, apoi totul s-a sfârşit. Am încercat Matematica, dar matematica superioară era exact ca religia: eram complet paraleli. Părea că lucrul de care aveam eu nevoie lipsea cu desăvârşire.

Am încercat la Geologie, care m-a intrigat, dar care, într-un final, nu mi-a oferit sprijinul necesar.

Am găsit nişte cărţi despre chirurgie, care m-au încântat: cuvintele erau noi, iar ilustraţiile minunate. Mi-a plăcut în special şi am memorat operaţia la mezocolon.

Apoi am lăsat baltă chirurgia şi m-am întors în sala cea mare cu romancierii şi cu nuveliştii. (Când aveam suficient

vin ieftin de băut, nu mă duceam niciodată la bibliotecă. Biblioteca era un loc foarte potrivit în care să te duci dacă nu aveai nimic de mâncat sau de băut, iar proprietăreasa era cu ochii după tine ş i după banii pe chirie pe care i-i datorai. La bibliotecă, cel puţ in, aveai acces liber la toaletă.) Am văzut destul de mulţ i vagabonzi acolo, majoritatea adormiţ i deasupra cărţ ilor lor.

Am continuat să dau roată uriaş ei săli, scoţ ând cărţ ile din rafturi, citind câteva rânduri, câteva pagini, apoi punându-le la loc.

Ş i, într-o zi, am găsit o carte ş i am deschis-o, iar în faţ a mea se găsea exact ce căutasem. Am rămas în picioare câteva clipe, citind. Apoi, ca un om care a găsit aur la groapa de gunoi, am dus cartea la o masă. Rândurile curgeau cu uş urinţ ă pe pagină, cu o fluenţ ă firească. Fiecare rând pulsa de propria sa energie ş i era urmat de altul la fel de puternic. Substanţ a însăş i a fiecărui rând îi dădea o anume formă paginii, lăsând senzaţ ia că aici se sculptează ceva. Aici era, în fine, un om care nu se temea de emoţ ie. Umorul ş i durerea erau întretăiate cu o simplitate superbă, începutul acelei cărţ i a fost pentru mine un imens ş i nebunesc miracol.

Aveam fiş ă la bibliotecă. Am luat cartea cu împrumut, am dus-o la mine în cameră, m-am suit în pat ş i am citit-o ş i, cu mult înainte de a o termina, am ş tiut că am în faţ a mea un om care a creat o nouă scriitură. Cartea se numea *Întreabă praful*, iar autorul ei era John Fante. Avea să reprezinte o influenţ ă de o viaţ ă asupra scrisului meu. Am terminat *Întreabă praful* ş i am căutat alte cărţ i de-ale lui în bibliotecă. Am găsit două: *Dago Red* ş i *Wait Until Spring, Bandini*. Erau de acelaş i calibru, scrise despre ş i din măruntaie ş i inimă.

Da, Fante mi-a lăsat o impresie puternică. La scurtă vreme după ce am citit aceste cărţi, m-am mutat cu o femeie. Era o beţivancă şi mai mare decât mine, ne certam violent şi deseori urlam la ea: „Să nu mă faci pe mine javră nenorocită! Eu sunt Bandini, Arturo Bandini"

Fante a devenit zeul meu şi ştiam că zeii trebuie lăsaţi în pace, că nu te duci să le baţi la uşă. Şi totuşi, îmi plăcea să ghicesc cam pe unde a locuit pe Angel's Flight şi îmi închipuiam că era posibil să trăiască încă în acelaşi loc. Aproape în fiecare zi treceam pe acolo şi mă gândeam: oare asta să fie fereastra pe care s-a strecurat Camila afară? Sau: asta o fi uşa hotelului? Ăsta e holul? N-am ştiut niciodată.

Treizeci şi nouă de ani mai târziu, am recitit *Întreabă praful*. Adică l-am recitit anul acesta şi încă mai stă în picioare, aşa cum stau şi celelalte cărţi ale lui Fante, însă acest roman este preferatul meu, pentru că el a fost cel care a marcat pentru mine momentul în care am descoperit magia. Mai sunt şi alte cărţi, în afară de *Dago Red* şi *Wait Until Spring, Bandini*. E vorba de *Full of Life* şi *The Brotherhood of the Grapes*. Şi, în acest moment, Fante lucrează la un nou roman, *A Dream from Bunker Hill*.

Într-un final, anul acesta, printr-un anume context de împrejurări, l-am întâlnit pe autor. Mai sunt multe lucruri de spus despre povestea lui John Fante. Este o poveste despre un mare noroc şi un destin cumplit şi despre un curaj rar, înnăscut. Ea va fi spusă într-o zi, dar simt că nu doreşte să o spun aici. Un singur lucru vreau să mai adaug, şi anume că atât cuvintele, cât şi persoana care le-a scris sunt la fel: puternice, umane şi pline de căldură.

Ajunge, cred. Acum, această carte vă aparţine.

Charles Bukowski 6 mai 1979

Capitolul unu

Într-o noapte, stăteam pe pat în camera mea de hotel de pe Bunker Hill, aflată chiar în centrul oraş ului Los Angeles. Era o noapte importantă din viaţ a mea, fiindcă trebuia să iau o decizie referitoare la hotel. Fie plăteam, fie plecam: aş a spunea biletul pe care proprietăreasa mi-l strecurase pe sub uş ă. O problemă importantă, care merita o deosebită atenţ ie. Am rezolvat-o închizând lumina ş i culcându-mă.

Dimineaţ ă m-am trezit, am hotărât că ar trebui să fac mai mult sport ş i am început în secunda următoare. Am făcut câteva aplecări. Apoi m-am spălat pe dinţ i, am simţ it gust de sânge, am văzut roz pe periuţ ă, mi-am adus aminte de înş tiinţ area primită ş i am decis să ies ş i să-mi iau o cafea.

M-am dus la restaurantul la care mergeam de fiecare dată când aveam chef de un restaurant, m-am aş ezat pe un scaun înalt de la tejgheaua lungă ş i am comandat cafea. Avea cât de cât gust de cafea, dar nu merita cei cinci cenţ i. Cât am stat acolo, am fumat câteva ţ igări, am citit tabelele cu rezumatele meciurilor din American League [1], le-am evitat cu

[1] The American League, una dintre cele două ligi principale de baseball din SUA ş i Canada, numită ş i Junior Circuit.

scrupulozitate pe cele din National League[1] ş i am constatat cu satisfacţ ie că Joe DiMaggio încă mai face cinste neamului italienilor, el fiind cel care a condus în ligă la numărul de lovituri.

Un mare atacant, DiMaggio ăsta. Am ieş it din restaurant, m-am oprit ca înaintea unui aruncător ş i-am marcat. Apoi am pornit pe stradă spre Angel’s Flight, întrebându-mă ce să fac în ziua respectivă. Însă nu aveam nimic de făcut, aş a că m-am hotărât să mă plimb prin oraş .

Am luat-o pe Olive Street, trecând pe lângă un bloc galben jegos, încă umed ca o sugativă de la ceaţ a de noaptea trecută ş i m-am gândit la prietenii mei Ethie ş i Cari, care erau din Detroit ş i locuiseră acolo, ş i mi-am adus aminte de noaptea în care Cari a lovit-o pe Ethie fiindcă aceasta urma să aibă un copil, iar el nu-ş i dorea niciun copil. Dar au făcut copilul ş i cu asta, basta. Apoi mi-am amintit de interiorul acelui apartament, de mirosul lui de ş oareci ş i de praf, ş i de bătrânele care stăteau în holul de la intrare în după-amiezile fierbinţ i, ş i de femeia în vârstă cu picioare frumoase. Mi-am adus aminte apoi de liftier, un amărât din Milwaukee, care părea să se uite cu dispreţ la tine ori de câte ori spuneai la ce etaj, de parcă numai un idiot ar fi putut alege etajul acela, ş i care avea mereu la el în lift o tavă cu sandviş uri ş i o revistă ieftină.

Apoi am coborât pe Olive Street, am trecut de îngrozitoarele case-tip de lemn care duhneau a poveş ti de groază ş i am ajuns la Philarmonic Auditorium ş i mi-am adus aminte cum mă dusesem acolo cu Helen ca să ascultăm Don Cossack Choral Group ş i cum m-am plictisit ş i ne-am certat din cauza asta, ş i

[1] The National League, cunoscută ş i sub denumirea de Senior Circuit.

mi-am amintit cu ce era îmbrăcată Helen în ziua respectivă – o rochie albă, ş i cum îmi zbârnâiau vintrele când o atingeam. Ah, Helen, ce fată – dar nu e acum momentul.

Aş a că am ajuns la intersecţ ia dintre Fifth ş i Olive, unde tramvaiele uriaş e îţ i perforau timpanele cu zgomotele lor, mirosul de benzină făcea ca palmierii din depărtare să aibă un aer trist, iar trotuarul închis la culoare era încă umed de la ceaţ a nopţ ii trecute.

Astfel că acum mă aflam în fata hotelului Biltmore ş i mă plimbam pe lângă ş irul de taxiuri galbene, ai căror ş oferi dormeau, cu excepţ ia celui de lângă uş a principală, ş i m-am gândit la indivizii ăş tia ş i la fondul lor de informaţ ii, ş i mi-am amintit de ziua când Ross ş i cu mine am făcut rost de o adresă de la unul dintre ei, cum acesta ne-a aruncat o căutătură piezi ş ă ş i obscenă, după care ne-a dus, dintre toate locurile posibile, tocmai pe Temple Street, iar acolo n-am dat decât peste două exemplare total neatractive, iar Ross a mers până la capăt, însă eu am rămas în salon ş i mi-am pus plăci la fonograf ş i eram speriat ş i singur.

În clipa în care am trecut pe lângă portarul de la Biltmore, ş i l-am urât pe loc, cu ş nururile lui galbene, cu cei un metru optzeci ai lui ş i cu aerul ăla demn, un automobil negru a virat spre hotel ş i din el a coborât un bărbat. Părea bogat; apoi a coborât o femeie ş i era frumoasă, avea pe ea o haină de vulpe argintie ş i era ca un cântec care a traversat trotuarul ş i s-a strecurat apoi înăuntru, prin uş ile turnante, ş i m-am gândit o, Doamne, ce mi-aş dori ş i eu măcar o părticică din toate astea, doar o zi ş i o noapte din toate astea, ş i am pornit mai departe, iar ea era un vis, ş i parfumul ei încă se mai simţ ea în aerul jilav al dimineţ ii.

Apoi a trecut foarte mult timp, în care am rămas în faţ a unei tutungerii ş i m-am uitat la pipele din vitrină, ş i lumea întreagă a dispărut, cu excepţ ia acelei vitrine, ş i am rămas ş i le-am fumat pe toate, ş i m-am văzut, mare autor, cu pipă italiană elegantă, făcută din iarbă neagră ş i cu baston, coborând dintr-un automobil negru de lux, iar ea se afla acolo, a naibii de mândră de mine, doamna cu blană de vulpe argintie. Ne-am semnat în registrul de oaspeţ i, apoi am luat câte un cocteil ş i am dansat, apoi am mai luat câte un cocteil, iar eu am recitat câteva versuri în sanscrită, ş i lumea era atât de minunată, fiindcă la fiecare două secunde câte o tipă superbă se oprea ş i se uita la mine, marele autor, ş i nu avea să fie mulţ umită până când nu aveam să-i dau un autograf pe meniu, iar fata cu vulpea argintie era foarte geloasă.

Los Angeles, dă-mi ş i mie o părticică din tine! Los Angeles, vino la mine aş a cum vin ş i eu spre tine, aş a cum paş ii mei îţ i străbat străzile, oraş frumos, pe care îl iubesc atât de mult, tu, floare tristă a nisipului, tu, oraş frumos.

O zi ş i încă o zi ş i ziua de dinainte – la biblioteca pe ale cărei rafturi se aflau toţ i adevăraţ ii, bătrânul Dreiser, bătrânul Mencken, toţ i băieţ ii ăia, ş i m-am dus să-i văd, salutare Dreiser, salutare Mencken, salutare, salutare: există un loc ş i pentru mine, care începe cu B, la raftul cu litera B, Arturo Bandini, faceţ i loc pentru Arturo Bandini, faceţ i loc pentru cartea lui, ş i m-am aş ezat la masă ş i m-am uitat să văd locul în care ar fi cartea mea, chiar acolo, lângă Arnold Bennett; nu e chiar aş a mare brânză de capul lui Arnold Bennett, dar noroc că am să fiu eu acolo, ca să mai ridic un pic nivelul raftului cu B, bătrânul Arturo Bandini, unul dintre adevăraţ i, până când îş i va face apariţ ia o fată, iar sala de

ficţiune va fi invadată de un iz de parfum, iar un ţaca-ţaca de tocuri înalte va sfâşia monotonia celebrităţii mele. Zi de gală, vis de gală!

Însă proprietăreasa, proprietăreasa cea cu părul alb, tot continua să-mi scrie bileţele; era din Bridgeport, Connecticut, soţul îi murise, era complet singură pe lume şi nu avea încredere în nimeni, nu îşi permitea să aibă, aşa mi-a spus, şi mi-a zis că va trebui să plătesc. Suma creştea ca deficitul naţional, trebuia să plătesc până la ultimul cent sau să plec – douăzeci de dolari, depăşisem termenul cu cinci săptămâni şi, dacă nu plăteam, îmi punea poprire pe geamantan; doar că eu nu aveam niciun geamantan, ci doar o valiză de carton care n-avea nici măcar o curea de siguranţă, fiindcă respectiva curea se afla în jurul pântecului meu şi îmi ţinea pantalonii, deşi nu prea avea ce să mai ţină, că pantalonii mei abia dacă se mai ţineau ei.

— Tocmai am primit o scrisoare de la agentul meu, i-am spus. Agentul meu din New York. Zice că am mai vândut una; nu zice unde, dar spune că a vândut una. Aşa că nu vă faceţi griji, doamnă Hargraves, nu intraţi în panică, într-o zi sau două îi veţi avea.

Însă ea nu putea să se încreadă într-un mincinos ca mine. Nu era propriu-zis o minciună; era o dorinţă, nu o minciună, şi poate că nu era nici măcar o dorinţă, poate era un fapt, pe care nu-l puteam certifica decât pândind poştaşul, scrutându-l îndeaproape, verificându-i teancul de scrisori pe care îl pune pe masa din holul de la intrare şi întrebându-l direct dacă are ceva pentru Bandini. Dar, după şase luni la acel hotel, nu mai era nevoie să-l întreb. Mă vedea venind şi întotdeauna dădea din cap că da sau că nu înainte de a-l

întreba: nu, de trei milioane de ori; da, o dată.

Într-o zi, a venit o scrisoare frumoasă. A, primeam multe scrisori, însă asta era singura scrisoare frumoasă, şi a sosit dimineaţa şi zicea (expeditorul vorbea despre *Căţelul care a râs*) că a citit *Căţelul care a râs* şi că i-a plăcut; zicea, domnule Bandini, dacă am întâlnit vreodată un geniu, dumneavoastră sunteţi acela. Expeditorul se numea Leonardo, un mare critic italian, doar că nu era cunoscut drept critic, era doar un individ din West Virginia, dar era un om mare şi era critic şi a murit. Când scrisoarea mea paravion a ajuns în West Virginia era mort, iar sora lui mi-a returnat-o. Mi-a scris şi ea o scrisoare frumoasă, şi ea era un critic destul de bun, şi-mi spunea că Leonardo a murit de tuberculoză, dar a fost fericit până în cea din urmă clipă a vieţii lui, şi unul dintre ultimele lucruri pe care le-a făcut a fost să stea în capul oaselor în pat şi să-mi scrie despre *Căţelul care a râs*: un vis născut din viaţă, dar foarte important; Leonardo, acum mort, un sfânt în ceruri, egal al oricăruia dintre cei doisprezece apostoli.

Toţi cei din hotel au citit *Căţelul care a râs*, absolut toată lumea: o poveste care să te facă să mori cu mâna pe pagină, şi nici măcar nu era despre vreun căţel: era o poveste inteligentă, mustind de poezie. Iar marele editor, nimeni altul decât J.C. Hackmuth[1], a cărui semnătură aduce cu nişte hieroglife chinezeşti, a spus într-o scrisoare: o mare povestire,

---

[1] Personajul editorului este evident inspirat de H. L. Mencken, editor, scriitor şi critic, considerat unul dintre cei mai importanţi jurnalişti americani. Fondator şi editor (între 1924-1933) al revistei American Mercury, a scris eseuri de critică socială adresate clasei de mijloc. Aici a apărut prima povestire a lui John Fante, cei doi devenind ulterior prieteni.

ş i sunt mândru să fiu eu cel care o publică. Doamna Hargraves a citit-o ş i după aceea m-a privit cu alţ i ochi. Mi s-a oferit posibilitatea de a locui în acel hotel, ş i nu am fost aruncat afară în frig, mai exact, în arş iţ ă, datorită povestirii *Căţ elul care a râs*. Doamna Grainger de la camera 345, adeptă a Ş tiinţ ei creş tine[1] (ş olduri minunate, dar cam trecută) din Battle Creek, Michigan, stătea în hol ş i aş tepta să moară, însă *Căţ elul care a râs* a adus-o înapoi la viaţ ă, iar acea privire din ochii ei mi-a spus că e bine ş i că am dreptate, dar speram ca ea să mă întrebe cum stau cu finanţ ele, cum mă descurc ş i atunci eu m-am gândit de ce nu-i ceri să-ţ i împrumute o hârtie de cinci dolari, dar n-am făcut-o ş i m-am îndepărtat pocnind din degete dezgustat.

Hotelul se chema Alta Loma. Era ridicat pe un deal, în sens invers, chiar acolo, pe creasta lui Bunker Hill, ş i era construit sub panta dealului, astfel încât parterul era la nivelul străzii, dar etajul zece era cu zece niveluri dedesubt. Dacă aveai camera 862, te urcai în lift ş i coborai opt etaje ş i, dacă voiai să ajungi în *truck room*[2], nu coborai, ci te urcai spre pod, cu un etaj deasupra parterului.

Ah, ce mi-ar fi plăcut o mexicană! Mă gândeam la ea întruna, la mexicana mea. Nu aveam niciuna, dar străzile erau pline de ele, Piaza ş i Chinatown erau pe jar din cauza lor ş i, într-un fel,

---

[1] Una dintre cele patru mari secte creş tine din SUA, alături de Martorii lui Iehova, mormonism ş i adventismul de Ziua a Ş aptea.

[2] Încăpere în care se poate intra cu maş ina, în care nu există pat, dar care este dotată cu baie ş i alte facilităţ i.

toate erau ale mele, asta şi cealaltă, şi într-o bună zi, când aveam să primesc un cec, aveam să-mi transform dorinţa în realitate. Între timp, eram liber, iar ele erau prinţese aztece şi maiaşe, le vedeam în Grand Central Market, unde lucrau cu ziua, sau în Biserica Sfintei Fecioare, şi m-am dus chiar şi la liturghie ca să le privesc. Era un comportament cu iz de sacrilegiu, dar era mai bine decât să nu mă duc deloc la mesă, astfel încât, atunci când îi scriam mamei în Colorado, îi puteam spune adevărul. Dragă mamă: Duminica trecută am fost la liturghie. În Grand Central Market, m-am izbit în prinţese accidental cu intenţie. Asta îmi dădea ocazia de a le vorbi, şi am zâmbit şi am spus scuzaţi-mă. Acele fete frumoase, atât de fericite când te purtai ca un gentleman şi tot restul, doar ca să le ating şi să duc cu mine amintirea acelei clipe înapoi în camera mea, unde praful se aduna pe maşina de scris, iar şoricelul Pedro stătea în gaura lui, iar ochii lui negri mă priveau cât ţineau visul şi reveria.

Şoricelul Pedro, un şoricel cumsecade, dar niciodată domesticit, refuzase să fie transformat într-un animal de casă sau învăţat să-şi facă nevoile unde trebuie. L-am zărit din prima clipă când am intrat în cameră, în perioada mea de glorie, când *Căţelul care a râs* tocmai apăruse în numărul curent al revistei, cel pe august. Asta a fost acum cinci luni, în ziua în care am coborât din autobuzul de Colorado, cu o sută şi cincizeci de dolari în buzunar şi planuri mari. Pe vremea aceea aveam o filozofie personală. Iubeam deopotrivă oamenii şi animalele, iar Pedro nu făcea excepţie de la regulă; însă brânza a devenit un articol de lux, Pedro şi-a chemat toţi prietenii, care mi-au invadat camera, aşa că a trebuit să iau măsuri şi să le dau pâine. Nu le-a plăcut. Îi răsfăţasem şi au

plecat în altă parte, cu toţ ii în afara lui Pedro, ascetul, care se mulţ umea să roadă paginile unei Biblii Gideon vechi.

Ah, acea primă zi! Doamna Hargraves mi-a deschis uş a camerei ş i am văzut-o: mochetă roş ie pe jos, poze cu un peisaj englezesc de ţ ară pe pereţ i ş i, alături, un duş . Camera se afla jos, la etajul ş ase, camera 678, aproape de panta dealului, aş a că fereastra mea se afla la acelaş i nivel cu colina înverzită ş i nu era nevoie de cheie, pentru că fereastra era în permanenţ ă deschisă. Prin acea fereastră am văzut primul palmier din viaţ a mea, la mai puţ in de doi metri de mine ş i, fireş te, gândul m-a purtat imediat la Palm Sunday[1] ş i la Egipt ş i la Cleopatra, însă palmierul avea crengile înnegrite, pătate de monoxidul de carbon venind dinspre Third Street Tunnel, iar coaja trunchiului îi era sufocată de praful ş i de nisipul suflate dinspre deserturile Mojave ş i Santa Ana.

Dragă mamă, scriam acasă în Colorado. Dragă mamă, lucrurile par să meargă din ce în ce mai bine. Un mare editor a venit în oraş ş i am luat prânzul cu el ş i am semnat un contract pentru un număr de povestiri, dar n-am să te plictisesc cu toate detaliile, dragă mamă, fiindcă ş tiu că nu te interesează deloc scrisul, aş a cum nu-l interesează nici pe tata, tot ce trebuie să ş tii e că e un contract foarte avantajos, doar că, din păcate, începe abia peste câteva luni. Aş a că, te rog, trimite-mi zece dolari, mamă, trimite-mi cinci, mamă dragă, fiindcă editorul (ţ i-aş spune numele lui, dar ş tiu că nu te interesează asemenea lucruri) e hotărât să mă lanseze dându-mi pe mână cel mai mare proiect pe care îl are.

[1] Echivalentul catolic al duminicii Floriilor, comemorând intrarea lui Isus în Ierusalim ş i drumul său presărat cu frunze de palmier.

Dragă mamă şi Dragă Hackmuth, marele editor – ei sunt destinatarii celei mai importante părţi a corespondenţei mele, practic ai întregii mele corespondenţe. Bătrânul Hackmuth cu privirea lui încruntată şi cărare pe mijloc, marele Hackmuth cu un stilou ca o sabie, poza lui se afla pe peretele meu, cu autograful şi semnătura lui ca nişte ideograme chinezeşti. Salutare, Hackmuth, îi spuneam, Isuse, cum poţi să scrii! Apoi au urmat zilele de sărăcie lucie, iar Hackmuth a început să primească scrisori tot mai lungi de la mine. Dumnezeule, domnule Hackmuth, se întâmplă ceva cu mine: zvâcul de odinioară s-a stins şi nu mai sunt în stare să scriu. Ce ziceţi, domnule Hackmuth, clima de aici să fie de vină? Aş vrea să ştiu părerea dvs. Ce ziceţi, domnule Hackmuth, scriu la fel de bine ca William Faulkner? Aş vrea să ştiu părerea dvs. Ce ziceţi, domnule Hackmuth, oare sexul să fie de vină, fiindcă, domnule Hackmuth, fiindcă, fiindcă, şi i-am spus lui Hackmuth totul. I-am spus de fata blondă pe care am întâlnit-o în parc. I-am spus cum am acţionat şi cum am făcut-o pe fata blondă să-mi cedeze. I-am spus întreaga poveste, doar că nu era adevărată, era o minciună sfruntată – dar măcar era ceva. Măcar îmi exersam scrisul şi păstram legătura cu marele om, iar el îmi răspundea de fiecare dată. O, Doamne, ce om admirabil! Îmi răspundea imediat, un mare om răspunzând la problemele unei persoane cu talent. Nimeni nu primea atâtea scrisori de la Hackmuth, nimeni în afară de mine, şi le scoteam întruna şi le reciteam şi le sărutam. Stăteam în picioare în faţa fotografiei lui cu lacrimile curgându-mi şiroaie pe obraji, spunându-i că de data asta a făcut o alegere bună, a ales un om extraordinar, un Bandini, pe Arturo Bandini, pe mine.

Zilele de sărăcie lucie ale încăpăţânării de a merge pe acest drum. Ăsta era cuvântul potrivit, încăpăţânare: Arturo Bandini în faţa maşinii lui de scris, două zile neîntrerupte, hotărât să aibă succes – dar fără niciun rezultat, după cel mai dur şi mai puternic asediu din viaţa lui, fără a scrie măcar un rând: un singur cuvânt scris iar şi iar pe toată pagina, în susul şi în josul ei, acelaşi cuvânt – palmier, palmier, palmier, o bătaie pe viaţă şi pe moarte între palmier şi mine, câştigată de el: uite-l legănându-se în aerul albastru, pârâind domol în aerul albastru. După două zile de luptă, palmierul a câştigat, iar eu m-am târât afară pe fereastră şi m-am aşezat la rădăcina unui copac. A trecut timpul, o secundă sau două, şi am adormit, cu nişte furnicuţe maronii trăgând un chef pe cinste în părul de pe picioarele mele.

Capitolul doi

Aveam douăzeci ani. Ce naiba, îmi spuneam, n-are rost să te grăbeşti aşa, Bandini. Ai zece ani să scrii o carte, aşa că stai uşor, ieşi în lume şi învaţă despre viaţă, plimbă-te pe străzi. Asta e problema ta: nu ştii nimic despre viaţă. Doamne, măi omule, tu-ţi dai seama că n-ai fost niciodată cu o femeie? O, ba da, am fost, oho, cu câte am fost. Ba n-ai fost cu niciuna. Ai nevoie de o femeie, ai nevoie de o baie, ai nevoie de o partidă bună şi rapidă, ai nevoie de bani. Am auzit că te costă un dolar, am auzit că te costă doi dolari în locurile mai cu pretenţii, dar în centru, la Piaza, e un dolar; foarte frumos, doar că tu nu ai niciun dolar şi, încă ceva, laşule ce eşti, chiar dacă ai avea un dolar, tot nu te-ai duce, fiindcă ai avut şansa de a te duce o dată, la Denver, şi nu te-ai dus. Da, laşule ce

eşti, ţi-a fost teamă, şi încă-ţi mai e teamă, şi îţi pare bine că nu ai acel dolar.

Ţi-e teamă de o femeie! Ha, uite la el, se crede mare scriitor! Cum să poată să scrie despre femei, când el n-a avut niciodată niciuna? Ah, ce nenorocit de păcălici, ce prefăcut, nu-i de mirare că nu eşti în stare să scrii! Nu-i de mirare că nu apare nicio femeie în *Căţelul care a râs*. Nu-i de mirare că nu e o poveste de dragoste, prostule, biet şcolar cu gânduri mârşave ce eşti.

Să scrii o poveste de dragoste, să înveţi despre viaţă.

În scrisoare au venit bani. Nu era un cec de la puternicul Hackmuth, nu era confirmarea că textul mi-a fost acceptat de *The Atlantic Monthly* sau de *The Saturday Evening Post*. Erau doar zece dolari, era doar o mică avere. Mama mi-i trimisese: nişte poliţe de asigurare ieftine, Arturo, le-am schimbat pe valoarea lor nominală, iar asta e partea ta. Dar erau zece dolari; un manuscris sau altul, ceva tot a fost vândut.

Bagă-ţi-i în buzunar, Arturo. Spală-te pe faţă, piaptănă-te, dă-ţi cu ceva care să te facă să miroşi bine cât te uiţi în oglindă să vezi dacă ai fire albe, fiindcă îţi faci multe griji, Arturo, eşti îngrijorat, iar asta îţi scoate peri albi. Dar nu ai niciunul, niciun fir. Mda, dar ia uite la ochiul stâng! Pare cam lipsit de culoare. Ai grijă, Arturo Bandini: nu-ţi forţa vederea, adu-ţi aminte ce a păţit Tarkington, adu-ţi aminte ce a păţit James Joyce.

Nu-i rău, cum stai aşa în mijlocul încăperii şi vorbeşti cu poza lui Hackmuth, nu-i rău, Hackmuth, o să iasă o povestire din chestia asta, pentru tine. Cum arăt, Hackmuth? Te întrebi vreodată cum arăt, Herr Hackmuth? Îţi spui vreodată: mă întreb dacă o fi chipeş acest individ pe nume Bandini, autorul

superbului *Căţ el care a râs*?

Odată, în Denver, a mai fost o noapte ca asta, doar că eu nu eram un autor, atunci, în Denver, dar am stat într-o cameră ca asta ş i mi-am făcut toate acele planuri, ş i a fost un dezastru pentru că tot timpul cât am stat acolo nu m-am gândit decât la Fecioara Binecuvântată ş i la *să nu preacurveş ti*, iar fata care muncea din greu a dat din cap cu tristeţ e ş i a trebuit să renunţ e, dar asta s-a întâmplat cu mult timp în urmă ş i în seara asta situaţ ia va fi cu totul alta.

M-am strecurat afară pe fereastră ş i m-am uitat la pantă, până sus, în vârful colinei Bunker Hill. O noapte pentru nas, un festin pentru nasul meu, mirosind stelele, mirosind florile, mirosind deş ertul ş i praful adormit, până dincolo de vârful dealului. Oraş ul se întindea ca un pom de Crăciun, roş u ş i verde ş i albastru. Salut, case vechi, hamburgeri arătoş i ce cântaţ i în cafenele ieftine, ş i îl salut ş i pe Bing Crosby, care cântă. Ea se va purta cu mine cu blândeţ e. Nu ca fetele din copilăria mea, ca fetele de pe vremea adolescenţ ei mele sau ca fetele de la universitate. Acelea băgau spaima în mine, erau fricoase, mă refuzau; însă prinţ esa mea nu va face asta, fiindcă ea mă va înţ elege. Ş i ea a fost tratată de sus.

Bandini se plimbă pe stradă, un bărbat nu prea înalt dar bine făcut, mândru de muş chii lui, ce-ş i strânge pumnul pentru a se desfăta la vederea bicepş ilor săi fermi, Bandini cel absurd de neînfricat, care nu se teme de nimic decât de necunoscut într-o lume plină de taine. Învie morţ ii vreodată? Cărţ ile spun că nu, noaptea strigă că da. Am douăzeci de ani, am ajuns la vârsta raţ iunii, ş i am să plec să rătăcesc pe străzile de la poalele dealului, în căutarea unei femei. Oare sufletul meu e deja pătat, oare ar trebui să mă întorc, oare am un înger care

mă păzeş te, oare rugăciunile mamei mele or să-mi domolească frica, oare rugăciunile mamei mele îmi ţ in în loc destinul?

Zece dolari: îmi voi plăti cu ei chiria pe două săptămâni ş i jumătate sau îmi voi cumpăra trei perechi de pantofi, două perechi de pantaloni sau o mie de timbre pentru a trimite materiale editorilor; chiar aş a! Dar n-ai niciun material, talentul tău e îndoielnic, e demn de milă, n-ai nici pic de talent ş i nu te mai minţ i zi după zi, fiindcă ş tii că povestirea ta *Căţ elul care a râs* nu e bună de nimic ş i nu va fi niciodată bună de nimic.

Aş a că te plimbi pe Bunker Hill ş i ridici pumnul către cer ş i ş tiu la ce te gândeş ti, Bandini. Gânduri ce-au fost, înaintea ta, ale tatălui tău îţ i biciuiesc spatele, flacără arzându-ţ i sub ţ eastă, gânduri că nu e vina ta: acesta este gândul tău, că te-ai născut sărac, fiu al unor ţ ărani aduş i la sapă de lemn, gonit de sărăcie, fugit din oraş ul Colorado pentru că eraţ i săraci, bătând ş anţ urile Los Angeles-ului pentru că sunteţ i săraci, sperând să scrii o carte ca să te îmbogăţ eş ti, fiindcă cei care te urau când erai în Colorado nu te vor mai urî dacă vei scrie o carte. Eş ti un laş , Bandini, un om care-ş i trădează sufletul, un mincinos, un om slab înaintea lui Isus, cel care plânge pentru tine. De asta scrii, de asta ar fi mai bine să mori.

Da, e adevărat, dar am văzut case în Bel-Air cu peluze superbe ş i piscine verzi. Am dorit femei ai căror pantofi costă mai mult decât voi avea eu vreodată. Am văzut crose de golf pe Sixth Street, în vitrina de la Spalding, care mi-au trezit o poftă nebună de a pune mâna pe ele. Am tânjit după o cravată, aş a cum un sfânt tânjeş te după indulgenţ e. Am admirat pălăriile de la Robinson’s, aş a cum criticilor li se taie respiraţ ia în faţ a unui Michelangelo.

Am coborât treptele de la Angel's Flight, spre Hill Street – o sută patruzeci de trepte – cu pumnii strânşi, fără să-mi fie teamă de nimeni, dar speriat de Third Street Tunnel, speriat să trec prin el – claustrofobie. La fel de speriat de înălţime, de sânge şi de cutremure; altfel, un tip fără frică, excepţie făcând frica de moarte, frica de a nu începe să strig în mulţime, de apendicită, de probleme la inimă, chiar şi acum, când stă în camera lui cu ceasul în mână, apăsându-şi vena jugulară, numărându-şi bătăile inimii, ascultându-şi torsul ciudat şi forfotitul straniu din stomac. Altfel, neînfricat.

Iată o idee cu care se poate face bani: aceste trepte, oraşul de la poale, stelele la o aruncătură de băţ – un băiat întâlneşte o fată, premisă foarte bună, idee foarte bună, cu care se poate face bani. Fata locuieşte într-un bloc cenuşiu, băiatul e un rătăcitor prin lume. Băiatul sunt eu. Fata e flămândă. Fată bogată din Pasadena, care urăşte banii. A lăsat în urmă milioanele din Pasadena din cauza plictiselii şi a sastisirii de a avea bani. Fată frumoasă, superbă. Superpoveste, conflict patologic. Fată cu fobie referitoare la bani: premisă freudiană. Alt tip care o iubeşte, un tip bogat. Eu sunt sărac. Mă întâlnesc cu rivalul. Îl las lat cu sarcasmul meu muşcător şi-l bumbăcesc bine de tot cu pumnii. Fata, impresionată, se îndrăgosteşte de mine. Îmi oferă milioane. Mă însor cu ea cu condiţia să rămână săracă. Ea e de acord. Dar final fericit: fata mă păcăleşte cu un fond enorm pe care îl moşteneşte în ziua în care ne căsătorim. Eu mă indignez, dar o iert, fiindcă o iubesc. Idee bună, dar lipseşte ceva: parc-ar fi o poveste din *Collier*'s[1].

---

[1] Collier's Weekly, revistă americană publicată între 1888 şi 1957, cu un deosebit accent pus pe reforma socială şi pe ştiri; în 1917 ajunge la

Mamă scumpă şi dragă, mersi pentru cei zece dolari. Agentul m-a anunţat că mi s-a mai vândut o altă poveste, de data asta unei mari reviste din Londra, dar se pare că nu voi fi plătit înainte de publicare, aşa că mica sumă de la tine îmi va prinde foarte bine pentru diverse mărunţişuri pe care le am de făcut.

M-am dus la un spectacol de varietăţi. Am avut cel mai bun loc posibil, un dolar şi zece cenţi, chiar dedesubtul corului de patruzeci de funduri franjurate: într-o zi, toate astea vor fi ale mele. Voi avea propriul meu iaht şi vom pleca în croaziere pe Marea Sudului. În după-amiezile calde, îmi vor dansa pe puntea de la pupa. Femeile mele vor fi dintre cele mai frumoase, alese pe sprânceană din crema societăţii, rivale ce îşi vor disputa bucuria de a ajunge în cabina mea de oaspeţi. Ei bine, asta îmi prieşte, asta e experienţă, sunt aici cu un scop, aceste momente se transformă în pagini, aflate la întretăierea cu viața.

Apoi a apărut Lola Linton, alunecând ca un şarpe de satin prin tumultul fluierăturilor şi al bătăilor din picior, Lola Linton cea lascivă, alunecând şi jefuindu-mi trupul şi, atunci când momentul ei a luat sfârşit, mă dureau dinţii de cât îmi încordasem maxilarele şi îi urâsem pe porcii declasaţi şi jegosi din jurul meu, care-şi strigau partea lor din bucuria greţoasă ce-mi aparţinea.

Dacă mama a vândut poliţele alea sau ce erau, înseamnă că bătrânu' are o perioadă destul de grea, şi că n-ar trebui să fiu aici. Când eram copil, se mai nimerea să dau peste poze cu tipe

---

un tiraj de un milion de exemplare pe săptămână. La finele anilor '20, revista a început să publice romane-foileton.

gen Lola Linton şi eram tot mai nerăbdător ca timpul şi adolescenţa mea să nu se mai târâie atât de greu, aşteptând chiar momentul de acum, şi iată-mă, nu ne-am schimbat nici eu, nici Lolele Linton, dar atunci mă închipuiam bogat, iar eu sunt azi sărac.

Main Street, după spectacol, la miezul nopţii: tuburi de neon şi o uşoară ceaţă, claxoane şi cinematografe non- stop. Magazine second-hand şi săli de dans filipineze, cocteiluri de 15 cenţi, entertainment continuu, însă eu le văzusem pe toate, de atâtea şi atâtea ori, cheltuisem atâţia bani de Colorado pe ele. Mă simţeam singur, ca un om însetat cu o cană în mână, şi am pornit spre Cartierul Mexican cu un sentiment de greaţă lipsită de durere. În faţa mea se afla Biserica Sfintei Fecioare, foarte veche, cu cărămizile de chirpici înnegrite de vreme. Am să intru, din motive sentimentale. Doar din motive sentimentale. Nu l-am citit pe Lenin, dar am auzit citate din el, religia este opiumul popoarelor. Vorbind cu mine însumi pe treptele bisericii: mda, opiumul popoarelor. Eu, unul, sunt ateu: am citit *Anticristul*[1] şi îl consider o operă capitală. Da, domnule, eu cred în reevaluarea valorilor[2]. Biserica trebuie să dispară, este refugiul nerozimii, al găgăuţelor şi al mitocanilor şi al tuturor şarlatanilor de doi bani.

Am deschis uşa uriaşă şi am scos un suspin, de parc-aş fi plâns. Deasupra altarului scânteia eterna flacără roşie, iluminând cu umbra ei purpurie liniştea a aproape două mii de ani. Era ca moartea, dar mi-am adus aminte şi de bebeluşii

---

[1] Lucrarea lui Friedrich Nietzsche, publicată în 1888.

[2] Noţiune aparţinând filozofiei lui Nietzsche, legată de proiectul lui de reevaluare a conceptelor tradiţionale ale metafizicii.

care urlau la botez. Am îngenuncheat. A fost un gest reflex. M-am aşezat. Era mai bine în genunchi, fiindcă acutul disconfort din zona genunchilor mă distrăgea de la liniştea cumplită. O rugăciune. Sigur, o rugăciune: din motive sentimentale. Doamne atotputernic, îmi pare rău că acum sunt ateu, dar L-ai citit pe Nietzsche? O, ce carte! Doamne atotputernic, voi juca cinstit. Îţi voi face o propunere. Fă din mine un mare scriitor, şi o să revin în sânul Bisericii. Şi te rog, Doamne, încă o rugăminte: fă-o pe mama fericită. De tata nu-mi pasă; el are vinul şi sănătatea lui, dar mama îşi face atâtea griji. Amin.

Uşa s-a văitat în urma mea şi am rămas pe trepte, în ceaţa care luase totul în stăpânire, asemenea unui animal alb uriaş, iar Piaza arăta aşa cum arăta curtea noastră de acasă, acoperită de zăpadă în liniştea albă. Dar sunetele călătoresc rapid şi sigur prin perdeaua grea a ceţii, iar sunetul pe care l-am auzit a fost un ţăcănit de tocuri înalte. A apărut o fată. Avea pe ea o haină veche verde, iar faţa i se decupa dintr-o basma verde legată sub bărbie. Pe scări se afla Bandini.

— Bună, scumpule, mi-a zis zâmbitoare, de parcă Bandini ar fi fost soţul ori iubitul ei. Apoi a venit pe prima treaptă şi a ridicat ochii spre el. Ce zici, scumpule? Vrei să te fac să te simţi bine?

Iubitul cel curajos, Bandini cel curajos şi neînfricat.

— Nţ, a zis el. Nu, mersi. Nu în seara asta.

S-a grăbit să plece şi a lăsat-o uitându-se după el, rostind cuvinte ce s-au pierdut în urma lui. A făcut câţiva paşi. Era încântat. Cel puţin, îl întrebase. Cel puţin, se uitase la el ca la un bărbat. A început să fluiere o melodie, din pură plăcere. Un prinţ al mondenităţii, cu experienţă universală. Renumit

scriitor povesteş te despre noaptea petrecută cu o femeie de stradă. Arturo Bandini, faimosul scriitor, dezvăluie experienţ a sa cu o prostituată din Los Angeles. Criticii aclamă stilul celei mai bune cărţ i scrise vreodată.

Bandini (într-un interviu luat chiar înaintea plecării sale în Suedia): „Sfatul meu pentru toţ i tinerii scriitori este destul de simplu. Le-aş recomanda să nu refuze niciodată o nouă experienţ ă. I-aş îndemna să trăiască viaţ a pe propria piele, să se lupte cu ea cu curaj, să o atace cu pumnii goi".

Reporterul: „Domnule Bandini, de unde v-a venit ideea de a scrie această carte, care v-a adus Premiul Nobel?"

Bandini: „Cartea se bazează pe o experienţ ă adevărată pe care am trăit-o într-o noapte, la Los Angeles. Fiecare cuvânt din această carte este adevărat. Am trăit această carte, fiecare amănunt al ei".

Destul. Am văzut totul. M-am răsucit pe călcâie ş i am luat-o înapoi spre biserică. Ceaţ a devenise de nepătruns. Fata nu mai era. Am continuat să merg: poate o ajung din urmă. La colţ , am văzut-o din nou. Stătea de vorbă cu un mexican înalt. Au plecat, au traversat strada ş i au intrat la Piaza. I-am urmat. Dumnezeule, un mexican! Femeile ca asta ar trebui să tragă o linie, să nu accepte chiar aş a, clienţ i de orice culoare. Îl uram pe Spilcuit, pe Slinos. S-au plimbat pe sub bananierii de la Piaza, iar ecoul paş ilor lor a răsunat în noapte. L-am auzit pe mexican râzând. Apoi a fost rândul fetei să râdă. Au traversat strada ş i au luat-o pe o alee ce ducea la intrarea în Chinatown. Neoanele orientale colorau ceaţ a în trandafiriu. La o pensiune de lângă un restaurant chinezesc, s-au întors ş i au urcat scările. La etajul casei de peste stradă, cineva dansa. De ambele părţ i ale străduţ ei erau parcate taxiuri galbene. M-am aplecat

peste aripa din faţ ă a taxiului din dreptul uş ii pensiunii ş i am aş teptat. Mi-am aprins o ţ igară ş i am aş teptat. Am să aş tept până la pastele cailor, dacă trebuie. Am să aş tept până când Dumnezeu mă va fulgera, curmându-mi viața.

S-a scurs o jumătate de oră. Pe scări s-au auzit paş i. S-a deschis uş a. A apărut mexicanul. A rămas în picioare în mijlocul ceţ ii, ş i-a aprins o ţ igară ş i a căscat. Apoi a zâmbit absent, a ridicat din umeri ş i a plecat, înghiţ it de ceaţ ă. Aş a, zâmbeş te. Slinos nenorocit – ce-ai găsit de zâmbit? Vii dintr-o rasă exploatată ş i distrusă ş i, doar pentru că ai fost într-o cameră cu o albă, zâmbeş ti. Crezi că ai fi avut cea mai mică ş ansă, dacă eu aş fi acceptat, pe treptele bisericii?

O clipă mai târziu, pe scări a răsunat ţ ăcănitul cu nerv al tocurilor ei, iar fata a păş it în ceaţ ă. Aceeaş i fată, aceeaş i haină verde, aceeaş i basma. M-a văzut ş i mi-a surâs.

— Bună, scumpule. Vrei să te distrezi?

Uş urel, Bandini.

— A, am zis. Poate că da. Ş i poate că nu. Ce-mi propui?

— Hai sus să vezi, scumpule.

Nu mai zâmbi atâta cu subînţ eles, Bandini. Fii suav.

— S-ar putea să urc, am spus. Sau s-ar putea să n-o fac.

— Hai, scumpule, hai sus.

Pomeţ ii delicaţ i ai chipului ei, izul de vin acru venind dinspre gura ei, cumplita ipocrizie a dulceţ ii ei, foamea de bani din ochii ei.

Bandini spune:

— Care mai e preţ ul zilele astea?

M-a luat de braţ ş i m-a tras încet spre uş ă.

— Tu vino sus, scumpule. Vorbim acolo.

— Parcă nu-mi dă chiar aş a ghes, a zis Bandini. Abia... abia

m-am întors de la o petrecere nebună.

Sfântă Mărie cea plină de har, în timp ce urc scările, îmi dau seama că n-o voi putea face. Trebuie să ies cumva din povestea asta. Holurile miros a gândaci, lumina din tavan e galbenă, eşti mult prea rafinat pentru asta, fata te ţine de braţ, ceva nu e-n regulă cu tine, Arturo Bandini, eşti un mizantrop, eşti sortit să rămâi burlac, ar trebui să te faci preot, părintele O'Leary care a vorbit în după-amiaza aceea, spunându-ne despre bucuriile înfrânării, şi banii propriei mele mame, o, Sfântă Mărie care ai zămislit fără păcat, roagă-te pentru noi, cei care ne îndreptăm ruga către tine – până când am ajuns în capătul scărilor şi am cotit-o pe un hol întunecos şi prăfuit, către una dintre ultimele camere, unde ea a aprins lumina şi m-am trezit înăuntru.

O încăpere mai mică decât a mea, fără mochetă, fără tablouri pe pereţi, cu un pat, o masă, un lavoar. Şi-a scos haina. Sub ea avea o rochie albastră cu imprimeuri. Nu purta dres. Şi-a scos basmaua. Nu era blondă naturală. La rădăcini, părul îi era negru. Avea nasul uşor coroiat. Bandini era pe pat, se aşezase acolo cu aerul cel mai firesc posibil, ca un bărbat care ştie cum să stea pe un pat.

Bandini:

— E frumos la tine.

Dumnezeule, trebuie neapărat să ies de aici, e îngrozitor.

Fata s-a aşezat lângă mine, m-a înconjurat cu braţele, şi-a împins sânii în mine, m-a sărutat, şi-a plimbat limba rece pe dinţii mei. Am sărit în picioare. Hai, gândeşte repede, mintea mea, draga mea minte, te rog scoate-mă din chestia asta şi nu se va mai întâmpla. De acum încolo mă voi întoarce la sânul Bisericii. Începând din această zi, viaţa mea va fi lină, ca o apă

dulce, curgătoare.

Fata s-a întins pe spate lângă mine, cu mâinile la ceafă, şi picioarele peste marginea patului. Fără îndoială, înainte de a muri voi mirosi liliacul din Connecticut şi voi vedea bisericile micuţe, albe şi curate din tinereţea mea, şi parii ce înconjurau păşunile, pe care i-am sărit fugind.

— Uite ce e, am zis. Vreau să vorbesc cu tine.

Ea şi-a încrucişat picioarele.

— Sunt scriitor, am spus. Adun material pentru o carte.

— Ştiam eu că eşti scriitor, a zis ea. Sau om de afaceri, ceva. Ai un aer intelectual, scumpule.

— Sunt scriitor şi aş vrea să mă înţelegi bine. Îmi placi şi tu şi toate astea. Eşti în regulă, îmi placi. Dar vreau mai întâi să vorbim.

Ea s-a ridicat în capul oaselor.

— N-ai bani, scumpule?

Bani – pân' aici. I-am scos, un mic fişic de bancnote de un dolar. Sigur că am bani, o căruţă de bani, asta e doar o parte minusculă din tot bănetul meu.

— Cât iei?

— Doi dolari, scumpule.

Îi dau trei, îi scot regal, ca şi cum e o nimica toată, îi zâmbesc şi-i întind, fiindcă banii n-au nicio importanţă, mai am şi alţii, chiar în clipa asta mama stă la fereastră cu mătăniile în mână, aşteptându-l pe ăl bătrân să vină acasă, dar sunt bani, bani sunt întotdeauna.

A luat banii şi i-a vârât sub pernă. Era recunoscătoare, iar surâsul ei era altfel acum. Scriitorul voia să vorbească. Cum erau condiţiile astăzi? Cum îi plăcea genul ăsta de viaţă? Ei, hai, scumpule, hai să terminăm cu vorba, hai să trecem la

treabă. Nu, vreau să vorbesc cu tine, e important, o nouă carte, un material. Fac des asta. Cum de ai intrat în povestea asta? Hai, scumpule, ce Dumnezeu, acuma vrei să mă întrebi şi asta? Banii nu contează, îţi spun. Dar timpul meu e preţios, scumpule. Atunci uite încă nişte parai. Şi cu asta s-au făcut cinci, Dumnezeule, cinci parai şi încă n-am scăpat din locul ăsta, cât te urăsc, otreapă ce eşti. Însă eşti mai curată decât mine, fiindcă tu nu ai minte de vânzare, doar un biet trup.

A fost copleşită, era gata să facă orice. Aş fi putut s-o fac oricum aş fi dorit, şi a încercat să mă tragă spre ea, dar nu, să mai stăm un pic, ţi-am spus că vreau să vorbesc cu tine, îţi spun, banii nu contează, uite încă trei, şi cu asta face opt dolari, dar nu are importanţă. Tu păstrează-ţi ăştia opt dolari şi cumpără-ţi ceva drăguţ. Apoi mi-am pocnit degetele, ca un om care şi-a amintit brusc ceva, ceva important, cum ar fi o treabă pe care a promis c-o face.

— Stai puţin! am zis. Mi-am amintit de ceva. Cât e ceasul?

Bărbia ei era lipită de gâtul meu, pe care îl mângâia.

— Nu te gândi la ceas, scumpule. Poţi să rămâi toată noaptea.

O persoană importantă, a, da, acum mi-am amintit, editorul meu, soseşte în seara asta. La aeroportul Burbank, tocmai la Burbank. Trebuie să iau repede un taxi şi să ajung acolo, trebuie să mă grăbesc. La revedere, la revedere, poţi să păstrezi cei opt dolari, cumpără-ţi ceva drăguţ, la revedere, la revedere, am pornit în fugă pe scări, am fugit ca să scap, ceaţa binevenită dincolo de uşa de la ieşire, păstrează-ţi cei opt dolari, o, dulce ceaţă, te văd şi vin, tu, aer curat, tu, lume minunată, vin la tine, la revedere, strig în susul scărilor. Ne mai vedem, păstrează cei opt dolari şi cumpără-ţi ceva

drăguţ. Opt dolari care mi-au ieşit pe nas, o, Doamne Isuse, omoară-mă şi expediază-mi cadavrul acasă, omoară-mă şi lasă-mă să mor ca un netrebnic păgân, fără preot care să mă absolve de păcate, fără mirul ultimei comuniuni, opt dolari, opt dolari...

Capitolul trei

Zile de sărăcie lucie, cer albastru fără nici urmă de nor, o mare de albastru zi după zi, cu soarele plutind pe suprafaţa ei. Zile când eram sătul – sătul de griji, sătul de portocale. Le mănânc în pat, le mănânc la prânz, le păstrez să am şi mai târziu, la masa de seară. Portocale, douăsprezece la cinci cenţi. Soare pe bolta cerului, suc de soare în stomacul meu. Japonezul din piaţă m-a văzut venind, japonezul ăla cu un surâs ca de glonţ, şi s-a întins să ia o pungă de hârtie. O persoană generoasă, îmi dădea cincisprezece, uneori douăzeci la cinci cenţi.

— Place banana la tine?

Sigur, aşa că mi-a dat două banane. O nouă combinaţie plăcută, suc de portocale şi banane.

— Place măr la tine?

Sigur, aşa că mi-a dat nişte mere. Asta era o chestie total nouă: portocale şi mere.

— Place piersici la tine?

Cum să nu, şi am cărat punga cafenie la mine în cameră.

O combinaţie interesantă, piersici şi portocale. Îmi înfigeam dinţii în ele până la pulpă, iar sucurile mă ardeau şi îmi scânceau în stomac. Era atâta tristeţe la mine în burtă. Se plângea mult acolo, şi norişorii întunecaţi ai gazelor îmi

strângeau, ca într-un cleşte, inima.

Nefericirea m-a purtat spre maşina de scris. M-am aşezat în faţa ei, copleşit de milă pentru soarta lui Arturo Bandini. Din când în când, câte o idee zbura nevinovată prin cameră. Era ca o păsăruică albă. Nu voia să facă rău nimănui. Voia doar să mă ajute, draga de ea. Dar eu o loveam, o trânteam pe tastatură, şi îmi murea în mâini.

Oare ce se întâmpla cu mine? Când eram mic, mă rugasem Sfintei Teresa să-mi aducă un stilou nou. Rugăciunea îmi fusese ascultată. Până la urmă, primisem un stilou nou. Acum m-am rugat din nou la Sfânta Teresa. Te rog, sfântă atât de blândă şi de bună la suflet, dă-mi o idee. Însă ea m-a părăsit, toţi zeii m-au părăsit şi, asemenea lui Huysmans, am rămas singur, cu pumnii strânşi şi lacrimi în ochi. Ce bine ar fi să mă iubească şi pe mine cineva, o insectă, chiar un şoarece, dar şi asta era de domeniul trecutului; până şi Pedro mă lăsase de izbelişte acum că nu-i puteam oferi decât coajă de portocală.

Gândul m-a purtat către acasă, la spaghetele înotând în sos de roşii bogat, acoperite cu un strat generos de parmezan, la plăcintele cu lămâie ale mamei, la friptura de miel şi la pâinea fierbinte, şi m-am simţit atât de nefericit că mi-am înfipt cu bună ştiinţă unghiile în carnea braţului până mi-a dat sângele. Asta mi-a oferit o mare satisfacţie. Eram cea mai nefericită creatură a Domnului, forţată să se tortureze singură. În mod sigur, nu exista suferinţă mai mare ca asta pe pământ.

Hackmuth trebuie să afle de asta, Hackmuth cel puternic, care încuraja geniul în paginile revistei sale. Dragă domnule Hackmuth, am scris, şi i-am zugrăvit trecutul glorios, dragă Hackmuth, pagină după pagină, soarele, o minge de foc înspre

apus, înăbuş it încet de un strat de ceaţ ă ce se ridica dinspre coastă.

A bătut cineva la uş ă, dar am rămas nemiş cat, fiindcă putea să fie femeia, să-mi ceară nenorocita aia de chirie. Uş a s-a deschis ş i a apărut o figură osoasă, cheală, cu barbă. Era domnul Hellfrick, vecinul meu de alături. Domnul Hellfrick era ateu, militar în rezervă ş i trăia dintr-o pensie infimă, care abia dacă-i ajungea să-ş i plătească băutura, în ciuda faptului că îş i cumpăra cel mai ieftin gin de pe piaţ ă. Nu ieş ea niciodată din halatul lui de baie gri, fără cordon sau nasturi ş i, deş i făcea pe pudicul, de fapt nu-i păsa niciun pic cum arată, aş a că halatul îi era în permanenţ ă deschis ş i sub el vedeai mult păr ş i multe oase. Domnul Hellfrick avea ochii roş ii fiindcă în fiecare du- pă-amiază, când soarele ajungea în partea de vest a hotelului, dormea cu capul pe geam afară, ş i cu trunchiul ş i picioarele înăuntru. Îmi datora cincisprezece cenţ i din ziua în care mă mutasem aici ş i, după multe încercări zadarnice de a-i recupera, renunţ asem la speranţ a de a mai vedea vreodată aceş ti bani. Acest lucru crease o prăpastie între noi, ş i am fost surprins când i-am văzut capul iţ indu-se pe uş ă.

M-a privit cu ochii mijiţ i conspirativ, ş i-a dus un deget la buze, apoi a scos un ş ş ş ş ş ş ş ş ş lung către mine, să tac, deş i eu nu rostisem niciun cuvânt. Voiam să-mi simtă clar ostilitatea, să-i amintesc că nu am pic de respect pentru un om care nu-ş i respectă obligaţ iile. Însă el a închis uş a încetiş or ş i a traversat camera în vârful picioarelor scheletice, cu halatul larg deschis.

— Îţ i place laptele? mi-a ş optit.

Evident că-mi place, ş i i-am spus-o. Atunci, el mi-a dezvăluit planul pe care îl avea. Tipul care transporta laptele Alden ş i

trecea pe la Bunker Hill era un prieten de-al lui. În fiecare dimineaţă, la ora patru, acest individ îşi parca autocamionul în spatele hotelului şi urca scările până la camera lui Hellfrick, să bea un gin.

— Aşa că, a zis el, dacă îţi place laptele, n-ai decât să te serveşti.

Am clătinat din cap.

— E foarte urât din partea ta, Hellfrick, şi m-am întrebat ce fel de prietenie poate fi între el şi lăptar. Dacă e prietenul tău, de ce-i furi laptele? El îţi bea ginul. De ce nu-i ceri pur şi simplu nişte lapte?

— Dar eu nu beau lapte, a spus Hellfrick. Fac asta pentru tine.

Părea că e o încercare de a scăpa de povara datoriei pe care o avea la mine. Am clătinat din cap.

— Nu, mersi, Hellfrick. Îmi place să mă consider un om onest.

El a ridicat din umeri, şi-a tras mai bine halatul în jurul lui.

— Bine, puştiule. Încercam doar să-ţi fac un serviciu.

Mi-am continuat scrisoarea către Hackmuth, dar aproape instantaneu am simţit în cerul gurii gust de lapte. După un timp, n-am mai putut suporta. M-am întins pe pat în semiîntuneric, lăsând ispita să pună stăpânire pe mine. N-a durat mult şi toată rezistenţa mea a fost înfrântă şi am ciocănit în uşa lui Hellfrick. Camera lui arăta ca la nebuni, podeaua era acoperită cu reviste ieftine de pe Coasta de Vest, aşternuturile de pe pat erau negre, peste tot erau aruncate boarfe, iar cârligele de hame fixate în pereţi erau goale, ca dinţii sparţi ai unei tigve. Pe scaune erau farfurii cu resturi de mâncare, pe pervazul ferestrei fuseseră stinse chiştoace de

ţ igări. Camera lui era ca a mea, doar că el avea un mic aragaz într-un colţ ş i rafturi pentru oale ş i cratiţ e. Obţ inuse un mic discount la chirie din partea proprietăresei, aş a că îş i făcea singur curăţ enia ş i patul, doar că nu făcea niciuna dintre aceste activităţ i. Hellfrick stătea într-un balansoar, în veş nicul său halat ş i cu mai multe sticle de gin la picioare. Bea din sticla pe care o avea în mână. Bea întruna, zi ş i noapte, dar nu se îmbăta niciodată.

— M-am răzgândit, i-am spus.

Ş i-a umplut gura cu gin, l-a plimbat de la un obraz la altul ş i a înghiţ it cu o expresie de încântare pe faţ ă.

— S-a făcut, a zis. Apoi s-a ridicat în picioare ş i a traversat camera spre pantalonii care zăceau aruncaţ i. O clipă, am crezut că vrea să-mi dea banii pe care mi-i datorează, dar el s-a mulţ umit să scotocească misterios prin buzunare, după care să revină, cu mâna goală, la scaunul lui. Eu am rămas acolo, în picioare.

— Apropo, am zis. Mă întreb dacă n-ai putea cumva să-mi dai înapoi banii pe care ţ i i-am împrumutat.

— Nu-i am, a spus.

— Dar nu poţ i să-mi dai măcar o parte din ei – să zicem, zece cenţ i?

El a scuturat din cap.

— Cinci cenţ i?

— Sunt lefter, puş tiule.

Apoi a mai luat o gură de băutură. Era o sticlă abia începută, aproape plină.

— Bani, n-am de unde să-ţ i dau, puş tiule. Dar o să am grijă să-ţ i asigur tot laptele de care ai nevoie.

Apoi mi-a explicat. Lăptarul avea să sosească în jurul orei

patru. Eu trebuia să rămân treaz ş i să aş tept să aud ciocănitul lui. Hellfrick îl va ţ ine pe lăptar ocupat cel puţ in douăzeci de minute. Era o mită, un mod de a scăpa de plata datoriei, dar mi-era foame.

— Dar să ş tii că ar trebui să-ţ i achiţ i datoriile, Hellfrick. Norocul tău că nu-ţ i mai cer ş i dobândă, că era vai de capul tău.

— O să-ţ i plătesc, puş tiule, a spus. O să-i plătesc până la ultimul sfanţ , cât de repede pot.

M-am întors la mine în cameră, trântindu-i ușa furios. Nu voiam să par hapsân, dar lucrurile ajunseseră mult prea departe. Ş tiam că ginul îl costă cel puţ in treizeci de cenţ i sticla de doi litri. Putea să facă ş i el un mic efort să-ş i ţ ină un pic în frâu pofta de alcool, cât să-ş i plătească datoriile, aş a cum se cuvenea.

Cu chiu, cu vai, s-a făcut ş i noapte. Am stat la fereastră ş i mi-am rulat niş te ţ igări din tutun netocat ş i pătrăţ ele de hârtie igienică. Acest tutun era un răsfăţ de-al meu din vremuri mai prospere. Cumpărasem o cutie; pipa cu care se fuma ş i care era prinsă de cutie cu un elastic, o primisem gratis. Dar pierdusem pipa. Tutunul era atât de aspru, că nu prea reuş eai să fumezi deloc din el dacă-l împachetai în foiţ e de ţ igară normale, însă, dacă îl înfăş urai în două straturi de hârtie igienică era puternic ş i compact ş i uneori făcea chiar ş i câte o flăcăruie.

Noaptea a venit greu, mai întâi mirosul ei răcoros, apoi întunericul. Dincolo de fereastra mea se întindea marele oraş , cu stâlpii de iluminat, cu tuburile de neon, roş ii, albastre ş i verzi, prinzând viaţ ă brusc, asemenea unor flori nocturne aprins colorate. Nu mi-era foame, mai aveam multe portocale

sub pat, iar chicotul misterios din adâncul stomacului meu nu era altceva decât fumul tutunului campat acolo, ce se revărsa în nori groş i ş i încerca înnebunit să găsească o ieş ire.

Iată că până la urmă ajunsesem ş i aici: eram pe cale să devin hoţ , un tâlhar care fură lapte ieftin. Iată cine-mi era geniul în faş ă, autorul-unei-singure-povestiri: un hoţ . Mi-am ţ inut capul în mâini ş i am început să mă legăn, înainte ş i-napoi. Doamne Dumnezeule. Titluri pe prima pagină a ziarelor: scriitor cu perspective prins la furat de lapte, faimosul protejat al lui J.C. Hackmuth, trimis în judecată pentru o acuzaţ ie de furt mărunt, reporterii înghesuindu-se în jurul meu, lumina bliţ ului băgat în ochi, dă-ne o declaraţ ie, Bandini, cum s-a întâmplat? Ei bine, domnii mei, iată cum a fost: vedeţ i dumneavoastră, eu am bani cu toptanul din vânzarea manuscriselor mele ş i toate astea, dar tocmai scriam o istorie cu un tip care fură o sticlă de lapte ş i voiam să scriu din experienţ ă, iată ce s-a întâmplat, domnii mei. Urmăriţ i să vedeţ i când îmi apare povestirea în *Post*, o să-i spun *Hoţ ul de lapte*. Lăsaţ i-mi adresa, ş i am să vă trimit exemplare gratuite la toţ i.

Dar nu avea să se întâmple aş a, fiindcă nimeni nu-l cunoaş te pe Arturo Bandini, ş i o să iei ş ase luni, o să te bage la zdup ş i o să fii un delincvent, ş i ce-o să spună mama ta? Ş i ce-o să spună tatăl tău? Ş i, nu-i aş a, parcă-i auzi deja pe indivizii ăia de la staţ ia de benzină din Boulder, Colorado, rânjind la auzul veş tii că marele scriitor a fost prins furând doi litri de lapte. N-o face, Arturo! Dacă mai ai un gram de decenţ ă în tine, n-o face!

M-am ridicat de pe scaun ş i am început să dau nervos roată camerei. Doamne Dumnezeule, dă-mi putere! Ajută-mă să-mi

înfrâng pornirea asta ticăloasă! Apoi, deodată, întregul plan mi s-a părut ieftin şi prostesc, fiindcă în acel moment mi-a venit altă idee despre care să-i scriu marelui Hackmuth şi, preţ de două ore, am scris, până ce m-a apucat durerea de spate. Când m-am uitat pe fereastră către ceasul uriaş de la hotelul St. Paul, era aproape unsprezece. Scrisoarea către Hackmuth era foarte lungă – aveam deja douăzeci de pagini. Am citit-o. Mi s-a părut o prostie. Am simţit cum mi se ridică tot sângele în obraji de jenă. Hackmuth o să mă creadă complet idiot, dacă îi scriu asemenea bălmăjeli infantile. Am adunat hârtiile şi le-am aruncat la coş. Era şi mâine o zi, şi poate că mâine o să-mi vină o idee pentru o povestire. Între timp, am să mănânc câteva portocale şi am să mă culc.

Portocalele aveau un gust oribil. Stând pe pat, mi-am înfipt unghiile în coaja lor. Mi s-a încrâmpoţit carnea pe mine, gura mi s-a umplut de salivă şi am mijit ochii numai la vederea lor. Când am muşcat din pulpa galbenă, m-a străbătut un şoc, asemenea unui duş rece. Of, Bandini, vorbind cu imaginea din oglinda măsuţei de toaletă, ce sacrificii faci pentru arta ta! Puteai să fii un căpitan al industriei, un prinţ al comerţului, un mare jucător de baseball, un atacant de vârf din American League, cu o medie de 415 puncte; dar nu! Uită-te la tine, cum îţi târăşti zilele, un geniu înfometat, credincios chemării lui ere. Ce curaj pe tine!

Am rămas întins în pat în întuneric, fără să pot adormi. Preaputernicul Hackmuth, ce-ar zice el oare de toate astea? M-ar aplauda, stiloul său puternic m-ar elogia în fraze meşteşugite. Şi, la urma urmei, scrisoarea către Hackmuth nu era o scrisoare chiar atât de rea. M-am dat jos din pat, am scos-o din coşul de gunoi şi am recitit-o. O scrisoare

remarcabilă, punctată cu un umor subtil. Hackmuth ar găsi-o foarte amuzantă. Îl va impresiona, cu atât mai mult cu cât eu sunt acelaş i autor ce a scris ş i *Căţ elul care a râs*. Aia da, era o povestire pentru tine! Ş i am deschis un sertar plin cu exemplare ale revistei ce publicase povestirea. Am recitit-o stând pe pat ş i am râs întruna la umorul atât de inteligent, scoţ ând murmure de uimire gândin- du-mă că eu eram cel care o scrisese. Apoi am început s-o citesc cu voce tare, cu gesturi, dinaintea oglinzii. Când am terminat, în ochi aveam lacrimi de încântare ş i am rămas în faţ a fotografiei lui Hackmuth, mulţ umindu-i că mi-a recunoscut geniul.

M-am aş ezat la maş ina de scris ş i am continuat epistola. Noaptea s-a adâncit, iar paginile s-au înmulţ it. Of, dacă mi-ar fi atât de uş or să scriu literatură, precum îmi e să-i scriu lui Hackmuth! Paginile s-au adunat în teanc, douăzeci ş i cinci, treizeci, până când m-am uitat în jos, în direcţ ia buricului, unde am observat un colăcel de grăsime. Ce ironie! Începeam să mă îngraş : mă umpleam cu portocale! Imediat, am sărit în picioare ş i am făcut mai multe exerciţ ii de încălzire. M-am răsucit ş i m-am zvârcolit ş i m-am învârtit. Sudoarea îmi curgea în valuri ş i abia dacă mai puteam să respir. Însetat ş i epuizat, m-am aruncat pe pat. Mi-ar prinde foarte bine acum un pahar cu lapte rece.

În acel moment, am auzit un ciocănit în uş a lui Hellfrick. Apoi pe Hellfrick mormăind ceva, în clipa în care a intrat cineva. Nu putea fi decât lăptarul. M-am uitat la ceas: era aproape patru. M-am îmbrăcat repede: pantaloni, pantofi pe piciorul gol ş i un pulover. Holul era pustiu ş i sinistru la lumina roş ie a unui bec antic. Am păş it normal, fără să mă grăbesc, ca un om care se duce la toaleta din capătul holului.

Două etaje cu scări agasante, ce scânceau la orice pas, ş i am ajuns la parter. Camionul de lapte Alden roş u cu alb era parcat aproape de zidul hotelului, pe aleea scăldată de lună. Mi-am băgat mâna în remorcă ş i am apucat de gât, cu o miş care sigură, două sticle de lapte de un litru fiecare. Le-am simţ it reci ş i delicioase între degete. O clipă mai târziu, mă aflam la mine în cameră, iar sticlele de lapte erau pe măsuţ a de toaletă. Păreau că umplu camera. Erau aproape ca niş te fiinţ e umane. Erau atât de frumoase, de durdulii ş i de prospere!

Hei, Arturo! Norocosule! Poate o fi răspunsul la rugăciunile mamei tale, ş i poate că Dumnezeu încă te mai iubeş te, în ciuda faptului că te-ai dat cu ateii, dar, oricare ar fi situaţ ia, eş ti norocos.

De dragul vremurilor de odinioară, m-am gândit, ş i de dragul vremurilor de odinioară am îngenuncheat ş i mi-am spus rugăciunea, aş a cum făceam în ş coala generală, aş a cum ne învăţ ase mama demult, când eram mici: Binecuvântează-ne, Doamne, ş i binecuvântează aceste daruri ale Tale, pe care suntem gata să le primim din mâinile Tale atât de generoase, prin Domnul nostru Isus Christos, Amin. Ş i, ca să ş tiu o treabă, am mai adăugat o rugăciune. Mult după ce lăptarul părăsise camera lui Hellfrick, eu eram încă în genunchi, o jumătate de oră întreagă de rugăciuni, până când m-a cuprins o poftă nebună de a simţ i gustul laptelui, până când m-au durut genunchii ş i în omoplaţ i a început să-mi pulseze o durere surdă.

Când m-am ridicat, m-am clătinat de la crampele musculare, dar avea să merite. Am luat periuţ a de dinţ i din pahar, am deschis una dintre sticle ş i mi-am turnat un pahar plin. M-am întors cu faţ a spre poza lui J.C. Hackmuth de pe perete.

— În sănătatea ta, Hackmuth! Ura în cinstea ta!

Şi am băut lacom, până când am simţit că mă sufoc şi m-am contractat şi m-a copleşit un gust oribil. Era genul de lapte pe care-l detestam. Era lapte bătut. L-am scuipat, mi-am clătit gura cu apă şi m-am întors repede la cealaltă sticlă. Era tot lapte bătut.

Capitolul patru

Eram pe Spring Street, într-un bar de vizavi de magazinul second-hand. Cu ultima monedă de cinci cenţi, intrasem să-mi iau o cafea. Un local ca pe timpuri, cu rumeguş pe jos, cu nuduri grosolan pictate pe pereţi. Era un local în care se adunau bărbaţii în vârstă, fiindcă berea era ieftină şi acră, iar trecutul rămăsese neschimbat.

M-am aşezat la una dintre mesele de lângă perete. Îmi aduc aminte că mi-am lăsat capul pe mâini. I-am auzit vocea fără să o privesc. Îmi amintesc că m-a întrebat: „Doriţi ceva?“, iar eu i-am spus ceva de genul că vreau cafea cu frişcă. Am stat acolo până când ceaşca mi-a fost aşezată în faţă, am stat aşa vreme îndelungată, gândindu-mă la lipsa de speranţă a soartei mele.

Era o cafea absolut oribilă. Când frişca s-a amestecat cu ea, mi-am dat seama că nu e de fapt frişcă, pentru că a devenit cenuşie şi avea gust de cârpe fierte. Era ultima mea monedă de cinci cenţi, şi m-am înfuriat. M-am uitat în jur după fata care mă servise. Se afla la cinci sau şase mese mai încolo şi servea bere de pe o tavă. Stătea cu spatele la mine şi i-am văzut umerii rotunzi sub uniforma albă şi strâmtă, muşchii delicaţi ai braţelor şi părul negru des şi strălucitor, ce-i

cădea pe umeri.

Într-un final, s-a întors ş i i-am făcut semn cu mâna. Abia dacă era atentă ş i a căscat ochii mari, într-o expresie de iritare plictisită. Făcând abstracţ ie de forma feţ ei ş i de strălucirea dinţ ilor ei, nu s-ar fi putut spune că era frumoasă. Însă în acel moment s-a întors ş i i-a zâmbit unuia dintre vechii ei clienţ i, ş i am văzut, sub buzele ei, o fâş ie albă. Nasul îi era maiaş , turtit, cu nări largi. Buzele, intens rujate, erau cărnoase, precum cele de negresă. Era un tipic exemplar rasial ş i, dacă o priveai aş a, era frumoasă, dar era prea ciudată pentru mine. Avea ochii extrem de oblici, pielea închisă la culoare, dar nu neagră ş i, în timp ce mergea, sânii i se miş cau într-un mod care sugera că sunt pietroş i.

După acea primă privire, m-a ignorat complet. S-a dus la bar, unde a comandat bere ş i a aş teptat ca barmanul cel uscăţ iv să umple halbele. În timp ce aş tepta, a fluierat, m-a privit absentă ş i a continuat să fluiere. Încetasem să-i mai fac semn din mână, dar întreaga mea atitudine sugera că aş tept să vină la masă. Deodată, am văzut-o că deschide gura spre tavan ş i râde într-un chip misterios, că până ş i barmanul s-a mirat de râsul ei. Apoi, a plecat dansând, legănând tava graţ ios, croindu-ş i drum printre mese către un grup aflat tocmai în partea opusă a localului. Barmanul a urmărit-o cu privirea, încă nedumerit de râsul ei. Dar eu am înţ eles de ce răsese. Râsul acela îmi fusese adresat mie. Râdea de mine. Era ceva în înfăţ iş area mea, pe chipul meu, în atitudinea mea, ceva în modul în care stăteam acolo, care o amuza ş i, gândindu-mă la asta, mi-am strâns pumnii ş i m-am declarat furios pe faptul că fusesem umilit. Mi-am verificat frizura: eram pieptănat. Mi-am dus mâna la guler ş i la cravată: erau curate ş i la locul lor.

M-am întins puţin, ca să intru în raza oglinzii de la bar, unde am văzut că am o faţă categoric îngrijorată şi palidă, dar în nici un caz o faţă de care să râzi, şi m-am enervat rău.

Am început să zâmbesc dispreţuitor, am privit-o cu atenţie şi am zâmbit dispreţuitor. Nu s-a apropiat de masa mea. A venit puţin mai aproape, a venit chiar până la masa de lângă mine, dar nu s-a aventurat mai departe. De fiecare dată când îi vedeam chipul măsliniu şi ochii negri imenşi licărind amuzaţi, îmi ridicam imediat colţul buzelor, ceea ce însemna că zâmbesc dispreţuitor. A devenit un joc. Cafeaua s-a răcit, apoi s-a făcut rece de tot, pe suprafaţa ei s-a strâns caimacul, dar eu tot nu am atins-o. Fata se mişca asemenea unei dansatoare, iar picioarele ei zdravene îmbrăcate în dres de mătase adunau bucăţele de rumeguş în timp ce încălţările scâlciate îi alunecau pe marmură.

Aceste încălţări erau de fapt nişte sandale cu talpă plată cu cureluşele de piele legate de mai multe ori în jurul gleznelor. Erau nişte sandale incredibil de uzate; fâşiile de piele împletită se desfăcuseră. Când le-am văzut, am fost foarte încântat, fiindcă era un defect al ei care merita criticat. Era înaltă şi dreaptă, o fată de, probabil, douăzeci de ani, care nu avea nici cel mai mic defect, cu excepţia sandalelor. Aşa că mi-am fixat ochii asupra lor, le-am privit intens şi intenţionat, m-am întors chiar în scaun şi mi-am sucit gâtul pentru a mă holba la ele, a surâde batjocoritor şi a chicoti de unul singur. Categoric, acum mă distram şi eu la fel de tare pe cât se distrase ea pe seama chipului meu, sau a nu ştiu cărui lucru ce o amuzase. Atitudinea mea a avut un efect puternic asupra ei. Încet-încet, piruetele şi dansul i s-au mai domolit şi s-a mulţumit să se grăbească încolo şi-ncoace, cu aerul cuiva

care se furişează. Era jenată şi, la un moment dat, am zărit-o că se uită rapid în jos şi-şi priveşte picioarele, astfel că, după câteva minute, nu mai râdea deloc; în schimb, chipul i se mohorâse şi n-a durat mult până când a început să mă fixeze cu ura cea mai adâncă.

Acum eram pe culmile extazului, fericit într-un mod ciudat. Mă simţeam relaxat. Lumea era plină de oameni care te făceau să te ţii de burtă de râs. Acum, barmanul cel uscăţiv s-a uitat în direcţia mea, iar eu i-am făcut cu ochiul, a salut tovărăşesc. El şi-a aruncat capul pe spate, încuviinţând. Am oftat şi m-am aşezat mai bine pe scaun, şi îmi făcea din nou plăcere că trăiesc.

Nu-şi încasase cei cinci cenţi pe cafea. Trebuia s-o facă, sau puteam să i-i las pe masă şi să plec. Însă nu aveam de gând să plec. Am aşteptat. A trecut o jumătate de oră. Când a venit grăbită la bar ca să mai ia nişte bere, n-a mai aşteptat la tejghea, la vedere. S-a dus în spatele barului. Nu s-a mai uitat la mine, dar ştiam că ştie că o privesc.

În cele din urmă a venit ţintă spre masa mea. Păşea mândră, cu bărbia ridicată şi mâinile pe lângă ea. Am vrut să o fixez, dar n-am reuşit. Mi-am ferit privirea, continuând să zâmbesc.

— Mai doriţi şi altceva? m-a întrebat.

Uniforma ei albă mirosea a apret.

— Asta numiţi voi cafea? am zis.

Nu s-a putut abţine şi a izbucnit în râs. A fost mai mult un ţipăt, un râs nebun, ca un zăngănit de vase şi s-a terminat aproape în clipa în care a început. M-am uitat din nou la picioarele ei. Am simţit ceva înăuntrul ei retrăgându-se. Voiam s-o rănesc.

— Poate că nici măcar nu e cafea, am spus. Poate e doar apa care a rămas după ce v-aţi fiert pantofii voştri jegoși în ea. Am ridicat privirea spre ochii ei arzând ca doi cărbuni încinşi. Poate că atâta ştii tu. Poate că e în firea ta să fii atât de neglijentă. Dar, dacă eram fată, nici moartă n-aş fi stat să mă vadă cineva, nici măcar pe o alee lăturalnică, încălţată în halul ăsta.

Când am terminat de vorbit, gâfâiam. Buzele ei groase tremurau, iar pumnii din buzunare se zvârcoleau sub apretul băţos.

— Te urăsc, mi-a zis.

I-am simţit ura. I-am simţit mirosul, am auzit-o chiar cum emană din ea, dar am rânjit din nou.

— Sper, am zis. Fiindcă un tip care pune preţ pe ura ta înseamnă că e o persoană extrem de rafinată.

Atunci, ea a zis un lucru ciudat; mi-l amintesc clar.

— Sper să faci infarct şi să mori, a zis. Chiar acolo, pe scaunul ăla.

Aceste cuvinte i-au dat o enormă satisfacţie, în ciuda faptului că am râs. S-a îndepărtat zâmbind. A rămas în picioare la bar, aşteptând nişte bere, cu ochii aţintiţi asupra mea, strălucind de acea dorinţă ciudată, iar eu mă simţeam inconfortabil, dar încă mai râdeam. A început să danseze din nou, alunecând de la o masă la alta cu tava ei şi de fiecare dată când o priveam ea zâmbea, reeditându-şi dorinţa, până când acest lucru a avut un efect misterios asupra mea şi am devenit conştient de interiorul organismului meu, de bătăile inimii mele şi de agitaţia stomacului meu. Am simţit că nu va reveni la masa mea şi-mi amintesc că m-am bucurat şi că o ciudată nelinişte a pus stăpânire pe mine, astfel încât abia am

aşteptat să scap din locul respectiv şi din raza surâsului ei persistent. Înainte de a pleca, am făcut un lucru care mi-a produs multă plăcere. Am scos moneda de cinci cenţi din buzunar şi am pus-o pe masă. Apoi am vărsat jumătate de cafea peste ea. Acum trebuia să şteargă dezastrul cu prosopul. Zoaiele oribile, maronii s-au întins pe toată masa şi, până când m-am ridicat să plec, începuseră deja să se scurgă pe podea. La uşă, m-am oprit iar şi m-am uitat spre ea. Mi-a zâmbit cu acelaşi zâmbet. I-am arătat din priviri cafeaua vărsată. Apoi mi-am ridicat două degete într-un salut de la revedere şi am ieşit în stradă. Mă simţeam iar foarte bine. Era din nou ca înainte, lumea era plină de lucruri amuzante.

Nu-mi amintesc ce am făcut după ce am plecat de la restaurant. Poate că m-am dus în camera lui Benny Cohen de la Grand Central Market. Avea un picior de lemn cu o uşiţă în el. Înăuntru, se aflau ţigări cu marijuana. Le vindea la cincisprezece cenţi una. Vindea, de asemenea, şi ziare – *Examiner* şi *Times*. Avea o cameră plină până sus cu numere din *The New Masses*[1]. Da, poate că mă cam întrista cu îngrozitoarea lui viziune pesimistă despre lumea de mâine. Da, poate că îmi băga degetele pătate sub nas şi mă înjura că am trădat proletariatul din care mă trag. Da, poate că, aşa cum s-a întâmplat de fiecare dată, m-a făcut să ies tremurând din camera lui, să cobor scările prăfuite spre strada înceţoşată, cu o mâncărime în degetele avide de a se înfige în gâtul unui imperialist. Poate că da şi poate că nu; nu-mi mai amintesc.

---

[1] Revistă de stânga, una dintre cele mai influente publicaţii americane din anii ’30, la care au colaborat, printre alţii, Ernest Hemingway, Thomas Wolfe, Dorothy Parker, Theodore Dreiser.

Dar îmi amintesc de noaptea respectivă, la mine în cameră, de luminile de la hotelul St. Paul ce aruncau pete roşii şi verzi pe patul meu, în care stăteam întins şi tremuram şi visam la mânia acelei fete, la felul în care se unduia dansând printre mese şi la privirea întunecată a ochilor ei. Asta îmi amintesc, da, uitând cu desăvârşire că sunt sărac şi că n-am nicio idee pentru vreo povestire.

A doua zi dimineaţă, am căutat-o. La ora opt, eram pe Spring Street. Aveam un exemplar din *Căţelul care a râs în buzunar*. Avea să-şi schimbe părerea despre mine dacă citea această poveste. Îi dădusem şi un autograf, care se afla acum în buzunarul meu de la spate, gata să-i fie dăruit cu prima ocazie. Însă localul era închis la acea oră matinală. Se numea Bufetul Columbia. M-am apropiat de geam, până l-am atins cu nasul şi m-am uitat înăuntru. Scaunele erau întoarse şi puse pe mese, iar un bătrân cu cizme de cauciuc spăla pe jos. Am plecat pe stradă şi am mers vreo câteva sute de metri, iar aerul umed începea deja să se albăstrească uşor de la monoxidul de carbon. Mi-a venit o idee extraordinară. Am scos revista şi am şters autograful. În locul lui, am scris: „Unei prinţese maiaşe, de la un gringo fără o lecţaie". Mi s-a părut la fix, exact tonul potrivit. M-am întors la Bufetul Columbia şi am bătut în geamul din faţă. Bătrânul a deschis uşa cu mâinile ude şi sudoarea curgându-i pe frunte.

Am zis:

— Cum o cheamă pe fata care lucrează aici?

— Vrei să spui Camilla?

— Cea care a lucrat aici aseară.

— Ea e, a zis el. Camilla Lopez.

— Eş ti amabil să-i dai asta? am zis. Nu vreau decât să i-o dai. Să-i spui că a venit un tip ş i ţ i-a zis să i-o dai.

Bătrânul ş i-a ş ters mâinile pe ş orţ ş i a luat revista.

— Să ai mare grijă de ea, am zis. E un lucru important.

Bătrânul a închis uş a. L-am văzut prin geam cum pleacă ş chiopătând înapoi la găleata ş i la teul lui. A pus revista pe bar ş i s-a întors la treabă. O mică adiere a făcut paginile revistei să fluture. În timp ce mă îndepărtam, m-a cuprins teama ca nu cumva să uite ce i-am spus. Când am ajuns la Centrul Civic, mi-am dat seama că am făcut o mare greş eală: inscripţ ia de pe povestirea mea n-avea să impresioneze niciodată o asemenea fată. M-am întors grăbit la Bufetul Columbia ş i am bătut în geam cu degetele. L-am auzit pe bătrân boscorodind ş i înjurând, în timp ce se chinuia să deschidă. Ş i-a ş ters sudoarea de pe pleoapele bătrâne ş i a dat din nou cu ochii de mine.

— Poţ i să-mi dai puţ in revista? am zis. Vreau să scriu ceva pe ea.

Bătrânul n-a înţ eles nimic din toate astea. A clătinat din cap oftând ş i mi-a spus să intru.

— Du-te ş i ia-ţ i-o singur, fir-ar a naibii de revistă, a spus. Eu am treabă.

Am întins revista pe bar ş i am ş ters dedicaţ ia către prinţ esa maiaş ă. În locul ei, am scris:

Dragi Pantofi Scâlciaţ i,

S-ar putea să nu ş tii asta, dar aseară, l-ai insultat pe autorul acestei povestiri. Ş tii să citeş ti? Dacă da, investeş te-ţ i un sfert de oră din timpul tău ş i delectează-te cu o capodoperă.

Ş i data viitoare ai grijă. Nu toţ i cei care intră în spelunca asta ordinară sunt niş te coate-goale.

I-am întins bătrânului revista, dar acesta nu şi-a ridicat privirea de la treaba lui.

— Dă-i asta domnişoarei Lopez, am zis. Şi ai grijă s-o primească personal.

Bătrânul a dat drumul băţului de la teu, şi-a mânjit cu mâna şi mai tare sudoarea pe faţa numai riduri şi mi-a arătat uşa de la intrare.

— Ieşi de-aici! a zis.

Am lăsat revista pe bar şi am pornit cu paşi relaxaţi în direcţia indicată. La uşă, m-am întors şi i-am făcut cu mâna.

Capitolul cinci

N-aş putea spune că făceam foamea. Încă mai aveam câteva portocale sub pat. În noaptea aia am mâncat trei sau patru şi, la lăsarea întunericului, am coborât pe Bunker Hill spre centru. Am rămas în picioare, vizavi de Bufetul Columbia, în umbra unei uşi şi m-am uitat la Camilla Lopez. Era neschimbată, îmbrăcată în aceeaşi uniformă albă. Am tremurat în clipa în care am dat cu ochii de ea şi mi s-a pus o fierbinţeală ciudată în gât. Însă, după câteva clipe, această senzaţie ciudată a dispărut şi am rămas în întuneric până când au început să mă doară picioarele.

Când am văzut un poliţist venind agale spre mine, m-am îndepărtat. Era o noapte fierbinte. Vântul suflase nisipul deşertului Mojave înspre oraş. Ori de câte ori atingeam ceva, de buricele degetelor mi se prindeau firişoare maronii de nisip şi, când m-am întors la mine în cameră, am văzut că

mecanismul noii mele maşini de scris era înfundat şi el cu nisip. Aveam nisip în urechi şi în păr. Când mi-am dat jos hainele, a căzut de pe mine ca o pudră. Chiar şi între cearceafurile de pe pat era nisip. Am rămas întins în întuneric, iar lumina roşie dinspre hotelul St. Paul, ce se aprindea şi se stingea ritmic deasupra patului meu, era acum albăstrie, o culoare spectrală ce năpădea camera şi se retrăgea brusc.

A doua zi dimineaţă n-am putut să mai mănânc portocale. La simplul gând, simţeam cum se încreţeşte carnea pe mine. Pe la prânz, după o hoinăreală fără ţintă spre centru, eram deja copleşit de autocompătimire, incapabil să-mi stăpânesc supărarea. Când m-am întors în cameră, m-am aruncat pe pat şi am plâns din adâncul pieptului. Am lăsat plânsul să-mi răbufnească din fiece părticică a corpului şi, după ce n-am mai putut să plâng, m-am simţit iar bine. M-am simţit sincer cu mine însumi şi curat. M-am aşezat şi i-am scris o scrisoare sinceră mamei mele. I-am spus că o mint de săptămâni întregi; şi că o rog din suflet să-mi trimită nişte bani, fiindcă vreau să vin acasă.

În timp ce scriam, a intrat Hellfrick. Era îmbrăcat în pantaloni, şi nu în halat, şi prima dată nici nu l-am recunoscut. Fără o vorbă, mi-a pus cincisprezece cenţi pe masă.

— Sunt un om cinstit, puştiule, mi-a zis. Poţi să spui ce vrei despre mine, dar nu că n-aş fi cinstit.

Şi a ieşit.

Am înhăţat repede monedele, am sărit pe fereastră şi am alergat spre băcănie. Japonezul cel micuţ avea sacul pregătit, lângă lada cu portocale. A fost uimit să mă vadă că trec pe lângă el şi intru în raionul cu produse de larg consum. Am

cumpărat două pachete de biscuiţ i. I-am înghiţ it stând pe pat cât am putut de repede, ajutându-i să alunece mai bine cu înghiţ ituri de apă. M-am simţ it din nou bine. Aveam stomacul plin ş i-mi rămăsese o monedă de cinci cenţ i. Am rupt scrisoarea către mama ș i m-am culcat în aş teptarea nopţ ii. Acea monedă însemna că mă puteam întoarce la Bufetul Columbia. Am aş teptat, cu burta plină ş i plin de dorinţ ă.

M-a văzut de cum am intrat. Îi părea bine să mă vadă; mi-am dat seama imediat, după felul în care a făcut ochii mari. I s-a luminat faţ a, ş i am simţ it din nou acea senzaţ ie ciudată în gâtlej. Deodată, eram din nou fericit, sigur pe mine, curat ş i conș tient de tinereţ ea mea. M-am aş ezat la aceeaş i masă de lângă uș ă. În seara asta, în local cânta muzica, un pian ș i o vioară; două grăsane cu figuri masculine ş i păr scurt. Cântecul pe care-l cântau era *Over the Waves*. Ta di da da, ş i o priveam pe Camilla dansând cu tava cu bere. Avea părul atât de negru, atât de strălucitor ș i de bogat încât se strângea în ș uviţ e grele ca niş te struguri, ce-i ascundeau ceafa. Localul ăsta era un spaţ iu sacru. Toate lucrurile de aici erau sfinte, scaunele, mesele, cârpa din mâna ei, acel rumeguș de sub picioarele ei. Ea era o prinţ esă maiaş ă, iar ăsta era castelul ei. I-am privit sandalele târş âindu-se pe podea ș i le-am dorit. Aș vrea să le ţ in strâns la piept atunci când adorm. Aș vrea să le ţ in în braţ e ş i să le respir mirosul.

Nu s-a aventurat până la masa mea, dar mi-a părut bine. Nu veni chiar acum, Camilla; lasă-mă să stau aici o vreme ş i să mă obiş nuiesc cu această senzaţ ie unică de încântare; lasă-mă singur cu gândurile mele, în timp ce mintea mea străbate

infinita frumuseţ e a splendidei tale glorii; lasă-mă doar să stau un timp cu mine, lasă-mă pradă foamei mele ş i visării cu ochii deschiş i.

În cele din urmă a venit, cu o cană de cafea pe tavă. Aceeaş i cafea, aceeaş i cană maronie ciobită. A venit, cu ochii ei negri mai mari ca niciodată, păş ind spre mine cu tălpile ei uş oare, zâmbindu-mi misterios, până când am crezut c-am să leş in de cât de tare îmi bătea inima, în timp ce stătea lângă mine, i-am simţ it vagul iz de transpiraţ ie amestecat cu curăţ enia înţ epătoare a uniformei apretate. Prezenţ a ei m-a copleş it, m-a prostit ş i am inspirat pe gură, pentru a-mi reveni. Mi-a zâmbit, aducându-mi în acest fel la cunoş tinţ ă faptul că nu se supărase pentru cafeaua vărsată seara trecută; mai mult decât atât, am simţ it că, într-un fel, chiar îi plăcuse toată chestia asta, că era fericită ş i recunoscătoare pentru ea.

— Nu ş tiam că ai pistrui, mi-a zis.

— Pistruii n-au nici cea mai mică importanţ ă, am spus.

— Îmi pare rău pentru cafea, a spus. Toată lumea comandă bere. Nu ni se prea cere cafea.

— Asta-i ş i motivul pentru care nu vi se prea cere. Fiindcă e absolut oribilă. As bea ş i eu bere, dacă mi-aș permite.

A arătat cu creionul spre mâna mea.

— Îţ i rozi unghiile, mi-a zis. N-ar trebui să faci asta.

Mi-am băgat mâinile în buzunare.

— Cine eş ti tu ca să-mi spui ce să fac?

— Vrei niş te bere? m-a întrebat. Îţ i aduc, dacă vrei. Ş i nu trebuie să plăteş ti pentru ea.

— Nu trebuie să-mi dai nimic. Am să beau chestia asta pe care-o vindeţ i drept cafea ş i am să plec.

S-a dus la bar ş i a comandat o bere. Am privit-o cum duce

mâna la buzunarul uniformei, scoate o mână de monede ş i o plăteş te. Mi-a adus berea ş i mi-a proţ ăpit-o în faţ ă. Gestul ei m-a rănit.

— Ia-o, am zis. Ia-o de-aici. Vreau cafea, nu bere.

Cineva din spate a strigat-o ş i a plecat repede. În timp ce se apleca deasupra mesei să adune halbele goale, i-am zărit scobitura genunchilor. M-am foit în scaun, iar picioarele mele au lovit în ceva de sub masă. Era o scuipătoare. Se afla din nou la bar ş i dădea din cap zâmbind, cu un semn care-mi sugera să beau berea. M-am simţ it diabolic ş i infam la gândul că i-am captat atenţ ia ş i am vărsat berea în scuipătoare. I-am văzut dinţ ii albi înfigându-se în buza de jos ş i tot sângele scurgându-i-se din obraji. Ochii îi scăpărau scântei. M-a copleş it o stare de beatitudine, de satisfacţ ie. Mi-am reluat locul pe scaun ş i am zâmbit în direcţ ia tavanului.

A dispărut în spatele unui perete despărţ itor subţ ire, ce delimita bucătăria. A reapărut, surâzând. Avea mâinile la spate, cu aerul că ascunde ceva. O clipă mai târziu, bătrânul pe care-l văzusem de dimineaţ ă a ieş it ş i el de după peretele despărţ itor. A rânjit, anticipând spectacolul.

Camilla ş i-a fluturat o mână spre mine. Avea să urmeze lucrul cel mai groaznic de pe lume: simţ eam că exact asta urmează. A scos de la spate mica revistă cu povestirea *Căţ elul care a râs*. A fluturat-o în aer, dar era ascunsă privirilor, iar spectacolul ei ne era adresat doar mie ş i bătrânului. Acesta se uita cu ochii căscaţ i. Am simţ it că mi se face gura iască în clipa în care i-am văzut degetele ude răsfoind grăbite paginile, până la cele unde apărea povestirea. Cu buzele fremătând, ş i-a vârât revista între genunchi ş i a smuls paginile. Le-a ridicat deasupra capului, fluturându-le ş i zâmbind. Bătrânul clătina

din cap a aprobare. Surâsul de pe chipul fetei s-a transformat în hotărâre, în timp ce rupea paginile în bucăţi, iar pe acestea în fărâmiţe. Cu un gest de apoteoză finală, a lăsat bucăţelele de hârtie să-i cadă printre degete şi să se prelingă în scuipătoarea de la picioarele ei. Am încercat să zâmbesc. Şi-a lovit mâinile una de alta cu un aer plictisit, ca un om care-şi scutură praful de pe palme. Apoi şi-a pus o mână în şold, şi-a ridicat umărul şi a plecat legănat. Bătrânul a mai rămas pe loc o vreme. Fusese singurul care o văzuse. Acum, că spectacolul luase sfârşit, a dispărut în spatele peretelui despărţitor.

Am rămas pe loc, cu un zâmbet chinuit, cu inima plângându-mi pentru *Căţelul care a râs*, pentru fiecare expresie bine adusă din condei, pentru micile licăriri de poezie ce o străbăteau, prima mea povestire, cel mai bun lucru cu care mă puteam lăuda la viaţa mea. Era mărturia vie a tot ce aveam bun în mine, aprobată şi tipărită de marele J.C. Hackmuth, şi ea o rupsese şi o aruncase într-o scuipătoare.

După o vreme, mi-am tras scaunul şi m-am ridicat să plec. Stătea în picioare lângă bar şi m-a privit cum plec. Pe chipul ei am citit milă pentru mine şi un mic surâs de regret pentru ce făcuse, dar mi-am ferit privirea şi am ieşit în stradă, bucuros să aud zăngănitul oribil al tramvaielor şi zgomotele ciudate ale oraşului duduindu-mi în urechi şi îngropându-mă într-o avalanşă de pocnete şi scrâşnete. Mi-am băgat mâinile în buzunare şi am plecat, cu umerii căzuţi.

La vreo cincisprezece metri de local, am auzit că mă strigă cineva. M-am răsucit pe călcâie. Era ea, care alerga cu tălpile ei uşoare, cu monedele zornăindu-i în buzunare.

— Tinere! a strigat. Hei, puştiule!

Am aşteptat-o până când a ajuns lângă mine, cu respiraţia

întretăiată, vorbind repede ş i blând.

— Îmi pare rău, a zis. N-am avut nicio intenţ ie – crede-mă.

— E OK, am spus. Nu m-am supărat.

Se uita întruna spre local.

— Trebuie să mă întorc, mi-a zis. O să-mi simtă lipsa. Vino mâine seară înapoi, vrei? Te rog! Pot să fiu ş i drăguţ ă, crede-mă. Îmi pare foarte rău pentru seara asta. Te rog vino, te rog! M-a strâns de braţ . Vii?

— Poate.

A zâmbit.

— Mă ierţ i?

— Sigur.

Am rămas în mijlocul trotuarului ş i am privit-o cum se grăbeş te înapoi. După câţ iva paş i s-a întors, mi-a trimis o bezea ş i a strigat:

— Mâine noapte. Să nu uiţ i!

— Camilla! am zis. Stai. Doar o clipă!

Am alergat unul către celălalt, întâlnindu-ne la jumătate.

— Repede! a zis. O să mă dea afară.

M-am uitat la picioarele ei. Ş i-a dat imediat seama ce urmează ş i am simţ it-o cum se retrage instinctiv. Acum m-a străbătut un sentiment foarte plăcut, o detaş are, o senzaţ ie de înnoire, ca un strat de piele regenerat. Am vorbit fără să mă grăbesc.

— Sandalele astea – chiar trebuie să le porţ i, Camilla? Trebuie neapărat să scoţ i în evidenţ ă faptul că ai fost ş i vei rămâne întotdeauna o mică Slinoasă murdară?

M-a fixat îngrozită, cu buzele deschise. S-a grăbit înapoi în salon, ducându-ş i ambele mâini la gură. Am auzit-o gemând „Ah, ah, ah“.

Mi-am îndreptat umerii ş i am pornit ţ anţ oş , fluierând de plăcere. Am văzut în ş anţ un chiş toc lung de ţ igară. L-am ridicat de jos fără jenă, l-am aprins chiar acolo, stând cu un picior în rigolă, am pufăit din el ş i am exhalat către stele. Eram american ş i eram al naibii de mândru de asta. Acest mare oraş , aceste trotuare robuste ş i aceste clădiri mândre, toate acestea erau glasul Americii mele. Din nisip ş i cactuş i, noi, americanii, dăltuisem un imperiu. Poporul Camillei avusese ş i el ş ansa lui. Dar o ratase. Noi, americanii, eram cei care reuş iserăm. Îi mulţ umesc lui Dumnezeu pentru ţ ara mea. Îi mulţ umesc lui Dumnezeu că m-am născut american!

Capitolul ş ase

M-am întors în camera mea, pe scările prăfuite de la Bunker Hill, trecând pe lângă casele de lemn acoperite cu funingine înş irate de-a lungul străzii întunecate, pe lângă palmierii fără ş ansă, sufocaţ i de nisip, de benzină ş i de unsoare, ce stăteau ca niş te prizonieri muribunzi, legaţ i cu lanţ uri de un mic petic de pământ, cu rădăcinile ascunse de asfaltul negru. Praf ş i clădiri vechi ş i bătrâni la ferestre, bătrâni târş âindu-ş i paş ii pe uş i, bătrâni ce se miş cau cu durere mută pe strada întunecată. Oameni în vârstă din Indiana ş i Iowa ş i Illinois, din Boston ş i Kansas City ş i Des Moines, care ş i-au vândut casele ş i prăvăliile ş i au venit aici cu trenul ş i cu automobilul, aici în ţ ara soarelui, să moară sub razele lui, cu bani doar cât să le ajungă să trăiască până când soarele îi omoară, oameni care s-au dezrădăcinat în ultimele lor zile ş i au părăsit prosperitatea autosuficientă a oraş ului Kansas ori Chicago ori Peoria, pentru a-ş i găsi un loc la soare. Ş i, când au ajuns aici,

au descoperit că alţi hoţi, mult mai mari, îşi adjudecaseră bunurile lor, că până şi soarele le aparţinea acestor altora; Smith şi Jones şi Parker, farmacist, bancher, brutar, praful oraşului Chicago şi Cincinnati şi Cleveland pe pantofii lor, condamnaţi să moară în soare, cu câţiva dolari în bancă, suficienţi ca să se aboneze la *Los Angeles Times*, suficienţi ca să le ţină trează iluzia că aici e paradisul, că minusculele lor case de mucava sunt, de fapt, castele. Dezrădăcinaţii, cei cu suflet gol şi trist, tinerii şi bătrânii, cei de acasă. Aceştia erau concetăţenii mei, aceştia erau noii californieni. Cu tricourile lor polo viu colorate şi cu ochelari, erau în paradis, simţeau că sunt ai acestui loc.

Însă pe Main Street, pe Towne şi pe San Pedro, şi un kilometru jumătate la capătul lui Fifth Street erau alţi zeci de mii; aceştia nu-şi permiteau ochelari de soare sau un tricou polo de patru dolari, iar ziua se ascundeau pe alei şi noaptea se făceau nevăzuţi în aziluri. În Los Angeles, poliţiştii nu te arestează pentru vagabondaj dacă ai un tricou polo scump şi o pereche de ochelari de soare. Însă, dacă ai praf pe pantofi, iar puloverul pe care-l porţi e gros precum cele care se poartă în ţările cu zăpadă, te înhaţă imediat. Aşa că luaţi-vă tricouri polo, băieţi, şi ochelari de soare şi pantofi albi, dacă puteţi. Adoptaţi uniforma. Oricum, tot aici veţi ajunge. După un timp, după doze mari de *Times* şi *Examiner*, o veţi roi şi voi către sudul însorit. Veţi mânca hamburgeri an după an şi veţi trăi în apartamente şi hoteluri prăfuite, infestate de paraziţi, dar în fiecare dimineaţă veţi vedea soarele cel puternic, albastrul etern al cerului, iar străzile vor fi pline de femei şic pe care nu le veţi avea niciodată, iar nopţile semitropicale fierbinţi vor duhni de un romantism de care nu

veţ i avea parte în veci, ş i totuş i, băieţ i, veţ i continua să fiţ i în paradis, în ţ ara soarelui.

Cât despre cei de acasă, pe ei îi poţ i minţ i, fiindcă ei oricum urăsc adevărul ş i nu vor să-l audă, fiindcă, mai devreme sau mai târziu, vor dori să vină ş i ei în paradis. Nu-i puteţ i prosti pe cei de acasă, băieţ i. Ei ş tiu cum e sudul Californiei. La urma urmei, citesc ziarele, se uită în revistele cu poze care sufocă fiece tarabă de ziare din fiecare colţ al Americii. Au văzut fotografii cu casele vedetelor de cinema. Nu poţ i să le spui nimic despre California.

M-am gândit la ei, culcat în pat, m-am uitat la petele de lumină roş ie dinspre hotelul St. Paul ce îmi aprindeau ritmic camera ş i mă simţ eam îngrozitor, fiindcă în seara asta mă purtasem ş i eu exact ca ei. Smith ş i Parker ş i Jones, eu nu fusesem niciodată unul dintre ei. Of, Camilla! Când eram copil, demult, în Colorado, Smith ş i Parker ş i Jones erau cei care mă jigneau cu cuvinte oribile, îmi spuneau Wop[1] ş i Broscar ş i Slinos, ş i copiii lor mă jigneau, exact aş a cum te-am jignit eu în seara asta. Mă jigneau atât de tare, încât n-aş putea niciodată să devin unul dintre ei, iar asta m-a făcut să fug spre cărţ i, să fug înspre mine, să fug din acel oraş din Colorado ş i, uneori, Camilla, când le văd feţ ele, simt iar vechea rană, vechea durere ş i câteodată mă bucur că sunt acolo, că mor în soare, dezrădăcinaţ i, păcăliţ i de propria lor lipsă de omenie, aceleaş i chipuri, aceleaş i maxilare puternice ş i dure, chipuri din oraş ul meu natal, ce-ş i umplu golul vieţ ilor sub un soare arzător.

---

[1] Prescurtare a sintagmei without papers (fără acte) desemnându-i pe imigranţ ii ilegal (engl.)

Îi văd în holurile hotelurilor, îi văd stând la soare în parcuri ş i ieş ind ş onticăind din bisericuţ e urâte, cu feţ ele lipsite de expresie din cauza apropierii de zei ciudaţ i, ieş ind din Templul lui Aimee, din Biserica Marelui Eu Sunt.

I-am văzut ieş ind împleticindu-se din săli de cinematograf ş i clipind din ochii goi odată aflaţ i, din nou, în faţ a realităţ ii ş i clătinându-se spre casă, pentru a citi *Times*, pentru a afla ce se mai întâmplă în lume. Am vomitat pe ziarele lor, le-am citit literatura, le-am respectat obiceiurile, le-am mâncat mâncarea, am tânjit după femeile lor, am căscat ochii la arta lor. Dar eu sunt sărac, iar numele meu se termină într-o vocală moale, iar ei mă urăsc pe mine ş i îl urăsc pe tatăl meu, ş i pe tatăl tatălui meu ş i, dacă ar putea, mi-ar vrea sângele ş i m-ar pune jos, dar acum ei sunt în vârstă, mor în soare ş i în praful fierbinte de pe drum, iar eu sunt tânăr ş i plin de speranţ ă ş i de dragoste pentru ţ ara mea ş i pentru vremurile în care trăiesc ş i atunci când îţ i spun Slinoasă nu inima mea este cea care vorbeş te, ci o veche rană zgândărită din nou, ş i mă cuprinde ruş inea pentru lucrul îngrozitor pe care l-am făcut.

Capitolul ş apte

Mă gândesc la hotelul Alta Loma ş i-mi amintesc de cei care locuiau acolo. Îmi amintesc de prima mea zi acolo, îmi amintesc cum am păş it în holul întunecat de la intrare cu două geamantane în mâini, unul din ele plin cu exemplare ale *Căţ elului care a râs*. A fost acum mult timp, dar îmi amintesc perfect. Venisem cu autobuzul ş i îmi intrase praful până la piele; praful din Wyoming ş i Utah ş i Nevada în părul ş i în urechile mele.

— Vreau o cameră ieftină, am spus.

Proprietăreasa avea părul alb, iar în jurul gâtului un guler înalt din dantelă, strâns ca un corset. Avea peste şaptezeci de ani şi era o femeie înaltă, a cărei înălţime a crescut şi mai mult când s-a ridicat pe vârfuri şi m-a scrutat pe deasupra ochelarilor.

— Ai o slujbă? a zis.

— Sunt scriitor, am spus. Uitaţi, am să vă arăt.

Am deschis geamantanul şi am scos un exemplar ar revistei.

— Eu am scris asta, i-am spus.

Pe vremea aia eram foarte nerăbdător, foarte mândru.

— Am să vă ofer un exemplar, i-am spus. Vă dau şi autograf.

Am luat un stilou de pe tejghea; era uscat şi a trebuit să-l înmoi în cerneală, şi am început să-mi răsucesc limba, gândindu-mă la ceva drăguţ de spus.

— Cum vă cheamă? am întrebat-o.

Mi-a spus, fără prea mare tragere de inimă:

— Doamna Hargraves. De ce?

Însă eu îi aduceam un omagiu şi nu aveam timp să-i răspund la întrebări şi i-am scris deasupra povestirii: „Pentru o doamnă cu un şarm inefabil, cu ochi albaştri minunaţi şi zâmbet generos, din partea autorului, Arturo Bandini”.

Mi-a zâmbit cu un zâmbet care a părut să îi rănească faţa, făcând-o să-i pocnească în riduri vechi ce s-au crăpat în pielea uscată din jurul gurii şi al obrajilor.

— Urăsc povestirile cu câini, a zis, punând revista undeva unde să nu fie văzută.

M-a privit încă şi mai de sus, pe deasupra ochelarilor.

— Tinere, a spus, eşti mexican?

M-am arătat cu degetul şi am râs.

— Mexican, eu? Am scuturat din cap. Sunt american, doamnă Hargraves. Iar asta nu e o povestire cu câini. E despre un bărbat, şi e foarte bună. Şi nu există niciun câine, nicăieri în povestire.

— În hotelul nostru nu primim mexicani, mi-a zis.

— Nu sunt mexican. I-am dat titlul ăsta după o fabulă. Ştiţi care: „Iar căţelul a râs, când a văzut aşa o treabă”[1].

— Şi nici evrei, a mai zis ea.

M-am semnat în registru. Pe vremea aia aveam o semnătură frumoasă, elaborată, stil oriental, ilizibilă, cu linii puternice şi apăsate dedesubt, o semnătură mai complexă decât a marelui Hackmuth. Iar după semnătură am scris „Boulder, Colorado”.

Ea a citit ce-am scris, fiecare cuvinţel.

Cu răceală:

— Cum te numeşti, tinere?

Am fost dezamăgit, fiindcă deja îl uitase pe autorul *Căţelului care a râs* şi numele lui tipărit cu litere mari în revistă. I-am spus. Mi-a notat numele cu grijă, lângă semnătură. Apoi şi-a fixat privirea asupra dedicaţiei.

— Domnule Bandini, mi-a spus, privindu-mă aspru, Boulder *nu se află* în Colorado.

— Ba da! am spus. De-acolo vin! Acum două zile, acolo mă aflam.

Era fermă, hotărâtă.

— Boulder este în Nebraska. Soţul meu şi cu mine am trecut prin Boulder, Nebraska, acum treizeci de ani, venind aici. Te rog fii amabil şi corectează.

— Dar este în Colorado! Mama mea, tatăl meu locuiesc acolo.

---

[1] Vers din cântecelul pentru copii *Hey Diddle Diddle*.

Am fost la şcoală acolo!

A băgat mâna sub tejghea şi a scos revista. Mi-a întins-o.

— Nu ai ce căuta în acest hotel, tinere. Aici avem oameni de calitate, oameni cinstiţi.

N-am luat revista. Eram foarte obosit, eram pur şi simplu rupt de la lunga călătorie cu autobuzul.

— Bine, am zis. E în Nebraska.

Şi am scris aşa, am tăiat cuvântul Colorado şi am scris deasupra lui Nebraska. A fost satisfăcută, foarte încântată de mine, mi-a zâmbit şi a examinat revista.

— Deci eşti scriitor! a spus. Ce frumos! După care a luat iar revista şi a ascuns-o. Bine ai venit în California! a zis. O să-ţi placă aici!

Ce figură şi doamna Hargraves asta! Atât de singură, atât de pierdută în spaţiu şi atât de mândră. Într-o după-masă, m-a dus la ea în apartamentul de la ultimul etaj. A fost ca şi cum aş fi intrat într-un mormânt bine întreţinut. Soţul îi era mort acum, dar cu treizeci de ani în urmă avusese o prăvălie de metalo-casnice în Bridgeport, Connecticut. Fotografia lui era atârnată pe perete. Un bărbat splendid, care nici nu fuma şi nici nu bea, mort de infarct; un chip îngust şi sever încadrat de o ramă groasă, continuând să privească dispreţuitor la cei care beau şi fumează. Aici se afla patul în care murise, un pat înalt de mahon, cu baldachin; aici, în şifonier, se aflau hainele lui, iar pantofii lui se aflau pe podea, cu vârfurile întoarse în sus de la cât erau de vechi. Aici, pe policioară, se afla castronelul lui de ras, se rădea în fiecare zi, iar numele lui era Bert. Bert al ei! Bert, îi spunea ea, de ce nu te duci la frizer, la care Bert râdea, fiindcă ştia că el e un bărbier mult mai bun decât cei de meserie.

Bert se trezea în fiecare zi la ora cinci dimineaţ a. Se trăgea dintr-o familie cu cincisprezece copii. Se pricepea la unelte. El fusese cel care se ocupase de reparaţ iile necesare la hotel, ani de zile. Îi luase trei săptămâni să zugrăvească faţ ada clădirii. Spunea mereu că e un zugrav mai bun decât cei de meserie. Două ore îmi vorbise întruna despre Bert ş i, Dumnezeule!, ce-l mai iubea pe bărbatul ăsta, chiar ş i acum, după moarte, dar, de fapt, omul nici nu murise: se afla peste tot în acel apartament, o veghea, o proteja, mă avertiza să nu cumva să-i fac vreun rău femeii lui. M-a înspăimântat ş i m-a făcut să vreau să-mi iau tălpăş iţ a cât mai repede. Am băut ceai. Era vechi. Zahărul era ş i el vechi ş i cubul nu se topea. Ceş tile de ceai erau prăfuite ş i, cumva, ceaiul avea gust de vechi, iar biscuiţ ii uscaţ i aveau gust de moarte. Când m-am ridicat să plec, Bert m-a urmărit cu privirea dincolo de uş ă ş i pe hol, provocându-mă să încerc numai să mă gândesc cu cinism la el. Imaginea lui m-a bântuit două nopţ i, m-a ameninţ at, chiar m-a luat un pic peste picior pe tema ţ igărilor.

Îmi amintesc de puş tiul din Memphis. Nu l-am întrebat niciodată cum îl cheamă, ş i nici el pe mine. Ne spuneam „salut” unul altuia. N-a stat mult aici, doar vreo câteva săptămâni. Îş i acoperea în permanenţ ă chipul plin de coş uri cu mâinile sale lungi când stătea pe veranda din faţ ă a hotelului: în fiecare noapte, târziu, era acolo; la douăsprezece, la unu ş i la două noaptea ş i, când veneam acasă, îl găseam legănându-se în balansoarul de răchită, cu degetele pe faţ ă sau afundate în părul negru, care nu mai văzuse de mult foarfecele.

— Salut, îi ziceam, iar el îmi răspundea tot cu un „Salut”.

Praful neobosit al Los Angeles-ului îi fierbea sângele. Era ş i mai plimbăreţ decât mine ş i toată ziua nu făcea altceva decât să-ş i caute iubiri perverse prin parcuri. Dar era atât de urât, că nu găsea niciodată lucrul după care tânjea, iar nopţ ile calde cu stele joase ş i lună galbenă îl torturau, scoţ ându-l din camera lui până la ivirea zorilor. Însă într-o noapte mi-a vorbit, m-a lăsat îngreţ oş at ş i întristat, cufundându-se în amintirile lui despre Memphis, Tennessee, locul din care veneau oamenii adevăraţ i, unde prietenii erau prieteni. Într-o bună zi, avea să părăsească acest oraş pe care îl ura, într-o bună zi avea să se întoarcă acolo unde prietenia însemna ceva ş i aş a a ş i făcut, a plecat ş i am primit o vedere din Fort Worth, Texas, semnată „Puş tiul din Memphis".

Mai era apoi Heilman, care era înscris la Clubul Cartea lunii. Un individ uriaş cu niş te braţ e ca niş te buş teni ş i picioare pe care pocneau pantalonii. Era casier la bancă. Avea o nevastă în Moline, Illinois, ş i un fiu la Universitatea din Chicago. Ura sud-vestul, iar ura i se revărsa de pe chipul uriaş , dar stătea prost cu sănătatea ş i era condamnat să rămână aici sau să moară. Îi puţ ea tot ce ţ inea de vest. Se simţ ea rău după fiecare joc de fotbal între est ş i vest, în care estul lua bătaie. Scuipa când pomeneai de Trojans. Ura soarele, blestema ceaţ a, înfiera ploaia, visa mereu la zăpezile din vestul mijlociu. O dată pe lună, în cutia lui poş tală apărea un pachet mare. Îl vedeam în hol, citind mereu. Nu voia să-mi împrumute cărţ ile lui.

— Din principiu, spunea.

Dar îmi dădea *Buletinul informativ al Clubului Cartea anului*, o revistuţ ă despre noile apariţ ii editoriale. În fiecare lună, mi-o lăsa în cutia poş tală.

A mai fost apoi fetiş cana roş cată din St. Louis, care mereu

punea întrebări despre filipinezi. Unde locuiesc? Câţi sunt? Cunosc vreunul? O roşcată slăbănoagă, cu pistrui maronii în zona decolteului, venită din St. Louis. Era în permanenţă îmbrăcată în verde, părul de aramă era prea ţipător ca să o facă frumoasă, iar ochii prea cenuşii pentru chipul ei. Lucra la o spălătorie, dar salariul era prea mic, aşa că şi-a dat demisia. Şi ea rătăcea pe străzile fierbinţi. Odată, mi-a împrumutat o monedă de douăzeci şi cinci de cenţi, altădată, timbre poştale. Vorbea fără încetare despre filipinezi, îi compătimea, îi considera extrem de demni în faţa prejudecăţilor. Într-o zi a plecat, iar ziua următoare am văzut-o din nou plimbându-se pe stradă, cu părul de aramă atrăgând razele soarelui, ţinând de braţ un filipinez. Acesta era foarte mândru de ea. Costumul lui, cu umeri căptuşiţi şi talie îngustă, era ultimul răcnet al modei în localurile de noapte, dar, cu tot cu tocurile înalte ale pantofilor de piele, tot era cu un cot mai scund decât ea.

Dintre toţi, o singură persoană a citit *Căţelul care a râs*. În acele prime zile, m-am semnat cu autograf pe destul de multe reviste, pe care le-am adus sus, în salon. Erau cinci sau şase exemplare, şi le-am aşezat la vedere peste tot, pe masa bibliotecii, pe canapea, chiar şi pe scaunele joase de piele, în aşa fel încât, ca să stai, trebuia să ridici una dintre ele. Nu le-a citit nimeni, niciun suflet, cu excepţia unuia singur. Au rămas răsfirate vreme de o săptămână, dar nu s-a atins de ele aproape nimeni. Nici măcar băiatul japonez care ştergea praful din încăpere nu s-a obosit niciodată să le ridice de pe unde se aflau. Seara, se juca bridge, iar un grup de vechi locatari ai hotelului se adunau aici pentru a vorbi şi a se relaxa. M-am strecurat şi eu între ei, am găsit un scaun şi am rămas privindu-i. A fost deprimant. O femeie masivă se aşezase chiar pe unul dintre

fotoliile adânci fără măcar să se obosească să ridice revista.

A venit apoi ziua în care băiatul japonez a aşezat revistele frumos, una peste alta, pe masa bibliotecii. Au fost acoperite de praf. Din când în când, cam la câteva zile, îmi treceam batista peste ele şi le mai împrăştiam în jur. De fiecare dată, se întorceau neatinse în vraful de pe masă. Poate că ştiau că o scrisesem eu şi o evitau intenţionat. Poate că, pur şi simplu, nu le păsa. Nici măcar lui Heilman, cu toată pasiunea lui pentru lectură. Nici măcar proprietăresei. Clătinam din cap: erau nişte proşti, cu toţii. Era o poveste despre propriul lor vest mijlociu, despre Colorado şi despre un viscol, şi mă uitam la ei, cu sufletele lor dezrădăcinate şi feţele arse de soare, murind în deşertul încins, în vreme ce răcoroasele pământuri natale le erau atât de la îndemână, chiar acolo, între paginile acelei revistuţe. Şi mă gândeam, ei, asta e, aşa a fost întotdeauna – Poe, Whitman, Heine, Dreiser, iar acum Bandini; şi, gândind aşa, nu mă mai simţeam atât de rănit, şi nici atât de singur.

Numele persoanei care mi-a citit povestirea era Judy, iar numele de familie era Palmer. În după-amiaza respectivă, mi-a ciocănit în uşă şi, în clipa în care am deschis, am văzut-o. Avea în mână un exemplar al revistei. Avea doar paisprezece ani, un breton şaten şi o fundă roşie legată în creştet.

— Sunteţi domnul Bandini? a întrebat.

Mi-am dat seama după ochii ei că citise *Căţelul care a râs*. Mi-am dat seama imediat.

— Mi-ai citit povestirea, aşa-i? am spus. Cum ţi s-a părut?

A strâns revista mai bine la piept şi a zâmbit.

— Părerea mea e că e extraordinară, a zis. Vai, e nemaipomenită! Doamna Hargraves mi-a spus că

dumneavoastră aţi scris-o. Mi-a spus că mi-aţi putea da şi mie un exemplar.

Am simţit cum mi se urcă inima în gât.

— Intră! am spus. Bine ai venit! Stai jos! Cum te cheamă? Sigur că-ţi pot da şi ţie un exemplar. Sigur că da! Dar te rog, intră!

Am traversat în fugă camera şi i-am adus cel mai bun scaun. S-a aşezat extrem de delicat, iar rochia de fetiţă cu care era îmbrăcată nici măcar nu-i acoperea genunchii.

— Vrei un pahar de apă? am zis. E foarte cald azi. Poate că ţi-e sete.

Însă nu-i era. Era doar nervoasă. Vedeam limpede că îi e cam teamă de mine. Am încercat să mă port cât am putut de frumos, fiindcă nu voiam s-o sperii şi să fugă. Se întâmpla atunci demult, la început, când încă mai aveam nişte bani.

— Îţi place îngheţata? am zis. Vrei să mă duc să-ţi iau un Milk Nickel sau ceva de genul ăsta?

— Nu pot să stau, a zis ea. O să se supere mama.

— Locuieşti aici? am spus. A citit şi mama ta povestirea? Cum te cheamă? Am zâmbit mândru. Fireşte, ştii deja, am zis. Eu sunt Arturo Bandini.

— A, da! a spus ea cu respiraţia întretăiată şi, de admiraţie, a făcut ochii atât de mari, că mi-a venit să mă arunc la picioarele ei şi să plâng. O simţeam în gât, un impuls de a izbucni în hohote, care mă gâdila uşor.

— Eşti sigură că nu vrei nişte îngheţată?

Era atât de bine crescută, cum stătea acolo, cu bărbia rozalie ridicată şi cu mânuţele strângând revista.

— Nu, mulţumesc, domnule Bandini.

— Dar ce zici de o Cola? am spus.

— Vă mulţumesc, a zâmbit. Nu.

— Dar un suc acidulat, de plante?

— Nu, nu vă supăraţi. Vă mulţumesc.

— Cum te cheamă? am spus. Pe mine mă... dar m-am oprit la timp.

— Judy, a spus.

— Judy? am zis, şi am repetat. Judy, Judy! Foarte frumos! am zis. E ca un nume de star. E cel mai frumos nume pe care l-am auzit vreodată!

— Vă mulţumesc! a spus ea.

Am deschis sertarul în care se aflau revistele cu povestirea. Încă mai aveam destule, cam vreo cincisprezece.

— Am să-ţi dau un exemplar nou-nouţ, i-am zis. Pe care am să-ţi scriu un autograf. Ceva drăguţ, ceva deosebit!

Chipul i s-a colorat de încântare. Fetiţa asta nu glumea deloc; era sincer însufleţită, iar bucuria ei era ca un jet de apă rece ce-mi răcorea faţa.

— Am să-ţi dau două exemplare, am spus. Cu autograf pe fiecare!

— Sunteţi un domn foarte cumsecade, a zis.

Mă urmărea cum deschid o călimară cu cerneală.

— Mi-am dat seama după povestire.

— Nu sunt un domn, am spus. Nu sunt cu mult mai mare decât tine, Judy. Nu voiam să mă dau mult mai în vârstă decât ea. Voiam să reduc cât puteam diferenţa dintre noi. Am doar optsprezece ani, am minţit.

— Numai atât? a spus, uimită.

— Peste câteva luni fac nouăsprezece.

I-am dat dedicaţii speciale pe ambele reviste. Nu-mi mai amintesc ce i-am scris exact, dar era ceva frumos, iar cuvintele

îmi veniseră direct din inimă, fiindcă-i eram extraordinar de recunoscător. Însă voiam mai mult, voiam să-i aud cât mai mult timp glasul slab ş i. Întretăiat de emoţ ie, să o ţ in la mine în cameră cât de mult pot.

— Mi-ai face o mare onoare, am spus, m-ai face extrem de fericit, Judy, am spus, dacă ai vrea să-mi citeş ti cu voce tare povestirea. Nu mi-a citit-o nimeni niciodată ş i mi-ar face mare plăcere să o aud.

— Mi-ar plăcea mult să v-o citesc! a zis ş i ş i-a îndreptat spatele, rămânând într-o poziţ ie rigidă, plină de nerăbdare.

M-am aruncat pe pat, mi-am îngropat faţ a în pernă, iar fetiţ a mi-a citit povestea cu o vociş oară plăcută ş i drăguţ ă, care m-a făcut ca, după primele câteva paragrafe, să-mi dea lacrimile. Era ca un vis, glasul unui înger îmi umplea camera ş i n-a durat mult ş i a început să plângă ş i ea, continuând să citească cu noduri în gât ş i sufocându-se de emoţ ie, ş i protestând.

— Nu mai pot să citesc, zicea. Nu mai pot.

La care eu mă întorceam spre ea ş i o imploram:

— Dar trebuie neapărat, Judy. O, trebuie!

În clipa în care am ajuns în punctul maxim al emoţ iei comune, în cameră a intrat pe neaş teptate, fără să bată, o femeie înaltă, cu gură severă, de om rău. Am ş tiut imediat că trebuie să fie mama lui Judy. Privirea ei aspră ne-a examinat sever, întâi pe mine, apoi pe Judy. Fără o vorbă, a luat-o pe Judy de mână ş i a plecat cu ea. Fetiţ a a strâns revistele la pieptiş orul ei îngust ş i a clipit peste umăr, iar din ochi i s-a rostogolit o lacrimă. Venise brusc ş i dispăruse la fel de brusc, ş i nu am mai văzut-o niciodată după aceea. A fost un mister ş i pentru proprietăreasă, fiindcă au venit ş i au plecat chiar în

aceeaşi zi, fără măcar să rămână peste noapte.

Capitolul opt

În cutia poştală mă aştepta o scrisoare de la Hackmuth. Am ştiut imediat că e de la el. Îmi dădeam imediat seama când aveam o scrisoare de la Hackmuth, de la un kilometru. Simţeam imediat că am o scrisoare de la Hackmuth, ca şi cum un ţurţure de gheaţă mi s-ar fi prelins pe şira spinării. Am primit-o de la doamna Hargraves. I-am înşfăcat-o pur şi simplu din mână.

— Veşti bune? a zis, fiindcă aveam o datorie atât de mare la chirie la ea.

— Nu ştii niciodată, am spus. Dar e de la o persoană foarte importantă. Şi dacă mi-ar trimite nişte pagini goale, pentru mine tot veşti bune ar fi.

Dar ştiam că nu pot fi veşti bune în sensul la care se referise doamna Hargraves, pentru că nu îi trimisesem marelui Hackmuth nicio povestire. Era probabil doar răspunsul lui la scrisoarea mea kilometrică din urmă cu câteva zile. Era foarte expeditiv acest Hackmuth. Te uimea cu viteza lui. Nici nu apucai să arunci o scrisoare în cutia poştală din colţul străzii şi, când ajungeai înapoi la hotel, te şi aştepta răspunsul lui. Of, of, dar erau atât de scurte! Tu-i trimiteai o scrisoare de patruzeci de pagini, iar el îţi răspundea cu un singur paragraf. Dar era bine oricum, fiindcă asta făcea ca răspunsurile sale să fie uşor de reţinut şi de învăţat pe dinafară. Avea un fel de fi Hackmuth ăsta; avea un stil; avea atât de mult de dăruit, că până şi virgula şi punctul şi virgula lui aveau un fel al lor de a tresălta pe pagină. Obişnuiam să desprind încetişor timbrele

de pe plicurile lui ş i să le dezlipesc cu grijă, ca să văd ce e sub ele.

M-am aş ezat pe pat ş i am deschis scrisoarea. Era încă un mesaj telegrafic, nu avea mai mult de cincizeci de cuvinte. Iată ce zicea:

Dragă domnule Bandini,

Cu permisiunea dumneavoastră, voi tăia salutul iniţ ial ş i încheierea scrisorii dumneavoastră ş i o voi tipări ca povestire, în revista mea. Sunt de părere că aţ i făcut un lucru minunat aici. Cred că Dealurile de mult uitate *ar fi un titlu excelent. Vă trimit ataş at ş i cecul cuvenit.*

Cu consideraţ ie, J.C. Hackmuth.

Scrisoarea mi-a alunecat dintre degete ş i a căzut unduit pe podea. M-am ridicat ş i m-am privit în oglindă. Rămăsesem cu gura căscată. M-am dus până la fotografia lui Hackmuth de pe peretele opus ş i mi-am pus degetele pe chipul ferm ce mă fixa. Am ridicat scrisoarea ş i am mai citit-o o dată. Am deschis fereastra, am ieş it afară ş i m-am întins pe colina strălucitoare. Degetele mele au apucat iarba. M-am rostogolit pe burtă, mi-am lipit gura de pământ ş i am scos rădăcinile ierbii cu dinţ ii. Apoi am început să plâng. O, Doamne, Hackmuth! Cum e posibil să fii un om atât de extraordinar? Cum e posibil? M-am urcat înapoi la mine în cameră ş i am găsit în plic cecul. Suma era 175 de dolari. Eram, din nou, un om bogat. 175 de dolari! Arturo Bandini, autorul *Căţ elului care a râs* ş i al *Dealurilor de mult uitate.*

M-am postat iar în faţ a oglinzii, scuturându-mi pumnii sfidător. Priviţ i, oameni buni. Uitaţ i-vă la un mare scriitor!

Priviţi-mi ochii, oameni buni. Uitaţi-vă la aceste mâini, oameni buni. La mâinile ce au scris *Căţelul care a râs* şi *Dealurile de mult uitate*. Mi-am îndreptat arătătorul spre imaginea mea, cu furie. Cât despre tine, Camilla Lopez, vreau să te văd în seara asta. Vreau să vorbesc cu tine, Camilla Lopez. Şi te avertizez, Camilla Lopez, că trebuie să nu uiţi că acela în faţa căruia te afli este nimeni altul decât Arturo Bandini, scriitorul. Te rog să nu uiţi asta.

Doamna Hargraves a încasat cecul. Mi-am plătit chiria restantă şi pentru următoarele două luni, anticipat. Mi-a dat o chitanţă pentru întreaga sumă. Am vrut să i-o dau înapoi.

— Vă rog, am zis. Nu e cazul, doamnă Hargraves. Am totală încredere în dumneavoastră.

Ea a insistat. Am pus chitanţa în buzunar. Apoi am pus încă o bancnotă de cinci dolari pe tejgheaua de la recepţie.

— Pentru dumneavoastră, doamnă Hargraves. Fiindcă aţi fost atât de drăguţă.

A refuzat s-o ia şi a împins-o înapoi spre mine.

— Nici nu se pune problema! a spus.

Însă eu n-am vrut s-o iau. Am ieşit, iar ea s-a grăbit să iasă după mine şi m-a urmat în stradă.

— Domnule Bandini, insist să luaţi înapoi aceşti bani.

Pfuu, cinci dolari amărâţi, o nimica toată. Am clătinat din cap.

— Doamnă Hargraves, refuz categoric să-i iau.

Ne-am încontrat, opriţi în mijlocul trotuarului, sub soarele fierbinte, şi ne-am ciondănit. N-a vrut să cedeze, cu niciun chip. M-a implorat să-i iau înapoi. Am privit-o cu un vag surâs.

— Nu, îmi pare rău, doamnă Hargraves. Eu nu mă răzgândesc niciodată.

S-a îndepărtat, palidă de furie, ţ inând bancnota de cinci dolari între degete de parcă ar fi dus un ş oarece mort. Am clătinat din cap. Cinci dolari! O sumă complet derizorie pentru Arturo Bandini, autor a numeroase povestiri pentru J.C. Hackmuth.

Am pornit pe jos spre centru, târându-mă cu greu pe străzile aglomerate ş i încinse, spre subsolul de la May Company. Era cel mai frumos costum de haine pe care mi-l cumpărasem vreodată, un costum maroniu cu dun- guliţ e albe, cu două perechi de pantaloni. Acum puteam să fiu bine îmbrăcat la orice oră. Mi-am cumpărat pantofi în două tonuri, maroniu cu alb, o sumedenie de cămăş i ş i de ş osete, ş i o pălărie. Prima mea pălărie, maro-închis, de fetru adevărat, cu căptuş eală albă de mătase. Pantalonii au trebuit modificaţ i. Le-am spus să se grăbească. Au fost gata destul de repede. M-am schimbat după perdeaua unei cabine ş i mi-am pus pe mine toate lucrurile noi, culminând cu pălăria. Vânzătorul mi-a împachetat toate hainele vechi într-o cutie. Nu le mai voiam. I-am spus să-i cheme pe cei de la Armata Salvării ş i să le dea lor, ş i să-mi trimită restul cumpărăturilor la hotel. Pe drum, mi-am luat ş i o pereche de ochelari de soare. Restul după-amiezii mi l-am petrecut cumpărând tot felul de chestii, făcându-mi de lucru prin magazine. Mi-am cumpărat ţ igări, bomboane ş i fructe glasate. Mi-am cumpărat două topuri de hârtie scumpă, elastice, agrafe de birou, carneţ ele, un mic dulăpior pentru dosare ş i un perforator. Mi-am mai cumpărat apoi un ceas ieftin, o lampă de pat, un pieptene, periuţ e ş i pastă de dinţ i, briantină, cremă de ras, loţ iune hidratantă pentru piele ş i o trusă de prim ajutor. M-am oprit la o marochinărie ş i mi-am cumpărat cravate, o curea nouă, un lanţ pentru ceas, batiste,

un halat de baie şi papuci de casă. S-a lăsat seara şi aveam braţele pline de cumpărături. Am chemat un taxi şi am plecat acasă.

Eram foarte obosit. Transpiraţia îmi îmbiba costumul cel nou şi mi se prelingea de-a lungul picioarelor, până la glezne. Dar mă distram. Am făcut o baie, mi-am dat cu loţiune pe tot corpul şi m-am spălat pe dinţi cu noua periuţă şi noua pastă. După aceea, m-am ras cu crema cea nouă şi mi-am aranjat părul cu briantină. Am stat o vreme în halat şi papuci de casă, mi-am pus alături hârtia şi accesoriile cele noi pentru scris, am fumat ţigări din cele noi şi proaspete şi am mâncat bomboane.

Curierul de la The May Company mi-a adus restul cumpărăturilor într-o cutie mare. Am deschis-o şi am găsit acolo nu doar lucrurile cele noi, ci şi hainele mele cele vechi. Pe acestea din urmă le-am aruncat direct la coş. Era din nou momentul să mă îmbrac. Mi-am pus nişte boxeri noi, o cămaşă nouă, şosete şi cealaltă pereche de pantaloni. Apoi mi-am pus cravata şi pantofii cei noi. M-am postat în faţa oglinzii, mi-am tras pălăria pe un ochi şi m-am privit cu atenţie. Imaginea din oglindă mi s-a părut foarte puţin familiară. Nu-mi plăcea noua mea cravată, aşa că mi-am scos haina şi am încercat alta. Nici acum n-am fost satisfăcut. Brusc, totul a început să mă irite. Gulerul rigid mă strângea. Pantofii mă băteau. Pantalonii miroseau ca un magazin de confecţii dintr-un subsol şi erau prea strâmţi în partea din faţă. Tâmplele mi s-au acoperit brusc de sudoare, acolo unde pălăria îmi strângea ţeasta. Din senin, a început să mă mănânce tot corpul şi, când mă mişcăm, totul foşnea ca un sac de hârtie. Nările mi-au fost invadate de parfumul puternic

al loţiunilor, şi m-am strâmbat. Sfântă Fecioară, ce s-a întâmplat cu vechiul Bandini, autorul povestirii *Căţelul care a râs*? E posibil ca acest măscărici sugrumat şi neputincios să fie cel care a scris *Dealurile de mult uitate*? Mi-am dat jos totul, m-am spălat de mirosurile din păr şi mi-am pus iar pe mine vechile haine. S-au bucurat foarte tare să mă simtă iar; s-au lipit de mine cu încântare răcoroasă, iar picioarele mele chinuite au intrat în pantofii cei vechi ca într-o iarbă moale de primăvară.

Capitolul nouă

M-am dus la Bufetul Columbia cu taxiul. Şoferul a virat şi s-a oprit exact în faţa uşii deschise. Am ieşit şi i-am întins o bancnotă de douăzeci de dolari. Nu avea să-mi dea rest. M-am bucurat fiindcă, atunci când am găsit, în cele din urmă, o bancnotă mai mică şi l-am plătit, am văzut-o pe Camilla stând în pragul uşii. Nu opreau prea multe taxiuri în faţă la Bufetul Columbia. Am dat din cap a salut în direcţia ei, am intrat şi m-am aşezat la prima masă. Atunci când mi s-a adresat, tocmai citeam scrisoarea lui Hackmuth.

— Eşti supărat pe mine? m-a întrebat.

— Din câte ştiu, nu, am spus.

Şi-a dus mâinile la spate şi şi-a privit picioarele.

— Nu vezi nimic?

Era încălţată cu pantofi noi albi, cu toc înalt.

— Sunt foarte drăguţi, am spus, după care m-am întors la scrisoarea lui Hackmuth.

M-a privit bosumflată. Am ridicat privirea şi i-am făcut cu ochiul.

— Te rog să mă scuzi, am zis. Afaceri.

— Nu comanzi nimic?

— Un trabuc, am spus. Ceva scump, havanez.

Mi-a adus cutia. Am luat un trabuc.

— Sunt scumpe, a zis. Două`ş`cinci de cenţ i.

Am zâmbit ş i i-am dat un dolar.

— Păstrează restul.

A refuzat bacş iş ul.

— De la tine nu iau, a zis. Eş ti sărac.

— Am fost, am spus.

Am aprins trabucul ş i am suflat fumul rotocoale, în timp ce m-am lăsat pe spate ş i am privit tavanul.

— Nu-i rău, face banii, am zis.

Muzicantele din fundul localului scârţ âiau la *Over the Waves*. M-am strâmbat ş i am împins restul de la trabuc spre Camilla.

— Spune-le să cânte Strauss, am zis. Ceva vienez.

Ea a luat o monedă de un sfert de dolar, dar am insistat până i-a luat pe toţ i. Muzicantele au rămas uluite. Camilla a arătat spre mine. Acestea mi-au făcut semn cu mâna ş i mi-au zâmbit larg. Am înclinat din cap, demn. S-au avântat în *Povestiri din pădurea vieneză.* Pantofii cei noi îi chinuiau rău picioarele Camillei. Vechea scânteie îi dispăruse. Mergea cu faţ a schimonosită, cu dinţ ii încleş taţ i.

— Vrei o bere? m-a întrebat.

— Vreau un scotch cu sifon ş i gheaţ ă, am spus. St. James.

A discutat cu barmanul, apoi s-a întors.

— Nu avem St. James. Dar avem Ballantine’s. E scump. Patruzeci de cenţ i.

Am comandat unul pentru mine ş i câte unul pentru fiecare dintre cei doi barmani.

— N-ar trebui să arunci aş a cu banii aiurea, mi-a zis.

Le-am mulţ umit din priviri celor doi barmani, care au ridicat paharele în cinstea mea, după care mi l-am sorbit pe al meu. M-am strâmbat tot.

— Ce poş ircă de doi bani! am spus.

A rămas cu mâinile vârâte în buzunare.

— Credeam că o să-ţ i placă pantofii mei cei noi, a spus.

M-am întors la scrisoarea lui Hackmuth.

— Sunt OK, am spus.

A plecat ş chiopătând către o masă care tocmai se eliberase ş i a început să adune halbele goale. Suferea, avea o faţ ă lungă ş i tristă. Mi-am sorbit whisky-ul ş i am continuat să citesc ş i să recitesc scrisoarea de la Hackmuth. Peste puţ in timp, s-a întors la masa mea.

— Te-ai schimbat, a spus. Eş ti altfel. Îmi plăceai mai mult înainte.

Am zâmbit ş i am bătut-o uş or pe mână. Era o mână caldă, catifelată ş i cafenie, cu degete lungi.

— Prinţ iş oară mexicană, am spus. Eş ti atât de fermecătoare, de inocentă.

Ş i-a tras mâna violent, ş i i s-a scurs tot sângele din obraji.

— *Nu* sunt mexicană! a spus. Sunt americancă.

Am clătinat din cap.

— Nu, am spus. Pentru mine, vei rămâne întotdeauna o muncitoare drăgălaş ă de pe plantaţ ii. Un boboc de fată din vechiul Mexic.

— Eş ti un macaronar nenorocit, o japiţ ă! a spus ea.

Am văzut negru în faţ a ochilor, dar am continuat să zâmbesc. A plecat ş onticăind, cu pantofii care-i făceau răni ş i îi strângeau picioarele suferinde. Aveam o greaţ ă imensă în

suflet, şi-mi simţeam surâsul împietrit pe chip. Se afla la o masă din apropierea muzicantelor şi o ştergea, mişcându-şi braţul cu mânie, iar faţa îi era o flacără întunecată. În clipa în care s-a uitat la mine, ura din privirea ei a sfredelit încăperea. Brusc, nu m-a mai interesat deloc scrisoarea lui Hackmuth. Am băgat-o în buzunar şi am rămas cu capul aplecat. Era un sentiment pe care-l cunoşteam deja şi, încercând să-mi dau seama de unde, mi-am amintit că aşa m-am simţit prima oară când am venit aici. A dispărut după peretele despărţitor. Când s-a întors, se mişca iar cu graţie, iar paşii îi erau din nou iuţi şi siguri. Îşi scosese pantofii cei albi şi-şi pusese iar vechile sandale.

— Îmi pare rău, mi-a spus.

— Nu, am zis. E vina mea, Camilla.

— N-am vrut să spun ce-am zis.

— Ai avut dreptate. A fost vina mea.

M-am uitat în jos, la picioarele ei.

— Pantofii ăia albi erau foarte frumoşi. Ai picioare foarte frumoase, şi îţi veneau absolut perfect.

Şi-a băgat degetele în părul meu, şi am simţit cum iese prin buricele lor şi cum mă traversează căldura plăcută pe care i-o provocaseră cuvintele mele, şi mi s-a pus o fierbinţeală în gât, şi am simţit cum întregul trup îmi e inundat de o fericire adâncă. A dispărut iar după peretele despărţitor şi a ieşit încălţată cu pantofii cei albi. I-am văzut muşchii fini ai maxilarelor contractându-i-se în timp ce mergea, dar a zâmbit, curajoasă. Am urmărit-o la treabă, iar vederea ei m-a făcut să mă simt uşor, să mă ridic precum uleiul la suprafaţa apei. După un timp, m-a întrebat dacă am maşină. I-am spus că nu. Mi-a zis că are ea, şi că se află în

parcarea de lângă noi, mi-a descris maş ina ş i am stabilit să ne întâlnim în parcare, ca să mergem pe malul mării. Când m-am ridicat să plec, barmanul cel înalt, cu faţ a ca de cretă mi-a aruncat o privire uş or batjocoritoare. Am ieş it, fără să-l bag în seamă.

Maş ina ei era un Ford coupe din 1929, cu smocuri de păr de cal iţ indu-se din scaune, cu aripi paradite ş i fără capotă. M-am suit ş i am început să mă uit la ce are prin ea. M-am uitat la certificatul de înmatriculare. Era pe numele Camilla Lombard, ş i nu Camilla Lopez.

Când a intrat în parcare, era cu cineva, dar n-am văzut cu cine fiindcă era foarte întuneric, nicio rază de lună nu se vedea ş i se lăsase o uş oară pâclă. Apoi s-au apropiat, era barmanul cel înalt. Mi l-a prezentat, îl chema Sammy, era tăcut ş i nu-l interesa nimic. L-am dus acasă, luând-o pe Spring Street ş i apoi pe First ş i peste ş inele de cale ferată ce duceau către un cartier de negri, iar ş inele au preluat zdroncănitul Fordului ş i i-au amplificat ecourile până la casele tip de lemn murdare ş i la gardurile obosite, din ţ ăruş i. A coborât într-un loc în care un arbore de piper pe moarte îş i revărsase frunzele cafenii pe pământ ş i, când a pornit spre verandă, i-am auzit paş ii croindu-ş i loc printre frunzele veş tede.

— Cine e? am întrebat-o.

Era doar un prieten, mi-a zis ş i n-a vrut să spună mai multe, dar îş i făcea griji pentru el; i s-a aş ternut pe chip acea expresie pe care o are cineva care e îngrijorat în legătură cu soarta unui prieten bolnav. Asta m-a neliniş tit, m-a făcut gelos pe loc, ş i am început cu tot felul de întrebări, iar ea mi-a răspuns la ele cu tot felul de cuvinte ocolitoare care n-au făcut decât să înrăutăţ ească lucrurile. Am trecut din nou peste

şinele de tren şi prin centru. Dacă nu era nicio maşină, trecea fără să oprească la stop şi, atunci când i se băga cineva în faţă, îşi lipea iritată palma de claxon şi o ţinea acolo. Zgomotul se ridica asemenea unui strigăt de ajutor în mijlocul canionului de clădiri. Făcea întruna asta, indiferent dacă era sau nu cazul. I-am atras atenţia la un moment dat, dar nu m-a luat în seamă.

— Eu conduc, mi-a zis.

Am ajuns la Wilshire, unde n-aveai voie să depăşeşti cincizeci la oră. Fordul nici măcar nu atingea viteza asta, dar s-a dus direct pe banda din mijloc, iar maşinile mai mari şi mai rapide treceau ca vântul pe lângă noi. Asta a înfuriat-o şi le-a arătat pumnul şoferilor şi i-a înjurat. După un kilometru jumate s-a plâns de picioare şi m-a rugat să ţin eu volanul. În clipa în care am făcut-o, s-a aplecat şi şi-a scos pantofii. Apoi a apucat iar volanul şi şi-a aruncat un picior peste marginea portierei. Imediat, rochia i s-a umflat ca un balon şi i-a venit în faţă. Şi-a prins-o sub ea, dar chiar şi aşa, coapsele cafenii i s-au dezvelit până la o chestie roz de dedesubt. Felul în care stătea a atras multă atenţie. Şoferii treceau pe lângă noi şi opreau instantaneu, iar capetele ieşeau pe geamuri pentru a se uita la piciorul ei măsliniu dezgolit. Asta a înfuriat-o. A început să strige la spectatori, să ţipe spre ei că ar trebui să-şi vadă de treaba lor. Eu stăteam lângă ea, cufundat în scaun, încercând să mă bucur de o ţigară care ardea prea tare în goana vântului.

Apoi am ajuns la un stop important, de la intersecţia dintre Western şi Wilshire. Era un perimetru aglomerat, cu un cinematograf de lux, cluburi de noapte şi drogherii din care se revărsau în stradă valuri de pietoni. Nu putea să treacă pe la

stop fără să oprească, dat fiind faptul că înaintea noastră se aflau atâtea maşini, care aşteptau să se schimbe culoarea semaforului. S-a lăsat mai bine în scaun, nervoasă şi nerăbdătoare, legănându-şi piciorul. Oamenii au început să se uite la noi, claxoanele să claxoneze vesele, iar un coupe ultimul tip din spate, cu un claxon dement, a trimis spre ea un iuhuu insistent. Camilla s-a întors cu ochii în flăcări şi a ridicat pumnul la tipii cu feţe de studenţi la colegiu, din coupe. La această oră, toţi ochii se fixaseră asupra noastră şi toată lumea zâmbea. Am atins-o uşor cu cotul.

— Măcar la semafoare stăpâneşte-te.

— Ia mai lasă-mă! a zis.

Am luat scrisoarea lui Hackmuth şi m-am refugiat în ea. Bulevardul era bine luminat, vedeam fără probleme cuvintele, dar Fordul se cabra ca un catâr, zdroncănea, tresărea şi scotea gaze. Era mândră de maşina asta.

— Are un motor extraordinar, a spus.

— Toarce frumos, i-am cântat eu în strună.

— Ar trebui să ai şi tu maşina ta, a zis.

Am întrebat-o de ce scrie Camilla Lombard pe certificatul de înmatriculare al maşinii. Am întrebat-o dacă e căsătorită.

— Nu, a zis.

— Şi de unde vine Lombard?

— E la mişto, a zis. Câteodată, mă mai recomand cu numele ăsta.

N-am înţeles.

— Îţi place numele tău? m-a întrebat. Nu-ţi doreşti niciodată să te fi chemat Johnson ori Williams ori alt nume de genul ăsta?

I-am spus că nu, că sunt mulţumit de numele meu.

— Ba nu, nu eş ti, a zis ea. Ş tiu sigur.
— Ba da! am spus.
— Ba nu.

După Beverly Hills, n-a mai fost ceaţ ă. Palmierii aflaţ i de-a lungul drumul se profilau, verzi, în obscuritatea albăstrie, iar linia albă de pe mijlocul străzii alerga în faţ a noastră ca un fitil aprins. Câţ iva nori se rostogoleau ş i goneau pe cer, dar nu era nicio stea. Am trecut printre dealuri joase. De ambele laturi ale drumului erau garduri vii înalte ş i viţ ă-de-vie luxuriantă, ş i peste tot era plin de palmieri sălbatici ş i de chiparoş i.

Am ajuns, în tăcere, la Palisades, străbătând cu maş ina crestele stâncilor înalte ce dădeau spre mare. Un vânt rece, tăios ne ş fichiuia dintr-o parte. Rabla noastră se hurduca din rărunchi. De dedesubt se ridica spre noi mugetul mării. În depărtări, pâcla se pregătea să ia în stăpânire ţ ărmul ca o armată de stafii ce se târau pe burtă. Sub noi, valurile se spărgeau, lovind malul cu pumni albi. Se retrăgeau, apoi reveneau, pregătindu-se să-l izbească din nou. Cu fiecare val ce se retrăgea, linia ţ ărmului zâmbea tot mai larg. Am coborât serpentina în viteză; asfaltul negru transpira sub atingerea limbilor de ceaţ ă. Aerul era cât se poate de curat. L-am respirat recunoscători. Nu exista nici pic de praf aici.

A condus maş ina pe o fâş ie nesfârş ită de nisip alb. Ne-am aş ezat ş i am privit spre mare. Era cald sub stânci. Camilla mi-a atins mâna.

— Ce-ar fi să mă înveţ i să înot? a zis.
— Nu aici, am spus.

Valurile erau înalte. Era flux, ş i se apropiau cu mare viteză. Se formau ş i veneau spre noi de la o sută de metri. Le-am urmărit cum se izbesc de ţ ărm, am privit dantela înspumată

explodând precum tunetul.

— Ai să înveţ i să înoţ i în apă liniş tită, am spus.

A râs ş i a început să se dezbrace. Avea pielea cafenie, dar era un cafeniu natural, ş i nu unul de bronz. Eu eram alb ca o stafie. Aveam un început de burtă. Mi-am supt burta, încercând s-o ascund. Ea s-a uitat la albeaţ a mea, la goliciunea ş i la picioarele mele ş i a zâmbit. Mi-a părut bine când a plecat spre apă.

Nisipul era fin ş i cald. Ne-am aş ezat cu faţ a la mare ş i am vorbit despre înot. I-am arătat principiile de bază. S-a întins pe burtă, a început să dea din mâini ş i să azvârle din picioare. Nisipul îi împroş ca faţ a. Îmi copia gesturile, fără entuziasm. S-a ridicat în capul oaselor.

— Nu-mi place să învăţ să înot, a spus.

Am intrat în apă ţ inându-ne de mână, cu partea din faţ ă a trupurilor acoperită de nisip. Apa era rece, apoi exact cum trebuia. Era prima oară când intram în mare. Am luat în piept valurile până când apa mi-a acoperit umerii, apoi am încercat să înot. Valurile m-au ridicat. Am început să mă arunc sub valurile ce veneau spre mine. Au trecut pe deasupra mea, fără să-mi facă niciun rău. Învăţ am. Când în faţ a mea au apărut valurile cele mari, m-am aruncat spre crestele lor, iar ele m-au purtat spre ţ ărm.

N-am scăpat-o din ochi pe Camilla. A intrat în apă până la genunchi, a văzut că vine un val mare ş i a fugit spre ţ ărm. Apoi s-a întors. A ţ ipat de încântare. A lovit-o un val mare ş i a ţ ipat ş i a dispărut. O clipă mai târziu, a reapărut, râzând ş i ţ ipând. Am strigat la ea să nu mai riş te în felul ăsta, dar ea s-a dus clătinându-se în întâmpinarea crestei albe a unui val care s-a ridicat ş i a măturat-o complet. Am privit-o cum se

rostogoleşte pe spate, ca o cracă de banane. A pornit cu greu spre ţărm, cu trupul strălucind şi mâinile în păr. Am înotat până când am obosit, apoi mi-am croit şi eu drum printre valuri şi am ieşit. Mă înţepau ochii de la apa sărată. M-am întins pe spate, gâfâind. După câteva clipe, mi-am recăpătat puterea şi mi s-a făcut poftă de o ţigară. Nici urmă de Camilla. M-am dus până la maşină, crezând că e acolo. Însă nu era. Am alergat până la mal şi am scrutat zona înspumată. Am strigat-o.

Şi, în acel moment, am auzit-o ţipând. Glasul ei venea de foarte departe, de dincolo de zona în care se spărgeau valurile, dinspre bancul de ceaţă de deasupra apei învolburate. Părea să fie la peste o sută de metri. A ţipat din nou: „Ajutor!“ Am intrat în apă, iar valurile mi-au izbit umerii, şi am început să înot. Apoi zgomotele i-au acoperit glasul.

— Vin! am urlat, şi am continuat să strig spre ea, până în clipa în care a trebuit să mă opresc ca să-mi recapăt suflul.

Valurile cele mari erau uşor de înfruntat, pur şi simplu mă scufundam sub ele, însă cele mici îmi făceau probleme, mă izbeau peste faţă şi nu mă lăsau să respir, într-un final, am ajuns la apa agitată. Valurile mai mici săreau, plesnindu-mi gura. Ţipetele ei încetaseră. Am bătut apa cu mâinile, aşteptând un nou strigăt. Acesta nu a venit. Am strigat-o. Glasul îmi era slab, ca şi cum ar fi fost sub apă.

Şi, brusc, m-am simţit istovit. Valurile s-au năpustit peste mine. Am înghiţit apă, mă înecam. M-am rugat, am gemut şi m-am luptat cu apa, şi ştiam că nu ar trebui să mă opun. Aici, marea era liniştită. Departe, spre ţărm, am auzit mugetul valurilor ce se spărgeau. Am strigat, am aşteptat, apoi am strigat iar. Niciun răspuns, doar pleoscăitul apei, atunci când

îmi atingea braţ ele, ş i zgomotul valurilor agitate. Apoi mi s-a întâmplat ceva cu piciorul drept, până la degete. Pur ş i simplu, mi se blocase. Când am dat din picior, durerea mi-a urcat până sus pe coapsă. Voiam să trăiesc. Dumnezeule, nu mă lua acum! Am înotat orbeş te până la mal.

Apoi am fost iar acoperit de valuri uriaş e ş i le-am auzit răbufnind asurzitor. Părea că e deja prea târziu. Nu mai puteam înota, aveam braţ ele obosite, iar piciorul drept mă durea înfiorător. Tot ce conta era să continui să respir. Sub apă, curentul s-a năpustit spre mine, m-a rostogolit ş i m-a tras către el. Deci ăsta era sfârş itul Camillei ş i al lui Arturo Bandini – dar, chiar ş i atunci, continuam să scriu toate acestea, să le văd pe o pagină din maş ina de scris, să le descriu în amănunt, în timp ce nisipul ţ ărmului continua să fie la fel de departe, cât se poate de sigur că n-am să ies viu din această confruntare. Apoi, fără veste, m-am trezit în apa până la brâu, ş onticăind ş i dus de apă mult prea departe pentru a mai putea face ceva, bâjbâind neputincios, dar cu mintea limpede, descriind întreaga scenă cu lux de amănunte ş i făcându-mi griji în legătură cu excesul de adjective. Un nou val mi s-a spart în creş tet ş i m-a scufundat adânc sub apă, ş i m-am târât în mâini ş i în genunchi, în apa mai mică de o jumătate de metru, întrebându-mă dacă n-aş putea oare să scriu o poezie despre toate astea. M-am gândit la Camilla, aflată undeva sub apă ş i am început să plâng cu suspine ş i am băgat de seamă că lacrimile sunt mai sărate decât apa de mare. Însă nu puteam să mă trântesc pe jos ş i să rămân lungit aici, trebuia să chem ajutoare de undeva, ş i m-am ridicat în picioare ş i am pornit cu paş i nesiguri spre maş ină. Era foarte frig, ş i-mi clănţ ăneau dinţ ii.

M-am întors ş i m-am uitat spre mare. La mai puţ in de cincisprezece metri, Camilla îş i croia drum printre valuri spre ţ ărm, în apa până la brâu. Se îneca de râs, amuzată de farsa supremă pe care mi-o jucase ş i, când am văzut-o cum plonjează sub următorul val uriaş , cu graţ ia ş i perfecţ iunea unei foci, nu mi s-a părut deloc amuzant. Am pornit spre ea, simţ ind cum îmi revin forţ ele, cu fiecare pas ş i, când am ajuns lângă ea, am ridicat-o în braţ e ş i mi-am aruncat-o peste umeri, fără să-mi pese de ţ ipetele ei, de degetele ei care-mi zgâriau ţ easta ş i-mi smulgeau părul. Am ridicat-o cât am putut de sus ş i am aruncat-o într-o băltoacă adâncă de vreun metru. A aterizat cu o bufnitură care a lăsat-o fără aer. Am pornit prin apă spre ea, am prins-o cu amândouă mâinile de păr ş i am trântit-o cu faţ a ş i gura în nămol ş i nisip. Am lăsat-o acolo, târându-se în coate ş i în genunchi, ţ ipând ş i gemând, ş i m-am întors la maş ină. O auzisem spunând ceva de niş te pături, aflate în scaunul rabatabil din spate. Le-am scos, m-am învelit cu ele ş i m-am aş ezat pe nisipul cald.

Peste puţ in timp, ş i-a croit drum prin nisipul adânc ş i m-a găsit stând în capul oaselor, sub pături. A rămas aş a în faţ a mea, curată, cu picăturile de apă prelingându-i-se de pe corp, arătându-mi-se, mândră de goliciunea ei, răsucindu-se în faţ a mea.

— Mă mai placi?

Am aruncat priviri pe furiş în direcţ ia ei. Rămăsesem mut ş i am încuviinţ at din cap, zâmbind ca prostul. A pus piciorul pe pături ş i mi-a cerut să mă dau mai încolo. I-am făcut loc ş i s-a strecurat ş i ea dedesubt, iar trupul îi era rece ş i fără cusur. Mi-a cerut s-o iau în braţ e, ş i m-am conformat, iar ea m-a sărutat, cu buze umede ş i reci. Am rămas aş a întinş i mult

timp, iar eu eram îngrijorat şi temător şi total lipsit de pasiune. Între noi a crescut ceva ca o floare cenuşie, un gând care a prins contur, vorbind despre prăpastia ce ne separa. Nu ştiam ce este. Am simţit-o că aşteaptă. Mi-am trecut mâna peste pântecul şi picioarele ei, mi-am simţit propria dorinţă, am căutat înnebunit urme ale pasiunii, m-am chinuit să mi-o stârnesc, în vreme ce ea aştepta, se răsucea pe o parte şi pe cealaltă, îmi smulgea părul şi mă implora cu fiece gest să-i fac pe plac, dar nu am reuşit să-mi storc niciun pic de pasiune, nici măcar un pic, nu mă puteam gândi decât cum să mă întorc mai repede la scrisoarea lui Hackmuth şi la gândurile ce urmau a fi scrise, niciun gram de dorinţă, doar teamă de ea, ruşine şi umilinţă. Apoi am început să mă învinovăţesc, să mă blestem singur şi am vrut să mă ridic şi să pornesc spre mare. A simţit imediat că am renunţat la luptă. S-a ridicat cu un zâmbet ironic şi a început să-şi şteargă părul cu pătura.

— Credeam că mă placi, a zis.

Nu i-am putut răspunde nimic. Am ridicat din umeri şi m-am sculat în picioare. Ne-am îmbrăcat şi am plecat cu maşina înapoi spre Los Angeles. N-am vorbit. A aprins o ţigară şi m-a privit ciudat, cu buzele strânse. Mi-a suflat fumul în faţă. I-am luat ţigara din gură şi i-am aruncat-o pe stradă. Şi-a aprins alta şi a tras în piept languros, amuzată şi plină de dispreţ. Am urât-o foarte tare în clipa aceea.

Zorii zilei coborau munţii dinspre răsărit, iar fâşiile de lumină aurie sfâşiau cerul, asemenea unor reflectoare. Am scos scrisoarea lui Hackmuth şi am citit-o din nou. Undeva în spatele meu, spre est, Hackmuth probabil că tocmai intra în biroul său din New York. Undeva în acel birou se afla manuscrisul meu, *Dealurile de mult uitate.* Dragostea nu era

totul. Femeile nu erau totul. Un scriitor trebuia să-ş i conserve energia.

Am ajuns în oraş . I-am spus unde locuiesc.

— Bunker Hill? A râs. Ţ i se potriveş te.

— E perfect, am spus. În hotelul meu nu sunt primiţ i mexicanii.

Vorbele mele ne-au îngreţ oş at pe amândoi. M-a dus până la hotel ş i a oprit motorul. Am rămas câteva clipe în tăcere, întrebându-mă dacă mai era ceva de spus, dar nu mai aveam ce să ne spunem. Am coborât din maş ină, am salutat-o cu o vagă înclinare a capului ş i am pornit spre hotel. I-am simţ it privirea între omoplaţ i, arzându-mă ca un fier înroş it. În clipa în care am ajuns la uş ă, m-a strigat. M-am întors la maş ină.

— Nu mă săruţ i de noapte bună?

Am sărutat-o.

— Nu aş a.

Ş i-a strecurat braţ ele în jurul gâtului meu. M-a tras spre ea ş i ş i-a înfipt dinţ ii în buza mea inferioară. M-a durut ş i m-am luptat cu ea, până m-am eliberat din strânsoare. A rămas cu o mână pe scaun, zâmbind ş i uitându-se după mine, până am intrat în hotel. Mi-am scos batista ş i mi-am apăsat-o pe gură. Când am luat-o, avea o pată de sânge pe ea. Am traversat holul cenuş iu spre camera mea. În clipa în care am închis uş a după mine, m-a năpădit brusc toată patima pe care nu reuş isem să mi-o adun mai devreme. Îmi duduiau creierii de intensitatea ei ş i mă furnicau degetele. M-am aruncat pe pat ş i am sfâş iat perna în mâini.

Capitolul zece

Toată ziua, numai la asta m-am gândit. Mi-am amintit de goliciunea ei cafenie şi de sărutul ei, de aroma rece a gurii ei în clipa în care a venit dinspre mare, şi m-am văzut acolo pe ţărm, alb şi feciorelnic, încercând să-mi ascund începutul de burtă, în picioare pe nisip, cu mâinile în faţă. M-am plimbat nervos prin cameră. După-amiază, târziu, eram deja extenuat, şi nu mai suportam să mă văd în oglindă. M-am aşezat la maşina de scris şi am scris despre asta, am vărsat din mine tot, cum trebuia să se întâmple, am cioplit imaginile cu atâta violenţă că maşina portabilă se tot îndepărta de mine, spre mijlocul mesei. Pe hârtie, m-am aruncat asupra ei ca un tigru şi am ţintuit-o la pământ şi am copleşit-o cu forţa mea de nestăvilit. Iar totul s-a sfârşit cu ea care se târa după mine în nisip, cu lacrimile curgându-i şiroaie pe obraji, implorându-mi mila. Frumos. Excelent. Însă, la recitire, totul suna urât şi plicticos. Am rupt foile şi le-am aruncat.

Hellfrick a ciocănit la uşa mea. Era palid şi tremura, şi pielea îi era precum o hârtie umedă. Se lăsase pentru totdeauna de băut; n-avea să mai pună niciodată gura pe alcool. S-a aşezat pe marginea patului şi a început să-şi răsucească degetele uscăţive. Vorbea, plin de nostalgie, despre carne, despre cotletele de altădată din Kansas City, de minunatul antricot şi de antricoatele fragede de miel. Însă nici vorbă de aşa ceva aici, pe tărâmul soarelui veşnic, unde vitele nu mâncau decât buruieni moarte şi soare, unde carnea era plină de viermi şi trebuia să fie retuşată cu colorant ca să arate roşie şi suculentă. Puteam să-l împrumut cu cincizeci de cenţi? I-am dat şi s-a dus la măcelăria de pe Olive Street. Peste puţin timp, s-a întors la el în cameră, iar hotelul s-a

umplut de un miros puternic de ficat cu ceapă. Am intrat în camera lui. Stătea cu o farfurie de mâncare în faţă şi se băteau turcii la gura lui, iar maxilarele subţiri abia făceau faţă. A făcut semn cu furculiţa spre mine.

— Am să mă revanşez, puştiule. Am să-ţi plătesc înmiit.

Mi s-a făcut foame. M-am dus la restaurantul de lângă Angel's Flight şi am comandat şi eu acelaşi lucru. Am mâncat încet, fără grabă. Dar oricât de mult am zăbovit cu cafeaua în faţă, ştiam că până la urmă paşii mă vor purta către Bufetul Columbia. Era suficient să-mi ating umflătura de la buză şi mi se urca instantaneu tot sângele în cap şi mă copleşea dorinţa.

Când am ajuns la bufet, mi-a fost teamă să intru. Am traversat strada şi am privit-o prin geam. Nu avea pantofii cei albi, şi părea aceeaşi fată dintotdeauna, fericită şi ocupată cu tava ei de bere.

Mi-a venit o idee. M-am dus la biroul de telegraf, care se afla la câteva sute de metri. M-am aşezat cu formularul de mesaj telegrafic în faţă, cu inima bătându-mi nebuneşte. Cuvintele au început să mi se zvârcolească pe pagină. Te iubesc Camilla vreau să fii soţia mea Arturo Bandini. Când am plătit, funcţionarul de la ghişeu s-a uitat pe adresă şi mi-a spus că mesajul meu va fi transmis în zece minute. M-am grăbit să ajung pe Spring Street şi am rămas în umbra uşii, aşteptând să apară băiatul de la telegraf.

În clipa în care l-am văzut că dă colţul, am ştiut că telegrama e o gafă. Am fugit în stradă şi l-am oprit. I-am spus că eu sunt cel care a scris telegrama şi că nu mai vreau să fie transmisă.

— E o greşeală, am spus.

Însă el nici n-a vrut să mă asculte. Era înalt şi avea faţa plină de coşuri. I-am oferit zece dolari. El a clătinat din cap şi mi-a zâmbit cu simpatie. Douăzeci de dolari, treizeci.

— Nici pentru zece milioane, a spus.

M-am întors la umbră şi l-am privit înmânând telegrama. Am văzut-o primind-o mirată. Am văzut-o arătându-se cu degetul, nedumerită. Chiar şi după ce a semnat pentru ea, a rămas ţinând-o în mână, uitându-se cum se îndepărtează băiatul de la telegraf. În clipa în care a rupt plicul, am închis ochii. Când i-am deschis din nou, citea telegrama şi râdea. S-a dus la bar şi i-a întins telegrama barmanului cu faţă de cretă, cel pe care îl duseserăm acasă seara trecută. Acesta a citit-o fără nicio urmă de expresie. Şi el a fost la fel de neimpresionat ca şi ea. Am simţit o mare recunoştinţă pentru amândoi. Apoi, când Camilla a citit-o iar, am fost, din nou, recunoscător, dar când s-a dus cu ea la o masă la care stătea un grup de bărbaţi care beau, am deschis uşor gura, simţind că mă apucă greaţa. Râsul bărbaţilor a ajuns până la mine, în stradă. M-am scuturat de scârbă şi am plecat repede.

Am dat colţul pe Sixth Street şi am pornit pe Main Street. Am rătăcit fără ţintă prin mulţimile de vagabonzi zdrenţăroşi şi flămânzi. La Second Street, m-am oprit în faţa unui local de noapte filipinez de mâna a şaptea. Afişele de pe pereţi vorbeau în termeni elocvenţi despre patruzeci de fete frumoase, despre muzica de vis a lui Lonny Killula şi despre melodiile Hawaii-ului. Am urcat un etaj de scări cu ecou, am ajuns la un ghişeu şi am cumpărat un bilet. Înăuntru se aflau patruzeci de femei aliniate lângă peretele din faţa uşii, în rochii de seară mulate, cele mai multe blonde. Nu dansa nimeni, absolut nimeni. Pe scenă, orchestra formată din cinci

instrumentişti interpreta cu furie o melodie. Câţiva clienţi ca mine stăteau în picioare în spatele unui gard de răchită, dincolo de care se aflau fetele. Acestea ne-au făcut semn. Am măsurat din priviri grupul, am găsit o blondă a cărei rochie îmi plăcea şi am cumpărat bilete pentru câteva dansuri. Apoi i-am făcut semn blondei. Mi-a căzut în braţe de parcă am fi fost doi vechi iubiţi şi am luat-o la dans de două ori la rând.

Vorbea foarte relaxată şi mi s-a adresat cu „scumpule”, dar eu nu m-am putut gândi decât la fata aia aflată la două străzi de aici, la cum am stat cu ea, întins pe nisip şi cum m-am făcut de râs. N-avea niciun rost. I-am dat blondei de care mă scârbisem deja toate biletele pe care le aveam, am ieşit din local şi am ajuns iar în stradă. Aşteptam ceva, nu ştiam ce, şi când m-am uitat la ceasurile de pe drum, mi-am dat imediat seama ce se întâmplă cu mine. Aşteptam să se facă ora unsprezece, când se închidea la Columbia.

Am ajuns acolo la unsprezece fără un sfert. M-am dus în parcare şi am pornit spre maşina ei. M-am aşezat pe scaunul cu tapiţeria ruptă şi am aşteptat. În colţul parcării, în depărtare, era o mică gheretă în care paznicul îşi ţinea socotelile. Deasupra gheretei era un ceas roşu de neon. Am rămas cu privirea fixată asupra ceasului şi m-am uitat cum minutarul ajunge în dreptul orei unsprezece. Atunci, mi s-a făcut brusc frică de întâlnirea cu ea şi, când m-am foit şi m-am zvârcolit în scaun, mâna mea a atins ceva moale. Era o şapcă de-a ei, o beretă scoţiană neagră, cu un ciucuraş moale în vârful calotei. Degetele mele au pipăit-o, nasul meu a mirosit-o. Purta parfumul pudrei ei. Asta era ce-mi doream. Am vârât-o în buzunar şi am ieşit din parcare. Apoi am urcat scările de la Angel’s Flight, spre hotelul meu. Când am ajuns la

mine în cameră, am scos-o şi am aruncat-o pe pat. M-am dezbrăcat, am stins lumina şi i-am ţinut bereta în braţe.

Altă zi, poezie! Scrie-i un poem, revarsă-ţi inima în faţa ei, în cadenţe dulci; dar eu nu ştiam cum să scriu poezie. Nu ştiam decât dragoste, pacoste, rime nefericite, sentimente exprimate stângaci. Of, Isuse din ceruri, ce mai scriitor: nu pot nici măcar să aştern pe hârtie un mic catren, fac umbră pământului degeaba. Am rămas în picioare la fereastră şi mi-am fluturat mâna spre cer; nu sunt bun de nimic, sunt doar un impostor de doi bani; nici scriitor, nici amant; nici peşte, nici pasăre.

Atunci care era problema?

Mi-am luat micul dejun, după care m-am dus la o bisericuţă catolică de la marginea Bunker Hill. Casa preotului se afla în spatele bisericii de lemn. Am sunat la uşă şi mi-a răspuns o femeie cu şorţ de asistentă. Avea mâinile pline de făină şi aluat.

— Aş vrea să-l văd pe pastor, am spus.

Femeia avea maxilarul pătrat şi doi ochi cenuşii ostili.

— Părintele Abbot e ocupat, a spus. Ce doriţi?

— Trebuie neapărat să-l văd, am zis.

— V-am spus că e ocupat.

Preotul a venit la uşă. Era solid, îndesat, fuma un trabuc şi avea în jur de cincizeci de ani.

— Ce este? a întrebat.

I-am spus că doresc să-l văd între patru ochi. Aveam o problemă care nu-mi dădea pace. Femeia a pufnit a dispreţ şi a dispărut pe un coridor. Preotul a deschis uşa şi m-a condus în biroul său. Era o încăpere micuţă, ticsită cu cărţi şi reviste. Am căscat ochii mari. Chiar acolo, în colţul din faţa mea, se

afla un teanc uriaş de numere ale revistei lui Hackmuth. Din doi paşi am fost lângă el şi am scos numărul ce conţinea *Căţelul care a râs*. Preotul se aşezase deja.

— E o revistă extraordinară, am spus. Cea mai extraordinară care există.

Preotul şi-a pus picior peste picior, apoi şi-a aranjat mai bine trabucul.

— E o revistă depravată, a spus. Din scoarţă-n scoarţă.

— Nu sunt de acord. Întâmplarea face că sunt unul dintre cei mai de seamă colaboratori ai ei.

— Dumneata? m-a întrebat preotul. Şi cu ce anume ai contribuit, mă rog?

Am răsfirat *Căţelul care a râs* în faţa lui, pe birou. A aruncat o privire spre ea, apoi a împins-o la o parte.

— Am citit povestirea asta, a spus. O prostie. Iar referinţa dumitale la Sfânta Comuniune e o minciună neruşinată şi sfruntată. Ar trebui să-ţi fie ruşine.

S-a rezemat mai bine în scaun, dându-mi de înţeles, cât se poate de clar, că nu îi place de mine şi şi-a fixat ochii plini de mânie asupra frunţii mele, rotindu-şi trabucul dintr-o parte într-alta a gurii.

— Aşa, a zis. Ce doreai să-mi spui?

Nu m-am aşezat. Îmi dăduse cât se poate de limpede de înţeles în felul său că nu sunt invitat să folosesc nici o mobilă din acea cameră.

— E ceva legat de o fată, am zis.

— Ce i-ai făcut? a spus.

— Nimic, am zis.

Dar n-am mai putut să continui. Îmi împlântase un pumnal în inimă. Auzi, o prostie! Toată acea gamă de nuanţe, acel

dialog superb, acel lirism fermecător – iar el le numise „o prostie”. Era mai bine să-mi astup urechile ş i să plec într-un loc îndepărtat, unde nu se rostesc cuvinte. O prostie!

— M-am răzgândit, am spus. Nu mai vreau să vorbesc despre asta.

S-a ridicat ş i a pornit spre uş ă.

— Cum doreş ti, a spus. La revedere.

Am ieş it, ş i soarele fierbinte m-a orbit. Cea mai frumoasă povestire din literatura americană, ş i această fiinţ ă, acest preot, o numise „o prostie”. Poate că istoria aia cu Sfânta Comuniune *nu era* chiar adevărată; poate că nu se întâmplase cu adevărat. Dar, Dumnezeule, ce adâncimi psihologice! Ce proză! Ce frumuseţ e pură!

Imediat ce am ajuns în camera mea, m-am aş ezat la maş ina de scris ş i am început să-mi fac planuri de răzbunare. Un articol, un atac zdrobitor la adresa prostiei ce guvernează Biserica. Am bătut titlul: *Biserica Catolică e condamnată la pieire.* Am bătut literele cu furie, pagină după pagină, până s-au adunat ş ase pagini. Atunci, m-am oprit ş i le-am citit. Era un text groaznic, absolut ridicol. L-am rupt ş i m-am aruncat pe pat. Încă nu-i scrisesem o poezie Camillei. Cum stăteam aş a întins, mi-a venit inspiraţ ia. Am scris, din amintire:

Am iertat mult, Camilla! s-a dus, pe-aripi de vânt,
Sălbatic, braţ e de trandafiri am aruncat,
Dansând, pierduţ ii, dalbii-ţ i crini speram să-i scot din al meu gând;
Dar am rămas pustiu, ş i patima din nou m-a copleş it ş i m-a durut,
Ş i fost-a tot degeaba, oricât am tot dansat;

Eu credincios ţi-am fost, Camilla, aşa cum am putut.

Arturo Bandini.

Am trimis-o prin telegraf, mândru de ea, l-am privit pe funcţionarul de la ghişeu citindu-mi-o, o poezie superbă, poezia mea pentru Camilla, un pic de nemurire din partea lui Arturo pentru Camilla, l-am plătit pe curier şi m-am dus şi mi-am reluat locul din arcada umbrită şi am aşteptat. Acelaşi băiat a plutit pe lângă mine pe bicicletă. L-am privit cum i-o înmânează, am privit-o pe Camilla cum o citeşte în mijlocul localului, am privit-o cum ridică din umeri şi o rupe în bucăţele, am văzut bucăţelele de hârtie plutind şi amestecându-se cu rumeguşul de pe podea. Am scuturat din cap şi m-am îndepărtat.

Nici măcar poezia lui Ernest Dowson[1] nu a avut nici cel mai mic efect asupra ei, nici măcar Dowson.

Ei, foarte bine, să te ia naiba, Camilla. Pot foarte uşor să te uit. Am bani. Aceste străzi sunt pline de lucruri pe care tu nu mi le poţi da. Aşa că am luat-o spre Main Street, spre Fifth Street, către barurile adânci şi întunecate, către King Edward Cellar, unde am dat de o fată cu păr galben şi zâmbet bolnav. Numele ei era Jean, era subţire şi filiformă, dar era în egală măsură şi extrem de dură, atât de nerăbdătoare să-mi ia banii, gura ei îmi pândea lascivă buzele, degetele ei lungi îmi căutau pantalonii, ochii ei frumoşi şi languroşi într-un fel

---

1 Poet englez (1867-1900), prieten cu W.B. Yeats. Versurile de mai sus sunt o adaptare a celei mai cunoscute poezii ale sale, Non sum qualis eram bonae sub regno Cynarae (Nu mai sunt omul care-am fost pe când domnea Cynara), publicată pentru prima oară în 1896.

bolnăvicios îmi pândeau fiece bancnotă de un dolar.

— Deci, Jean e numele tău, am spus. Măi, măi, măi, ce nume frumos.

O să dansăm, Jean. Ne vom învârti ş i tu nu ş tii asta, frumoaso cu rochie albastră, dar dansezi cu un ciudat, un proscris din lumea oamenilor, nici peş te, nici pasăre, nici vreo altă creatură-nş elătoare. Ş i am băut ş i am dansat ş i am băut din nou. Bandini, un tip pe cinste, aş a că Jean l-a chemat pe ş ef.

— Dânsul este domnul Bandini. Iar dânsul este domnul Schwartz.

Prea bine, să ne dăm mâna.

— E frumos aici la dumneavoastră, domnule Schwartz, frumoase fete.

O băutură, două, trei băuturi. Ce-i chestia asta pe care o bei tu, Jean? Am luat o gură din chestia aia maronie, arăta ca whisky-ul, probabil că asta ş i era, ce faţ ă a făcut, faţ a ei atât de drăgălaş ă s-a strâmbat într-o grimasă. Dar nu era whisky, era ceai, pur ş i simplu ceai, patruzeci de cenţ i paharul. Jean, mincinoasă mică, să vrei tu să păcăleş ti un mare autor. Tocmai pe mine ţ i-ai găsit să mă păcăleş ti, Jean. Pe Bandini, iubitor de oameni ş i de animale deopotrivă. Uite, ia asta, ia cinci dolari ş i pune-i bine, nu bea, Jean, rămâi aici ş i-atât, stai ş i lasă-mi ochii să zăbovească asupra chipului tău, fiindcă părul tău e blond, ş i nu brunet, ş i nu semeni deloc cu ea, ai o figură de om bolnav ş i ai venit aici din Texas, ş i ai de întreţ inut o mamă infirmă ş i nu câş tigi prea mulţ i bani, doar douăzeci de cenţ i la fiecare băutură, în seara asta n-ai făcut decât zece dolari de la Arturo Bandini, biată fată, biată fată flămândă cu ochi blânzi de copil ş i suflet de tâlhar. Du-te la marinarii tăi,

scumpo. Ei nu au zece dolari, dar au ce eu, Bandini, care nu sunt nici peşte, nişte pasăre, nici altă creatură-nşelătoare, nu am, noapte bună, Jean, noapte bună.

Apoi a fost un alt loc şi o altă fată. Vai, cât se simţea de singură aici, venită de hăt, din Minnesota. Şi era dintr-o familie bună. Sigur, scumpo. Spune-le urechilor mele obosite despre familia ta cea bună. Aveau o groază de proprietăţi, apoi a venit Criza. Vai, ce trist, ce tragic. Iar acum lucrezi aici, într-o speluncă de pe Fifth Street, şi te cheamă Evelyn, biata de Evelyn, şi părinţii tăi sunt şi ei aici, şi ai o soră foarte drăguţă, şi mă întrebi dacă n-aş dori să o cunosc. De ce nu? S-a dus după sora ei. Mica şi nevinovata Evelyn a traversat camera şi a extras-o pe biata ei soră Vivian din braţele acelor marinari jegosi şi a adus-o la masa noastră. Bună, Vivian, el e Arturo. Bună, Arturo, ea e Vivian. Dar ce s-a întâmplat cu gura ta, Vivian, cine ţi-a crestat-o aşa cu cuţitul? Şi ce s-a întâmplat de ai ochii ăştia injectaţi, iar răsuflarea îţi miroase a canal, biete puştoaice venite aici tocmai din glorioasa Minnesota. O, nu, nu sunt suedeze, de unde ţi-a venit ideea asta? Numele lor de famile era Mortensen, dar nu era suedez, cum, păi ai lor sunt americani de multe generaţii. Să nu facem nicio confuzie. Două biete fete de la ţară.

Ştii ceva? — Evelyn era cea care vorbea acum – Biata Vivian lucra aici de aproape şase luni şi nenorociţii ăştia nu-i comandaseră nici măcar o dată o sticlă de şampanie, însă eu, Bandini, arătam ca un tip foarte de treabă, şi uite, ce drăguţă era Vivian, şi nu era păcat, atât de nevinovată, nu voiam să-i cumpăr o sticlă de şampanie? Draga de Vivian, atât de departe de lanurile îngrijite din Minnesota, şi nu era nici suedeză, şi era aproape fecioară, nu o făcuse decât cu câţiva bărbaţi. Cine

ar rezista unei asemenea invitaţii? Aşa că să vină şampania, şampanie ieftină, la sticlă mare, ca să ne ajungă la toţi, doar opt dolari sticla, şi, ia uite, nu-i aşa că vinul era ieftin aici? Păi la noi la Duluth şampania costa doişpe dolari sticla.

Ah, Evelyn şi Vivian, vă iubesc pe amândouă, vă iubesc pentru vieţile voastre triste, pentru nefericirea şi pustiirea din sufletul vostru, când vă întoarceţi acasă, în zori. Şi voi sunteţi singure, dar voi nu sunteţi ca Arturo Bandini, care nu e nici peşte, nici pasăre şi nici vreo creatură-nşelătoare. Aşa că vă fac cadou şampania, pentru că vă iubesc pe amândouă, şi pe tine, Vivian, chiar dacă gura ta arată de parcă ar fi fost crestată de nişte unghii boante, iar ochii tăi de copil bătrân sunt înecaţi în sonete demente, scrise cu sânge.

Capitolul unsprezece

Însă toate astea costau mult. Ia-o încet, Arturo; ai uitat portocalele? Mi-am numărat banii rămaşi. Erau douăzeci de dolari şi câţiva cenţi. M-am înspăimântat. Mi-am scotocit creierii, încercând să adun cifrele, adăugând tot ce am cheltuit. Mai aveam doar douăzeci de dolari – imposibil! Fusesem jefuit, îi pusesem aiurea, undeva era o greşeală. M-am uitat peste tot prin cameră, am luat la puricat toate buzunarele şi sertarele, dar ăştia erau toţi, şi m-au cuprins spaima, neliniştea şi hotărârea de a mă apuca de lucru, de a mai scrie încă ceva repede, ceva scris atât de repede, că nu avea cum să nu fie bun. M-am aşezat la maşina de scris şi asupra mea s-a lăsat acel gol cumplit, şi mi-am dat cu pumnii în cap, mi-am pus o pernă sub fesele amorţite şi am scos mici icnete agonice. N-avea niciun rost. Trebuia s-o văd şi nu-mi păsa cum făceam asta.

Am aşteptat-o în parcare. La ora unsprezece a venit de după colţ, şi-mpreună cu ea era Sammy, barmanul. M-au văzut amândoi de la distanţă, iar ea a coborât glasul şi, când a ajuns la maşină, Sammy a spus „Salut“, dar ea a zis:

— Ce vrei?

— Să te văd, am zis.

— Nu mă pot întâlni cu tine în seara asta, a spus ea.

— Atunci mai târziu în noaptea asta.

— Nu pot. Sunt ocupată.

— Nu eşti chiar atât de ocupată. Ai timp să te vezi şi cu mine.

Mi-a deschis portiera, făcându-mi semn să cobor din maşină, dar eu nu m-am mişcat, şi ea a zis:

— Te rog, ieşi.

— Nu se poate, îmi pare rău, am spus.

Sammy a zâmbit. Ea m-a fixat, cu flăcări în loc de ochi.

— Ieşi odată, fir-ar să fie!

— Eu aici rămân, am zis.

— Haide, Camilla, a spus Sammy.

Ea a încercat să mă scoată afară din maşină, m-a prins de pulover, s-a smucit şi a tras.

— De ce te porţi aşa? a zis. De ce nu vrei să înţelegi că nu vreau să am nimic de-a face cu tine?

— Eu aici rămân, am spus.

— Eşti un tâmpit! a zis.

Sammy plecase deja spre stradă. L-a prins din urmă şi s-au îndepărtat pe jos, iar eu am rămas acolo singur, îngrozit şi zâmbind slab la amintirea scenei. În clipa în care au dispărut din câmpul meu vizual, am coborât şi am urcat scările de la Flight şi am coborât la mine în cameră. N-am înţeles deloc de

ce făcusem una ca asta. M-am aşezat pe pat şi am încercat să-mi scot complet episodul din minte.

Atunci, am auzit un ciocănit în uşă. N-am apucat să-i spun persoanei să intre, fiindcă în chiar acel moment uşa s-a deschis, m-am întors şi am văzut în pragul uşii o femeie, care mă privea cu un surâs ciudat. Nu avea o statură impozantă şi nu era frumoasă, dar părea atrăgătoare şi matură, şi avea ochi negri, neliniştiţi. Îi străluceau, aşa cum se întâmplă unei femei atunci când bea prea mult bourbon, foarte intenşi, sticloşi şi extrem de insolenţi. A rămas aşa în pragul uşii, fără să se mişte şi fără să vorbească. Era îmbrăcată elegant: haină cu guler de blană, pantofi negri, fustă neagră, bluză albă şi poşetă.

— Bună ziua, am spus.

— Ce faci? a întrebat.

— Stau, pur şi simplu.

Eram speriat. Vederea şi apropierea acelei femei mai că mă paralizaseră; poate că era din cauza şocului de a da cu ochii de ea aşa, pe neaşteptate, poate că era vina stării mele de nefericire de la acel moment, însă apropierea ei şi acel licăr sălbatic şi sticlos din ochii săi m-au făcut să-mi vină să mă scol şi s-o bat, şi a trebuit să fac un mare efort pentru a mă stăpâni. Acest sentiment a durat doar o clipă, după care a dispărut. Femeia a păşit spre mine continuând să mă fixeze cu acei ochi întunecati şi sfidători, iar eu mi-am întors faţa spre fereastră, îngrijorat nu atât de îndrăzneala ei, cât de sentimentul ce mă străbătuse, asemenea unui glonţ. Acum, parfumul ei umpluse încăperea, genul de parfum care pluteşte în urma femeilor în holurile hotelurilor de lux, şi întreaga situaţie mi-a stârnit nelinişte a şi nesiguranţa.

Când s-a apropiat de mine, nu m-am ridicat, ci am rămas nemişcat, am tras aer adânc în piept şi, într-un final, m-am uitat din nou la ea. Avea nasul uşor cam proeminent, dar nu era urât, iar buzele, fără ruj, îi erau destul de cărnoase şi de rozalii; însă ce m-a izbit în primul rând au fost ochii ei, strălucirea lor, animalitatea şi curajul lor ieşit din comun.

S-a dus la biroul meu şi a scos pagina din maşina de scris. Nu înţelegeam ce se întâmplă. N-am rostit niciun cuvânt, dar i-am simţit răsuflarea duhnind a alcool, apoi mirosul atât de distinct al descompunerii, dulceag şi dens, mirosul bătrâneţii, mirosul acestei femei aflate în plin proces de îmbătrânire.

A aruncat doar o privire în treacăt asupra textului; a iritat-o şi a luat foaia şi a aruncat-o peste umăr, iar coala a plutit în zigzag spre podea.

— E o prostie, a spus. Nu ştii să scrii. Habar n-ai să scrii.

— Mulţumesc foarte mult, am răspuns.

Am început s-o întreb ce doreşte, dar nu părea să fie genul care acceptă să i se pună întrebări. Am sărit de pe pat şi i-am oferit unicul scaun din încăpere. Nu l-a vrut. S-a uitat gânditoare la scaun, apoi la mine, sugerându-mi printr-un zâmbet că nu e câtuşi de puţin interesată să se aşeze pur şi simplu. Apoi a început să dea roată camerei, citind chestiile pe care mi le lipisem pe perete. Erau câteva fragmente pe care le copiasem la maşină, din Mencken, Emerson şi Whitman. A zâmbit dispreţuitoare la toate acestea. Pfuu, pfuu, pfuu! Şi-a însoţit comentariul cu gesturi ale mâinii, cu grimase ale gurii. S-a aşezat pe pat, şi-a dat jos haina până la coate, apoi şi-a pus mâinile în şolduri şi m-a privit cu un dispreţ insuportabil.

Încet şi dramatic, a început să recite:

Ce-aş putea fi, de nu prezicătoare, minţind de-a fir a păr,
Din mamă spiriduş şi tată un călugăr?
De-un crucifix legată, sub apă legănată,
Ce-aş putea fi, decât de suflet a Satanei fată?

Era Millay[1], mi-am dat seama imediat, şi a continuat aşa foarte mult timp; ştia mai multe versuri de Millay decât Millay însăşi şi, în clipa în care a terminat, şi-a ridicat capul spre mine, m-a privit şi a zis:

— Asta e *literatură*! Habar n-ai ce înseamnă literatura. Eşti un prost!

Când s-a oprit atât de brusc ca să mă înfiereze, eu, care mă abandonasem melodiei versurilor, m-am simţit iar total pierdut în ceaţă.

Am dat să-i răspund, dar m-a întrerupt şi a continuat în stil Barrymore, rostind cuvintele pe un ton adânc şi tragic; murmurând despre cât de tristă, stupidă şi absurdă este situaţia, un scriitor atât de prost ca mine că nu aveam nicio şansă, îngropat într-un hotel ieftin din Los Angeles, California, dintre toate locurile posibile, şi care scria lucruri banale pe care lumea nu le va citi niciodată şi pe care nu va avea, astfel, ocazia de a le uita.

S-a întins pe spate, şi-a împreunat degetele sub cap şi a vorbit visătoare, cu ochii în tavan:

— Scriitor fără minte ce eşti, în seara asta mă vei iubi; da. În seara asta mă vei iubi.

Am spus:

---

[1] Edna St. Vincent Millay, poetă americană (1892-1950).

— Ascultă, ce e cu prostia asta?

A zâmbit.

— Are vreo importanţă? Eşti un nimeni, şi poate că eu am fost cineva, iar drumul, pentru fiecare dintre noi, este dragostea.

În acest moment, parfumul ei se simţea extrem de puternic şi impregnase întreaga încăpere, făcând să pară că e camera ei, şi nu a mea, iar eu eram doar un străin aflat aici, şi m-am gândit că mai bine am ieşi afară, în aerul nopţii. Am întrebat-o dacă n-ar vrea să ne plimbăm puţin.

S-a ridicat imediat.

— Uite! Am bani, bani! Să mergem undeva să bem ceva!

— Sigur! am spus. E o idee foarte bună.

Mi-am tras pe mine puloverul. Când m-am întors spre ea, se afla în picioare lângă mine, şi şi-a pus buricele degetelor pe gura mea. Acel iz misterios, zaharat, era atât de puternic pe degetele ei, că am pornit imediat spre uşă şi am ţinut-o deschisă, aşteptând-o să treacă.

Am urcat scările, spre holul principal. Când am ajuns la recepţie, m-am bucurat că proprietăreasa se dusese la culcare; nu aveam niciun motiv anume, dar nu voiam ca doamna Hargraves să mă vadă cu femeia asta. I-am spus să iasă din hotel în vârful picioarelor, şi aşa a făcut; i-a plăcut la nebunie, de parcă ar fi fost o mică aventură; i-a dat fiori de încântare şi a făcut-o să-şi strângă şi mai bine degetele în jurul braţului meu.

Se lăsase ceaţa peste Bunker Hill, dar nu şi peste oraş. Străzile erau pustii, şi sunetul tocurilor ei pe trotuar s-a auzit cu ecou printre clădirile vechi. M-a prins şi mai tare de braţ şi m-am aplecat spre ea, să aud ce-mi şopteşte.

— O să fii absolut extraordinar! a spus. Absolut extraordinar!

Am spus:

— Hai să nu ne mai gândim la asta acum. Să ne plimbăm, pur ş i simplu.

Voia să bea ceva. A insistat. Ş i-a deschis poş eta ş i a fluturat spre mine o bancnotă de zece dolari.

— Uite. Bani! Am o groază de bani!

Am luat-o spre Solomon's Bar, aflat în colţ , iar acolo am jucat câteva partide de pimball. Nu mai era nimeni în afară de Solomon, care stătea în picioare ţ inându-se cu mâinile de bărbie, îngrijorat în legătură cu mersul afacerii lui. Ne-am îndreptat spre un separeu de lângă fereastră, ş i am aş teptat să se aş eze, dar ea a insistat să mă aş ez eu primul. Solomon a venit să ne ia comanda.

— Whisky! a zis ea. Mult whisky.

Solomon s-a încruntat.

— Pentru mine, o bere mică, am spus.

Solomon o privea sever ş i scrutător, ş i pe chelie i se formaseră niş te cute. Am simţ it între ei un aer de consanguinitate, ş i am ş tiut atunci, pe loc, că ş i ea este evreică. Solomon s-a dus să ne aducă băuturile, iar ea a rămas acolo cu ochii în flăcări, cu mâinile unite pe masă, împletindu-ş i ş i despletindu-ş i degetele. Am stat aş a, încercând să mă gândesc la o cale în care aş putea să scap de ea.

— O să-ţ i facă foarte bine o băutură, am spus.

Înainte să-mi dau seama ce se întâmplă, s-a aruncat la gâtul meu, dar nu cu violenţ ă, iar unghiile lungi ş i degetele ei scurte mi-au împuns pielea, în timp ce nu se mai oprea vorbind la nesfârş it despre gura mea, despre minunata mea gură, o, Doamne, ce gură aveam.

— Sărută-mă! mi-a zis.

— Sigur, am spus. Dar hai să bem ceva mai întâi.

Ş i-a încleş tat dinţ ii.

— Înseamnă că ş i tu ş tii despre mine! a zis. Ş i tu eş ti exact ca ş i ceilalţ i. Ş tii de rănile mele, ş i de-asta nu vrei să mă săruţ i. Fiindcă te dezgust!

M-am gândit: chiar e nebună. Trebuie neapărat să ies de aici. M-a sărutat, ş i gura ei avea gust de lebăr pe pâine de secară. S-a lăsat pe spătar, respirând uş urată. Mi-am scos batista ş i mi-am ş ters sudoarea de pe frunte. Solomon s-a întors cu băuturile. Am vrut să scot niş te bani, dar a plătit ea repede. Solomon s-a dus după rest, dar l-am chemat înapoi ş i i-am întins o bancnotă. Ea s-a foit ş i a protestat, bătând cu călcâiele ş i cu pumnii. Solomon a ridicat mâinile a neputinţ ă ş i i-a luat banii. În clipa în care ne-a întors spatele, am spus:

— Doamnă, e petrecerea ta. Eu trebuie să plec.

M-a tras înapoi jos ş i m-a încercuit cu braţ ele, ş i a trebuit să mă lupt până când întreaga situaţ ie mi s-a părut complet absurdă. M-am lăsat înapoi pe spătar ş i am încercat să-mi închipui o altă scăpare.

Solomon ne-a adus restul. Am luat o monedă de cinci cenţ i ş i i-am spus că aş vrea să mai joc un pimball. Fără o vorbă, m-a lăsat să trec, iar eu m-am ridicat ş i m-am dus la aparat. A continuat să mă privească de parcă aş fi fost un exponat la un concurs canin, iar Solomon a privit-o de parcă ar fi vrut s-o omoare. Apoi am câş tigat jocul de la aparat ş i l-am chemat pe Solomon să vină ş i să-mi verifice scorul.

Am ş optit:

— Cine-i tipa, Solomon?

Nu ş tia. Mai fusese aici ş i mai devreme, ş i băuse mult. I-am

zis că vreau să ies prin spate.

— E uşa din dreapta, a spus.

Femeia şi-a terminat whisky-ul şi a bătut în masă cu paharul gol. M-am dus la ea, am luat o gură de bere şi i-am spus să mă scuze un minut. I-am arătat cu degetul mare în direcţia toaletei bărbaţilor. Ea m-a bătut pe braţ. Sub privirea lui Solomon, am ieşit pe uşa de vizavi de toaleta bărbaţilor. Ducea la o magazie, iar uşa ce dădea înspre alee era la un metru şi ceva mai în spate. Imediat ce ceaţa mi-a mângâiat faţa, m-am simţit mai bine. Voiam să fiu cât mai departe cu putinţă de acest loc. Nu mi-era foame, dar am mers cam un kilometru jumate până la un stand de hotdog de pe Eight Street şi mi-am luat o cafea, ca să treacă timpul. Ştiam că, văzând că am dispărut, se va duce la mine la hotel. Ceva mi-a spus că e dementă, poate din cauză că a băut prea mult alcool, dar nu conta, nu voiam s-o mai revăd.

M-am întors la mine în cameră la ora două dimineaţa. Personalitatea ei şi acel miros straniu de bătrâneţe încă mai persistau, şi nu mai era deloc camera mea. Pentru prima oară, minunatul sentiment de solitudine fusese distrus. Fiece secret al acelei camere părea că a fost dezvăluit vederii. Am dat în lături cele două ferestre şi am privit ceaţa plutind înăuntru în rotocoale triste. Când s-a făcut prea frig, am închis geamul şi, în ciuda faptului că încăperea devenise umedă de la ceaţă şi hârtiile şi cărţile mi se acoperiseră cu un strat de umezeală, parfumul ei persista cu încăpăţânare. Aveam bereta Camillei sub pernă. Şi aceasta părea să se fi îmbibat de miros şi, când mi-am lipit-o de gură, a fost ca şi cum mi-aş fi scufundat gura în părul negru al femeii. M-am aşezat la maşina de scris, şi

am început să apăs leneş pe taste.

Nici n-am apucat bine să încep să scriu, că am auzit zgomot de paş i pe hol ş i am ş tiut că s-a întors. Am stins repede luminile ş i am rămas aş a, în întuneric, dar era prea târziu, fiindcă probabil că văzuse lumina, pe sub uş ă. A ciocănit, însă nu i-am deschis. A ciocănit din nou, dar am rămas nemiş cat, pufăind dintr-o ţ igară. Atunci, ea a început să bată cu pumnii în uş ă ş i a strigat că o să înceapă să dea ş uturi în uş ă, ş i că o să dea ş uturi în uş ă toată noaptea, iar zgomotele pe care le făcea răsunau îngrozitor de tare în hotelul ş ubred, ş i m-am năpustit să-i deschid.

— Scumpule! a spus ş i a întins mâinile spre mine.

— Dumnezeule, am zis. Nu crezi că ai mers deja mult prea departe? Nu vezi că m-am săturat până peste cap?

— De ce m-ai părăsit? a întrebat. De ce-ai făcut una ca asta?

— Am avut o altă treabă.

— Scumpule, a spus. De ce mă minţ i în halul ăsta?

— Of, Doamne.

A traversat camera ş i a tras iar afară foaia de hârtie din maş ina de scris. Era plină de tot felul de prostii, expresii disparate, numele meu scris de multe ori, frânturi de poezii. Însă, de data asta, chipul i s-a destins într-un surâs.

— Ce minunat! a zis. Eş ti un geniu! Iubitul meu e atât de talentat.

— Sunt îngrozitor de ocupat, am zis. Vrei te rog să pleci?

S-a purtat ca ş i când nici nu m-ar fi auzit. S-a aş ezat pe pat, ş i-a descheiat nasturii de la jachetă ş i a început să-ş i legene picioarele.

— Te iubesc, a zis. Eş ti iubitul meu, ş i o să mă iubeş ti.

Am spus:

— Poate altă dată. În niciun caz în seara asta. Sunt obosit.

Am simţit iar în nări acel iz zaharos.

— Nu glumesc, am spus. Cred că ar fi mai bine să pleci. Nu vreau să te arunc pe uşă afară.

— Sunt atât de singură, a spus.

Părea că vorbeşte serios. Avea clar o problemă, dacă nu s-a putut abţine şi chinul din suflet i s-a revărsat prin aceste cuvinte, şi m-am ruşinat pentru duritatea mea.

— Bine, am spus. O să stăm aici o vreme şi-o să vorbim.

Mi-am tras scaunul şi l-am încălecat, rezemându-mi bărbia pe spătarul lui, şi m-am uitat la ea cum se ghemuieşte pe pat. Nu era chiar atât de beată pe cât crezusem. Era ceva cu ea, şi nu era vorba de alcool, şi voiam să aflu ce anume.

Şi a început să turuie. Mi-a spus cum o cheamă, şi o chema Vera. Era menajeră la o familie de evrei bogaţi din Long Beach. Dar se săturase să fie menajeră. Era din Pennsylvania, şi pusese o jumătate de ţară între ea şi soţul care-i fusese infidel. În ziua respectivă, venise în Los Angeles din Long Beach. Mă văzuse la restaurantul de pe Olive Street colţ cu Second Street. Se luase după mine până la hotel fiindcă ochii mei „îi străpunseseră sufletul". Însă eu nu-mi aminteam să o fi văzut acolo. Eram sigur că nu o mai văzusem niciodată. După ce aflase unde stau, se dusese la barul lui Solomon şi se îmbătase. Băuse toată ziua, dar doar în scopul de a căpăta puţină îndrăzneală şi de a veni la mine în cameră.

— Ştiu că vederea mea te dezgustă, a spus. Şi că ştii despre rănile mele şi despre cumplitele secrete pe care le ascund hainele mele. Însă trebuie să încerci să faci abstracţie de urâţenia trupului meu, fiindcă sunt, de fapt, o femeie foarte bună la suflet, sunt atât de bună, şi merit mai mult decât

dezgustul tău.

Am rămas fără cuvinte.

— Uită de trupul meu! a spus. M-a înconjurat cu braţele, şi lacrimile au început să i se prelingă pe obraji. Gândeşte-te la sufletul meu! a spus. Am un suflet frumos, care îţi poate oferi atât de mult! Nu e urât cum îmi e trupul!

Plângea isteric, cu faţa îngropată în cuvertură şi mâinile în părul negru, şi eram total neputincios, nu ştiam ce tot spune; of, doamnă dragă, nu mai plânge aşa, nu trebuie să plângi aşa, şi i-am luat mâna fierbinte şi am încercat să-i spun că repetă aceleaşi şi aceleaşi lucruri, la nesfârşit; spunea numai prostii, numai aberaţii autocompătimitoare, multe, multe prostii, şi am continuat să vorbesc şi eu pe acelaşi ton pe care începusem, dând din mâini, implorând-o cu glasul.

— Fiindcă eşti o femeie extraordinară, iar corpul tău e atât de frumos, şi toată vorbăria asta e doar o obsesie, o fobie copilărească, o mahmureală provocată de inimă rea. Aşa că n-ai de ce să-ţi faci atâtea griji şi nu trebuie să plângi, fiindcă o să treci peste asta. Sunt convins.

Însă am fost destul de stângaci, iar vorbele mele i-au sporit suferinţa, fiindcă se afla într-un infern care era propria ei creaţie, atât de departe de mine, încât sunetul vocii mele a făcut ca distanţa dintre noi să pară şi mai mare. Atunci am început să-i vorbesc despre alte lucruri, şi am încercat s-o fac să râdă de obsesiile mele. Fii atentă puţin, doamnă, stai să le vezi pe-ale lui Arturo Bandini! Şi am scos de sub pernă bereta Camillei, cu ciucuraş.

— Fii atentă puţin, doamnă! Le am şi eu pe ale mele. Ştii ce fac, doamnă? Când mă culc, iau şepcuţa asta neagră cu mine în pat şi o ţin strâns la piept, şi zic: „Doamne, ce te mai

iubesc, cât te iubesc, prinţesă frumoasă!“ Şi i-am mai spus şi altele; o, nu, nu eram niciun înger; şi sufletul meu avea vreo câteva puncte discutabile; aşa că să nu te simţi singură, doamnă; fiindcă nu eşti deloc singură; eşti cu Arturo Bandini, şi el are o groază de lucruri de spus. Şi ia ascultă aici: Ştii ce am făcut într-o seară? Arturo îşi deschidea complet sufletul: ştii ce lucru îngrozitor am făcut? Într-o noapte, a venit o femeie prea frumoasă pentru lumea asta, pe aripi de parfum, iar eu nu am putut suporta, şi n-am ştiut niciodată cine era, o femeie în haină roşie de vulpe şi o pălărioară cochetă, iar Bandini s-a luat pe urmele ei fiindcă arăta mai bine ca orice vis, s-a uitat la ea cum intră în Bemstein’s Fish Grotto, a urmărit-o ca în transă printr-o vitrină în care înotau broaşte şi păstrăvi, a urmărit-o cum mănâncă singură; iar, când aceasta a terminat, ştii ce am făcut, doamnă? Aşa că nu mai plânge, fiindcă încă n-ai auzit nimic, sunt un om oribil, doamnă, iar inima îmi e plină de negreală; eu, Arturo Bandini, am dat buzna în Bernstein’s Fish Grotto şi m-am aşezat exact pe scaunul pe care stătuse ea, şi m-am cutremurat de bucurie, şi am atins şervetul pe care îl folosise ea, şi pe masă se afla un chiştoc de ţigară cu urme de ruj, şi ştii ce am făcut, doamnă? Vii şi-mi spui despre micile tale necazuri amuzante, am mâncat chiştocul de ţigară, l-am mestecat, cu tot cu tutun şi hârtie, l-am înghiţit, am fost de părere că a avut un gust bun, fiindcă era frumoasă, şi lângă farfurie se afla o lingură şi am pus-o în buzunar şi din când în când scoteam lingura din buzunar şi o băgăm în gură pentru a-i simţi gustul, fiindcă era atât de frumoasă. Dragoste cu buget mic, fără heroină şi nimic altceva, toate pentru inima cea neagră a lui Arturo Bandini, de care să-ţi aminteşti printr-o vitrină în care înoată păstrăvi şi

pui de baltă. Nu mai plânge, doamnă; păstrează-ţi lacrimile pentru Arturo Bandini, fiindcă are şi el necazurile lui, şi sunt necazuri mari, iar eu nici măcar n-am început încă să vorbesc despre ele, dar aş putea să-ţi spun despre o noapte pe plajă cu o prinţesă ciocolatie, de trupul fără sens al fetei, de săruturile ei ca florile veştede, fără miros în grădina pasiunii mele.

Însă ea nu mă asculta, şi s-a dat jos din pat cu paşi împleticiţi şi s-a aruncat în genunchi în faţa mea şi m-a implorat să-i spun că nu e dezgustătoare.

— Spune-mi! a spus, printre lacrimi. Spune-mi că sunt la fel de frumoasă ca şi celelalte femei.

— Sigur că eşti! Eşti chiar foarte frumoasă!

Am încercat s-o ridic, însă s-a agăţat de mine cu disperare, şi a trebuit să mă mulţumesc s-o alin doar, însă eram atât de stângaci, gesturile îmi erau atât de nelalocul lor, iar ea se afla jos, departe, în adâncimi de dincolo de mine, însă nu m-am dat bătut.

Apoi a început din nou cu rănile ei, cu acele răni înfricoşătoare care îi distruseseră viaţa, îi distruseseră dragostea chiar înainte de a o cunoaşte, îi izgoniseră bărbatul, trimiţându-l în braţele altei femei, şi toate astea erau lucruri stranii şi de neînţeles pentru mine, pentru că era chiar atrăgătoare în felul ei, nu era infirmă şi nici desfigurată, şi existau destul de mulţi bărbaţi care în mod sigur ar fi putut s-o iubească.

S-a ridicat clătinându-se, iar părul îi venise în faţă, şuviţele de păr i se lipiseră de obrajii uzi de lacrimi; avea ochii injectaţi şi, aşa cum era, copleşită de amărăciune, arăta ca o nebună.

— O să-ţi arăt! a ţipat. O să vezi cu ochii tăi, mincinosule!

Mincinosule!

Ş i-a desfăcut cu gesturi grăbite fusta de culoare închisă, iar aceasta i-a căzut la picioare. A păş it peste ea ş i arăta chiar foarte bine în furoul alb ş i i-am spus-o.

I-am zis:

— Dar arăţ i foarte bine! Ţ i-am spus că arăţ i bine!

A continuat să plângă cu suspine, chinuindu-se să-ş i desfacă copcile de la bluză, ş i i-am spus că nu e nevoie să se dezbrace mai mult; mă convinsese, dincolo de orice îndoială, că e total inutil să mai continue să se chi- nuie singură.

— Nu, a spus. O să vezi cu ochii tăi.

N-a reuş it să-ş i desfacă singură copcile de la spatele bluzei, aş a că s-a întors cu spatele la mine ş i mi-a spus să i le desfac eu. Am fluturat din mână.

— Pentru numele lui Dumnezeu, încetează, am spus. M-ai convins. Nu e nevoie să te dezbraci la piele.

A continuat să plângă în hohote disperată ş i a apucat bluza subţ ire cu ambele mâini ş i ş i-a scos-o de pe ea trăgând de ea ş i rupând-o.

Când a început să-ş i ridice furoul, m-am întors cu spatele ş i m-am dus la fereastră, fiindcă în clipa aceea am ş tiut că îmi va arăta ceva neplăcut, ş i a început să râdă ş i să ţ ipe la mine ş i să arate cu limba către chipul meu neliniş tit.

— Da, da! Vezi? Ş tii deja! Ş tii tot!

N-am avut ce face ş i a trebuit să merg până la capăt ş i, când m-am întors, am văzut că era goală, nu mai avea pe ea decât dresul ş i pantofii, ş i atunci i-am văzut rănile. Erau în zona ş alelor; era un semn din naş tere sau aş a ceva, avusese o arsură, era un loc cauterizat, un loc gol, jalnic ş i uscat, unde nu mai era nici pic de carne, iar coapsele se micş orau brusc ş i

se zbârceau, iar pielea părea moartă. Mi-am încleştat maxilarele, după care am spus:

— Ce? Asta? Asta-i tot, doar atât? E o nimica toată, e total insignifiant.

Însă simţeam că nu-mi mai găsesc cuvintele, şi a trebuit să le rostesc cât am putut de repede, ori n-aveam să le mai pot rosti deloc.

— E ridicol, am spus. Aproape că nici n-am observat. Eşti frumoasă; eşti minunată!

S-a privit curioasă, nevenindu-i să-şi creadă, după care s-a uitat iar la mine, însă eu aveam privirea aţintită asupra feţei ei, simţind că mă cuprinde o senzaţie de greaţă de la stomac; am inhalat izul dulceag al prezenţei sale şi i-am spus iar că e frumoasă, şi lumea s-a făcut mică precum un scâncet de prunc, atât de frumoasă era, o fetiţă, o copilă fecioară, atât de frumoasă şi de neasemuită cum rareori poţi vedea şi, fără o vorbă, roşind, şi-a cules de pe jos furoul şi şi l-a tras pe cap, cu un murmur misterios, abia perceptibil de satisfacţie venind dinspre gâtlejul ei.

Deodată era din nou timidă, atât de încântată, şi am râs când am văzut că îmi vine iar uşor să vorbesc, şi i-am spus şi i-am repetat cât e de frumoasă, şi cât de prosteşte se purtase. Dar spune-o repede, Arturo, spune-o iute, fiindcă mi se urca în gât ceva în ritm vertiginos, şi trebuia să ies afară, aşa că i-am spus că trebuie să ies puţin pe hol şi că se poate îmbrăca în timpul cât sunt eu plecat. M-a privit cum plec în timp ce se acoperea, cu ochii inundaţi de bucurie. M-am dus până în capătul holului, până la scara de incendiu, şi acolo am putut în fine să-mi revărs preaplinul, plângând şi incapabil să mă opresc fiindcă Dumnezeu era aşa un ticălos împuţit, aşa o

japiţ ă ordinară, asta era fiindcă îi făcuse asta acelei femei. Coboară din ceruri, Doamne, vino jos ş i am să-ţ i bumbăcesc faţ a ş i-am să ţ i-o presar fărâmiţ e prin tot Los Angeles-ul, farsor nenorocit ş i de neiertat ce eş ti. Tu eş ti cel care-a hotărât ca femeia asta ş i lumea să fie atât de hidos mutilate, ş i tu eş ti cel care ai hotărât ca eu să nu-i pot face nimic Camillei Lopez pe plajă, numai tu! N-ai putut să te abţ ii să-ţ i faci jocurile tale ieftine: uite ce i-ai făcut acestei femei ş i iubirii lui Arturo Bandini pentru Camilla Lopez. Iar tragedia mea mi s-a părut mai mare ca a femeii, ş i am uitat de ea.

Când m-am întors, era complet îmbrăcată ş i tocmai se pieptăna în faţ a oglinjoarei. Îş i vârâse bluza ruptă în buzunarul hainei. Părea atât de epuizată ş i totuş i atât de senină ş i de fericită, că i-am spus că am s-o conduc până la gară, de unde poate lua un tren spre Long Beach. Mi-a spus că nu, nu e nevoie să fac asta. Mi-a scris adresa ei pe o bucăţ ică de hârtie.

— Într-o zi, ai să vii la Long Beach, a spus. Am să aş tept mult, dar vei veni.

La uş ă, ne-am luat rămas-bun. Mi-a întins mâna, era caldă ş i plină de viaţ ă.

— La revedere, a zis. Ai grijă de tine.

— La revedere, Vera.

În ciuda faptului că acum rămăsesem singur, nu am mai regăsit senzaţ ia de solitudine, nu am putut scăpa de acel parfum ciudat. M-am întins în pat ş i până ş i Camilla, care era o pernă cu o beretă scoţ iană drept cap, mi-a părut o amintire atât de îndepărtată, ş i nu am putut-o aduce înapoi. Treptat, am fost copleş it de dorinţ ă ş i de tristeţ e; ai fi putut s-o ai, prostule, ai fi putut să faci cu ea orice doreai, exact ca ş i cu

Camilla, ş i n-ai făcut nimic. Am avut un somn chinuit toată noaptea din cauza ei. Mă trezeam ş i simţ eam mirosul dulce ş i greu pe care-l lăsase în urma sa ş i atingeam mobila pe care o atinsese ş i mă gândeam la versurile pe care mi le recitase. Nu ş tiu când am adormit, fiindcă atunci când m-am trezit era ora zece dimineaţ a ş i eram încă obosit, inspiram adânc ş i mă gândeam fără încetare la cele întâmplate. I-aş fi putut spune atât de multe lucruri, ş i ea ar fi fost atât de blândă cu mine. I-aş fi putut spune, uite ce e, Vera, situaţ ia e aş a ş i pe dincolo, s-a întâmplat asta ş i ailaltă, ş i dacă ai putea face asta ş i ailaltă, poate că nu s-ar mai întâmpla niciodată aş a ceva, fiindcă genul ăsta sau celălalt de oameni au părerea asta ş i aialaltă despre mine, ş i asta trebuie să înceteze; am să mor încercând, dar va înceta.

Aş a că toată ziua nu fac decât să pierd vremea aiurea ş i să mă gândesc la asta; ş i mă gândesc la alţ i câţ iva italieni, Casanova ş i Cellini, apoi mă gândesc la Arturo Bandini, ş i-mi vine să-mi dau pumni în cap. Încep să mă întreb cum o fi la Long Beach ş i-mi spun că poate ar trebui măcar să mă duc să văd ş i eu locul ş i poate ş i pe Vera, să discut cu ea despre un subiect important. Mă gândesc al acel loc cadaveric, la rana de pe corp, ş i încerc să găsesc cuvinte pentru ea, să o transpun pe pagina unui manuscris. Apoi îmi spun că poate că Vera, cu toate defectele ei, ar putea face un miracol ş i că, după ce acest miracol s-ar întâmpla, un nou Arturo Bandini va înfrunta lumea ş i pe Camilla Lopez, un Bandini cu dinamită în corp ş i foc vulcanic în ochi, care se duce la Camilla Lopez ş i-i spune: uite ce e, copilă, am avut foarte mare răbdare cu tine, dar m-am cam săturat de neruş inarea ta, ş i te rog să ai amabilitatea de a-mi face pe plac ş i de a-ţ i da jos hainele.

Aceste fantezii îmi fac mare plăcere, şi stau întins în pat şi le urmăresc desfăşurându-se pe tavan.

Într-o după-masă, îi spun doamnei Hargraves că voi lipsi o zi sau cam aşa, Long Beach, nişte treabă, şi pornesc. Am adresa Verei în buzunar şi îmi spun, Bandini, pregăteşte-te pentru marea aventură; lasă-te cuprins de spiritul de cuceritor. La colţ mă întâlnesc cu Hellfrick, care salivează după nişte carne. Îi dau nişte bani, iar el se năpusteşte spre o măcelărie. Apoi mă duc la Electric Station şi prind un tren pentru Long Beach.

Capitolul doisprezece

Numele de pe cutia poştală este Vera Rivken, şi acesta era numele ei complet. Era în capătul Long Beach Pike, peste drum de carusel şi montagnes russes. La parter o sală de biliard, la etaj câteva garsoniere. Nu greşisem adresa; scările erau impregnate de mirosul ei. Balustrada era roasă şi încovoiată, iar tapetul cenuşiu se umflase, şi din loc în loc erau zone care plesneau, atunci când le atingeam cu degetul mare.

Când am bătut la uşă, mi-a deschis.

— Aşa de repede? a zis.

Ia-o în braţe, Bandini. Nu te strâmba când te sărută, extrage-te din îmbrăţişare blând, cu un surâs, spune ceva.

— Arăţi extraordinar, am spus.

Nicio şansă să mai zic ceva, era iar călare pe mine, se agăţa de mine ca o viţă-de-vie umedă, iar limba ei, care semăna cu capul speriat al unui şarpe, îmi căuta gura. O, tu, mare Amant Italian Bandini, ia-i exemplul! O, evreica mea, vrei te rog să fii amabilă, vrei te rog să abordezi această situaţie puţin mai

calmă? Aşa, acum eram din nou liber şi am pornit spre fereastră, i-am spus ceva despre mare şi despre vederea de aici.

— Se vede frumos de aici, am spus.

Însă ea îmi lua deja haina, mă conducea spre un scaun din colţ, îmi scotea pantofii.

— Fă-te comod, a zis.

După care a plecat, iar eu am rămas cu dinţii încleştaţi, privind camera, la fel cu încă alte zece milioane de camere din California, un pic de lemn ici, un covoraş colo, mobila, pânzele de păianjeni de pe tavan şi praful din colţuri, camera ei, şi camera tuturor, Los Angeles, Long Beach, San Diego, nişte pereţi de gips-carton şi nişte stuc pentru a ţine soarele departe.

Ea se afla într-o gaură albă ce purta numele de bucătărie, zdrăngănind din oale şi ciocnind pahare, iar eu stăteam şi mă întrebam cum e posibil să fie într-un fel când mă aflam singur la mine în cameră şi cu totul altfel în clipa când eram cu ea. M-am uitat după tămâie, acel miros zaharat trebuia să vină de undeva, însă nu exista niciun vas în care să fie arsă tămâie, nu era nimic în acea cameră în afara unui mobilier cu tapiserie groasă albastră şi murdară, o masă pe care erau împrăştiate nişte cărţi, şi o oglindă de partea cealaltă a unui pat Murphy. Apoi, a venit din bucătărie cu un pahar de lapte în mână.

— Poftim, mi-a spus întinzându-mi-l. Ceva rece.

Însă nu era deloc rece, era aproape fierbinte şi deasupra avea o pieliţă gălbuie de caimac şi, în timp ce-l beam, am simţit gustul buzelor ei şi mâncarea grea pe care o mâncase, am simţit mirosul pâinii de secară şi al brânzei Camembert.

— E bun, am spus, delicios.

Se aş ezase la picioarele mele, cu mâinile pe genunchii mei, ş i mă fixa cu ochi înfometaţ i, cu niş te ochi intenş i, atât de mari că m-aş fi putut pierde în ei. Era îmbrăcată aş a cum o văzusem ş i prima oară, cu aceleaş i haine, iar locul era atât de sărăcăcios că am ş tiut că sunt singurele pe care le are, dar venisem înainte să aibă timp să-ş i dea cu pudră ori cu ruj, iar acum am văzut cum îi sculptase vârsta chipul, sub ochi ş i de-a lungul obrajilor. M-am minunat că nu i le remarcasem noaptea aceea, ş i apoi mi-am amintit că ba da, i le remarcasem dincolo de ruj ş i de pudră, însă în cele două zile de reverie ş i visare despre ea acestea se ascunseseră, iar acum mă aflam aici, ş i ş tiam că n-ar fi trebuit să vin.

O vreme, am vorbit pur ş i simplu. M-a întrebat despre munca mea, dar aş a, într-o doară, de fapt nu o interesa absolut deloc. I-am răspuns ş i eu la fel, într-o doară. Nici pe mine nu mă interesa munca mea. Un singur lucru ne interesa pe amândoi, iar ea o ş tia, pentru că venirea mea aici îl exprimase foarte clar.

Dar unde erau toate vorbele, ş i unde erau toate acele mici porniri lubrice care mă aduseseră aici? Ş i unde erau acele reverii, ş i unde era dorinţ a mea, ş i ce se întâmplase cu curajul meu, ş i de ce stăteam ş i râdeam atât de tare la lucruri care nici măcar nu erau amuzante? Haide, Bandini - reaprinde-ţ i focul din inimă, lasă-te condus de pasiune, aş a cum scrie în cărţ i. Doi oameni într-o cameră; dintre care unul e femeie, celălalt, Arturo Bandini, care nu este nici peş te, nici pasăre, nici măcar o creatură înş elătoare.

O nouă tăcere lungă în timpul căreia capul femeii se află în poala mea, iar degetele mele se joacă în cuibul întunecat, alegând ş uviţ e de păr grizonat. Trezeş te-te, Arturo! Acum să

te vadă Camilla Lopez, cu ochii ei mari, negri, adevărata ta dragoste, prinţesa ta maiaşă. O, Isuse, Arturo, ce poamă mai eşti! Oi fi scris tu *Căţelul care a râs*, dar n-ai să scrii niciodată *Memoriile lui Casanova*. Ce faci, ce stai aici aşa? Visezi la cine ştie ce mare capodoperă? Of, Bandini, prostule!

Ea a ridicat privirea spre mine, m-a văzut cum stau cu ochii închişi şi n-a ştiut la ce mă gândesc. Sau poate c-a ştiut. Poate că de-asta a zis:

— Eşti obosit. Trebuie să dormi puţin.

Poate că de-asta a lăsat în jos patul Murphy şi a insistat să mă întind în el, cu ea alături, cu capul ei în braţele mele. Poate că de-asta mi-a spus, după ce mi-a scrutat chipul:

— Iubeşti pe altcineva?

Am spus:

— Da. Sunt îndrăgostit de o fată din Los Angeles.

Mi-a atins faţa.

— Ştiu, a zis. Înţeleg.

— Ba nu înţelegi.

În momentul ăla am vrut să-i spun de ce am venit, îmi stătea pur şi simplu pe limbă să i-o spun, dar am ştiut că n-am să vorbesc niciodată despre asta, cel puţin nu acum. S-a întins lângă mine şi am privit amândoi spre întinderea tavanului gol, şi m-am jucat în gând cu ideea de a-i spune. Am zis:

— Vreau să-ţi spun ceva. Poate că mă poţi ajuta tu.

Dar n-am reuşit să continui. Nu, nu-i puteam spune; dar am stat acolo întins lângă ea sperând că îşi va da cumva seama singură, şi, când m-a întrebat întruna ce am, m-am prins că n-a înţeles nimic şi am clătinat din cap şi m-am strâmbat la ea, impacientat.

— Nu mai vorbi despre ea, am spus. E ceva ce nu-ţi pot

povesti.

— Spune-mi despre ea, a zis.

N-am putut face asta, să fiu cu o femeie ş i să-i vorbesc despre minunatele însuş iri ale alteia. Poate că de-asta m-a întrebat:

— E frumoasă?

I-am răspuns că da, este. Poate că de-asta m-a întrebat:

— Te iubeş te?

I-am zis că nu mă iubeş te. După care am simţ it că-mi bate inima tare în gâtlej, fiindcă se apropia din ce în ce mai tare de ceea ce voiam să mă întrebe, ş i am aş teptat-o să-mi mângâie fruntea.

— Ş i de ce nu te iubeş te?

În fine. I-aş fi putut răspunde ş i totul ar fi fost limpede, dar am spus:

— Pur ş i simplu nu mă iubeş te, atâta tot.

— E din cauză că iubeş te pe altcineva?

— Nu ş tiu. Poate.

Poate că asta ş i poate că ailaltă, întrebări, întrebări, femeie rănită ş i înţ eleaptă bâjbâind în întuneric, căutând pasiunea lui Arturo Bandini, un joc de rece ş i fierbinte, cu Bandini nerăbdător să-ş i spună secretul.

— Cum o cheamă?

— Camilla, am spus.

S-a ridicat în capul oaselor, mi-a atins gura.

— Mă simt atât de singură, a zis. Prefă-te că sunt ea.

— Da, am zis. Aş a e. Asta e numele tău. Te cheamă Camilla.

Mi-am deschis braţ ele, iar ea mi s-a cuibărit la piept.

— Mă cheamă Camilla, a zis.

— Eş ti frumoasă, am spus. Eş ti o prinţ esă maiaş ă.

— Sunt prinţesa Camilla.

— Şi tot acest pământ şi toată marea sunt ale tale. Şi toată California. California nu există, tot aşa cum nu există Los Angeles-ul, nici străzi prăfuite, nici hoteluri ieftine, nici ziare ordinare, nici oameni distruşi şi dezrădăcinaţi de la locul lor din est, nici bulevarde elegante. Ăsta e pământul tău, cu deşert, munţi şi mare. Eşti o prinţesă, şi eşti stăpână peste toate acestea.

— Sunt prinţesa Camilla, a spus, hohotind. Nu există americani, şi nici California. Există doar deşert şi munţi şi mare, iar eu sunt stăpână peste toate acestea.

— Şi vin eu.

— Şi vii tu.

— Eu sunt eu însumi. Sunt Arturo Bandini. Sunt cel mai mare scriitor pe care l-a avut vreodată lumea.

— A, da, a zis cu glasul sugrumat. Sigur că da! Arturo Bandini, geniul pământului.

Şi-a îngropat faţa în umărul meu, iar lacrimile ei fierbinţi mi-au căzut pe gât. Am strâns-o şi mai tare la piept.

— Sărută-mă, Arturo.

Însă n-am sărutat-o. Nu terminasem ce-aveam de spus. Ori făceam ca mine, ori nu mai făceam nimic.

— Sunt un conchistador, am spus. Sunt un alt Cortez, doar că eu sunt italian.

Acum am simţit-o din plin. Era ceva real şi intens, şi am simţit cum mă traversează bucuria, cerul albastru ce se zărea prin fereastră era un tavan, iar întreaga lume vie era ceva minuscul în palma mea. Am tremurat de încântare.

— Camilla, te iubesc atât de mult!

Nu exista nicio cicatrice, şi niciun loc atrofiat. Ea era

Camilla, întreagă ş i încântătoare. Era a mea, aş a cum era ş i lumea. Ş i mi-a părut bine că plânge, lacrimile ei mă înfiorau ş i îmi dădeau o stare de bine, ş i am posedat-o. Apoi am adormit, istovit ş i senin, amintindu-mi doar vag prin aburul somnolenţ ei că ea plângea în continuare, dar nu-mi păsa. Nu mai era Camilla. Era Vera Rivken, mă aflam în apartamentul ei ş i aveam să mă ridic ş i să plec imediat după ce trăgeam un pui de somn.

Când m-am trezit, nu mai era în cameră. Încăperea vorbea elocvent despre plecarea ei. O fereastră deschisă, perdelele fluturând uş or. O uş ă de la ş ifonier crăpată, un umeraş pe mâner. Mici amănunte ce-l acuzau pe Arturo Bandini, dar îmi simţ eam ochii răcoriţ i după somn ş i eram nerăbdător să plec ş i să nu mă mai întorc niciodată. Jos, în stradă, se auzea muzică de la un carusel. Am stat puţ in la fereastră. Dedesubt au trecut două femei ş i le-am privit creş tetele.

Înainte de a pleca, am rămas în pragul uş ii ş i am aruncat o ultimă privire încăperii. Ţine-o bine minte, fiindcă ăsta este locul. Este unul dintre locurile în care s-a scris istoria. Am râs. Arturo Bandini, un tip suav, sofisticat; ar trebui să-l auziţ i vorbind despre subiectul femei. Însă camera arăta atâta sărăcie, căldură ş i bucurie. Camera Verei Rivken. Fusese drăguţ ă cu Arturo Bandini ş i era săracă.

Am scos fiş icul firav din buzunar, am extras din el două bancnote de un dolar ş i le-am pus pe masă. Apoi am coborât scările, cu plămânii plini de aer, exaltat, cu muş chii mai putemci decât fuseseră vreodată.

Însă în adâncul minţ ii mele era o fărâmă de întuneric. Am pornit pe stradă, am trecut de carusel ş i de terenurile

concesionate, acoperite cu foaie de cort, şi am simţit această senzaţie tot mai puternic; ceva îmi tulbura liniştea sufletească, ceva vag şi nenumit mi se strecura insidios în minte. M-am oprit la o tonetă cu hamburgeri şi mi-am comandat o cafea. Sentimentul m-a copleşit brusc – o nelinişte, o singurătate apăsătoare. Care era problema? Mi-am luat pulsul. Era bun. Am suflat în cafea şi am băut-o: era bună. Mi-am scormonit în minte, lăsându-mi degetele minţii să se întindă, fără însă să poată atinge lucrul acela, oricare ar fi fost, care nu-mi dădea pace. Atunci m-a năpădit brusc, ca o izbitură fatală şi ca un tunet, ca moartea şi distrugerea. M-am ridicat de la tejghea şi am plecat înfricoşat, străbătând cu paşi grăbiţi promenada de scânduri, trecând pe lângă oameni care îmi păreau ciudaţi, ca nişte stafii; lumea părea un mit, o folie transparentă, iar toate lucrurile ce o formau se aflau aici doar pentru foarte scurtă vreme; noi toţi, Bandini, Hackmuth, Camilla şi Vera, noi toţi eram aici doar pentru foarte scurtă vreme, după care plecam în altă parte; nu eram câtuşi de puţin vii; ne apropiam de viaţă, dar nu reuşeam niciodată să ajungem s-o trăim. O să murim. Toată lumea o să moară. Chiar şi tu, Arturo, chiar şi tu va trebui să mori.

Ştiam ce anume fusese spaima care mă traversase. Era o cruce mare şi albă îndreptată asupra creierului meu, şi care-mi spunea că sunt un idiot, fiindcă o să mor şi nu pot face nimic pentru a împiedica asta. *Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa*. Un păcat de moarte, Arturo. Să nu preacurveşti. Am auzit acest glas necruţător, care mă asigura că nu am nicio scăpare, voi plăti pentru ce am făcut. Eram catolic. Şi comisesem un păcat de moarte împotriva Verei Rivken.

La capătul şirului de terenuri concesionate începea nisipul

plajei. În depărtare, se vedeau dunele. Mi-am croit drum prin nisip spre un loc unde dunele acopereau promenada de scânduri. Aveam nevoie să reflectez în linişte. Nu am îngenuncheat; m-am aşezat şi m-am uitat la valurile care mâncau din ţărm. Nu e bine deloc, Arturo. I-ai citit pe Nietzsche, pe Voltaire, ar trebui să ştii. Dar logica nu-ţi e de niciun folos. Aş putea foarte bine să-mi construiesc un întreg raţionament care să-mi motiveze comportamentul, dar nu era în firea mea, în sângele meu. Sângele meu era cel care mă ţinea în viaţă, cel care îmi curgea prin vene şi care-mi spunea că am greşit. Am rămas aşa şi m-am abandonat sângelui meu, l-am lăsat să mă poarte înot spre marea adâncă a începuturilor mele. Vera Rivken, Arturo Bandini. Nu aşa trebuia să fie: nu avusesem niciodată intenţia să se întâmple aşa. Am greşit. Comisesem un păcat de moarte. Oricum aş fi luat-o, matematic, filozofic, psihologic, concluzia era una singură: o puteam dovedi în zeci de feluri, dar greşisem, pentru că era imposibil să neg ritmul cald şi egal al vinii mele.

Cu sufletul îndurerat, am încercat să înfrunt calvarul de a cere iertare. De la cine? De la ce Dumnezeu, de la ce Isus? Erau mituri în care crezusem odinioară, iar acum erau credinţe pe care le simţeam ca pe nişte mituri. Aceasta este marea, iar acesta este Arturo Bandini, iar marea chiar există, şi Arturo crede că ea există. Apoi îmi întorc faţa de la mare, şi peste tot în jurul meu e pământul; merg şi iar merg, şi pământul se întinde, nesfârşit, spre orizont. Un an, cinci, zece ani, şi încă nu am văzut marea. Şi-mi spun în sinea mea, dar ce s-a întâmplat cu marea? Şi îmi răspund, marea e acolo în urmă, acolo în rezervorul amintirilor mele. Marea e un mit. N-a existat niciodată nicio mare. Ba da, *a existat*! Îți spun, eu m-am

născut pe ţărmul mării! M-am scăldat în apele ei! Ea m-a hrănit şi mi-a dat linişte, iar întinderile ei nesfârşite mi-au alimentat visele! Nu, Arturo, n-a existat niciodată nicio mare. Visezi şi-ţi doreşti, dar continui să străbaţi pustietatea. Nu vei mai revedea marea nicicând. A fost un mit în care ai crezut odată. Dar, şi aici nu-mi pot reprima un surâs, în sângele meu se află sarea mării, şi sunt poate zeci de mii de drumuri ce străbat pământul, dar nu mă voi rătăci nicicând, căci sângele inimii mele se va întoarce, de fiecare dată, la frumoasa lui sursă.

Atunci ce-mi rămâne de făcut? Să-mi ridic gura, cu limba temătoare împleticită şi frântă către cer? Să-mi dezgolesc pieptul şi să mă lovesc tare cu pumnii, ca într-o tobă, încercând să captez atenţia Domnului meu Christos? Nu e oare mai bine şi mai logic să mă acopăr şi să plec? Vor mai exista momente de confuzie, şi va mai exista foame; va mai fi singurătate în care nu voi fi decât eu şi lacrimile mele, ca păsările umede venite să mă consoleze, întrecându-se să-mi îndulcească buzele uscate. Însă va fi şi alinare, şi va fi frumuseţe, ca iubirea unei fete moarte. Vor fi şi râsete, râsete reţinute, şi aşteptare tăcută în noapte, o uşoară spaimă de noapte, ca de sărutul aţâţător şi somptuos al morţii. Apoi se va face noapte, iar uleiurile cele dulci venite dinspre ţărmurile tinereţii mele îmi vor fi picurate în simţuri de către căpitanii pe care i-am părăsit în impetuozitatea visătoare a tinereţii mele. Dar voi fi iertat pentru asta şi pentru alte lucruri, pentru Vera Rivken şi pentru veşnica fluturare a aripilor lui Voltaire, pentru că m-am oprit să ascult şi să privesc acea pasăre fascinantă, pentru toate lucrurile va fi iertare când mă voi întoarce la patria mea de pe malul mării.

M-am ridicat şi am înaintat cu greu prin nisipul destul de adânc, spre promenada de scânduri. Seara se afla în momentul ei de glorie, iar soarele, ca o minge roşie sfidătoare, se scufunda încet dincolo de mare. În aer plutea o tensiune ciudată, pe cer nu exista nici pic de adiere. Înspre miazăzi, un stol de pescăruşi, un grup negru, compact, zbura fără ţintă pe coastă. M-am oprit pentru a-mi scutura nisipul din pantofi, am stat într-un picior, rezemat de o bancă de piatră.

Când, din senin, am simţit un vuiet, apoi un bubuit.

Banca de piatră a căzut şi s-a prăbuşit cu un zgomot surd pe nisip. M-am uitat spre şirul de terenuri concesionate; se zgâlţâiau şi se crăpau. Am privit mai departe, spre Long Beach; clădirile înalte se legănau. Nisipul de sub mine a cedat; m-am clătinat, apoi am găsit un loc mai sigur de pus piciorul. Mişcarea s-a repetat.

Era cutremur.

Acum au început să se audă ţipete. Apoi a venit praful. Apoi zgomote de prăbuşire şi bubuituri. M-am învârtit în cerc iar şi iar. Eu făcusem asta. Eu făcusem asta. Am rămas cu gura căscată, paralizat, privind în jurul meu. Am fugit câţiva paşi către mare. Apoi am fugit înapoi.

Tu ai făcut-o, Arturo. Asta e mânia lui Dumnezeu. Tu ai făcut-o.

Vuietul a continuat. Marea şi pământul au tresăltat, ca un covor pe pardoseala cernită. S-a ridicat praful. Undeva în depărtare, am auzit bubuit şi sfărâmături căzând. Am auzit ţipete, apoi o sirenă. Oameni care fug afară din case. Nori uriaşi de praf.

Tu ai făcut-o, Arturo. Acolo, în camera aia, în patul ăla, tu ai

făcut-o.

Acum cădeau stâlpii de iluminare stradală. Clădirile se crăpau ca niş te biscuiţ i zdrobiţ i. Strigăte, bărbaţ i zbierând, femei ţ ipând. Sute de oameni alergând disperaţ i afară din clădiri, grăbindu-se să se salveze din calea pericolului.

O femeie întinsă pe caldarâm, lovindu-l cu pumnii. Un băieţ el urlând. Sticlă spărgându-se ş i căzând, cioburi. Alarme de pompieri. Sirene de poliţ ie. Claxoane. Nebunie.

Acum, marea scuturare s-a sfârş it. Acum nu mai erau decât niş te mici hurducături. Departe în adâncul pământului, vuietul continua. Coş urile de pe case se desprindeau, cărămizile cădeau ş i peste toate se aş eza un praf cenuş iu. Seismul se potoleş te. Bărbaţ i ş i femei fugind spre un teren viran, departe de clădiri.

M-am grăbit ş i eu într-acolo. O bătrână plângea printre feţ ele palide. Doi bărbaţ i duceau un trup. Un câine bătrân se târa pe burtă, trăgându-ş i picioarele din spate. Mai multe trupuri neînsufleţ ite în colţ ul terenului, lângă un ş opron, acoperite cu cearş afuri pline de sânge. O ambulanţ ă. Două fete de liceu ţ inându-se de braţ , râzând. M-am uitat în josul străzii. Faţ adele clădirilor se prăbuş iseră. Paturile atârnau de pereţ i. Băile erau la vedere. Strada era acoperită cu maldăre de moloz, înalte de un metru. Bărbaţ ii dădeau ordine. Fiecare nouă miş care a pământului aducea ş i mai mult moloz. Se dădeau la o parte, aş teptau, apoi se avântau iar în praf.

Trebuia să plec. Am pornit spre ş opron, ş i pământul se clătina sub picioarele mele. Am deschis uş a ş opronului ş i am simţ it că leş in. Înăuntru se aflau trupuri fără viaţ ă aliniate într-un ş ir, acoperite de cearş afuri, prin care trecuse sângele. Sânge ş i moarte. Am ieş it ş i m-am aş ezat pe jos. Seismul se

potoleşte, încet-încet.

Unde era Vera Rivken? M-am ridicat şi am pornit pe stradă. Fusese înconjurată cu un cordon. Puşcaşi marini cu baionete patrulau zona împrejmuită. Departe, în josul străzii, am văzut clădirea în care locuia Vera. Patul atârna de perete, ca un om crucificat. Tot etajul se prăbuşise şi nu mai rămăsese în picioare decât un singur perete. M-am întors pe terenul viran. Cineva făcuse un foc de tabără în mijlocul terenului. Chipurile erau roşii în lumina flăcărilor. Le-am privit cu atenţie, nu cunoşteam pe nimeni. Nu am găsit-o pe Vera Rivken. Un grup de bărbaţi în vârstă discutau. Cel înalt, cu barbă, a spus că e sfârşitul lumii; o prezisese în urmă cu o săptămână. Au fost întrerupţi de o femeie cu părul plin de mizerie.

— A murit Charlie, a spus. După care a început să se vaite. A murit bietul de Charlie. N-ar fi trebuit să venim! I-am spus că nu trebuia să venim! Un bătrân a apucat-o de umeri şi a întors-o cu faţa spre el.

— Ce naiba tot spui aci? a zis.

Femeia i-a leşinat în braţe.

M-am dus şi m-am aşezat pe bordură. Căieşte-te, căieşte-te până nu e prea târziu. Am spus o rugăciune, dar aveam gura plină de praf. Fără rugăciuni. Dar am să fac nişte schimbări în viaţa mea. De acum încolo, voi fi o persoană bună şi blândă. Ăsta e punctul de cotitură. Asta se întâmplase pentru mine, era o avertizare pentru Arturo Bandini.

În jurul focului de tabără, oamenii cântau imnuri religioase. Stăteau în cerc, iar o femeie corpolentă dădea tonul. Ridică-ţi ochii spre Isus, fiindcă Isus va veni curând. Toată lumea cânta. Un puşti cu pulover cu monogramă mi-a întins o carte de rugăciuni. M-am dus la el. Femeia din cerc dădea vehement din

braţ e, cu fervoare, iar cântecul se ridica spre cer, odată cu fumul. Pământul continua să se miş te. M-am întors cu spatele. Isuse, ş i protestanţ ii ăş tia! În biserica mea nu se cântă imnuri de doi bani. La noi se cântă Handel ş i Palestrina.

Se întunecase acum. Au apărut câteva stele. Pământul continua să se miş te, la fiecare câteva secunde. Dinspre mare începuse să bată vântul, din ce în ce mai rece. Oamenii stăteau unii în alţ ii, pentru a se încălzi. De peste tot răsunau sirene. Deasupra planau avioane, ş i detaş amente de marinari ş i infanteriş ti marini umpluseră străzile. Brancardierii intrau în fugă în clădirile distruse. Două ambulanţ e se apropiau de ş opron. M-am ridicat ş i am plecat. Situaţ ia fusese preluată de Crucea Roş ie. Într-un colţ al terenului se instalase cartierul general de urgenţ ă. Lumea primea căni mari de tablă, cu cafea. M-am aş ezat la rând. Bărbatul din faţ a mea vorbea.

— În Los Angeles e ş i mai rău, a spus. Mii de morţ i.

Mu. Asta însemna că ş i Camilla. Bufetul Columbia căzuse, categoric, primul. Era atât de vechi, iar pereţ ii de cărămidă erau atât de crăpaţ i ş i de ş ubrezi. Sigur, era moartă. Lucra de la patru la unş pe. Fusese prinsă între dărâmături. Ea murise ş i eu eram viu. Bine. Mi-am îmaginat-o, moartă: zăcea în poziţ ia asta, avea ochii închiş i aş a, iar mâinile împreunate aş a. Ea murise ş i eu eram viu. Nu ne înţ elegeam, dar se purtase frumos cu mine, în felul ei. Aveam să-mi amintesc multă vreme de ea. Probabil că aveam să fiu singurul om de pe pământ care o să-ş i amintească de ea. Mi-au venit în minte atât de multe lucruri încântătoare legate de Camilla: sandalele ei, ruş inea de a fi mexicană, micul ş i absurdul ei Ford.

Pe terenul viran începuseră să circule tot felul de zvonuri. Venea un val uriaş , care avea să mături tot. Nu venea nici un

val uriaş . Fusese lovită toată California. Nu fusese lovit decât Long Beach. Los Angeles-ul era în ruine. În Los Angeles mei nu se simţ ise. Unii ziceau că sunt cincizeci de mii de morţ i. Era cel mai groaznic cutremur de la cel din San Francisco. Fusese mult mai groaznic decât cel din San Francisco. Dar, în ciuda tuturor acestor zvonuri, toată lumea stătea potolită. Erau cu toţ ii înspăimântaţ i, dar nu era panică. Ici ş i colo, câte unul mai zâmbea: erau persoane curajoase. Se aflau departe de casă, dar îş i aduseseră curajul cu ei. Erau oameni rezistenţ i. Nu se temeau de nimic.

Puş caş ii marini au pus un radio în mijlocul terenului, cu difuzoare uriaş e, ca să le audă toată mulţ imea. Buletinele de ş tiri erau la intervale scurte ş i încercau să redea proporţ iile catastrofei. Vocea gravă tuna instrucţ iuni. Era vorba de lege, ş i toată lumea o accepta cu bucurie. Până la noi instrucţ iuni, nimeni nu putea intra sau ieş i din Long Beach. Oraş ul se afla sub legea marţ ială. Nu avea să fie niciun val uriaş . Pericolul se sfârş ise definitiv. Lumea nu trebuia să se alarmeze dacă mai simţ ea seisme de magnitudini scăzute, lucrul era absolut firesc, dat fiind faptul că acum pământul se reaş eza.

Crucea Roş ie a dat tuturor pături, mâncare ş i cafea din belş ug. Am stat toată noaptea lângă difuzoare, ascultând evoluţ ia situaţ iei. Apoi a venit buletinul care a spus că la Los Angeles pagubele sunt neglijabile. A fost difuzată o lungă listă cu cei morţ i. Însă pe listă nu era nicio Camilla Lopez. Toată noaptea am dat pe gât cafea ş i am fumat, ascultând numele celor morţ i. Nu era nicio Camilla printre ei; nici măcar o Lopez.

Capitolul treisprezece

M-am întors la Los Angeles a doua zi. Oraş ul era neschimbat, dar îmi era teamă. Pericolul pândea pe orice stradă. Clădirile cele înalte formau canioane întunecate, capcane care te puteau omorî atunci când se clătina pământul. Se putea căsca asfaltul. Tramvaiele se puteau prăbuş i peste tine. Ceva se întâmplase cu Arturo Bandini. Mergea numai pe străzi cu clădiri de un etaj. O ţ inea pe lângă bordură, departe de firmele de neon ce atârnau deasupra. Era ceva din adâncul sufletului meu. Ceva de care nu puteam scăpa. Am văzut bărbaţ i mergând pe alei adânci ş i întunecate. M-am minunat de cutezanţ a lor descreierată. Am traversat Hill Street ş i am răsuflat mai uş urat când am intrat în Pershing Square. În Square nu erau clădiri înalte. Oricât s-ar fi cutremurat pământul, nu riscai să fii zdrobit de bucăţ i desprinse din ziduri.

M-am aş ezat în Square, am fumat ş i mi-am simţ it palmele asudate. Bufetul Columbia se afla la câteva străzi de aici. Ş tiam că n-am să mă duc acolo. Undeva în mine se petrecuse o schimbare. Eram un laş . Mi-am spus-o cu voce tare: eş ti un laş . Nu-mi păsa. Era mai bine să fii un laș viu decât un dement mort. Oamenii ăş tia care intrau și ieş eau din clădirile uriaş e de beton – cineva trebuia să-i avertizeze. Va veni din nou, n-avea cum să nu vină din nou, alt cutremur care să facă oraş ul una cu pământul ş i să îl distrugă pe vecie. Se putea întâmpla în orice clipă. Avea să omoare o groază de oameni, dar nu ş i pe mine. Fiindcă eu aveam să mă ţ in departe de acele străzi ş i de ploaia de moloz.

Am urcat pe Bunker Hill spre hotelul meu. Am examinat cu atenţ ie fiecare clădire. Clădirile tip de lemn puteau să facă

faţ ă unui cutremur. Ele doar se clătinau ş i se zvârcoleau, dar nu se prăbuş eau. Dar fereş te-te de zonele din cărămidă. Ici ş i colo se vedeau semne ale seismului; un zid de cărămidă căzut, un coş prăbuş it. Los Angeles era condamnat. Acest cutremur nu îl distrusese încă, dar în orice clipă un altul l-ar fi ras pur ş i simplu de pe faţ a pământului. Pe mine n-aveau să mă prindă, n-aveau să mă prindă niciodată într-o clădire din cărămidă. Eram un laş , dar asta era treaba mea. Sigur că sunt un laş ş i vorbeam de unul singur, sigur că sunt un laş , dar fii tu curajos, smintitule, du-te ş i fii curajos ş i plimbă-te pe sub construcţ iile alea înalte. Or să te omoare. Azi, mâine, săptămâna viitoare, anul viitor, dar te vor omorî, însă eu nu mă voi lăsa omorât.

Iar acum ascultaţ i-l pe bărbatul care a trăit cutremurul. M-am aş ezat pe terasa de la hotelul Alta Loma ş i le-am povestit. L-am văzut cu ochii mei. Am văzut cum transportau morţ ii. Am văzut sângele ş i răniţ ii. Când s-a întâmplat, dormeam, într-o clădire cu ş ase etaje. Am fugit pe hol până la lift. Era blocat. O femeie a ieş it în fugă dintr-un birou ş i a fost izbită în cap de o bară de oţ el. Mi-am făcut loc cu greu printre ruine ş i am ajuns la ea. Am ridicat-o pe umeri, erau ş ase etaje până jos, dar am reuş it. Toată noaptea am stat cu salvatorii, cufundat până la genunchi în sânge ş i suferinţ ă. Am tras afară o femeie, a cărei mână rămăsese înţ epenită în moloz, ca o bucată de statuie. M-am aruncat pe o uş ă acoperită de fum pentru a salva o fată care-ş i pierduse cunoş tinţ a în baie. Am îngrijit rănile, am condus batalioane de salvatori în ruine, mi-am croit cu forţ ă ş i cu chin drum până la cei morţ i ş i cei răniţ i. Sigur că mi-era frică, dar trebuia să facă cineva ş i asta. Era o situaţ ie de criză ş i era nevoie de acţ iune, ş i nu de

vorbe. Am văzut pământul căscându-se ca o gură uriaş ă, apoi închizându-se din nou peste pavaj. Unui bătrân i-a fost prins piciorul. Am alergat la el, i-am spus să nu-ş i piardă curajul, în vreme ce eu străpungeam asfaltul cu toporul unui pompier. Dar a fost prea târziu. Menghina s-a strâns ş i mai tare ş i i-a sfârtecat piciorul de la genunchi. L-am dus pe braţ e. Genunchiul lui e încă acolo, un suvenir însângerat ieş ind din pământ. Am văzut cum s-a întâmplat, ş i a fost cumplit. Poate m-au crezut, poate nu. Pentru mine, nu avea nici cea mai mică importanţ ă.

M-am întors la mine în cameră ş i m-am uitat după crăpături în perete. Am inspectat ş i camera lui Hellfrick. Era aplecat deasupra plitei ş i-ş i frigea hamburgeri în tigaie. Am văzut cu ochii mei, Hellfrick. Mă aflam chiar în vârful montagnes russes-ului, când a lovit cutremurul. Trenuleţ ul s-a blocat pe ş ine. A trebuit să coborâm pe jos. Eu ş i o fată. Cincizeci de metri până jos, cu o fată în spate ş i structura metalică scuturându-se ca lovită de Parkinson. Ş i totuş i am reuş it. Am văzut o fetiţ ă cu picioarele îngropate în moloz. Am văzut o bătrână ţ intuită sub maş ina ei, moartă ş i zdrobită, dar încă ţ inând afară o mână, pentru a semnaliza că face dreapta. Am văzut trei bărbaţ i morţ i în faţ a unei mese de pocher. Hellfrick a fluierat: chiar aş a? Chiar aş a? Îngrozitor, îngrozitor. N-aş putea să-l împrumut cu cincizeci de cenţ i? I-am dat, după care am început să-i examinez pereţ ii, după crăpături. Am pornit pe coridoare ş i am coborât în garaj ş i la spălătorie. Existau urme ale ş ocului, nu grave, dar semne clare ale calamităţ ii care ar putea distruge iremediabil Los Angeles-ul. În noaptea aia nu am dormit în camera mea. N-am putut, atâta vreme cât pământul continua să tremure. Nu fac

aşa ceva, Hellfrick. Iar Hellfrick s-a uitat pe fereastră şi m-a văzut cum stau întins pe colină, învelit în pături. Sunt nebun, a zis Hellfrick. Însă Hellfrick şi-a amintit că l-am împrumutat cu bani, aşa că poate că nu eram nebun. Poate că ai dreptate, a zis. A stins lumina şi i-am auzit trupul subţire aşezându-se în pat.

Lumea era praf, şi în praf avea să se transforme. Am început să mă duc dimineaţa la liturghie. M-am spovedit. Am primit Sfânta Comuniune. Am ales o bisericuţă mică de lemn, solidă şi scundă, de lângă cartierul mexican. Aici m-am rugat. Noul Bandini. O, viaţă! Tu, tragedie dulce-amară, tu târfă strălucitoare ce m-ai mânat spre pierzanie! Am renunţat câteva zile la ţigări. Mi-am cumpărat mătănii noi. Am turnat o groază de monede de cinci şi zece cenţi în cutia milei. Mi-era milă de lume.

Dragă mamă de acasă din Colorado. O, fiinţă dragă, atât de asemănătoare cu Fecioara Maria. Nu-mi mai rămăseseră decât zece dolari, dar i-am trimis cinci din ei, primii bani pe care i-am trimis vreodată acasă. Roagă-te pentru mine, scumpă mamă. Veghea mătăniilor tale este singura care-mi ţine sângele în mişcare. Sunt zile întunecate, mamă. Lumea e atât de plină de urâţenie. Însă eu m-am schimbat şi am luat viaţa de la capăt. Petrec ore întregi slăvindu-te în faţa Domnului. O, mamă, fii cu mine acum, când trec prin toate aceste suferinţe! Dar trebuie să mă grăbesc să închei această epistolă, o, iubită şi scumpă mamă, pentru că zilele astea fac o novenă[1] şi în fiecare după-amiază la ora cinci trebuie să mă prosternez în

---

[1] Rugăciune care se face în nouă zile consecutive.

faţ a statuii Salvatorului Nostru Binecuvântat ş i să-mi ofer rugăciunile pentru a-i cere Dulce îndurare. Cu bine, mamă! Nu uita de ce te-am rugat, în aspiraţ iile tale. Adu-I aminte de mine Celui care ne dăruieş te totul ş i luminează cerurile.

Ş i am plecat să trimit scrisoarea mamei, să o arunc în cutia poş tală ş i să pornesc apoi pe Olive Street, unde nu era nicio construcţ ie din cărămidă, apoi am traversat un teren viran ş i am luat-o pe altă stradă fără clădiri, ajungând la o stradă unde nu exista decât un gard jos, apoi la un bloc ce dădea înspre o parte a oraş ului unde clădirile înalte se înălţ au spre cer; dar nu aveam cum să scap de acel bloc, poate doar să trec pe strada de vizavi de clădirile înalte, să merg foarte repede, poate chiar alergând din când în când. Ş i la capătul străzii se afla mica biserică, unde mă rugam, făcându-mi novena.

O oră mai târziu am ieş it ca nou, liniş tit, bine dispus. Refac traseul către casă, grăbindu-mă când trec pe lângă clădirile înalte, plimbându-mă lejer pe lângă gard, zăbovind alene pe terenul viran, luând aminte la lucrarea Domnului asupra unui ş ir de palmieri de lângă alee. Ş i am ajuns pe Olive Street, trecând pe lângă casele cenuş ii de lemn. La ce îi foloseş te unui om să câş tige lumea-ntrea- gă, dacă-ş i pierde propriul suflet? Apoi, poezioara: „Ia toate plăcerile tuturor sferelor, multiplică-le cu infinitul anilor, un minut de rai face cât toate-acestea”[1]. Cât de adevărat! Cât de adevărat! Îţ i mulţ umesc, o, lumină cerească, pentru că mi-ai arătat calea.

Un ciocănit la fereastră. A bătut cineva în fereastra acelei

---

[1] *Paradise and the Peri*, din volumul *Lalla Rookh* al poetului irlandez Thomas Moore (1779-1852).

case ascunse de viţ ă-de-vie deasă. M-am întors ş i am găsit fereastra, am văzut un cap: fulgurarea dinţ ilor, părul negru, zâmbetul batjocoritor, degetele lungi ş i expresive. Ce era cu tunetul din burta mea? Ş i cum să îmi împiedic paralizia gândului ş i acea inundare cu sânge ce-mi făcea simţ urile să intre în vârtej? Asta vreau! Ş i am să mor dacă n-o s-o obţ in! Aş a că vin la tine, femeie din fereastră; mă fascinezi, mă omori pe loc de încântare ş i tremur ş i bucurie, ş i uite că vin, urc aceste scări ş ubrede.

Aş a că ce rost are căinţ a, ş i de ce să-ţ i pese de bunătate, dacă e *posibil* să mori într-un cutremur, cui naiba îi pasă? Aş a că am plecat spre centru, deci astea sunt clădirile înalte, să vină cutremurul, să mă îngroape cu tot cu păcatele mele, cui naiba îi pasă? Poţ i să fii Dumnezeu sau om, să mori într-un fel sau într-altul, într-un seism sau spânzurat, nu conta de ce ş i când ş i cum.

Ş i atunci, ca într-un vis, a venit. A venit din disperare – o idee, prima mea idee adevărată, prima din toată viaţ a mea, viguroasă, curată ş i puternică, rând după rând, pagină după pagină. O poveste despre Vera Rivken.

Am încercat s-o pun în practică ş i a mers uş or. Dar nu avea nicio legătură cu gândirea, cu cogitarea. Izvora pur ş i simplu singură, ţ âş nea precum sângele. Asta era. În sfârş it, o găsisem. Uite la mine, nu-mi mai trebuie nimic altceva, ah, frăţ ioare, cât de tare îmi place, o Doamne, cât te iubesc, ş i pe tine Camilla, ş i pe tine, ş i pe tine. Scriu ş i mă simt atât de bine, e atât de dulce, de cald ş i de blând, e o încântare, e un delir. De-a lungul râului ş i dincolo de mare, e vorba de tine ş i e vorba de mine, cuvinte mari ş i grase, cuvinţ ele mici ş i

grase, cuvinte mari ş i subţ iri, ura, ura, ura.

Era un lucru care-ţ i tăia respiraţ ia, frenetic, fără de sfârş it, ş i avea să fie ceva mare, ş i creş tea din ce în ce, am continuat să bat la maş ină ore întregi, până când, încet-încet, ideea a prins contur, mi s-a strecurat în suflet, mi-a bântuit oasele, mi s-a prelins de pe trup, m-a slăbit, m-a orbit. Camilla! Această Camilla trebuia să fie a mea! M-am ridicat, am ieş it din hotel ş i am coborât pe Bunker Hill ş i am luat-o spre Bufetul Columbia.

— Te-ai întors?

Ca o peliculă peste ochii mei, ca o pânză de păianjen peste mine.

— De ce nu?

Arturo Bandini, autorul povestirii *Căţ elul care a râs* ş i al unui oarecare plagiat după Ernest Dowson ş i al unei anume cereri în căsătorie sub formă de telegramă. Oare amuzament e ceea ce văd în ochii ei? N-o lua în seamă ş i aminteş te-ţ i de pielea ei măslinie de sub uniformă. Am băut bere ş i am privit-o la lucru. Am rânjit superior când am văzut-o că râde cu bărbaţ ii ăia de lângă pian. Am chicotit când unul dintre aceş tia i-a pus o mână pe ş old. Mexicana asta! O târfuliţ ă, ascultaţ i-mă pe mine! I-am făcut semn. A venit agale, după un sfert de oră. Fii amabil cu ea, Arturo. Prefă-te.

— Mai vrei ceva?

— Ce mai faci, Camilla?

— Bine, cred.

— Aş vrea să ne vedem după ce termini serviciul.

— Am altă treabă.

Blând:

— N-ai putea s-o amâni, Camilla? E foarte important să ne vedem.

— Îmi pare rău.

— Te rog, Camilla. Doar în seara asta. E foarte important.

— Nu pot, Arturo. Serios, nu pot.

— O să te întâlneş ti cu mine, am zis.

S-a îndepărtat. Mi-am tras scaunul. Am arătat cu degetul spre ea, am urlat:

— O să te întâlneş ti cu mine! Otreapă neruş inată, chelneriţ ă de berărie de doi bani! O să te întâlneş ti cu mine!

Să creadă ea că nu se întâlneş te cu mine. Fiindcă aveam de gând să aş tept. Fiindcă am ieş it afară în parcare ş i m-am aş ezat pe scara maş inii ei ş i am aş teptat. Fiindcă nu era aş a de mare lucru de capul ei ca să se poată scuza de la o întâlnire cu Arturo Bandini. Fiindcă, Dumnezeule mare, o uram din adâncul sufletului.

Apoi a venit în parcare, cu Sammy, barmanul. S-a oprit când m-a văzut că mă ridic în picioare. Ş i-a pus mâna pe braţ ul lui Sammy, făcându-i semn să stea pe loc. Au început să vorbească în ş oaptă. Probabil că se pregătea să-mi sară la beregată. Perfect. Apropie-te, sperietoare idioată de barman, îndrăzneş te să mă ataci ş i am să te fac bucăţ i. Ş i am rămas acolo în picioare, cu pumnii încleş taţ i, aş teptând. S-au apropiat. Sammy n-a rostit niciun cuvânt. A trecut pe lângă mine ş i s-a urcat în maş ină. Am rămas în picioare lângă scaunul ş oferului. Camilla privea ţ intă în faţ a ei, a deschis portiera. Am clătinat din cap.

— Tu mergi cu mine, mexicano.

Am apucat-o de încheietură.

— Dă-mi drumul! a zis. Ia-ţ i labele jegoase de pe mine!

— Tu mergi cu mine.

Sammy s-a aplecat spre mine.

— Poate că n-are chef, puştiule.

O ţineam bine, cu mâna ca o menghină. Am ridicat pumnul stâng şi i l-am băgat lui Sammy în faţă.

— Ascultă, am spus. Nu-mi placi. Aşa că ţine-ţi pliscul ăla idiot.

— Fii băiat deştept, a spus. Crezi că merită să te ambalezi în halul ăsta pentru o femeiuşcă?

— Ea merge cu mine.

— Ba nu merg cu tine!

A încercat să treacă pe lângă mine. Am înşfăcat-o de braţe şi am azvârlit-o ca pe o dansatoare. S-a dus învârtindu-se până în mijlocul parcării, dar nu a căzut. A ţipat, s-a pregătit să mă atace. Am prins-o în braţe şi i-am ţintuit mâinile. A dat din picioare şi a încercat să mă zgârie pe gambe. Sammy privea dezgustat. Sigur că eram dezgustător, dar asta era treaba mea. Camilla a ţipat şi s-a luptat, dar era neajutorată, se zbătea cu picioarele în aer, cu braţele strânse în menghină. Când a obosit, i-am dat drumul. Şi-a îndreptat rochia, şi i-am simţit ura din felul în care îşi încleştase dinţii.

— Tu vii cu mine, am spus.

Sammy a ieşit din maşină.

— E o porcărie ce faci, a zis. A luat-o pe Camilla de braţ şi a condus-o spre stradă. Hai să plecăm de aici.

I-am privit plecând. Avea dreptate. Bandini, idiotul, câinele, ticălosul, păcăliciul. Dar nu m-am putut abţine. M-am uitat în certificatul maşinii şi i-am găsit adresa. Era un loc de lângă 24th Street şi Alameda. Nu m-am putut abţine. M-am dus pe Hill Street şi m-am suit în tramvaiul de Alameda. Era un lucru

care mă interesa. O nouă faţă a caracterului meu, bestialitatea, întunericul, adâncimile încă nesondate ale unui nou Bandini. Însă după câteva sute de metri, entuziasmul mi s-a evaporat. Am coborât din vagon în apropierea gării de mărfuri. Bunker Hill era la peste trei kilometri, dar am mers înapoi pe jos. Când am ajuns acasă, mi-am spus că am terminat-o cu Camilla Lopez pentru totdeauna. Şi vei regreta, fătucă proastă ce eşti, fiindcă am să devin faimos. M-am aşezat la maşina de scris şi am lucrat aproape toată noaptea.

Am lucrat din greu. În calendar era toamnă, dar nu se simţea nicio diferenţă. Aveam soare în fiecare zi şi ceruri albastre în fiecare noapte. Uneori era ceaţă. O dădusem iar pe fructe. Japonezul îmi dădea pe credit şi mă lăsa să-mi iau pe alese. Banane, portocale, pere, prune. Din când în când, mâncam ţelină. Aveam o cutie întreagă de tutun şi o pipă nouă. Nu aveam cafea, dar nu-mi păsa. Şi, într-o zi, noua mea povestire a apărut la standul de ziare. *Dealurile de mult uitate*! Nu eram la fel de surescitat ca atunci când apăruse *Căţelul care a râs*. Abia dacă mi-am aruncat ochii pe exemplarul gratuit pe care mi-l trimisese Hackmuth. Dar, cu toate astea, îmi făcea plăcere. Într-o zi aveam să am atât de multe povestiri scrise, încât nici n-aveam să mai ţin minte unde apăruseră. „Salut, Bandini! Frumoasă povestirea ta din *The Atlantic Monthly* de luna asta.“ Bandini rămas tablou. „Am avut o povestire în *Atlantic*? Măi să fie.“

Hellfrick, mâncătorul-de-carne, bărbatul care nu-şi plătea niciodată datoriile, cum se cuvenea. Îi împrumutasem foarte mulţi bani în timpul perioadei mele de belşug, dar acum, că eram din nou sărac, încerca să facă troc cu mine. Un fulgarin

vechi, o pereche de papuci, o cutie de săpun de lux – asta-mi oferea el drept plată. Le-am refuzat.

— Dumnezeule, Hellfrick. Am nevoie de bani, nu de bunuri second-hand.

Pofta lui de carne a scăpat de tot de sub control. Toată ziua îl auzeam cum frige cotlete ieftine, iar mirosul mi se strecura pe sub uş ă. Asta îmi stârnea o dorinţ ă nebună de a mânca ş i eu carne. Mă duceam la Hellfrick.

— Hellfrick, îi spuneam. Ce-ar fi să-mparţ i cotletul ăla cu mine?

Cotletul era atât de mare că umplea tigaia. Însă Hellfrick minţ ea cu neobrăzare.

— N-am mâncat nimic de două zile.

La asta, începeam să-l fac în toate felurile; curând, mi-am pierdut orice urmă de respect pentru el. Clătina din faţ a roş ie ş i buhăită de la beţ ie, fixându-mă cu ochii plini de milă. Însă nu-mi oferea niciodată nici măcar ce-i rămânea în farfurie. Lucram zile-n ş ir, zvârcolindu-mă când simţ eam mirosul înnebunitor de friptură de porc, cotlete la grătar, cotlete prăjite, ş niţ ele, ficat cu ceapă ş i tot felul de cărneturi.

Într-o zi, i s-a luat de carne ş i-a revenit iar la gin. A fost beat două nopţ i la rând. Îl auzeam cum merge pocnindu-se de mobile, lovind cu piciorul în sticle ş i vorbind de unul singur. Apoi a dispărut. A revenit abia după încă o noapte. Când s-a întors, îş i cheltuise toţ i banii de pensie ş i cumpărase de undeva, nu-ş i amintea de unde, o maş ină. Ne-am dus în spatele hotelului ş i ne-am uitat la maş ina lui. Era un Packard uriaş , vechi de peste douăzeci de ani. Stătea acolo ca un dric, cu pneurile uzate ş i vopseaua neagră, ieftină făcând băş ici în soarele fierbinte. I-o vânduse cineva de pe Main Street. Acum

era lefter şi se căpătuise cu un Packard cât casa.

— Vrei s-o cumperi? a zis.

— Dumnezeule, nu.

Era la pământ, şi i-i plesnea capul de la mahmureală.

În noaptea aia a intrat la mine în cameră. S-a aşezat pe pat, cu braţele lungi atârnându-i fără vlagă. Îl apucase un dor nebun de casa lui din vestul mijlociu. Mi-a vorbit despre cum mergea la vânătoare de iepuri, la pescuit, despre zilele frumoase de odinioară, când era copil. Apoi a început iar cu subiectul carne.

— Ce-ai zice de un cotlet mare şi zdravăn? m-a întrebat, cu buzele răsfrânte. Şi-a depărtat două degete. Uite-aşa de lat. Înăbuşit. Cu mult unt. Şi prăjit doar atât cât să ia puţină aromă de prăjeală. Ce-ai zice?

— Mi-ar plăcea.

S-a ridicat în picioare.

— Atunci hai să facem rost.

— Ai bani?

— Nu ne trebuie bani. Mi-e foame.

Mi-am înşfăcat puloverul şi l-am urmat pe coridor, apoi pe alee. S-a suit în maşină. Am şovăit.

— Unde mergem, Hellfrick?

— Haide, a spus. Mergi pe mâna mea.

M-am suit lângă el.

— Sper că nu mă bagi în vreo belea, am zis.

— Belea! a pufnit. Crede-mă, ştiu de unde să facem rost de un cotlet.

Am mers cu maşina în noaptea cu lună, prin Wilshier şi apoi prin Highland, apoi am ieşit din Highland şi am trecut de Cahuenga Pass. Dincolo de aceasta se afla câmpia netedă din

San Fernando Valley. Am găsit un drum pustiu ce se făcea din şoseaua principală şi am pornit pe el, printre şiruri de eucalipţi, spre câteva ferme răzleţe şi păşuni. După vreun kilometru jumătate, drumul se termina. În lumina farurilor ne-au apărut garduri de sârmă ghimpată şi de lemn. Hellfrick a întors maşina expert, a pus-o cu faţa spre şoseaua dinspre care venisem. A coborât, a deschis portiera din spate şi a început să scotocească după nişte scule de sub banchetă.

M-am aplecat spre el şi l-am privit.

— Ce faci, Hellfrick?

S-a ridicat cu un picamăr în mână.

— Aşteaptă aici.

S-a oprit lângă o gaură din gardul de sârmă ghimpată şi a traversat păşunea. La cam o sută de metri în depărtare, în lumina lunii se zărea un hambar. Atunci mi-am dat seama ce vrea să facă. Am sărit din maşină şi am strigat spre el. A şâşâit spre mine furios. L-am privit cum merge în vârful picioarelor spre uşa de la hambar. L-am înjurat şi am aşteptat încordat. Peste foarte puţin timp, am auzit mugetul unei vaci. Era un ţipăt sfâşietor. Apoi am auzit o bufnitură şi un tropăit de copite. Apoi Hellfrick a ieşit pe uşa hambarului. Pe umerii lui zăcea o masă întunecată, care-l cocoşa. În urma lui, mugind încontinuu, venea o vacă. Hellfrick a încercat să fugă, însă masa întunecată l-a făcut să se mulţumească cu un ritm de mers alert. Vaca venea în urma lui şi-l împingea cu botul în spate. El s-a întors spre ea şi i-a dat un şut, tare. Vaca s-a oprit, s-a uitat spre hambar, apoi a mugit iar.

— Eşti un dobitoc, Hellfrick! Un dobitoc nenorocit!

— Ajută-mă, a spus.

Am ridicat sârma ghimpată desfăcută până când el, cu

povara în spate, a putut trece pe dedesubt. Era un viţel, cu sângele ţâşnindu-i dintr-o tăietură adâncă dintre urechi. Ochii viţelului erau larg deschişi. În ei am văzut reflectată luna. Era o crimă făcută cu sânge rece. Mi-era greaţă şi eram absolut îngrozit. Mi s-a întors stomacul pe dos în clipa în care Hellfrick a trântit viţelul pe bancheta din spate. I-am auzit trupul căzând cu o bufnitură, apoi capul. Mi-era rău, foarte rău. Era pur şi simplu o crimă.

Tot drumul spre casă, Hellfrick era fericit la culme, dar volanul era lipicios de la sânge şi o dată sau de două ori mi s-a părut că aud viţelul dând din picioare pe banchetă. Mi-am ţinut faţa în mâini şi am încercat să uit chemarea melancolică a mamei vaci, chipul drăgălaş al viţelului mort. Hellfrick a condus foarte repede. Pe Beverly am trecut ca o săgeată pe lângă o maşină neagră care mergea încet. Era o patrulă de poliţie. Mi-am încleştat dinţii şi am aşteptat ce era mai rău. Însă poliţia nu s-a luat după noi. Mi-era prea rău ca să mă simt uşurat. Un lucru era sigur: Hellfrick era un criminal, o terminasem definitiv cu el. Pe Bunker Hill am luat-o pe aleea noastră şi am parcat în spaţiul de lângă peretele hotelului. Hellfrick a ieşit din maşină.

— Acum o să te-nvăţ cum se taie carnea.

— Eşti iadul în persoană, am spus.

I-am ţinut de şase cât a împachetat capul viţelului în ziare, şi l-a trântit pe umăr şi s-a grăbit pe coridorul slab luminat spre camera lui. Am întins ziare pe podeaua lui murdară, iar el a lăsat viţelul pe acestea. A rânjit când şi-a văzut pantalonii plini de sânge, cămaşa şi braţele pline de sânge.

Am privit spre bietul viţel. Avea pielea cu pete albe şi negre şi cele mai delicate glezne posibile. Din gura uşor

întredeschisă se zărea o limbă rozalie. Am închis ochii şi am fugit din camera lui Hellfrick şi m-am aruncat pe podeaua camerei mele. Am zăcut acolo tremurând din tot corpul, gândindu-mă la vaca rămasă singură pe câmp în lumina lunii, la vaca mamă ce-şi plângea viţelul. Crimă! O terminasem definitiv cu Hellfrick. Nu trebuia să-mi mai dea înapoi nicio datorie. Erau bani pătaţi de sânge – nu erau pentru mine.

După noaptea aceea, am fost foarte rece cu Hellfrick. Nu am mai intrat niciodată la el în cameră. De câteva ori i-am recunoscut felul de a ciocăni în uşă, dar am ţinut uşa zăvorâtă, ca să nu poată da buzna. Când ne întâlneam pe hol, ne mulţumeam să schimbăm un vag mormăit. Îmi datora aproape trei dolari, dar nu i-am mai primit niciodată.

Capitolul paisprezece

Veşti bune de la Hackmuth. Altă revistă dorea să publice *Dealurile de mult uitate*, în formă *digest*. O sută de dolari. Eram din nou bogat. Era momentul să mă revanşez, să îndrept greşelile trecutului. I-am trimis mamei cinci dolari. Am plâns când mi-a răspuns cu o scrisoare de mulţumire. Lacrimile mi s-au rostogolit pe obraji în timp ce mă grăbeam să-i răspund. Şi i-am trimis încă cinci. Eram încântat de mine. Aveam şi eu câteva calităţi. Îi şi vedeam pe biografii mei vorbind cu mama, o doamnă foarte în vârstă, în scaun cu rotile: era un fiu bun, Arturo al meu, care avea grijă de ai lui.

Arturo Bandini, romancierul. Un om cu venit propriu, pe care-l obţinuse scriind povestiri. Acum scria o carte. O carte extraordinară. Textele ce o anunţă în presă sunt extrem de elogioase. O proză remarcabilă. Nimeni n-a mai scris în felul

acesta de la Joyce. Stau în picioare în faţa fotografiei lui Hackmuth şi citesc ce-am scris în ziua respectivă. Îmi petrec ore întregi scriind o dedicaţie: Lui J.C. Hackmuth, pentru că m-a descoperit. Pentru J.C. Hackmuth, cu admiraţie. Pentru J.C. Hackmuth, un om de geniu. Îi vedeam, pe toţi acei critici din New York, înghesuindu-l pe Hackmuth la clubul pe care îl frecventa. Categoric, ai avut nas, puştiul ăla Bandini de pe Coasta de Vest e un câştigător. Un zâmbet pe chipul lui Hackmuth, un licăr în ochi.

Şase săptămâni, câteva ore dulci în fiecare zi, trei şi patru şi câteodată şi cinci ore delicioase, în care paginile se adună teanc şi toate celelalte dorinţe au adormit. Mă simţeam ca o stafie rătăcind pe pământ, iubitor de oameni şi de animale deopotrivă, inundat de valuri minunate de tandreţe în clipa în care vorbeam cu oamenii şi mă amestecam cu ei pe stradă. Dumnezeule mare, iubite Doamne, Tu care eşti atât de bun cu mine, dă-mi limba dulce, ca aceşti oameni trişti şi singuri să mă poată auzi şi să fie fericiţi. Aşa îmi treceau zilele. Zile de reverie, luminoase, şi câteodată mă copleşea o bucurie mută şi atât de puternică, încât stingeam lumina şi plângeam şi mă apuca o ciudată dorinţă de a muri.

Aşa scria Bandini la roman.

Într-o noapte, mi-a bătut cineva în uşă şi m-am dus să deschid; în faţa mea se afla ea.

— Camilla!

A intrat şi s-a aşezat pe pat, ţinând ceva sub braţ, un maldăr de hârtii. Mi-a privit camera: deci aici locuiam. Se întrebase cum o fi unde stau eu. S-a ridicat şi a început să se plimbe prin încăpere, uitându-se pe fereastră, apoi păşind iar, fată frumoasă şi înaltă, Camilla, păr negru şi plin de căldură,

şi am rămas în picioare, privind-o. De ce venise oare? Mi-a simţit întrebarea şi s-a aşezat pe pat şi mi-a zâmbit.

— Arturo, a zis. De ce ne războim noi tot timpul?

Nu ştiam. Am zis ceva despre temperamente, dar ea a clătinat din cap şi şi-a pus picior peste picior şi imaginea superbelor ei coapse în plină mişcare mi s-a fixat în minte cu putere, o senzaţie intensă de sufocare, o dorinţă caldă, îmbătătoare, de a le cuprinde cu mâinile. Fiecare mişcare pe care o făcea, rotirea graţioasă a gâtului, sânii mari ce plesneau sub uniformă, mâinile ei frumoase de pe pat, degetele răsfirate, aceste lucruri mă tulburau, şi o senzaţie dulce şi dureroasă punea încet-încet stăpânire pe mine, lăsându-mă încremenit. Apoi sunetul vocii ei calme, cu un vag iz de dispreţ, o voce ce vorbea sângelui meu şi oaselor mele. Mi-am amintit liniştea acestor ultime săptămâni, părea atât de ireală, mă lăsasem hipnotizat singur, fiindcă asta însemna să fii viu, să mă uit, ca acum, în ochii negri ai Camillei, să-i răspund dispreţului ei cu speranţă şi cu un nesaţ neobrăzat.

Venise pentru altceva, nu doar ca să mă vadă. Am aflat imediat şi pentru ce anume.

— Îţi aminteşti de Sammy?

Sigur.

— Nu ţi-a plăcut de el.

— E un tip OK.

— E un om bun, Arturo. Ţi-ar plăcea dacă l-ai cunoaşte mai bine.

— Probabil.

— Lui îi place de tine.

M-am cam îndoit de asta, după încontrarea noastră din parcare. Mi-am amintit anumite lucruri despre relaţia ei cu

Sammy, surâsurile pe care i le adresa ea în timpul serviciului, preocuparea ei în noaptea când îl dusesem acasă.

— Îl iubeş ti pe individul ăsta, aş a-i?

— N-aş putea să spun asta.

Ş i-a ferit privirea ş i ochii i-au rătăcit în jurul camerei.

— Ba da, îl iubeş ti.

Deodată, o uram din suflet, pentru că mă rănise. Ce tupeu pe fata asta! Îmi rupsese sonetul de Dowson, arătase telegrama de la mine tuturor celor de la Bufetul Columbia. Îş i bătuse joc de mine la plajă. Îmi punea la îndoială virilitatea, ş i îndoiala ei era egală cu dispreţ ul din ochii ei. I-am privit chipul ş i buzele ş i m-am gândit ce plăcere mi-ar face s-o lovesc, să-mi proiectez pumnul cu toată forţ a asupra nasului ş i buzelor ei.

Mi-a vorbit iar de Sammy. Sammy avusese numai ghinioane în viaţ ă. Ar fi putut să fie ş i el cineva, doar că dintotdeauna avusese sănătatea ş ubredă.

— Ce are?

— TBC, mi-a zis.

— Nasol.

— N-o s-o mai ducă mult.

Nu-mi păsa nici cât negru sub unghie.

— Cu toţ ii murim într-o zi.

M-am gândit s-o arunc pe uş ă afară, să-i spun: dacă ai venit aici ca să-mi vorbeş ti de individul ăla, te rog să ieş i dracului imediat, fiindcă nu mă interesează. Scena mi s-a părut încântătoare: eu să-i poruncesc să plece ş i ea, atât de frumoasă în felul ei, forţ ată să plece fiindcă aş a-i porunceam eu.

— Sammy nu mai e aici. A plecat.

Dacă credea cumva că mă interesează vreun pic pe unde umblă tipul, se înş ela cumplit. Mi-am ridicat picioarele pe

birou şi mi-am aprins o ţigară.

— Şi ceilalţi iubiţi ai tăi ce fac? am zis.

Îmi scăpase fără să vreau. Mi-a părut rău imediat. Mi-am îndulcit vorbele cu un zâmbet. Mi-a răspuns ridicându-şi, cu efort, colţurile gurii.

— Nu am niciun iubit, mi-a zis.

— Sigur, am spus, strecurând o notă de sarcasm. Sigur, înţeleg. Te rog să-mi ierţi remarca nesocotită.

A rămas o vreme tăcută. Am fluierat încet, neconvingător. Apoi a vorbit:

— De ce eşti atât de rău? a spus.

— Rău? am zis. Fată dragă, eu sunt în egală măsură iubitor de oameni şi de animale. În tot sistemul meu de gândire nu există niciun pic de duşmănie. La urma urmei, nu poţi fi şi rău şi mare scriitor în acelaşi timp.

Ochii ei m-au privit ironic.

— Eşti aşa mare scriitor?

— Ăsta e un lucru pe care tu n-ai să-l ştii niciodată.

Şi-a muşcat buza inferioară, a prins-o între doi dinţi albi şi ascuţiţi, privind spre fereastră şi spre uşă, ca un animal prins în capcană, apoi a zâmbit din nou.

— De asta am venit la tine.

S-a jucat stânjenită cu plicurile mari din poală, iar asta m-a excitat, degetele ei atingându-i poala, zăcând acolo şi mişcându-se, atât de aproape de trupul ei. Erau două plicuri. A deschis unul dintre ele. Era un manuscris sau aşa ceva. I l-am luat din mână. Era o povestire de Samuel Wiggins, trimisă prin poştă, din San Juan, California. Se numea *Coldwater Gatling* şi începea în felul următor: „Coldwater Gatling nu era genul care căuta necazul cu lumânarea, dar nu ştii niciodată cu hoţii

ăş tia de vite din Arizona. Prinde-ţ i puş ca bine la ş old ş i lasă-te în jos când vezi astfel de poamă. Necazul cu necazul era că necazul îl căuta cu lumânarea pe Coldwater Gatling. Celor din Arizona nu le plac Texas Rangers ş i, prin urmare, Coldwater Gatling ş i-a zis în sinea lui că mai bine întâi ocheş ti, ş i pe urmă vezi pe cine-ai împuş cat. Aş a se făcea în Lone Star State, unde bărbaţ ii erau bărbaţ i, iar pe femei nu le deranja deloc să gătească pentru bărbaţ i încercaţ i de viaţ ă ş i ţ intaş i dintr-o bucată precum Coldwater Gatling, cel mai neînfricat bărbat înveş mântat în piele din acea zonă".

Ăsta era primul paragraf.

— O prostie, am spus.

— Te rog, ajută-l.

Avea să moară într-un an, mi-a zis. Plecase din Los Angeles ş i se dusese la marginea deş ertului Santa Ana. Locuia într-o cocioabă ş i scria cu fervoare. Toată viaţ a îş i dorise să scrie. Acum, când îi mai rămăsese atât de puţ in timp, venise în fine ş i ş ansa lui.

— Ş i eu cu ce mă aleg din treaba asta?

— Moare, nu-nţ elegi?

— Cine nu moare?

Am deschis cel de-al doilea manuscris. Era acelaş i gen de chestii. Am clătinat din cap.

— E o porcărie.

— Ş tiu, a zis. Dar n-ai putea să-i faci tu ceva? O să-ţ i dea jumătate din bani.

— Nu am nevoie de bani. Am propriul meu venit.

S-a ridicat ş i a rămas în picioare în faţ a mea, cu mâinile pe umerii mei. Ş i-a lăsat capul spre mine ş i i-am simţ it în nări respiraţ ia caldă ş i dulce, iar ochii îi erau atât de mari încât

îmi vedeam capul reflectat în ei, ş i am simţ it că mă cuprinde delirul ş i că îmi e rău de dorinţ ă.

— Vrei s-o faci, pentru mine?

— Pentru tine? am zis. A, dacă-i pentru tine – da.

M-a sărutat. Bandini, ultima scursură de om. Sărut profund ş i cald, pentru servicii ce urmau a fi prestate. Am împins-o la o parte, cu grijă.

— Nu trebuie să mă săruţ i. Am să fac ce-am să pot.

Însă aveam ş i eu propriile mele idei despre acest subiect ş i, în timp ce ea stătea la oglindă ş i-ş i dădea cu ruj, m-am uitat la adresa de pe manuscris. San Juan, California.

— O să-i scriu o scrisoare despre chestia asta, am zis.

M-a privit în oglindă ş i s-a oprit, cu rujul în mână.

Zâmbetul ei mă lua peste picior.

— Nu e nevoie să faci asta, a spus. Pot să vin eu să-l iau ş i să i-l trimit prin poş tă.

Asta mi-a zis, dar nu mă păcăleş ti, Camilla, fiindcă văd pe chipul tău plin de dispreţ înscrise amintirile acelei nopţ i de pe plajă ş i, Doamne, ce te mai urăsc, Doamne, cât te detest!

— OK, am spus. Probabil că aş a e cel mai bine. Întoarce-te mâine seară.

Rânjea ironic la mine. Nu doar chipul ş i buzele sale, ci dinăuntrul ei.

— La ce oră să vin?

— La cât ţ i se termină tura?

Mi-a întors spatele, ş i-a închis poş eta cu un clic ş i m-a privit.

— Ş tii foarte bine la cât mi se termină tura, a zis.

Îţ i vin eu de hac, Camilla. Îţ i vin eu de hac, ai să vezi.

— Vino atunci, am spus.

A pornit spre uşă şi-a pus mâna pe clanţă.

— Noapte bună, Arturo.

— Te conduc până-n hol.

— Nu te prosti, a spus ea.

Uşa s-a închis. Am rămas în mijlocul camerei şi i-am ascultat paşii pe scări. Îmi simţeam chipul livid, îmi simţeam cumplita umilinţă, şi m-am înfuriat; m-am luat cu mâinile de cap şi am urlat cât m-au ţinut băierile, trăgându-mă de păr, urând-o de moarte, lovindu-mi pumnii, luptându-mă cu hidoasa ei amintire, înăbuşind orice imagine a ei din conştiinţa mea, înecându-mă de ură.

Dar existau căi şi soluţii de a pune lucrurile la punct, iar bolnavul acela din deşert avea să primească ce merita. Îţi vin eu de hac, Sammy. Am să te fac bucăţi, am să te fac să-ţi doreşti să fii mort şi îngropat acum mult timp. Stiloul e mai puternic decât sabia, Sammy băiete, iar stiloul lui Arturo Bandini e chiar şi mai puternic decât celelalte. Fiindcă a venit şi timpul meu, domnule. Iar acum o să primeşti ce ţi se cuvine.

M-am aşezat şi i-am citit povestirile. Mi-am făcut însemnări pe fiecare rând şi pe fiecare propoziţie şi paragraf. Erau îngrozitor scrise, un prim efort, chestii stângace, vagi, strigătoare la cer, absurde. Ore întregi am stat acolo consumând ţigări şi râzând cu poftă de sforţările lui Sammy, savurându-le, frecându-mi mâinile bine dispus. O, Doamne, zob am să-l fac! Am sărit de pe scaun şi m-am plimbat înfoiat prin cameră, boxând cu un oponent nevăzut: na, Sammy băiete, na, ce zici de croşeul ăsta de stânga, ce zici de directa asta de dreapta, poc, tronc, bang, zdrang, pac!

M-am răsucit şi am văzut cutele cuverturii din locul în care stătuse Camilla, conturul plin de senzualitate lăsat în locul în care coapsele şi şoldurile ei se afundaseră în moliciunea cuverturii albastre din fire împletite. Atunci am uitat de Sammy şi, înnebunit de dorinţă, m-am aruncat în genunchi în faţa acelui loc şi l-am sărutat cu pioşenie.

— Te iubesc, Camilla!

Şi când senzaţia s-a risipit încet, într-un neant vaporos, m-am ridicat, dezgustat de mine, îngrozitorul şi negrul la suflet Arturo Bandini, câine negru şi ticălos.

M-am aşezat şi am continuat, extrem de sever, să scriu scrisoarea către Sammy, cu comentarii critice.

Dragă Sammy,

Curvişţina aia mică a fost aici în seara asta: ştii la cine mă refer, Sammy, la individa aia, la Slinoasă, la fetişcana aia cu trup de vis şi minte de găină. Mi-a adus nişte scrieri care pretinde că ar fi fost scrise de tine. În afară de asta, a afirmat că tipa cu coasa ţi-ar fi pus gând rău. În împrejurări normale, aş numi această situaţie tragică. Însă, după ce ţi-am citit manuscrisele şi fierea din ele, permite-mi, te rog, să-ţi spun, în numele întregii omeniri, că plecarea ta iminentă dintre cei vii va fi o adevărată mană cerească pentru toată lumea. Nu eşti în stare să scrii, Sammy. Îţi sugerez în loc de asta să te concentrezi asupra sufletului tău şi a punerii lui în ordine în aceste ultime zile înainte de a părăsi o lume ce răsuflă uşurată la ideea plecării tale dintre noi. Mi-aş dori să pot spune cu sinceritate că regret amarnic că eşti pe ducă. Mi-aş dori şi ca, asemenea mie, să poţi şi tu să dăruieşti posterităţii un monument, de un fel sau altul, al zilelor tale pe pământ. Acest lucru fiind însă eminamente imposibil, permite-mi să-ţi urez ca aceste ultime zile ale tale să nu fie

cuprinse de amărăciune. Într-adevăr, soarta a fost crudă cu tine. Ca tot restul lumii, cred că şi tu te bucuri că în scurtă vreme totul se va sfârşi, iar cerneala cu care ai mânjit hârtia nu va fi examinată mai îndeaproape. În numele tuturor oamenilor civilizaţi şi de bun-simţ, te rog să arzi această grămadă de băligar literar şi, de aici înainte, să te ţii departe de stilou şi de cerneală. Dacă ai o maşină de scris, e valabil şi pentru ea; fiindcă până şi felul în care e dactilografiat acest manuscris e o ruşine. Dacă, în ciuda acestor lucruri, persişti în penibila dorinţă de a scrie, te rog mult să-mi trimiţi şi mie enormităţile pe care le compui. Măcar eşti amuzant. Desigur, nu intenţionat.

Gata, terminasem, era devastator. Am împăturit manuscrisele, am pus scrisoarea deasupra lor, le-am vârât apoi pe toate într-un plic mare, l-am lipit, am scris numele lui Samuel Wiggins la destinatar, via poşta regulată, San Juan, California, am lipit timbrul şi am băgat plicul în buzunarul meu de la spate. Apoi am urcat în hol şi am pornit-o spre cutia poştală din colţ. Era puţin după ora trei a unei dimineţi fără seamăn. Albastrul şi albul stelelor şi al cerului aveau nuanţa deşertului, blândeţea aerului era atât de copleşitoare, că am fost nevoit să mă opresc puţin şi să mă întreb cum de e posibil să fie atât de plăcut. Nu se mişca nicio frunză a palmierilor îmbâcsiţi. Şi nu se auzea niciun sunet.

Tot ce era bun în mine a consonat cu acel moment, tot ce sperasem să aflu în înţelesul profund şi abscons al existenţei mele. În faţa mea se întindea placiditatea mută şi nesfârşită a naturii, indiferentă la marele oraş; dincolo de aceste străzi şi în jurul lor se afla deşertul, care aştepta ca oraşul să moară, ca să-l acopere din nou cu nisipul fără vârstă. Şi am avut brusc

îngrozitoarea revelaţie a semnificaţiei lui şi a jalnicului destin al oamenilor. Deșertul se afla aici dintotdeauna, un animal alb şi răbdător, care aştepta ca oamenii să moară, iar civilizaţiile să pălească şi să treacă în întuneric. Oamenii mi s-au părut temerari şi eram mândru că mă număr printre ei. Tot răul lumii nu mi se mai părea deloc rău, ci o parte inevitabilă şi bună a acelei lupte nesfârşite de a ţine deşertul la distanţă.

Am privit spre miazăzi, în direcţia stelelor celor mari, şi am ştiut că în acea direcţie se află desertul Santa Ana, că undeva într-o cocioabă, sub stelele cele mari, zace un om asemenea mie, care probabil că avea să fie înghiţit de deşert mai repede decât mine, iar în mâna mea se afla rodul efortului său, o expresie a unei lupte împotriva linişții implacabile în braţele căreia avea să fie azvârlit curând. Criminal sau barman sau scriitor, nu conta: soarta lui era soarta comună tuturor, sfârşitul lui, şi sfârşitul meu; şi în seara asta, aici, în acest oraş cu ferestre întunecate, se mai aflau alte milioane asemenea lui şi asemenea mie: fiinţe ce semănau între ele, aşa cum seamănă firele de iarbă care mor. E extrem de greu să trăieşti. Să mori e încercarea supremă. Iar Sammy avea să moară curând.

Am rămas în picioare lângă cutia poştală, cu capul rezemat de ea şi am plâns pentru Sammy, şi pentru mine, şi pentru toţi cei vii şi pentru toţi cei morţi. Iartă-mă, Sammy! Iartă un nerod! M-am întors la mine în cameră şi mi-am petrecut trei ore scriind cele mai încurajatoare comentarii asupra operei lui de care am fost în stare. Nu i-am spus că asta e greşit sau că aialaltă e greşită. I-am zis întruna: după părerea mea, ar fi mai bine dacă, şi aşa mai departe, şi tot aşa. M-am

dus la culcare pe la ora ş ase. Dar a fost un somn mulţ umit ş i fericit. Ce om minunat eram de fapt! Un om mare, amabil ş i cu vorba blândă, un iubitor al tuturor lucrurilor, al oamenilor ş i al animalelor deopotrivă.

Capitolul cincisprezece

O săptămână n-am mai ş tiut nimic de ea. Între timp, am primit o scrisoare de la Sammy, cu mulţ umiri pentru sugestii. Sammy, adevărata ei dragoste. Mi-a dat ş i un sfat: cum mă descurc cu micuţ a Spilcuită? Nu era o fată rea, nu era rea deloc când stingeai lumina, dar problema cu dumneata, domnule Bandini, e că nu ş tii cum să te porţ i cu ea. Eş ti prea cumsecade pentru fetiş cana asta. Nu le înţ elegi pe mexicane. Lor nu le place să fie tratate ca niş te fiinţ e umane. Dacă eş ti drăguţ cu ele, te calcă în picioare.

Am continuat să lucrez la carte, oprindu-mă din când în când ca să-i recitesc scrisoarea. Asta făceam în noaptea în care a venit din nou. Era cam miezul nopţ ii, ş i a intrat fără să bată.

— Bună, a zis.

Am spus:

— Bună, tembelo.

— Lucrezi? a spus.

— Tu ce crezi? am zis.

— Eş ti cu capsa pusă? a spus.

— Nu, am zis. Doar scârbit.

— De mine?

— Fireş te, am spus. Uită-te ş i tu la tine.

Sub jachetă avea uniforma albă. Era pătată ş i murdară. Dresul căzut i se adunase uş or la glezne. Faţ a îi era obosită ş i

i se luase parţial rujul. Haina cu care era îmbrăcată era punctată de scame şi praf. Era cocoţată pe pantofi cu toc ieftini.

— Te străfoci atâta să fii americancă, am spus. De ce faci asta? Uită-te şi tu la tine.

S-a dus la oglindă şi s-a examinat cu un aer grav.

— Sunt obosită, a zis. A fost mare balamuc în seara asta.

— Şi pantofii ăştia, am zis. Ar trebui să porţi ce au fost făcute picioarele tale să poarte – sandale. Şi toată vopseaua aia de pe faţa ta. Arăţi groaznic – o imitaţie de doi bani a unei americance. Ai un aer soios. Dacă aş fi mexican, ţi-aş muta falca din loc. Eşti o ruşine pentru neamul tău.

— Şi cine eşti tu, mă rog, să vorbeşti aşa? a spus. Sunt la fel de americană precum eşti tu. Uită-te la tine, halal american. Uită-te la pielea ta. Eşti măsliniu, ca macaronarii. Şi ai ochii negri.

— Căprui, am zis.

— Ba nu-i adevărat. Sunt negri. Uită-te la părul tău. E negru.

— Şaten, am spus.

Şi-a scos haina, s-a aruncat pe pat şi şi-a băgat o ţigară în gură. A început să scotocească după un chibrit. Aveam o cutie pe birou, lângă mine. A aşteptat să i le dau.

— Nu eşti oloagă, am spus. Ia-ţi-le singură.

Şi-a aprins ţigara şi a fumat în tăcere, cu ochii aţintiţi în tavan, iar fumul i se revărsa din nări – singura mişcare în liniştea din jur. Afară era ceaţă. În depărtare se auzea o sirenă de poliţie.

— Te gândeşti la Sammy? am spus.

— Poate.

— Nu e nevoie să te gândeşti la el când eşti aici. Poţi să

pleci oricând. Nu te ţine nimeni, să ştii.

Şi-a stins ţigara în scrumieră, răsucind-o şi apăsând-o cu putere, iar vorbele ei au avut acelaşi efect.

— Isuse, cât eşti de rău, a spus. Cred că eşti cumplit de nefericit.

— Eşti nebună.

S-a întins pe spate, cu picioarele încrucişate. I-am zărit câţiva centimetri de piele cafenie deasupra ciorapilor rulaţi, unde i se termina uniforma albă. Părul i se revărsase pe pernă, asemenea cernelii dintr-o călimară răsturnată din greşeală. S-a întors într-o rână, continuând să mă privească cu capul afundat în pernă. A zâmbit. A ridicat mâna şi a clătinat din deget în direcţia mea.

— Vino-ncoace, Arturo, a zis.

Era o voce caldă.

Am fluturat din mână.

— Nu, mersi. Mi-e bine aici.

Preţ de cinci minute, m-a privit cum mă uit pe fereastră. Aş fi putut s-o ating, s-o ţin în braţe; da, Arturo, nu trebuia decât să mă ridic de pe scaun şi să mă întind lângă ea, dar între noi continua să existe noaptea de pe plajă şi sonetul de pe jos şi telegrama de dragoste şi mi-am amintit de ele ca de nişte coşmaruri care au umplut încăperea.

— Ţi-e frică? a zis.

— De tine? am râs.

— Îţi e, a spus.

— Ba nu-i adevărat.

Şi-a deschis braţele şi a părut să se deschidă toată, dar asta n-a reuşit decât să mă facă să mă închid şi mai adânc în sinea mea, ducând cu mine imaginea ei, senzuală şi mătăsoasă, din

acel moment.

— Uite ce e, am spus. Sunt ocupat.

Am bătut uşor cu degetul în vraful de coli dactilografiate de lângă maşina de scris.

— Baţi-e frică.

— De ce anume?

— De mine.

— Pffuu.

— E ceva cu tine, a spus.

— Ce anume?

— Eşti homo.

M-am ridicat şi am rămas în picioare, deasupra ei.

— E o minciună, am zis.

Am rămas amândoi întinşi pe pat. Mă forţa să fac ceva, cu privirea ei plină de dispreţ, cu sărutul pe care mi l-a dat, cu buzele apăsate, cu ironia din ochii ei, până când am devenit un om făcut din lemn, şi nu mai aveam niciun sentiment în suflet decât spaima şi frica de ea, sentimentul că frumuseţea ei e mult prea mult, că e mult, mult mai frumoasă decât mine, că are rădăcini mai profunde decât ale mele. M-a făcut să mă înstrăinez chiar şi de mine, ea era toate acele nopţi senine şi eucalipţi înalţi, stelele deşertului, cerul şi pământul, ceaţa de afară, şi venisem aici fără alt ţel decât cel de a deveni scriitor, de a strânge bani, de a-mi face un nume şi toate prostiile astea. Era mult mai extraordinară decât mine, infinit mai sinceră, şi mi-a fost greaţă de mine şi nu am fost în stare să privesc în ochii ei calzi, mi-am suprimat tremurul pe care mi-l stârniseră braţele ei cafenii în jurul gâtului meu şi degetele ei lungi în părul meu. Nu am sărutat-o. M-a sărutat ea, pe mine, autorul povestirii *Căţelul care a râs*. Apoi mi-a apucat

încheietura cu ambele mâini. Ş i-a lipit buzele de palma mea. Mi-a pus mâna pe pieptul ei, între sâni. Ş i-a întors buzele spre faţ a mea ş i a aş teptat. Iar Arturo Bandini, marele autor, a plonjat adânc în imaginaţ ia sa plină de culoare, romanticul Arturo Bandini, plin ochi de sintagme scăpărând de inteligenţ ă, ş i a zis, cu glas stins, de pisoi:

— Bună.

— Bună? mi-a răspuns, transformându-mi replica în interogaţ ie. Bună? Ş i a râs. Bine, dacă aş a vrei tu, ce faci?

Of, Arturo ăsta! Marele născocitor de poveş ti.

— Nemaipomenit, a zis el.

Ş i acum ce urma? Unde erau dorinţ a ş i pasiunea? Ea avea să plece peste puţ in timp ş i după asta aveau să vină ş i ele. Dumnezeule mare, Arturo. Nu poţ i să faci asta! Aminteş te-ţ i de minunaţ ii tăi predecesori! Încearcă să te ridici la propriile tale standarde. I-am simţ it mâinile bâjbâind ş i am început să bâjbâi ş i eu, pentru a i le ţ ine într-o teamă pătimaş ă. M-a mai sărutat o dată. La fel de bine ar fi putut să sărute o bucată de ş uncă rece. Mă simţ eam groaznic.

M-a împins la o parte.

— Dă-te, mi-a zis. Lasă-mă să plec.

Dezgustul, teroarea ş i umilinţ a mă ardeau ş i nu am vrut să-i dau drumul. M-am agăţ at de ea, mi-am lipit cu forţ a gura rece de căldura ei, ş i s-a luptat să scape, însă eu am continuat să o ţ in cu putere, întins pe pat, cu faţ a în umărul ei, ruş inat să-i întâlnesc privirea. Apoi, în timp ce se lupta să scape, i-am simţ it dispreţ ul crescând până la ură, ş i în acea clipă am simţ it că o doresc, am ţ inut-o strâns ş i-am implorat-o, ş i cu fiecare opintire a ei furioasă dorinţ a mea creş tea ş i eram fericit, îmi spuneam ura pentru Arturo, bucurie ş i putere,

putere prin bucurie, ce sentiment delicios, ce mulţumire sufletească divină, ce încântare să ştiu că, dacă doresc, o pot avea în clipa asta. Dar nu o doream, pentru că îmi trăisem deja dragostea pe care o căutam. Cât de vrăjit am fost de puterea şi de bucuria lui Arturo Bandini! I-am dat drumul, mi-am luat mâna de la gura ei şi am sărit de pe pat.

Ea a rămas acolo aşezată, cu firicele albe de salivă în colţurile gurii, cu dinţii încleştaţi, cu mâinile dându-şi părul lung de pe faţă, străduindu-se să-şi înăbuşe un ţipăt, dar nu avea importanţă; putea să ţipe cât voia, fiindcă Arturo Bandini nu era homo, nu era nimic în neregulă cu Arturo Bandini; cum să fie? băiatul ăsta avea pasiune cât şase, o simţise năvălind la suprafaţă: ce individ, ce scriitor de forţă, ce amant de forţă; era în deplină armonie cu lumea, în deplină armonie cu proza sa.

Am privit-o cum îşi netezeşte uniforma, cum se ridică, gâfâind şi speriată, cum se duce la oglindă şi se priveşte, de parcă voia să se asigure că ea este cea pe care o vede.

— Nu eşti bun de nimic, a zis.

M-am aşezat şi am început să-mi rod o unghie.

— Credeam că eşti altfel, a spus. Urăsc chestiile violente.

Chestiile violente: rahat. Ce conta ce părere avea ea? Ce conta fusese demonstrat: aş fi putut s-o am, şi pe ea şi tot restul lucrurilor pe care ea le considera fără importanţă. Îmi dovedisem nu doar că sunt un mare scriitor, ci şi altceva: că nu-mi mai e frică de ea: că pot să mă uit în ochii ei aşa cum trebuie să se uite un bărbat în ochii unei femei. A plecat fără să mai rostească nicio vorbă. Am stat aşa, într-o reverie a încântării, o orgie a încrederii confortabile: lumea era atât de mare, atât de plină de lucruri pe care le puteam stăpâni. Ah,

Los Angeles! Praf şi ceaţă pe străzile tale pustii, nu mai sunt singur şi pustiu. Aşteptaţi doar, voi, stafii ale acestei încăperi, aşteptaţi doar, fiindcă o să se întâmple, iar acea Camilla îl poate avea pe Sammy al ei din deşert, cu povestirile lui de doi bani şi proza lui de rahat, dar aşteptaţi doar până când o să-mi prindă gustul, fiindcă se va întâmpla, la fel de sigur cum e că există un Dumnezeu în ceruri.

Nu-mi amintesc. Poate că a trecut o săptămână, poate două. Ştiam că se va întoarce. Nu am stat s-o aştept. Mi-am trăit viaţa. Am scris câteva pagini. Am citit câteva cărţi. Eram liniştit: avea să se întoarcă. Avea s-o facă noaptea. Nu mă gândeam niciodată la ea ca la ceva diurn. Din toate dăţile în care o văzusem, niciuna nu fusese ziua. O aşteptam aşa cum aşteptam să răsară luna.

Şi a venit. De data asta am auzit pietricele lovindu-se de fereastră. Am deschis geamul larg şi am văzut-o în faţa mea pe colină, cu un pulover peste şortul alb. Se uita în sus spre mine, cu gura uşor deschisă.

— Ce faci? a zis.

— Stau.

— Eşti supărat pe mine?

— Nu. Tu eşti supărată pe mine?

A râs.

— Puţin.

— De ce?

— Eşti rău.

Ne-am dus să dăm o tură cu maşina ei. M-a întrebat dacă mă pricep vreun pic la arme. Nu mă pricepeam. Ne-am dus la un poligon de tragere de pe Main Street. Ea era expertă la tir. Îl

cunoştea pe proprietar, un puşti în geacă de piele. N-am reuşit să nimeresc nimic, nici măcar cercul cel mare din mijloc. Ea plătise, şi am scârbit-o peste măsură. Era în stare să ţină revolverul la subsuoară şi să lovească la milimetru ţinta cea mare. Am tras de vreo cincizeci de ori şi am ratat de fiecare dată. Atunci a încercat să-mi arate cum se ţine pistolul. I l-am luat din mână şi am început să-l îndrept, fără să-mi pese, în toate direcţiile. Puştiul în geacă de piele s-a băgat repede sub tejghea.

— Ai grijă! a strigat. Vezi ce faci!

Dezgustul ei s-a transformat în umilinţă. A scos o monedă de cincizeci de cenţi din buzunarul cu bacşiş.

— Mai încearcă o dată, a spus. Şi de data asta, dacă nu nimereşti, nu plătesc.

N-aveam niciun ban la mine. Am lăsat pistolul pe tejghea şi am refuzat să mai trag.

— Să terminăm dracului odată cu prostia asta, am spus.

— E un impotent, Tim, a spus ea. Nu ştie decât să scrie poezii.

Era clar că lui Tim nu-i plăceau decât tipii care ştiau să tragă cu o armă. M-a privit cu condescendenţă, fără să spună nimic. Am luat o puşcă Winchester cu foc automat, am ţintit şi i-am băgat glonţ pe ţeavă. Ţinta cea mare, înaltă cam de un metru şi aflată la vreo douăzeci de metri, pe un stâlp, nu arăta niciun semn că ar fi fost atinsă. Atunci când îi nimereai centrul, trebuia să scoată un clinchet. Niciun sunet. Am golit puşca, am tras în piept mirosul înţepător de praf de puşcă şi m-am strâmbat. Tim şi Camilla au râs de mine, impotentul. La această oră, pe trotuar se strânsese deja o mulţime de oameni. Cu toţii împărtăşeau dezgustul Camillei, fiindcă era un lucru

contagios, şi l-am simţit şi eu. S-a întors, a văzut mulţimea şi a roşit. Îi era ruşine cu mine, era iritată şi extrem de jenată. Mi-a şoptit din colţul gurii că ar trebui să plecăm. Şi-a făcut loc prin mulţime, mergând repede, la doi metri în faţa mea. Am urmat-o agale. Stai aşa, de ce mi-ar fi păsat mie că nu sunt în stare să trag cu o nenorocită de puşcă, şi de ce mi-ar fi păsat mie dacă feţele alea de cur râseseră de mine şi că râsese şi ea? Care dintre ei, ăla cu figura aia porcină, tembelii ăia jegosi şi rânjiţi de pe Main Street, care dintre ei erau în stare să scrie o povestire ca *Dealurile de mult uitate*? Niciunul! Aşa că să-i ia dracu` cu rânjetele lor idioate.

Maşina era parcată în faţa unei cafenele. Când am ajuns la ea, pornise deja motorul. M-am urcat, dar nu m-a aşteptat să mă aşez. Mi-a aruncat o privire rapidă, încă dezgustată, şi a dat drumul la ambreiaj. Am fost aruncat în scaun, apoi în parbriz. Eram prinşi între alte două maşini. A izbit-o pe una, apoi pe cealaltă, modul ei de a-mi spune cât de idiot am fost. Când, într-un final, am ieşit din curbă, am oftat şi m-am aşezat mai bine în scaun.

— Slavă Domnului, am spus.

— Taci din gură! a zis.

— Uite ce e, am spus. Dacă ai de gând s-o ţii tot aşa, ce-ar fi să mă laşi să cobor? Pot să merg şi pe jos.

A călcat imediat acceleraţia. Am gonit prin străzile din centru. Eu continuam să stau pe jumătate aşezat şi m-am gândit chiar să sar. Apoi am ajuns într-o zonă cu trafic lejer. Ne aflam la trei kilometri jumate de Bunker Hill, în partea de est a oraşului, în zona cu uzine şi fabrici de bere. A încetinit şi a oprit lângă bordură. Ne aflam lângă un gard jos şi negru. Dincolo de acesta, erau nişte stive de ţevi de oţel.

— De ce aici? am zis.

— Ai vrut să mergi pe jos, a spus. Dă-te jos ş i mergi.

— Acum mi-a revenit cheful de a merge cu maş ina.

— Dă-te jos, a spus. Vorbesc serios. Orice om de pe pământ trage mai bine decât tine! Hai, dă-te jos!

Mi-am scos ţ igările, i-am oferit ş i ei una.

— Hai să vorbim un pic despre asta, am zis.

Mi-a înş făcat pachetul de ţ igări din mână, le-a aruncat pe jos, apoi m-a fixat sfidătoare.

— Te urăsc, a zis. Doamne, ce te mai urăsc!

În clipa în care mi-am ridicat ţ igările, noaptea ş i fabrica pustie păreau să vibreze la ura ei. Am înţ eles. Nu pe Arturo Bandini îl ura, nu despre asta era vorba. Ura faptul că nu întâlnise în el pe cineva de calibrul ei. Voia să-l iubească, dar nu putea. Voia ca el să fie ca Sammy: tăcut, taciturn, posomorât, bun ţ intaş , să fie un barman bun, care să accepte faptul că ea e doar o chelneriţ ă ş i nimic altceva. M-am dat jos din maş ină, rânjind, fiindcă ş tiam că asta o va răni.

— Noapte bună, am spus. E o noapte frumoasă. Nu mă deranjează să merg pe jos.

— Sper să nu ajungi întreg acasă, a spus. Sper să te găsească dimineaţ ă mort în ş anţ .

— Să văd ce pot să fac, am zis.

În clipa în care a demarat, din gâtlej i-a izbucnit un hohot, un ţ ipăt de durere. Un lucru era sigur: Arturo Bandini nu era bun pentru Camilla Lopez.

Capitolul ş aisprezece

Zile bune, zile cu spor, pagină după pagină de manuscris; zile

prospere, ceva de povestit, istoria Verei Rivken, ş i paginile care se adunau, iar eu eram fericit. Zile fabuloase, chiria plătită, cincizeci de dolari rămaş i în portofel, nimic de făcut toată ziua ş i noaptea decât să scriu ş i să mă gândesc la scris: ah, ce zile dulci, să vezi cum creş te povestea, să-ţ i faci griji în legătură cu ea, eu, cartea mea, cuvintele mele, poate importante, poate nepieritoare, dar în mod sigur ale mele, ale lui Arturo Bandini, cel de nesupus, deja adâncit în primul său roman.

Ş i se aş terne seara, ş i ce să faci cu ea, sufletul meu e atât de răcorit de baia de cuvinte, picioarele îmi sunt atât de ferm fixate pe pământ, ş i ceilalţ i ce fac, ceilalţ i oameni de pe lume? Mă duc să mă uit la ea, la Camilla Lopez.

Zis ş i făcut. A fost ca pe timpuri, ne-am căutat încontinuu din ochi. Însă ea se schimbase, slăbise ş i nu arăta deloc bine la faţ ă, avea câte un herpes la ambele colţ uri ale gurii. Zâmbete de politeţ e. I-am dat bacş iş ş i ea mi-a mulţ umit. Am băgat monede în tonomat, am pus să cânte melodiile ei preferate. Nu dansa în timpul serviciului ş i nu mi-a aruncat priviri dese, ca odinioară. Poate că era din cauza lui Sammy: poate că îi era dor de individ.

Am întrebat-o:

— Ce mai face?

O ridicare din umeri:

— Bine, cred.

— Nu te vezi cu el?

— A, ba da.

— Nu arăţ i prea bine.

— Mă simt bine.

M-am ridicat.

— Ei, ar cam trebui s-o ş terg. Am trecut doar puţ in, să văd ce mai faci.

— Frumos din partea ta.

— Nicio problemă. Mai treci pe la mine, dacă vrei.

A zâmbit.

— S-ar putea să trec într-o noapte.

Dragă Camilla, până la urmă, ai venit. Mi-ai aruncat cu pietricele în geam, iar eu te-am tras în cameră, am mirosit whisky-ul din răsuflarea ta ş i am rămas descumpănit cât te-ai aş ezat la maş ina mea de scris, uş or cherchelită, chichotind în timp ce te jucai cu tastatura. După care te-ai întors să mă priveş ti ş i ţ i-am văzut chipul limpede în lumină, buza de jos umflată ş i pata neagră-vineţ ie din jurul ochiului stâng.

— Cine te-a lovit? am spus.

Ş i tu mi-ai răspuns:

— Accident de maş ină.

Iar eu am zis:

— Cine conducea cealaltă maş ină, Sammy?

Ş i tu ai plâns, beată ş i cu sufletul frânt. Atunci am putut să te ating, fără să-mi fac griji că va pune stăpânire pe mine dorinţ a. Am putut să stau întins pe pat lângă tine ş i să te ţ in în braţ e ş i să te ascult cum spui că Sammy te urăş te, că te-ai dus la el în deş ert cu maş ina după serviciu, ş i că el ţ i-a tras două directe sănătoase pentru că l-ai trezit la ora trei dimineaţ a.

Am spus:

— Dar de ce ai vrut să-l vezi?

— Fiindcă îl iubesc.

Ai scos o sticlă din geantă ş i am băut-o toată, amândoi: întâi

ai băut tu, pe urmă eu. Când sticla s-a terminat, m-am dus la magazin şi am cumpărat alta, o sticlă mare. Toată noaptea am plâns şi am băut, şi, beat fiind, am putut, în fine, să spun toate lucrurile care-mi fierbeau în suflet şi toate acele vorbe meşteşugite, toate comparaţiile inteligente, fiindcă tu plângeai după tipul celălalt şi nu ai auzit niciun cuvânt din ce-am spus, dar le-am auzit eu, iar Arturo Bandini a fost destul de bun în seara aia, fiindcă i se adresa adevăratei sale iubiri, şi nu erai tu, şi nu era nici Vera Rivken, era pur şi simplu adevărata sa iubire. Dar am spus câteva lucruri de mare frumuseţe în noaptea aia, Camilla. Am îngenuncheat lângă tine pe pat, ţi-am luat mâna şi am spus:

— Ah, Camilla, fată pierdută! Deschide-ţi degetele tale lungi şi dă-mi înapoi sufletul istovit! Sărută-mă cu gura ta, fiindcă mi-e foame de pâine de pe o colină mexicană. Trimite-mi parfumul oraşelor pierdute în nările înfierbântate şi lasă-mă să mor aici, cu mâna pe conturul blând al gâtului tău, atât de asemănător cu albeaţa unui ţărm de miazăzi, de mult uitat. Ia-mi dorul din ochii mei neliniştiţi şi dăruieşte-l rândunelelor singuratice ce zboară pe deasupra unui lan de porumb în vreme de toamnă, fiindcă te iubesc, Camilla, şi numele tău e sfânt, precum cel al unei prinţese curajoase ce a murit surâzând unei iubiri nicicând împărtăşite.

Eram beat în noaptea aia, Camilla, beat cu whisky de şaptezeci şi opt de cenţi sticla, iar tu erai beată de whisky şi de supărare. Îmi amintesc că după ce am stins lumina şi am rămas gol, cu un pantof într-un picior, lucru care mă cam nedumerea, te-am tinut în braţe şi am dormit, împăcat în mijlocul suspinelor tale şi totuşi iritat ori de câte ori lacrimile fierbinţi din ochii tăi mi se prelingeau pe buze şi le simţeam

gustul sărat şi mă gândeam la acel Sammy şi la manuscrisul lui hidos. Să te lovească în halul ăla! Ce idiot. Până şi punctuaţia lui era în ultimul hal.

Când m-am trezit, era dimineaţă şi ne era greaţă la amândoi, iar buza ta umflată era mai grotescă decât oricând, iar ochiul negru ţi se făcuse acum verde. Te-ai ridicat, te-ai dus clătinându-te până la chiuvetă şi te-ai spălat pe faţă. Te-am auzit gemând. Te-am privit îmbrăcându-te. Ţi-am simţit sărutul pe frunte când ţi-ai luat la revedere, şi mi s-a făcut şi mai rău. Apoi ai ieşit pe fereastră şi te-am auzit împleticindu-te în susul colinei şi iarba foşnind şi rămurelele rupându-se sub paşii tăi nesiguri.

Încerc să-mi amintesc totul cronologic. Iarnă sau primăvară ori vară, toate zilele erau perfect identice. Ce bine că exista şi noaptea, slavă Cerului că se pogora şi întunericul, fiindcă altfel n-am fi avut de unde să ştim că se sfârşeşte o zi şi începe alta. Aveam gata 240 de pagini şi întrevedeam deja finalul. Restul era ca o croazieră pe o apă liniştită. Direct la Hackmuth avea să se ducă, tra la, şi apoi avea să înceapă agonia.

Cam pe atunci m-am dus, cu Camilla, la Terminal Island. O insulă făcută de om, un deget lung de pământ îndreptat spre Cătălină. Pământ şi fabrici de conserve şi miros de peşte, case maronii pline de copii japonezi, fâşii de nisip alb mărginite de trotuare negre, şi puşti japonezi jucând fotbal pe stradă. Era nervoasă, băuse prea mult, şi ochii ei aveau acea privire goală de găină pe care o au femeile bătrâne. Am parcat maşina pe strada largă şi am străbătut pe jos cei o sută de metri până la plajă. Pe mal erau stânci, pietre cu margini

ascuţite colcăind de crabi. Crabii nu aveau o viaţă prea uşoară, pentru că pescăruşii erau în permanenţă la pândă, iar pescăruşii scoteau ţipete stridente şi-şi înfigeau ghearele şi se luptau între ei. Ne-am aşezat pe nisip şi ne-am uitat la ei, iar Camilla a spus că sunt foarte frumoşi pescăruşii.

— Îi urăsc, am spus.

— Tu! a zis. Tu urăşti tot.

— Uită-te la ei, am spus. Ce-au cu bieţii crabi? Nu le fac nimic. Atunci de ce naiba se năpustesc aşa sălbatic asupra lor, în halul ăsta?

— Crabi, a zis ea. Câh.

— Urăsc pescăruşii, am spus. Sunt în stare să mănânce orice, cu cât mai mort, cu atât mai bine.

— Pentru numele lui Dumnezeu, mai taci odată. Mereu trebuie să strici tu totul. Ce-ţi pasă ce mănâncă?

În stradă, puştii japonezi jucau fotbal. Niciunul nu avea mai mult de doisprezece ani. Unul dintre ei dădea pase foarte bune. M-am întors cu spatele la mare şi le-am urmărit jocul. Băiatul pasase o nouă minge în braţele coechipierilor săi. Mi-a captat interesul şi m-am ridicat.

— Priveşte marea, a spus Camilla. Eşti scriitor, ar trebui să te uiţi la lucruri frumoase.

— Dă nişte pase superbe, am spus.

Umflătura de la buză îi dispăruse, dar sub ochi încă mai avea o pată de o culoare nedefinită.

— Veneam des aici, a zis. Aproape în fiecare noapte.

— Cu celălalt scriitor, am spus. Cu Sammy, geniul, adevăratul mare scriitor.

— Îi plăcea aici.

— Ai dreptate, e un mare scriitor. Povestea pe care a scris-o

pe ochiul tău stâng e o adevărată capodoperă.

— El nu-ş i varsă fierea, aş a cum faci tu. Ş tie când să tacă.

— Un dobitoc.

Între noi se prefigura o ceartă. Am hotărât s-o evit. M-am ridicat ş i m-am dus la puş tii de pe stradă. Ea m-a întrebat unde mă duc.

— Mă duc să intru-n joc, am spus.

A fost total revoltată.

— Cu ei? a zis. Cu japonezii ăia?

Mi-am croit drum prin nisip.

— Adu-ţ i aminte ce s-a întâmplat în noaptea aia! a spus.

M-am întors spre ea.

— Ce anume?

— Nu-ţ i aduci aminte cum te-ai dus acasă pe jos?

— Îmi convine, am spus. E mai sigur cu autobuzul.

Puş tii n-au vrut să mă lase să joc fiindcă echipele aveau număr egal de jucători, dar m-au lăsat să fac pe arbitrul o vreme. Apoi, echipa pasatorului talentat i-a întrecut pe ceilalţ i cu atât de mult că a fost nevoie de o schimbare, aş a că am intrat eu în echipa adversă. Toată lumea din echipa noastră voia să fie fundaş , ş i de aici a ieş it mare tămbălău. M-au pus să fiu mijlocaş , ş i chestia asta m-a enervat, fiindcă nu puteam primi pase. În cele din urmă, căpitanul echipei noastre m-a întrebat dacă ş tiu cum să pasez, ş i mi-a dat ş ansa să joc fundaş . Am reuş it pasa. După asta, a fost foarte bine. Camilla a plecat aproape imediat. Am jucat până s-a lăsat întunericul, ş i am luat bătaie, dar la mustaţ ă. Am luat autobuzul înapoi spre Los Angeles.

N-avea niciun rost să iau hotărârea radicală de a nu o mai

vedea. Nu ş tiam în ce relaţ ie suntem, de la o zi la alta. De pildă, în noaptea aceea, la două zile după ce mă lăsase de izbeliş te pe Terminal Island. Fusesem la un film. Când am urcat vechea scară, spre camera mea, era trecut de miezul nopţ ii. Uş a era închisă, dar pe dinăuntru. În clipa în care am răsucit clanţ a, am auzit-o strigând:

— Un minut. Sunt eu, Arturo.

A fost un minut extrem de lung, cam de cinci ori mai lung decât unul normal. Am auzit-o agitându-se prin cameră. Am auzit uş a dulapului înzidit trântindu-se, apoi cum e deschisă fereastra. Am dat să răsucesc din nou clanţ a. Mi-a deschis uş a ş i a rămas acolo, cu respiraţ ia întretăiată, cu pieptul ridicându-i-se ş i coborând. Ochii îi erau puncte de flăcări negre, tot sângele i se suise în obraji, ş i părea extrem de vie ş i de fericită. Am rămas pe loc, cu un fel de teamă în faţ a acestei schimbări, a felului în care i se deschideau ş i i se închideau genele, a surâsului ei umed ş i grăbit, a dinţ ilor, atât de vii ş i de strălucitori de la firicelele de salivă.

Am spus:

— Care-i treaba?

Ş i-a aruncat braţ ele în jurul meu. M-a sărutat cu o pasiune care am ş tiut că nu e adevărată. Mi-a blocat intrarea cu un gest înflorit de afecţ iune. Îmi ascundea ceva, mă ţ inea departe de propria mea cameră cât putea. M-am uitat, peste umărul ei, în jur. Am văzut patul cu urma lăsată de un cap pe pernă. Haina îi era azvârlită pe scaun, iar masa de toaletă era presărată cu pieptănaş i ş i agrafe. Asta nu m-a deranjat deloc. Totul părea în ordine, singurul lucru pe care l-am remarcat a fost lipsa celor două preş uleţ e roş ii de lângă pat. Acestea fuseseră mutate, lucru care mi-a sărit imediat în ochi, fiindcă

îmi plăcea să le am la locul lor, unde picioarele mele le puteau atinge când mă dădeam jos din pat dimineaţa.

I-am dat braţele la o parte şi m-am uitat spre uşa de la dulap. Fără veste, a început să gâfâie stresată. A făcut câţiva paşi înapoi şi s-a pus în faţa uşii, cu braţele întinse, pentru a o proteja.

— N-o deschide, Arturo, m-a rugat. Te rog!

— Ce dracu' înseamnă asta? am spus.

A fost străbătută de un fior. Şi-a umezit buzele şi a înghiţit în sec, ochii i s-au umplut de lacrimi şi a zâmbit, continuând să plângă.

— Te rog, nu intra acolo acum, Arturo. Nu trebuie să faci asta. Vai, nu trebuie. Te rog!

— E cineva acolo?

— Nimeni, aproape că a strigat. Niciun suflet. Nu e vorba de asta, Arturo. N-a mai fost nimeni aici. Dar te rog! Te rog, n-o deschide acum. Te rog!

A venit spre mine încet, cu aerul că mă pândeşte şi cu braţele întinse într-o îmbrăţişare care să-i asigure o protecţie în plus împotriva atacului meu asupra uşii dulapului. Şi-a întredeschis buzele şi m-a sărutat cu o fervoare dubioasă, o răceală pasionată, o indiferenţă voluptuoasă. Nu mi-a plăcut. O parte din ea trăda o altă parte, dar nu mi-am dat seama care anume. M-am aşezat pe pat şi am privit-o cum stă în picioare între mine şi uşa dulapului. Se chinuia din răsputeri să ascundă o exaltare cinică. Era ca un om forţat să-şi ascundă ebrietatea, însă exaltarea era acolo, imposibil de ascuns.

— Eşti beată, Camilla. N-ar fi trebuit să bei atât de mult.

Graba cu care a recunoscut faptul că era într-adevăr beată

mi-a trezit pe loc suspiciunea. Continua să stea în picioare, dând din cap aprobator ca un copil răsfăţat care admite un adevăr, ruşinat şi zâmbind, bosumflat, cu privirea în pământ. M-am ridicat şi am sărutat-o. Era beată, dar nu de la whisky sau alcool, fiindcă răsuflarea îi era prea dulce ca să poată fi asta. Am tras-o în jos spre pat, lângă mine. Ochii i-au fost străbătuţi de valuri de extaz, braţele languroase şi degetele ei mi-au căutat gâtul. Mi-a mormăit în păr, cu buzele lipite de capul meu.

— Ce păcat că nu eşti el, mi-a şoptit. Fără veste, a început să strige, un ţipăt sfredelitor care s-a agăţat cu ghearele de pereţii camerei. De ce nu poţi să fii el? Of, Isuse Christoase, de ce nu poţi?

A început să dea în mine cu pumnii, să mă lovească în cap şi cu dreapta şi cu stânga, să ţipe şi să mă zgârie într-o izbucnire dementă împotriva soartei care nu mă făcuse pe mine Sammy al ei. Am apucat-o de încheieturi şi am ţipat la ea să se potolească. I-am prins braţele şi i-am astupat cu mâna gura care urla. M-a fixat cu ochi mari, ieşiţi din orbite, luptându-se să-şi regăsească răsuflarea.

— Întâi promite-mi că te potoleşti, am spus.

A încuviinţat din cap şi i-am dat drumul. M-am dus la uşă şi am ascultat să văd dacă vine cineva. S-a întins pe pat, cu faţa în jos, plângând. M-am dus în vârful picioarelor la dulap. Probabil că instinctul a avertizat-o imediat. S-a răsucit pe pat, cu chipul plin de lacrimi şi ochii ca nişte struguri zdrobiţi.

— Dacă deschizi uşa aia, am să-ncep să ţip, a spus. Am să ţip ca din gură de şarpe.

Nu voiam aşa ceva. Am ridicat din umeri. Şi-a reluat poziţia anterioară, cu faţa în jos şi a început din nou să

plângă. La un moment dat tot trebuia să se oprească din plâns; iar atunci o puteam trimite acasă. Dar nu aş a s-au întâmplat lucrurile. După o jumătate de oră, încă plângea. M-am aplecat deasupra ei ş i i-am atins părul.

— Ce vrei, Camilla?

— Pe el, a spus ea printre suspine. Vreau să mă duc să-l văd.

— În noaptea asta? am spus. Dumnezeule mare, sunt peste trei sute de kilometri.

Nu-i păsa dacă erau o mie de kilometri ori un milion, voia să-l vadă în seara asta. I-am spus să se ducă; era treaba ei; avea maş ină, putea ajunge acolo în cinci ore.

— Vreau să vii ş i tu cu mine, a suspinat. Nu-i place de mine. Dar de tine îi place.

— În niciun caz, i-am spus. Eu mă duc să mă culc.

M-a implorat. A căzut în genunchi în faţ a mea, s-a agăţ at de picioarele mele ş i s-a uitat în sus la mine. Îl iubea atât de mult, era sigură că un scriitor de talia mea nu are cum să nu înţ eleagă cum e să iubeş ti aş a; era sigură că ş tiu că nu se poate duce acolo singură; ş i ş i-a atins ochiul tumefiat. Dacă veneam ş i eu cu ea, Sammy n-avea s-o gonească. Avea să-i fie recunoscător că m-a adus la el, după care Sammy ş i cu mine puteam vorbi, fiindcă eu aş fi putut să-l învăţ atât de multe lucruri referitoare la scris, iar el avea să-mi fie atât de recunoscător, ş i ei la fel. Mi-am coborât privirea spre ea, cu dinţ ii încleş taţ i, ş i m-am străduit să rezist argumentelor ei; însă, când m-a luat în felul ăsta a fost prea mult pentru mine, ş i când am fost de acord să o însoţ esc deja plângeam cot la cot cu ea. Am ajutat-o să se ridice în picioare, am ş ters-o la ochi, i-am dat părul de pe faţ ă ş i m-am simţ it răspunzător pentru ea. Am urcat scările în vârful picioarelor spre hol ş i am

ieş it în stradă, unde îi era parcată maş ina.

Am pornit spre sud ş i uş or est, conducând pe rând. La ivirea zorilor ne aflam într-o zonă de dezolare cenuş ie, cu cactuş i ş i salvie ş i yucca, un deş ert cu pământ puţ in, unde întreaga câmpie vastă era presărată de stânci căzute ş i crestată de dealuri mici, noduroase. Apoi am ieş it de pe ş osea ş i am intrat pe un drum de căruţ e astupat de bolovani ş i destul de puţ in folosit. Drumul cobora ş i urca în ritmul dealurilor fără viaţ ă. Se făcuse deja lumină atunci când am ajuns într-o regiune cu canioane ş i defileuri abrupte, la treizeci ş i ceva de kilometri în interiorul deş ertului Mojave. Acolo, sub noi, era locul unde trăia Sammy, iar Camilla a arătat spre o cocioabă scundă ş i pătrăţ oasă de chirpici aş ezată la poalele a trei dealuri ascuţ ite. Era chiar la marginea unei câmpii de nisip. Spre răsărit, câmpia se întindea la nesfârş it.

Eram amândoi obosiţ i, extenuaţ i de cât ne hurducase Fordul. Era foarte frig la ora aia. A trebuit să parcăm la vreo două sute de metri de casă ş i să o luăm pe o potecă pietruită până la uş a acesteia. Eu am mers în faţ ă. La uş ă, m-am oprit. Înăuntru, un bărbat sforăia de mama focului. Camilla s-a dat mai în spate, cu braţ ele strânse în jurul corpului, pentru a rezista frigului muş cător. Am bătut în uş ă ş i am primit drept răspuns un mormăit. Am mai bătut o dată, după care i-am auzit glasul lui Sammy.

— Dacă eş ti tu, Slinoaso, o să-ţ i dau un ş ut de-o să-ţ i scot toţ ii dinţ ii ăia blestemaţ i.

A deschis uş a ş i am văzut o faţ ă încă adânc prinsă în mrejele somnului, ochii cenuş ii ş i buimaci, părul ca naiba, căzut pe frunte.

— Salut, Sammy.

— A, a spus. Credeam că e ea.

— E ş i ea, am spus.

— Spune-i să se ducă dracului învârtindu-se de aici. Nu vreau s-o văd prin preajmă.

Camilla se retrăsese puţ m mai încolo, lipită de peretele cocioabei, ş i m-am uitat la ea ş i am văzut-o zâmbind pentru a-ş i ascunde stânjeneala. Ne era foarte frig la toţ i trei, ş i ne tremurau maxilarele. Sammy a deschis uş a mai larg.

— Tu poţ i să intri, a zis. Ea, nu.

Am păş it înăuntru. Era aproape beznă ş i mirosea a lenjerie nespălată ş i a somn de om bolnav. Dintr-o crăpătură a ferestrei, acoperită cu o bucată de pungă de plastic, venea o lumină slabă. Înainte să-l pot împiedica, Sammy a pus zăvorul la uş ă.

A rămas în mijlocul camerei, în indispensabili. Podeaua era acoperită de mizerie ş i nisip, era rece ş i urâtă. A tras de punga de la fereastră ş i în cameră a pătruns lumina dimineţ ii. Aerul era atât de îngheţ at încât, atunci când vorbeam, scoteam aburi.

— Las-o să intre ş i ea, Sammy, am spus. Ce naiba, oameni suntem.

— N-are ce să caute, e o căţ ea, a spus.

A rămas în picioare în izmene ş i o bluză de corp înnegrite la coate ş i la genunchi. Era înalt, uscăţ iv, un cadavru ambulant, aproape negru de la bronz. A traversat cocioaba până la o sobă cu cărbuni ş i s-a apucat să facă focul. Atunci când a vorbit din nou, avea glasul schimbat ş i blând.

— Am mai scris o povestire săptămâna trecută, a spus. Cred că de data asta am făcut un lucru bun. Aş vrea să ţ i-o dau s-o citeş ti.

— Sigur, am spus. Dar ce Dumnezeu, Sammy. E prietena mea.

— Pfuu, a zis. Nu e bună de nimic. E nebună de legat. Nu-ţ i aduce decât belele.

— N-are a face, las-o să intre. E frig afară.

A deschis uş a ş i ş i-a scos capul.

— Hei, tu!

Am auzit-o pe Camilla suspinând, apoi cum încearcă să-ş i revină în fire.

— Da, Sammy.

— Nu mai sta aş a acolo ca o proastă, a zis. Intri sau ce faci?

A intrat ca o căprioară speriată, în timp ce el s-a dus la sobă.

— Parcă ţ i-am spus că nu mai vreau să te văd prin preajma mea, a spus.

— Am venit să-i arăt drumul, a spus. Lui Arturo. A vrut să-ţ i vorbească despre scris. Nu-i aş a, Arturo?

— Ba da, aş a e.

Era ca o străină pentru mine. Tot zvâcul ş i toată gloria i se scurseseră din trup precum sângele din vene. Rămăsese complet golită, o fiinţ ă fără spirit ş i fără voinţ ă, cu umerii încovoiaţ i ş i capul mult aplecat, de parcă ar fi fost prea greu pentru gâtul ei.

— Tu, i-a zis Sammy. Du-te să aduci niş te lemne.

— Mă duc eu, am spus.

— Las-o să se ducă ea, a zis. Ş tie unde sunt.

Am urmărit-o cum se strecoară pe uş ă. Peste un timp s-a întors, cu braţ ele pline. A trântit lemnele într-o cutie de lângă sobă ş i, fără o vorbă, s-a apucat să le arunce în foc, unul câte unul. Sammy stătea pe o cutie de carton ş i-ş i trăgea ciorapii. Vorbea fără încetare despre povestirile lui, fără să facă nici cea mai mică pauză. Camilla a rămas lângă sobă, cu un aer de om

chinuit.

— Tu, a zis el. Pune de-o cafea.

Ea s-a conformat, apoi ne-a servit cu cafea din căni de tablă. Sammy, proaspăt după somn, era plin de însufleţire şi de curiozitate. Ne-am aşezat la gura focului, şi eu eram obosit şi somnoros, iar focul arzător se juca în pleoapele mele grele. În spatele şi peste tot în jurul nostru, Camilla trebăluia de zor. A măturat, a făcut patul, a spălat vasele, a agăţat în cui hainele aruncate aiurea şi a ţinut-o tot aşa, fără să se oprească o clipă. Cu cât Sammy vorbea mai mult, cu atât mai cordial şi mai deschis devenea. Îl interesa partea financiară a scrisului, mai mult decât scrisul în sine. Cât plătea o revistă, şi cât plătea cealaltă; era convins că numai prin pile puteai vinde vreo povestire la una dintre acestea. N-avea niciun rost să încerc să-l conving că nu e adevărat şi nici n-am făcut-o, fiindcă ştiam că, fiind total incapabil să scrie bine, are nevoie de logica acestui tip de justificări.

Camilla ne-a pregătit micul dejun şi am mâncat cu farfuriile în poală. Masa a constat din mămăligă la cuptor, ouă şi costiţă. Sammy a mâncat cu pofta ciudată pe care o au bolnavii. După masă, Camilla a strâns farfuriile de tablă şi le-a spălat. Apoi şi-a făcut micul dejun pentru sine, s-a aşezat într-un colţ îndepărtat şi nu a scos niciun sunet în afara celor pe care le făcea furculiţa pe farfuria de metal. Toată acea lungă dimineaţă, Sammy a vorbit întruna. Lui Sammy nu-i trebuia de fapt niciun sfat legat de scris. Vag, prin ceaţa semisomnolenţei, l-am auzit că-mi spune cum ar trebui şi cum n-ar trebui făcute lucrurile. Însă eram foarte obosit. L-am rugat să mă scuze. M-a condus afară, la un copac cu crengi asemănătoare cu ale palmierului. Se făcuse cald şi soarele era

sus pe cer. M-am întins în hamac şi am adormit, şi ultimul lucru pe care mi-l amintesc a fost imaginea Camillei aplecate deasupra unei căzi pline cu apă neagră şi mai multe perechi de izmene şi salopete.

Şase ore mai târziu m-a trezit ca să-mi spună că e ora două şi că trebuie să pornim înapoi. La şapte trebuia să fie la Bufetul Columbia. Am întrebat-o dacă a dormit. A dat din cap că nu. Chipul îi era un manuscris al tristeţii şi al extenuării. M-am dat jos din hamac şi m-am ridicat în picioare în aerul deşertului. Aveam hainele îmbibate de sudoare, dar eram proaspăt şi odihnit.

— Unde-i geniul? am spus.

Mi-a arătat din cap în direcţia cocioabei. Am pornit spre uşă, trecând pe sub o sfoară lungă şi lăsată de la greutatea rufelor curate, puse la uscat.

— Tu ai făcut toate astea? am întrebat-o.

Mi-a zâmbit.

— Mi-am făcut şi eu de lucru.

Dinspre casă se auzea un sforăit adânc. Am aruncat o privire înăuntru. Sammy dormea pe patul de cazarmă, pe jumătate dezbrăcat, cu gura larg deschisă şi braţele şi picioarele depărtate. Am plecat în vârful picioarelor.

— Acum e şansa noastră, am spus. Hai să mergem.

A intrat în cocioabă şi s-a dus în tăcere la locul în care dormea Sammy. Am privit-o, din prag, cum se apleacă deasupra lui şi îi cântăreşte chipul şi trupul. Apoi s-a aplecat până când faţa ei s-a aflat lângă a lui, de parcă ar fi vrut să îl sărute. În acel moment, el s-a trezit şi li s-au întâlnit privirile. A zis:

— Pleacă de-aici.

Ea s-a răsucit pe călcâie ş i a ieş it. Am condus spre Los Angeles într-o tăcere mormântală. N-am vorbit nici măcar când a oprit să mă lase să cobor la hotelul Alta Loma, dar mi-a zâmbit a mulţ umire, iar eu i-am surâs a compasiune, ş i a demarat. Se făcuse deja întuneric, ş i o pată de apus trandafiriu pălea încet la miazăzi. Am coborât la mine în cameră, am căscat ş i m-am aruncat pe pat. Cum stăteam aş a întins, mi-am adus deodată aminte de dulapul de haine. M-am ridicat ş i i-am deschis uş a. Totul părea cum trebuie, costumele mele atârnau de umeraş e, valizele mele se aflau pe raftul de sus. Dar nu aveam lumină în dulap. Am aprins un chibrit ş i m-am uitat în jos spre podea. În colţ se aflau un chibrit ars ş i mai multe bobiţ e dintr-o chestie maronie, asemănătoare cu cafeaua măcinată mare. Mi-am pus degetul pe bobiţ e, după care le-am gustat cu vârful limbii. Ş tiam ce este: era marijuana. Eram sigur de asta, dat fiind că Benny Cohen mi-o arătase odată, ca să mă avertizeze să mă ţ in departe de ea. Deci de-asta se închisese aici. Ca să fumezi marijuana aveai nevoie de un spaţ iu închis etanş . Aş a se explica faptul că îmi mutase cele două preş uleţ e: le folosise pentru a acoperi cu ele crăpătura de sub uş ă.

Camilla era o toxicomană. Am mirosit aerul din dulap, mi-am apropiat nările de hainele atârnate acolo. Mirosul era cel de mătase de porumb arsă. Camilla, toxicomana.

Nu era treaba mea, dar era vorba de Camilla; mă trăsese în piept ş i mă tratase de sus, ş i iubea pe altcineva, dar era extraordinar de frumoasă ş i aveam atâta nevoie de ea, încât am hotărât că totuş i e treaba mea. La ora unsprezece în noaptea respectivă, o aş teptam în maş ină.

— Deci te droghezi, am spus.

— Din când în când, a spus. Când sunt obosită.
— Să termini cu chestia asta, am zis.
— Nu e un obicei, a spus.
— Nu contează, te rog să termini cu chestia asta.
A ridicat din umeri.
— Nu e nimic periculos.
— Promite-mi că te laşi.
Şi-a făcut semnul crucii deasupra inimii.
— Jur.
Dar acum vorbea cu Arturo, şi nu cu Sammy. Ştiam că nu se va ţine de cuvânt. A pornit motorul şi a demarat pe Broadway spre Eighth Street, apoi a luat-o spre sud, spre Central Avenue.
— Unde mergem? am spus.
— O să vezi.
Am ajuns în zona Los Angeles Black Belt, Central Avenue, cu cluburi de noapte, apartamente părăsite, firme falimentare, strada uitată a sărăciei pentru negri şi fala albilor. Am oprit sub marchiza unui local de noapte numit Club Cuba. Camilla îl cunoştea pe portar, un uriaş în uniformă albastră cu nasturi auriţi.
— Afaceri, a zis.
Acesta a rânjit spre ea, i-a făcut semn altcuiva să-l înlocuiască puţin şi a sărit pe scara maşinii. A făcut-o cu aerul cel mai obişnuit posibil, de parcă o mai făcuse de multe ori.
Camilla a virat la primul colţ şi am trecut de încă două străzi, moment în care am ajuns la o alee. A luat-o pe alee, a stins farurile şi a condus prudentă în întunericul ca de smoală. Când am ajuns la un fel de loc deschis, a oprit motorul. Negrul cel voinic a sărit de pe scară şi a aprins o lanternă, după care

ne-a făcut semn să-l urmăm.

— Pot să te întreb ce naiba e toată chestia asta? am spus.

Am intrat pe o uş ă. Negrul a pornit-o în faţ a noastră. A luat-o pe Camilla de mână, iar ea m-a luat pe mine. Am străbătut un coridor lung. Era o podea fără mochetă, acoperită cu duş umea. Ecourile paş ilor noş tri au plutit până departe la etajele superioare, ca niş te păsări înspăimântate. Am urcat trei etaje ş i am apucat-o pe un alt hol lung. La capătul acestuia se afla o uş ă. Negrul a deschis-o. Înăuntru era întuneric beznă. Am intrat. Camera duhnea de un fum invizibil, dar care ardea cum arde colirul. Fumul m-a înecat ş i s-a năpustit asupra nărilor mele. În întuneric, am inspirat cu lăcomie pentru a-mi recăpăta răsuflarea. Atunci, negrul a aprins iar lanterna.

Raza acesteia a măturat încăperea, care s-a dovedit a fi destul de mică. Peste tot erau trupuri umane, trupuri de negri, bărbaţ i ş i femei, poate vreo douăzeci, care zăceau pe jos ş i de-a curmeziş ul unui pat care era de fapt doar o saltea cu arcuri. În clipa în care intrau în raza lanternei, le vedeam ochii opaci, mari ş i cenuş ii ş i, încet-încet, m-am obiş nuit cu fumul ş i am văzut punctiş oare roş ii de lumină peste tot în jurul meu, pentru că toţ i aceş tia fumau marijuana în tăcere, în întuneric, iar mirosul puternic ş i înţ epător mi-a sfârtecat plămânii. Negrul cel uriaş a golit patul de cei care îl ocupau, i-a azvârlit de parcă ar fi aruncat niş te saci de grâu pe jos ş i în fasciculul de lumină proiectat de lanternă l-am văzut scoţ ând ceva dintr-o deschizătură a saltelei. Era o cutie de tutun Prince Albert. A deschis uş a, iar noi l-am urmat pe scări ş i prin acelaş i întuneric înapoi spre maş ină. I-a întins cutia Camillei, ş i ea i-a dat doi dolari. L-am dus cu maş ina înapoi la serviciul lui de portar ş i ne-am continuat drumul de-a lungul Central

Avenue spre centrul Los Angeles-ului.

Rămăsesem fără cuvinte. Am ajuns la ea acasă, pe Temple Street. Era o clădire bolnavă, o casă de lemn uscată şi muribundă din cauza soarelui. Camilla locuia într-un apartament. Avea un pat Murphy, un radio şi mobilă murdară, cu tapiţerie albastră. Mocheta de pe jos era plină de firimituri şi de jeg şi, în colţ, răsfirată ca un om dezbrăcat, zăcea o revistă de cinema. Din loc în loc mai vedeai rezemată câte o păpuşă Kewpie[1] şi suveniruri ale unor nopţi de distracţie în staţiuni de pe malul mării. În colţ se afla o bicicletă, ale cărei anvelope dezumflate erau semnul clar al faptului că nu fusese folosită de mult. În alt colţ era o undiţă cu cârligele încurcate în fir, iar în celălalt colţ era o puşcă prăfuită. Sub canapea era o bâtă de baseball, iar între pernele fotoliului era înfiptă o biblie. Patul era desfăcut, iar aşternuturile nu erau prea curate. Pe un perete se afla o reproducere după *Băiat în albastru*[2], iar pe un alt perete o poză cu un Războinic indian salutând cerul.

Am intrat în bucătărie, am mirosit resturile din chiuvetă, am văzut tigăile unsuroase de pe aragaz. Am deschis Frigidaire-ul, dar acesta nu conţinea decât o cutie de lapte condensat şi un

---

[1] Păpuşile şi figurinele Kewpie, azi articole de colecţie, sunt realizate după ilustraţii apărute în 1909 în *Ladies' Home Journal*, aparţinând lui Rose O'Neill. Aceste ilustraţii, care încorporau alături de personajele Kewpie cuvinte şi imagini, sunt considerate precursoare ale benzilor desenate. Este primul caz cunoscut de *merchandising* bazat pe un personaj comic.

[2] Celebru portret al pictorului britanic Thomas Gainsborough (1727-1788).

cubuleţ de unt. N-am putut să mai închid uşa de la congelator, pentru că nu se închidea. M-am uitat în dulapul din spatele patului Murphy, care era plin de haine şi de umeraşe, însă toate hainele se aflau pe jos, cu excepţia unei pălării de paie care stătea agăţată şi arăta ridicol, aşa cum stătea singură.

Deci aici locuia! Am mirosit locul, l-am pipăit cu degetele, l-am străbătut la pas. Era exact cum îmi imaginasem. Asta era casa ei. Aş fi recunoscut-o şi legat la ochi, pentru că mirosul ei aparţinea acestui loc, existenţa ei fierbinte şi pierdută îl proclama drept parte a unui plan fără speranţă. Un apartament pe Temple Street, un apartament în Los Angeles. Ea aparţinea dealurilor ce se întindeau spre orizont, deșerturilor celor nesfârşite, munţilor celor înalţi, niciun apartament nu i-ar fi rezistat, ar fi făcut un dezastru din orice mică închisoare ca aceasta. Aşa era, mereu în închipuirea mea, mereu o parte a fanteziei şi a gândurilor pe care le urzeam în jurul ei. Asta era casa ei, ruina ei, visul ei spulberat.

Şi-a azvârlit haina şi s-a aruncat pe canapea. Am privit-o cum se uită nefericită la mocheta oribilă. Aşezat pe fotoliu, am pufăit o ţigară şi mi-am lăsat ochii să se plimbe în voie de-a lungul spatelui ei arcuit şi al şoldurilor. Holul întunecat al hotelului Central Avenue, negrul cel sinistru, camera cufundată în beznă şi drogaţii, iar acum fata care iubea un bărbat care o ura. Toate făceau parte din aceeaşi ţesătură perversă, otrăvită de o urâţenie fascinantă. Miezul nopţii pe Temple Street, o cutie cu marijuana între noi. Zăcea lângă mine, cu degetele lungi legănându-i-se uşor deasupra mochetei, aşteptând, apatică, istovită.

— Ai încercat vreodată? a întrebat.

— Niciodată, am zis.

— Nu mori dacă încerci o dată.

— Niciodată.

S-a ridicat şi a început să caute în poşetă după cutia cu marijuana. A scos un pachet de foiţe de ţigară. A turnat din cutie pe o foiţă, a rulat-o, a lins-o pentru a o lipi, a strâns-o la capete şi mi-a întins-o. Am luat-o, dar i-am zis:

— Niciodată.

Şi-a rulat şi ei una. Apoi s-a ridicat şi a închis ferestrele, răsucind bine de cremone. A tras pătura de pe pat şi a astupat cu ea crăpătura uşii. S-a uitat cu grijă în jur. S-a uitat la mine. Mi-a zâmbit.

— Fiecare reacţionează altfel, a zis. Poate că tu o să te întristezi şi-o să plângi.

— Niciodată, am spus.

Şi-a aprins-o pe a ei şi mi-a întins chibritul.

— N-ar trebui să fac asta, am spus.

— Inhalează, a spus. Şi pe urmă ţine-o în piept. Ţine-o cât poţi de mult. Până când începe să te doară. Pe urmă dă-i drumul.

— E o mare prostie, am spus.

Am inhalat-o. Am ţinut-o cât am putut de mult, până când a început să mă doară. Ea stătea lungită, rezemată de canapea, şi a făcut acelaşi lucru.

— Câteodată e nevoie de două, a zis.

— La mine n-o să aibă niciun efect.

Le-am fumat până când ne-au ars buricele degetelor. Apoi am rulat eu încă două. În mijlocul celei de-a doua am început să simt senzaţia de plutire, desprinderea de pământ, bucuria şi triumful omului asupra spaţiului, extraordinarul sentiment

al puterii. Am râs ş i am inhalat din nou. Ea stătea lungită cu langurozitatea rece a nopţ ii anterioare pe chip, cu aceeaş i patimă cinică. Însă eu eram dincolo de această cameră, dincolo de limitele trupului meu, plutind într-un tărâm de luni strălucitoare ş i stele clipitoare. Eram invincibil. Nu mai eram eu însumi, nu fusesem niciodată individul cu o fericire posacă ş i un curaj ciudat. Pe masa de lângă mine se afla o veioză ş i am ridicat-o ş i m-am uitat la ea, ş i am lăsat-o să cadă pe covor. S-a făcut bucăţ i. Am râs. A auzit zgomotul, a văzut ce făcusem ş i a râs ş i ea.

— Ce-i aş a de amuzant? am spus.

A râs din nou. M-am ridicat, am traversat încăperea ş i am luat-o în braţ e. Mi le simţ eam extrem de puternice, ş i a început să gâfâie în faţ a forţ ei ş i a dorinţ ei mele.

Am privit-o cum se ridică ş i se dezbracă ş i undeva departe într-un trecut pământesc mi-am amintit că i-am mai văzut acel chip, acea obedienţ ă ş i teamă, ş i mi-am amintit de o cocioabă ş i de Sammy care îi spunea să se ducă să aducă niş te lemne. A fost aş a cum am ş tiut că se va întâmpla, mai devreme sau mai târziu. S-a cuibărit în braţ ele mele ş i am râs văzându-i lacrimile.

Când totul s-a sfârş it, visul în care pluteam către stele ce explodau, ş i trupul meu s-a întors pentru a-mi găzdui sângele în canalele sale prozaice, atunci când s-a întors camera, camera cea murdară ş i sordidă, tavanul gol ş i fără sens ş i lumea pustiită ş i fără vlagă, ş i n-am simţ it decât acelaş i vechi sentiment de vină, delict ş i violare, păcatul distrugerii. M-am aş ezat lângă ea, care stătea întinsă pe canapea. M-am uitat la covor. Am văzut bucăţ ile de sticlă ale veiozei sparte. Ş i, când m-am ridicat pentru a traversa încăperea, am simţ it

durerea, agonia acută a tălpilor mele, sfâş iate de propria mea greutate. Mă dureau cu o durere meritată. Aveam răni la picioare atunci când mi-am pus pantofii ş i am ieş it din acel apartament în noaptea uluitor de intens luminată. Am pornit ş chiopătând pe drumul lung spre camera mea. Am crezut că n-am s-o mai văd niciodată pe Camilla Lopez.

Capitolul ş aptesprezece

Dar urmau evenimente importante ş i nu aveam cu cine să vorbesc despre ele. A venit ziua în care am terminat istoria Verei Rivken, zilele mai respirabile în care am rescris-o, lăsându-mă în voia ei, Hackmuth, mai sunt doar câteva zile ş i vei vedea ceva măreţ . Apoi am terminat ş i cu revizuirea ş i am trimis-o, după care a urmat aş teptarea plină de speranţ ă. Am început iar să mă rog. M-am dus la mesă ş i la Sfânta Comuniune. Am făcut o novenă. Am aprins lumânări la altarul Fecioarei Binecuvântate. M-am rugat pentru un miracol.

Miracolul s-a întâmplat. S-a întâmplat în felul următor: tocmai stăteam la fereastra camerei mele ş i mă uitam la un gândac care se târa pe pervaz. Era trei ş i un sfert după-masa, într-o zi de joi. A bătut cineva la uş ă. Am deschis-o ş i în faţ a mea se afla băiatul de la telegraf. Am semnat pentru telegramă, m-am aş ezat pe pat ş i m-am întrebat dacă vinul ajunsese în fine la inima Bătrânului. Telegrama zicea: cartea ta acceptată trimit contractul azi. Hackmuth. Asta a fost tot. Am lăsat hârtia să plutească spre podea. Am rămas pur ş i simplu în poziţ ia în care mă aflam. Apoi m-am aş ezat pe podea ş i am început să sărut telegrama. M-am târât sub pat ş i am stat pur ş i simplu acolo. Nu mai aveam nevoie de soare. Nici de pământ, nici de

ceruri. Am rămas aşa, fericit, gata să mor. Nu mai avea ce să mi se întâmple mai mult decât atât. Viaţa mea se sfârşise.

Oare contractul era trimis prin poştă aeriană? Am străbătut nervos camera la pas de mii de ori în următoarele zile. Am citit ziarele. Poşta aeriană nu era practică, era prea riscantă. La naiba cu poşta aeriană. În fiecare zi cădeau avioane, ce acopereau pământul cu bucăţile lor şi omorau piloţi; era prea nesigură, o întreprindere temerară, şi unde naiba era contractul meu? Am sunat la poştă. Cum erau condiţiile de zbor peste munţii Sierra? Bune. Toate avioanele au ajuns cu bine? Da. Niciun accident? Atunci unde îmi era contractul? Am petrecut timp îndelungat exersându-mi semnătura. Am hotărât să-mi folosesc cel de-al doilea prenume, să-l scriu pe tot, Arturo Dominic Bandini, A.D. Bandini, Arturo D. Bandini, A. Dominic Bandini. Contractul a sosit luni dimineaţă, cu poşta clasa întâi. Împreună cu el, au sosit şi cinci sute de dolari. Dumnezeule, cinci sute de dolari! Eram un alt Morgan. Aveam bani pentru tot restul vieţii.

Război în Europa, un discurs ţinut de Hitler, probleme în Polonia, acestea erau subiectele zilei. Fleacuri! Voi, cei care provocaţi războaie, voi, cei din hotelul Alta Loma, iată aici o ştire, ascultaţi: această hârtioară cu antetul ăsta avocăţesc atât de elegant, cartea mea! La naiba cu Hitler, asta e mult mai important decât Hitler, e despre cartea mea. Nu va scutura lumea din temelii, nu va ucide niciun suflet, nu va face să se tragă niciun foc, ah, dar o să vă amintiţi de ea până în ziua în care veţi muri, veţi zăcea în pat respirând pentru ultima oară şi veţi zâmbi amintindu-vă cartea. Povestea Verei Rivken, o felie tăiată direct din viaţă.

Nu i-a interesat. Au preferat războiul din Europa, fotografiile

haioase, Louella Parson, oamenii cu istorii tragice, amărâţ ii. M-am mulţ umit să stau pe fotoliul din holul de la intrarea hotelului ş i să clatin din cap cu tristeţ e.

Cineva trebuia s-o afle, iar acel cineva era Camilla. Nu o văzusem de trei săptămâni, de când cu marijuana de pe Temple Street. Însă nu am găsit-o la local. În locul ei se afla o altă fată. Am întrebat de ea. Cealaltă fată n-a vrut să vorbească deloc cu mine. Deodată, Bufetul Columbia devenise un soi de mormânt. L-am întrebat pe barmanul cel gras. Camilla nu fusese aici de săptămâni întregi. Fusese dată afară? Nu ş tia. Era bolnavă? Nu ş tia. Nici el n-a vrut să vorbească cu mine.

Îmi permiteam să iau taxiul. Îmi permiteam douăzeci de taxiuri, cu care să merg zi ş i noapte. Am luat un taxi ş i m-am dus acasă la Camilla, pe Temple Street. Am bătut la uş a ei ş i nu mi-a răspuns nimeni. Am încercat uş a. S-a deschis. Înăuntru era beznă ş i am aprins lumina. Zăcea întinsă în patul Murphy. Faţ a ei semăna cu un trandafir pus la uscat ş i presat într-o carte, era palidă ş i singurul lucru care dovedea că mai este încă vie erau ochii. Mirosea cumplit. Jaluzelele erau lăsate, iar uş a s-a deschis cu greu, până am dat la o parte cu piciorul preş ul pus să astupe crăpătura acesteia. A făcut ochii mari în clipa în care m-a văzut. Era fericită că mă vede.

— Arturo, a zis. Vai, Arturo!

Nu i-am spus nimic nici de carte ş i nici de contract. Cui îi pasă de un roman, încă un nenorocit de roman? Faptul că mă înţ epau ochii era strict legat de ea, ochii mei îmi spuneau că-ş i amintesc de o fată zveltă ş i sălbatică ce alerga pe o plajă în lumina lunii, o fată frumoasă ce dansa cu o tavă de bere în braţ ele ei frumos rotunjite. Acum, aceasta zăcea în faţ a mea, frântă, cu o farfurioară plină până la refuz de chiş toace

maronii de ţigară, lângă ea. Se dăduse bătută. Voia să moară. Astea au fost cuvintele ei.

— Nu-mi mai pasă de nimic, a spus.

— Trebuie să mănânci, am zis, fiindcă faţa ei era doar un craniu pe care era bine întinsă o piele galbenă. M-am aşezat pe pat şi i-am apucat degetele, conştient de fiece oscior, surprins să constat că sunt atât de fragile, degetele unei fete cu spatele drept, înaltă şi cu forme mlădioase.

— Ţi-e foame, am zis.

Dar n-a vrut să mănânce.

— Trebuie să mănânci, am spus.

Am plecat şi am început să cumpăr. Băcănia, o prăvălie micuţă, se afla la câteva zeci de metri în josul străzii. Am cerut aproape tot magazinul. Daţi-mi toate alea şi toate celelalte, daţi-mi aia şi ailaltă. Lapte, pâine, sucuri, fructe, unt, legume, carne, cartofi. Am făcut trei drumuri ca să aduc totul în apartamentul ei. Când s-au aflat grămadă în faţa mea pe masa din bucătărie, m-am uitat la ele şi m-am scărpinat în cap, întrebându-mă ce să-i dau să mănânce.

— Nu vreau nimic, mi-a spus.

Lapte. Am spălat un pahar şi l-am umplut. S-a ridicat în capul oaselor, cu cămaşa de noapte roz ruptă la umăr şi sfâşiindu-se şi mai tare în timpul mişcării. Şi-a ţinut respiraţia şi a băut laptele, din trei înghiţituri, după care a oftat adânc şi s-a întins pe spate scârbită la maximum, cu aerul că îi e greaţă.

— Suc de fructe, am spus. De struguri. E mai dulce, are gust mai bun.

Am deschis o sticlă, i-am turnat un pahar plin şi i l-am ţinut să-l bea. L-a dat pe gât, s-a întins înapoi pe spate şi a

suspinat. Şi-a scos capul dincolo de marginea patului şi a vomitat. Am făcut curat. Am făcut curat în apartament. Am spălat vasele şi am frecat chiuveta. Am spălat-o pe faţă. Am coborât grăbit scările, am luat un taxi şi am străbătut oraşul în căutarea unui loc de unde să-i cumpăr o cămaşă de noapte curată. I-am cumpărat şi bomboane şi un teanc de reviste cu poze, *Look*, *Pic*, *See*, *Sic*, *Sac*, *Whack* şi toate celelalte – ceva care s-o amuze, s-o scoată din starea asta.

Când m-am întors, uşa era închisă cu cheia. Ştiam ce înseamnă asta. Am izbit în ea cu pumnii şi am tras şuturi cu călcâiele. Tărăboiul a sculat toată clădirea. Uşile altor apartamente de pe hol s-au deschis şi locatarii au scos capetele afară. De la parter a urcat o femeie într-un halat de baie vechi. Era proprietăreasa; recunoşteam o proprietăreasă de la o poştă. A rămas în picioare în capul scărilor, temându-se să vină mai aproape.

— Ce doreşti? a zis.

— E încuiată, am spus. Trebuie să intru.

— S-o laşi pe fata asta în pace, a zis. Îi cunosc eu pe ăi de teapa ta. Să laşi fata în pace, sau chem poliţia.

— Sunt prietenul ei, am spus.

Dinăuntru s-a auzit râsul exaltat şi isteric al Camillei, ţipătul ameţit al negării.

— Nu e prietenul meu! Să plece de-aici!

Apoi i-am auzit din nou râsul, ascuţit şi înfricoşat, ca de pasăre închisă în cameră. Acum, coridorul era plin de oameni pe jumătate dezbrăcaţi. Atmosfera era rău prevestitoare şi încordată. La celălalt capăt al holului au apărut doi bărbaţi în cămaşă. Cel mai solid, cu un trabuc în gură, şi-a ridicat mai bine pantalonii şi a zis:

— Hai să-l aruncăm în jos pe scări.

Atunci am început să mă retrag mergând cu paş i repezi, trecând de rânjetul oribil al proprietăresei ş i coborând scările, spre holul de jos. Odată ajuns în stradă, am început să fug. La colţ ul dintre Broadway ş i Temple am văzut parcat un taxi. M-am urcat grăbit ş i i-am spus ş oferului să pornească repede.

Nu, nu era treaba mea. Dar îmi aminteam totul, părul ei negru ş i greu, adâncimea sălbatică a ochilor ei, tresărirea pe care am simţ it-o în stomac, în primele zile când am văzut-o. M-am ţ inut departe de apartamentul ei vreme de două zile, după care n-am mai rezistat: voiam s-o ajut. Voiam s-o scot din vizuina ei încercuită de draperii, s-o trimit undeva spre sud, la marginea mării. Puteam să fac asta. Aveam o căruţ ă de bani. M-am gândit la Sammy, dar el o ura mult prea tare. Dacă ar fi putut să scape din oraş , asta ar fi ajutat-o foarte mult. M-am hotărât să mai fac o încercare.

Era cam în jurul prânzului. Era foarte cald, prea cald în camera de hotel. Căldura e cea care m-a determinat să fac asta, plictiseala lipicioasă, praful ce acoperea pământul, valurile de fierbinţ eală suflate dinspre Mojave. M-am dus în spatele apartamentului ei de pe Temple Street. O scară de lemn ducea spre etajul doi. Pe o zi ca asta, uş a ei ar fi trebuit să fie deschisă, ca să se facă ventilaţ ie ş i să se răcorească locul.

Am avut dreptate. Uş a era deschisă, însă ea nu era aici. Toate lucrurile ei erau adunate grămadă în mijlocul camerei, cutii ş i geamantane din care se revărsau diverse lucruri. Patul era lăsat, iar salteaua dezgolită, fără cearş afuri. Locul era complet despuiat de orice urmă de viaţ ă. Apoi am simţ it în nări mirosul de dezinfectant. Camera fusese igienizată. Am coborât scările, câte trei trepte odată, spre uş a proprietăresei.

— Tu! a zis, deschizând. Tu! şi mi-a trântit uşa în nas.

Am rămas în faţa uşii şi m-am rugat de ea.

— Sunt prietenul ei, am spus. Vă jur pe Dumnezeu. Vreau s-o ajut. Trebuie să mă credeţi.

— Pleacă sau chem poliţia.

— Se simţea rău, am spus. Avea nevoie de ajutor. Vreau s-o ajut. Vă rog să mă credeţi.

S-a deschis uşa. Femeia din faţa mea m-a privit drept în ochi. Era de înălţime medie, masivă, avea un chip aspru şi pe el nu se citea nici urmă de emoţie. A zis:

— Intră.

Am păşit într-o încăpere mohorâtă, extrem de încărcată şi de stranie, ticsită cu tot felul de accesorii care-ţi oboseau privirea – un pian acoperit de fotografii în rame grele, şaluri în culori ţipătoare, glastre şi veioze fanteziste. M-a invitat să mă aşez, dar n-am făcut-o.

— Fata asta e dusă, a zis. A luat-o razna. A trebuit s-o fac.

— Unde e? Ce s-a întâmplat?

— A trebuit s-o fac. Şi era aşa o fată bună!

Fusese nevoită să cheme poliţia – asta era versiunea ei. Se întâmplase în noaptea de după venirea mea. Camilla înnebunise, începuse să arunce cu farfurii, să azvârle mobila pe fereastră, să ţipe şi să izbească pereţii, să sfâşie perdelele cu cuţitul. Proprietăreasa chemase poliţia. Veniseră mai mulţi poliţişti, care spărseseră uşa şi o imobilizaseră, însă refuzaseră să o ia cu ei. O ţinuseră şi o potoliseră, până la sosirea ambulanţei. Fusese luată pe sus, văitându-se şi zbătându-se. Asta fusese tot, singura problemă era că îi datora chiria pe trei săptămâni şi îi provocase pagube ireparabile apartamentului şi mobilierului. A menţionat o sumă, iar eu

i-am dat banii. Mi-a dat o chitanţ ă ş i mi-a surâs cu ipocrizie onctuoasă.

— Am ş tiut eu că eş ti un băiat de ispravă, a zis. Am ş tiut-o din clipa în care te-am văzut. Dar ce să faci, nu prea poţ i avea încredere în străini, în oraş ul ăsta.

Am luat tramvaiul până la Spitalul Municipal. Asistenta de la recepţ ie a verificat o fiş ă, atunci când am pomenit numele de Camilla Lopez.

— E la noi, a zis. Dar nu are voie să primească vizitatori.

— Cum se simte?

— Nu vă pot spune.

— Când o pot vedea?

Ziua pentru vizite era miercurea. Trebuia să mai aş tept încă patru zile. Am ieş it din spitalul imens ş i m-am plimbat în jurul lui. I-am dat ocol ş i m-am uitat în sus spre ferestre. Apoi am luat tramvaiul înapoi spre Hill Street ş i Bunker Hill. Mai aveam de aş teptat patru zile. Mi le-am petrecut jucând pinball ş i trăgând de maneta aparatelor de jocuri mecanice. Norocul mi-a fost potrivnic. Am pierdut o groază de bani, dar am avut ceva cu care să-mi umplu timpul. Marţ i după-masă m-am dus în centru ş i am început să cumpăr diverse lucruri pentru Camilla. Am cumpărat un radio portabil, o cutie de bomboane, un capot ş i o groază de creme de faţ ă ş i alte asemenea lucruri. Apoi m-am dus la o florărie ş i am comandat douăzeci de camelii. Aveam braţ ele pline când am ajuns la spital, miercuri după-amiază. Cameliile se ofiliseră peste noapte, fiindcă nu-mi trecuse prin cap să le pun în apă. Am urcat treptele spitalului lac de sudoare. Ş tiam că pistruii mei sunt în floare, aproape că îi simţ eam cum îmi pocnesc.

La recepţ ie se afla aceeaş i asistentă. Am pus cadourile jos

pe un scaun ş i am întrebat de Camilla Lopez.

— Domniş oara Lopez nu se mai află aici, a zis. A fost transferată.

Eram extrem de asudat, înfierbântat ş i obosit.

— Dar unde e? am spus.

Am scos un geamăt în clipa în care mi-a spus că nu-mi poate răspunde la întrebare.

— Sunt prietenul ei, i-am zis. Vreau s-o ajut.

— Îmi pare rău, a spus asistenta.

— Dar de la cine pot afla?

Da, de la cine pot afla? Am străbătut tot spitalul, etaj cu etaj. Am vorbit cu doctori ş i cu medici în devenire, am vorbit cu asistente-ş efe ş i cu simple asistente, am aş teptat pe holuri principale ş i pe coridoare, dar nimeni nu a vrut să-mi spună nimic. Cu toţ ii se uitau în cartonaş ul cu fiş a ş i cu toţ ii îmi spuneau exact acelaş i lucru: fusese transferată. Dar nu murise. Cu toţ ii negau această posibilitate, grăbindu-se să sublinieze ferm; nu, nu murise; doar că o duseseră în altă parte. N-avea niciun rost. Am ieş it pe uş a principală, în soarele orbitor, spre ş irul tramvaielor din apropiere. În clipa în care m-am urcat în vagon, mi-am amintit de cadouri. Rămăseseră undeva pe traseu; nu-mi mai aminteam nici în ce sală de aş teptare anume. Nu-mi păsa. Am plecat, dezamăgit, înapoi spre Bunker Hill.

Dacă fusese transferată, însemna că se află într-o altă instituţ ie municipală sau regională de stat, fiindcă nu avea niciun ban. Bani. Eu aveam bani. Aveam trei buzunare pline cu bani ş i acasă ş i mai mulţ i, în ceilalţ i pantaloni, li puteam aduna pe toţ i ş i li-i puteam da, însă niciunul dintre ei nu voia să-mi spună ce era cu ea. La ce-mi foloseau banii? Oricum

aveam să-i cheltuiesc, iar acele holuri, acele coridoare cu miros înţepător de eter, acei doctori cu glasuri coborâte şi enigmatice, acele asistente tăcute şi reticente, toate astea mă intrigau nespus. M-am dat jos din tramvai ca în transă. La jumătatea scărilor pe de Bunker Hill, m-am aşezat pe treptele unei case şi am privit în jos spre oraşul de la picioarele mele, în aburul nebulos şi prăfos al după-amiezii târzii. Valul de căldură s-a ridicat din acest abur, iar nările mele au respirat-o. Deasupra oraşului se întindea o pâclă albă, deasă precum ceaţa, însă nu era ceaţă: era căldura deşertului, puternicele pale de arşiţă dinspre Mojave şi Santa Ana, degetele albe şi palide ale pustiului, întinzându-se în permanenţă pentru a-şi lua înapoi copilul răpit.

A doua zi am aflat ce făcuseră cu Camilla. Am sunat interurban de la o drogherie din centru şi am cerut centrala de la Institutul Municipal pentru Alienaţi Mintal Del Maria. Am rugat-o pe centralistă să-mi spună numele doctorului care conduce acel spital.

— Doctorul Danielson, mi-a zis aceasta.

— Dă-mi legătura, te rog, cu biroul lui.

Ea mi-a dat legătura şi am auzit pe fir vocea unei alte femei.

— Biroul doctorului Danielson.

— Sunt doctorul Jones, am spus. Aş vrea să vorbesc cu doctorul Danielson. E urgent.

— Un moment, vă rog.

Am auzit apoi vocea unui bărbat.

— Danielson la telefon.

— Bună ziua, domnule doctor, am spus. Sunt doctorul Jones, Edmond Jones, de la Los Angeles. Aţi primit o pacientă de la

Spitalul Municipal de aici, o anume Camilla Lopez. Cum se simte?

— Nu ne dăm seama, a spus Danielson. Se află încă sub observaţie. Aţi spus Edmond Jones?

Am închis. Măcar acum ştiam unde e. Faptul că ştiam era una; să încerc s-o văd era cu totul alta. Nici nu se punea problema. Am vorbit cu cei care ştiau mai multe despre asta. Trebuia să fii rudă cu pacientul şi să o poţi dovedi. Trebuia să faci întâi cerere de vizită şi nu puteai trimite cadouri. Nu m-am dus la Del Maria. Eram mulţumit că făcusem tot ce-mi stătuse în putere. Era nebună, iar asta nu era treaba mea. În plus, Sammy era cel pe care îl iubea.

Zilele au trecut şi au început ploile de iarnă. La finele lui octombrie, au sosit şpalturile cărţii. Mi-am cumpărat o maşină, un Ford din 1929. Nu avea capotă, dar gonea ca vântul şi, când s-au mai rărit ploile, am început să fac plimbări de-a lungul coastei, spre nord, până la Ventura şi la Santa Barbara şi spre sud, spre San Clemente şi San Diego, urmând linia albă a şoselei, sub stelele ce nu mă scăpau din ochi, cu picioarele pe bord, cu mintea plină de idei pentru o altă carte, o noapte şi apoi încă una, şi toate nopţile îmi vorbeau despre zile de vis pe care nu le cunoscusem niciodată, zile senine pe care nu voiam să le stric punându-mi întrebări. Am bătut oraşul cu Fordul meu: am găsit alei misterioase, copaci singuratici, case vechi şi decrepite, ce aparţineau unui trecut pierdut în negura amintirii. Stăteam zi şi noapte în maşină, mă opream doar cât să-mi comand un hamburger şi o cafea la câte o cafenea ciudată de pe marginea drumului. Asta era viaţa pe care trebuia s-o trăiască un bărbat, aşa trebuia să fie, să cutreieri lumea în voie, să te opreşti şi apoi să continui, fără

să scapi o clipă din ochi linia albă a ş oselei, de-a lungul coastei, cu momente în care să stai relaxat la volan, momente în care să-ţ i mai aprinzi o ţ igară ş i clipe în care să bâjbâi, aberant, după înţ elesuri greu de descifrat pe acel cer pustiu ş i abscons.

Într-o noapte, am ajuns în Santa Monica, în chiar locul în care mă dusesem să înot cu Camilla demult, în acele prime zile. M-am oprit ş i am privit valurile mari ş i înspumate ş i ceaţ a misterioasă. Mi-am amintit de fata ce fugea prin tunetul înspumat, retrăind intens libertatea nestăvilită a acelei nopţ i. Of, Camilla, ce mai fată!

Apoi a venit noaptea aceea de pe la mijlocul lunii noiembrie, când coboram pe Spring Street ş i mai intram din loc în loc în câte un anticariat. Bufetul Columbia se afla la câteva sute de metri distanţ ă. Doar aş a, de chestie, mi-am spus, de dragul vremurilor de altădată, ş i am intrat în local ş i am comandat o bere. Eram un client vechi acum. Puteam privi în jur cu un aer superior, amintindu-mi de vremea când acesta era un loc minunat. Acum nu mai era deloc aş a. Nu mă cunoş tea nimeni, nici barmaniţ a cea nouă care mesteca gumă cu gura deschisă, nici cele două instrumentiste care scârţ âiau la aceleaş i *Povestiri din pădurea vieneză* la o vioară ş i un pian.

Ş i, totuş i, barmanul cel gras m-a recunoscut. Steve, sau Vince, sau Vinnie, sau cum l-o fi chemat.

— N-ai mai trecut de multiş or pe la noi, a zis.

— De când nu mai e Camilla, am spus.

A cloncănit din limbă.

— Păcat de ea, a zis. Era o puş toaică foarte de treabă.

Asta a fost tot. Am mai băut o bere, apoi încă una. Cu a patra mi-a făcut cinste el, după care am mai luat eu un rând, pentru amândoi. Aş a s-a scurs o oră. S-a ridicat de la masă, ş i-a dus

mâna la buzunar şi a scos o tăietură dintr-un ziar.

— Bănuiesc că ai văzut deja asta, a zis.

Am luat bucata de ziar. Conţinea doar şase rânduri şi un titlu de două rânduri din partea de jos a paginii interioare.

Poliţia locală a demarat astăzi căutarea Camillei Lopez, de 22 de ani din Los Angeles, a cărei dispariţie din Institutul Del Maria a fost descoperită de autorităţi în cursul nopţii trecute.

Tăietura din ziar data din urmă cu o săptămână. Mi-am lăsat berea şi am ieşit în viteză, urcând dealul spre camera mea. Ceva mi-a spus că va veni la mine. Îi simţeam foarte clar dorinţa de a se întoarce aici. Mi-am tras un scaun, m-am aşezat cu picioarele proptite de pervaz, cu luminile aprinse, fumând şi aşteptând. Simţeam în adâncul sufletului că va veni, fiind convins că nu mai are pe nimeni altcineva la care să apeleze. Însă n-a venit. M-am culcat, lăsând luminile aprinse. Cea mai mare parte a zilei următoare şi toată noaptea am rămas la mine în cameră, aşteptând să aud zgomot de pietricele ce se lovesc de geamul meu. După cea de-a treia noapte, convingerea mea că va veni a început să slăbească. Nu, n-avea să vină aici. Avea să fugă la Sammy, la adevărata ei dragoste. Ultima persoană la care s-ar gândi ar fi Arturo Bandini. Dinspre partea mea, era foarte bine aşa. La urma urmei, eram romancier acum, şi pe deasupra şi nuvelist, oricât de lipsit de modestie ar părea că o spun chiar eu.

A doua zi dimineaţă am primit prima ei telegramă cu plata ramburs. Era o rugăminte de a-i vira bani unei anume Rita Gomez, prin Western Union, San Francisco. Se semnase cu numele „Rita“, însă identitatea expeditorului era evidentă.

I-am trimis douăzeci de dolari ş i i-am spus să vină spre sud, măcar până la Santa Barbara, unde aveam s-o aş tept eu. Mi-a răspuns, cu altă telegramă: „Prefer să merg spre nord mersi scuze Rita“.

A doua telegramă a venit din Fresno. Era o nouă rugăminte de a-i trimite bani pe numele Rita Gomez prin Postal Telegraph. Trecuseră doar două zile de la prima telegramă. M-am dus pe jos până în centru ş i i-am expediat cincisprezece dolari. Am rămas în cabina de la telegraf mult timp, încercând să compun un mesaj care să însoţ ească banii, dar nu m-am putut hotărî ce să scriu, în cele din urmă am renunţ at ş i am trimis doar banii. Oricum, pe Camilla Lopez o durea în cot de orice i-aş fi spus eu. Însă un lucru era sigur. Pe drumul înapoi spre hotel mi-am jurat: nu va mai obţ ine niciun cent de la mine. Trebuia să am grijă de acum încolo.

A treia telegramă a sosit într-o noapte de duminică, acelaş i tip de mesaj, de data asta din Bakersfield. Am rămas ferm pe poziţ ie două ore. După care mi-am imaginat-o rătăcind prin oraş , fără un ban, probabil udă de la ploaie. I-am trimis cincizeci, cu mesajul să-ş i cumpere niş te haine ş i să nu stea s-o plouă.

Capitolul optsprezece

Trei nopţ i mai târziu, întorcându-mă acasă de la o plimbare cu maş ina, mi-am găsit uş a de la cameră închisă pe dinăuntru. Am ş tiut imediat ce înseamnă asta. Am bătut, dar n-am primit niciun răspuns. Am strigat-o. M-am grăbit pe hol spre uş a din spate ş i am fugit în susul colinei, până am ajuns la nivelul ferestrei mele. Voiam s-o prind în flagrant. Storurile

erau coborâte, iar perdeaua era şi ea lăsată, dar rămăsese o mică geană de lumină prin care mă puteam uita. Lumina, slabă, venea doar de la veioza de pe biroul meu, dar era suficientă pentru a-mi permite să văd în cameră. Însă nici urmă de Camilla. Uşa de la dulapul de haine era închisă, şi am ştiut că acolo e. Am forţat fereastra până s-a deschis. Am împins-o încet şi m-am strecurat înăuntru. Preşuleţele nu se mai aflau lângă pat. Am pornit, în vârful picioarelor, spre dulap.

O auzeam mişcându-se înăuntru, într-un mod care sugera că stă aşezată pe jos. Am simţit vag mirosul ca de piper de Cubebe al marijuanei.

Am pus mâna pe clanţa de la dulap şi, brusc, mi-a pierit cheful să o surprind asupra faptului. Şocul avea să fie la fel de neplăcut nu doar pentru ea, ci şi pentru mine. Mi-am amintit un lucru care mi se întâmplase pe vremea când eram mic. Mă aflam într-un dulap la fel ca ăsta, iar mama deschisese uşa brusc. Mi-am amintit spaima faptului că fusesem descoperit, şi m-am îndepărtat de dulap în vârful picioarelor şi m-am aşezat pe scaunul de la birou.

După cinci minute, n-am mai putut să rămân în cameră. Nu voiam să ştie că sunt aici. M-am strecurat afară pe fereastră, am închis-o şi m-am întors în hotel, pe uşa din dos. Nu m-am grăbit. Când am considerat că e posibil să fi terminat, m-am apropiat cu zgomot şi apăsat de uşa camerei mele şi am năvălit înăuntru.

Era întinsă pe pat, şi şi-a dus o mână subţire la ochi.

— Camilla! am spus. Eşti aici!

S-a ridicat şi m-a privit cu ochi negri, rătăciţi, negri şi plini de o însufleţire stranie, ca într-un vis, cu gâtul întins şi cu venele pulsând, foarte vizibile. Nu a fost nevoie să-mi spună

nimic, fiindcă expresia cadaverică a chipului ei, dinţii prea albi şi prea mari pentru faţa ei de acum, zâmbetul înfricoşat, toate acestea îmi vorbeau mult prea limpede despre spaima ce-i învăluia zilele şi nopţile. Mi-am muşcat buzele pentru a-mi înăbuşi plânsul. În clipa în care m-am apropiat de pat, şi-a strâns genunchii la piept, ghemuindu-se într-o poziţie de om copleşit de teamă, de parcă se aştepta să o lovesc.

— Nu te teme, am spus. O să fii bine. Arăţi nemaipomenit.

— Mersi pentru bani, a zis, şi era aceeaşi voce, profundă şi totuşi nazală. Îşi cumpărase haine noi. Erau ieftine şi ţipătoare: o rochie de imitaţie de mătase, de un galben aprins, cu o curea de catifea neagră; pantofi albaştri cu galben şi şosete până la gleznă, tivite cu verde şi roşu. Avea manichiura făcută şi unghiile date cu ojă roşie ca sângele, iar la încheieturile mâinilor avea mărgele verzi cu galben. Toate acestea contrastau puternic cu paloarea cenuşie a chipului ei livid şi a gâtului. Cel mai bine arăta în uniforma cea albă pe care-o purta la serviciu. Nu i-am pus întrebări. Tot ce voiam să ştiu se afla scris în cuvinte chinuite pe dezolarea de pe faţa ei. Nu mi s-a părut deloc că ar arăta ca o nebună. Pe chipul său se citea spaima, o spaimă cumplită ce urla din ochii ei avizi, acum extrem de surescitaţi de la drog.

Nu putea rămâne la Los Angeles. Avea nevoie de odihnă, de mâncare şi de somn, avea nevoie să bea foarte mult lapte şi să facă plimbări lungi. Am început, pe loc, să-mi fac mii de planuri. Laguna Beach! Ăsta era locul cel mai potrivit pentru ea. Acum era iarnă, şi puteam să facem rost de o locuinţă acolo destul de ieftin. Eu aveam să am grijă de ea şi să încep să scriu o nouă carte. Aveam deja ideea. Nu era nevoie să ne căsătorim, din punctul meu de vedere puteam foarte bine să

locuim ş i ca frate ş i soră. Puteam să mergem să înotăm ş i să facem plimbări lungi pe ţ ărmul de la Balboa. Atunci când ceaţ a ar fi mult prea deasă, am putea să stăm în faţ a ş emineului. Atunci când vânturile ar mugi zgomotos, învolburând marea, am putea să dormim sub pături groase. Ăsta era planul meu: dar l-am împachetat în cele mai frumoase imagini de care am fost în stare ş i i l-am strecurat în ureche asemenea unei incantaţ ii magice dintr-o carte de vise, iar chipul i s-a luminat ş i a plâns.

— Ş i un câine! am spus. O să-ţ i iau ş i un căţ el. Un căţ eluş . Un terrier. Ş i o să-i spunem Willie.

Ea a bătut din palme.

— Vai, Willie! a zis. Aici, Willie! Hai la mama, Willie!

— Ş i o pisică, am spus. O pisică siameză. Căreia o să-i spunem Chang. O pisică mare, cu ochi aurii.

S-a încrâmpoţ it toată ş i ş i-a acoperit faţ a cu mâinile.

— Nu, a zis. Urăsc pisicile.

— Bine, atunci. Fără pisici. Nici mie nu-mi plac.

Începuse deja să viseze la toate astea, să completeze tabloul cu propria ei pensulă, cu ochii însufleţ iţ i, strălucindu-i de încântare.

— Ş i un cal, a zis. După ce câş tigi mulţ i bani, ne luăm amândoi ş i câte un cal.

— Am să câş tig milioane, am spus.

M-am dezbrăcat ş i m-am băgat în pat. A avut un somn chinuit, s-a smucit de mai multe ori violent, trezindu-se brusc, a gemut ş i a bolborosit. La un moment dat în toiul nopţ ii, s-a sculat în capul oaselor, a aprins lumina ş i a fumat o ţ igară. Am rămas cu ochii închiş i, încercând să dorm. După puţ in timp, s-a ridicat, ş i-a tras halatul meu pe ea ş i ş i-a luat

poşeta de pe birou. Era o poşetă din muşama albă, ticsită până la refuz. I-am auzit plescăitul picioarelor încălţate în papucii mei pe holul spre baie. A lipsit zece minute. Când s-a întors, era extrem de calmă. Crezând că dorm, m-a sărutat pe frunte. Am simţit în răsuflarea ei mirosul de marijuana. Restul nopţii a dormit profund, împăcată cu sine şi cu lumea.

La ora opt a doua zi dimineaţă, am ieşit amândoi pe fereastră şi am coborât dealul, spre partea din spate a hotelului, unde aveam parcat Fordul. Arăta rău, părea nedormită şi avea un aer suferind. Am traversat oraşul şi am trecut de Crenshaw, iar de aici am luat-o pe Long Beach Boulevard. În tot acest timp, a rămas cu capul în jos şi chipul schimonosit, în vântul rece al dimineţii, ce-i flutura părul. În Maywood ne-am oprit la o cafenea de pe marginea drumului, să luăm micul dejun. Eu mi-am luat cârnaţi şi ouă, suc de portocale şi cafea. Ea a refuzat orice altceva în afară de cafeaua fără zahăr. După prima înghiţitură, şi-a aprins o ţigară. Am vrut să mă uit în poşeta ei, fiindcă eram sigur că acolo-şi ţine marijuana, dar n-am putut să i-o smulg din mâini. Am mai băut câte o cafea fiecare, după care am plecat. Se simţea mai bine acum, dar era tot deprimată. Eu n-am rostit niciun cuvânt.

La câţiva kilometri de Long Beach am dat de o crescătorie de câini. Am virat spre ea, am oprit şi am coborât. Ne aflam într-o curte cu palmieri şi eucalipţi. Asupra noastră s-au năpustit imediat, din toate direcţiile, vreo zece câini, care au început să latre voios. Câinii au plăcut-o imediat, au simţit-o imediat că le e prietenă şi, pentru prima oară în dimineaţa respectivă, a zâmbit. Erau collie, câini lupi şi terrieri. S-a lăsat în genunchi şi i-a îmbrăţişat, iar ei au tăbărât pe ea fericiţi,

schelălăind şi scoţându-şi limbile rozalii. A ridicat în braţe un terrier şi l-a legănat ca pe un prunc, murmurându-i un cântecel plin de afecţiune. Chipul îi strălucea şi i se colorase din nou, era chipul Camillei de altădată.

Proprietarul crescătoriei a apărut dinspre veranda din spate. Era un bătrân cu barbă scurtă şi albă, care mergea şchiopătând uşor, ajutându-se de un baston. Câinii nu mi-au acordat prea mare atenţie. S-au apropiat de mine, mi-au mirosit pantofii şi picioarele şi mi-au întors spatele, cu vizibil dispreţ. Şi nu fiindcă nu le-ar fi plăcut de mine; o preferau pe Camilla, care-i copleşea cu efuziunile ei şi le vorbea pe limba lor câinească.. I-am spus bătrânului că doream un căţel, iar el m-a întrebat de ce rasă. Camilla era cea care trebuia să hotărască, dar nu s-a putut hotărî. Am văzut mai mulţi căţei abia fătaţi. Erau cu toţii mişcător de micuţi, nişte ghemuleţe blănoase de o moliciune irezistibilă. În cele din urmă, am dat şi peste câinele pe care a ştiut sigur că şi-l doreşte: era un collie alb ca neaua. Nu avea nici şase săptămâni, şi era atât de gras că abia putea merge. Camilla l-a pus jos, iar el a pornit cu paşi şovăielnici printre picioarele ei, a mers cam un metru, s-a culcat şi a adormit instantaneu. Şi-a dorit căţelul ăsta mai mult decât pe oricare altul.

Mi s-a pus un nod în gât când l-am auzit pe bătrân că zice „douăzeci şi cinci de dolari”, dar am luat căţelul cu noi, cu hârtiile lui, iar mama lui albă ca neaua ne-a urmat spre maşină, lătrând de parcă ar fi vrut să ne spună să avem grijă cum îl creştem. În timp ce ne îndepărtam, am privit peste umăr. Mama cea albă stătea în mijlocul aleii de acces, cu urechile ei superbe ciulite şi capul uşor într-o parte, privindu-ne cum dispărem în lungul şoselei.

— Willie, am spus. Willie îl cheamă.

Câinele stătea în poala ei şi scâncea.

— Nu, a zis ea. Albă ca Zăpada.

— Asta e nume de fată, am spus.

— Nu-mi pasă.

Am parcat pe marginea drumului.

— Mie-mi pasă, am spus. Ori îi schimbi numele, ori îl duc înapoi.

— Bine, a admis. Îl cheamă Willie.

M-am simţit mai bine. Nu ne certaserăm din cauza asta. Willie o ajuta deja. Era aproape docilă, gata să devină rezonabilă. Îi dispăruse toată acea nelinişte, iar gura i se destinsese. În poala ei, Willie dormea adânc, sugându-i degetul mic. La sud de Long Beach, am oprit la o drogherie şi am cumpărat o sticlă cu biberon şi una de lapte. Atunci când Camilla i-a băgat biberonul în gură, Willie a deschis ochii. A început să sugă cu lăcomie. Camilla a ridicat braţele sus, şi-a trecut degetele prin păr şi a căscat de plăcere. Era foarte fericită.

Am urmat linia albă şi frumoasă, continuând să mergem spre sud. Am condus încet. O zi suavă, un cer precum marea, o mare precum cerul. Pe stânga dealurile aurii, auriul iernii. O zi în care să nu rosteşti niciun cuvânt, în care să admiri copacii singuratici, dunele de nisip şi mormanele de pietre albe de pe drum. Pământul Camillei, căminul Camillei, marea şi deşertul, pământul cel frumos, cerul imens şi, departe spre nord, luna, rămasă de noaptea trecută.

Am ajuns la Laguna înainte de prânz. Două ore am tot intrat şi ieşit din agenţii imobiliare şi am inspectat case pentru a găsi locul pe care-l doream. Camillei îi plăceau toate. Nu o mai

interesa decât de Willie. Nu-i păsa unde stă, atâta timp cât îl avea pe el. Casa care mi-a plăcut avea fronton dublu, era înconjurată de un gard alb din ţăruşi şi se afla la mai puţin de cincisprezece metri de plajă. Curtea din spate era o mare de nisip alb. Casa era bine mobilată, plină de perdele în culori vii şi acuarele. Motivul pentru care mi-a plăcut cel mai mult a fost camera de la etaj. Dădea cu faţa către mare. Mă şi vedeam punându-mi maşina de scris la fereastră şi lucrând liniştit. Dumnezeule, câte puteam scrie la fereastra aia! Era suficient să-mi arunc scurt ochii pe geam şi o simţeam deja; după o simplă privire pe fereastră simţeam cum mă cuprinde cheful de lucru, şi am văzut propoziţie după propoziţie mărşăluind pe pagină.

Când am coborât, Camilla îl luase pe Willie la o plimbare de-a lungul ţărmului. Am rămas lângă uşa din spate şi i-am privit. Erau la vreo patru sute de metri mai încolo. O vedeam pe Camilla aplecată, bătând din mâini, apoi alergând, cu Willie fugind cu paşi împleticiţi în urma ei. Dar de fapt nici nu-l vedeam pe Willie, era atât de mic şi se pierdea complet în nisipul alb. Am intrat în casă. Pe masa din bucătărie se afla poşeta Camillei. Am deschis-o şi i-am răsturnat conţinutul pe masă. Din ea au căzut două cutii Prince Albert, cu marijuana. Le-am golit la WC şi am aruncat cutiile la gunoi.

După asta am ieşit şi m-am aşezat pe treptele verandei, în soarele cald, privindu-i pe căţel şi pe Camilla cum îşi croiesc drum spre casă. Era în jur de ora două. Trebuia să mă întorc la Los Angeles, să-mi împachetez lucrurile şi să predau camera de la hotel. Asta avea să-mi ia cinci ore. I-am dat Camillei bani să cumpere de mâncare şi ce ne mai trebuia pentru casă. Când am plecat, stătea lungită pe spate, cu faţa scăldată de soare. Pe

pântecul ei, Willie, făcut covrig, dormea dus. Am strigat la revedere, am închis uşa după mine şi am demarat în trombă pe şosea.

Pe drumul de întoarcere, încărcat cu o maşină de scris, cărţi şi geamantane, am făcut pană. S-a întunecat rapid. Era aproape nouă când am parcat în curtea casei de pe plajă. Luminile erau stinse. Am deschis uşa de la intrare cu cheia mea şi am strigat-o. N-am primit niciun răspuns. Am aprins toate luminile şi am luat la rând fiecare cameră, fiecare debara. Dispăruse. Nici urmă de ea, şi nici de Willie. Mi-am descărcat lucrurile. Poate că se dusese cu căţelul la plimbare. Însă mă îmbătăm cu apă rece. Dispăruse. Pe la miezul nopţii, am început să mă îndoiesc că se va mai întoarce, iar pe la ora unu am fost convins că n-o va face. Am căutat să văd dacă mi-a lăsat vreun bilet, vreun mesaj. Nici urmă de ea. Era ca şi cum nici măcar n-ar fi pus vreodată piciorul în casa asta.

Am hotărât să rămân în continuare aici. Chiria era plătită pe o lună şi voiam să încerc camera de la etaj. În noaptea respectivă am dormit acolo, dar a doua zi dimineaţă am început să urăsc locul. Cu ea aici, era o frântură dintr-un vis; fără ea, era doar o casă. Mi-am pus lucrurile în scaunul rabatabil şi am pornit înapoi spre Los Angeles. Când am ajuns la hotel, am constatat că peste noapte camera mea fusese dată altcuiva. Totul părea complet aiurea. Am luat altă cameră de la parter, dar nu mi-a plăcut. Nimic nu mai avea niciun sens. Camera cea nouă era ciudată şi rece, fără nicio amintire. Când am privit pe fereastră, pământul era la vreo şapte metri dedesubt. Nu mai puteam ieşi pe fereastră, nu-mi mai puteau fi aruncate pietricele în geam. Mi-am pus maşina de scris

într-un colţ, apoi într-altul. Părea că nu-şi găseşte locul nicăieri. Ceva era greşit, totul era greşit.

Am plecat să mă plimb pe străzi. Dumnezeule, iată-mă din nou rătăcind pe străzi. M-am uitat la feţele din jurul meu, şi am ştiut că şi a mea e la fel ca acestea. Chipuri cu sângele scurs, feţe încordate, îngrijorate, pierdute. Chipuri ca flori rupte din rădăcini şi îndesate într-o glastră frumoasă, ale căror culori se veştejesc cu rapiditate. Trebuia să scap din acest oraş.

Capitolul nouăsprezece

Cartea mea a ieşit o săptămână mai târziu. O vreme, a fost plăcut. Intram în magazine universale şi o vedeam printre miile de alte cărţi, cartea mea, cuvintele mele, motivul pentru care trăiesc. Dar nu era genul de plăcere pe care mi-o stârnea vederea *Căţelului care a râs* în revista lui Hackmuth.

Aceasta dispăruse cu desăvârşire. Niciun cuvânt de la Camilla, nicio telegramă. Îi lăsasem cincisprezece dolari. Ştiam că nu o pot ţine mai mult de zece zile. Eram convins că, în clipa în care rămâne fără bani, îmi va telegrafia imediat. Camilla şi Willie – ce se întâmplase cu ei?

O carte poştală de la Sammy. Se afla în cutia mea când m-am întors acasă în ziua aceea. Mesajul era:

Dragă domnule Bandini: mexicana aia e aici, şi ştii ce părere am despre ideea de a avea femei prin preajmă. Dacă e iubita ta, ai face bine să vii şi s-o iei, fiindcă eu n-am de gând s-o ţin pe-aici pe lângă mine. Sammy.

Fusese trimisă acum două zile. Am umplut rezervorul cu benzină, am aruncat un exemplar al cărţ ii pe scaunul din dreapta ş i am demarat spre locuinţ a lui Sammy din deş ertul Mojave.

Am ajuns acolo după miezul nopţ ii. În unica fereastră a cocioabei lui se vedea lumină. Am bătut în uş ă ş i mi-a deschis. Înainte de a vorbi, m-am uitat în jur. El s-a înapoiat la un scaun de lângă o lampă cu kerosen, a ridicat o revistă ieftină publicată pe Coasta de Vest ş i ş i-a reluat lectura. Nu a rostit niciun cuvânt. Nu era nici urmă de Camilla nicăieri.

— Unde e? am zis.

— Al naibii să fiu dacă ş tiu. A plecat.

— Vrei să spui c-ai dat-o afară.

— N-are ce să caute aici. Sunt un om bolnav.

— Ş i unde s-a dus?

A arătat cu degetul mare ridicat, spre sud-est.

— În direcţ ia aia undeva.

— Adică în deş ert?

A dat din cap.

— Cu căţ elul, a zis. Un căţ eluş . Al naibii de haios.

— Când a plecat?

— Duminică noapte, a zis.

— Duminică! am spus. Isuse Christoase, omule! Asta a fost acum trei zile! Avea ceva de mâncare la ea? Sau de băut

— Lapte, a zis. Avea o sticlă cu lapte pentru câine.

Am păş it dincolo de perimetrul cocioabei ş i m-am uitat spre sud-vest. Era foarte frig ş i luna era sus pe cer, stelele stăteau strânse în ciorchini bogaţ i pe cupola albastră a cerului. Spre vest, sud ş i est se vedeau peisaje dezolante, presărate cu arbori yucca severi ş i dealuri noduroase. M-am

grăbit înapoi spre colibă.

— Vino ș i arată-mi în ce direcţ ie a luat-o, am zis.

Ş i-a lăsat jos revista ș i mi-a arătat spre sud-est.

— Încolo, a spus.

I-am înș făcat revista din mână, l-am apucat de grumaz ș i l-am împins afară, în noapte. Era slab ș i uș or ș i s-a clătinat de mai multe ori până când a reuș it să-ș i regăsească echilibrul.

— Arată-mi, am zis.

Ne-am dus la marginea zonei defriș ate, iar el a mormăit că e un om bolnav ș i că nu am niciun drept să mă port aș a cu el. S-a îndreptat, ș i-a aranjat mai bine cămaș a, apoi cureaua.

— Arată-mi unde era când ai văzut-o ultima oară, am spus.

Mi-a arătat.

— Tocmai trecea de creasta aia.

L-am lăsat stând acolo ș i am mers cam patru sute de metri în direcţ ia respectivă, spre culmea dealului. Era atât de frig, încât mi-am tras mai bine haina în sus, ca să-mi acopăr gâtul. Sub picioarele mele, pământul se sfărâma în nisip întunecat ș i pietricele. Era, probabil, un fost bazin al unei mări preistorice. Dincolo de creastă erau alte creste identice, sute de creste ce se întindeau la nesfârș it. Pe nisipul de la picioarele mele nu se zărea nicio urmă de picior, niciun semn că pe aici ar fi trecut vreodată cineva. Am mers mai departe, luptându-mă cu solul neprietenos care ceda uș or, apoi se acoperea la loc cu fire de nisip cenuș iu.

După ce am străbătut cam trei kilometri, m-am aș ezat pe un bolovan alb ș i rotund ș i m-am odihnit. Eram transpirat ș i, totuș i, era un frig pătrunzător. Luna cobora încet spre miazănoapte. Probabil că era trecut de ora trei. Mersesem întins, dar nu foarte repede, fără să ţ in drumul drept, ș i

totuşi crestele şi movilele continuau să se întindă fără sfârşit, şi în faţa mea se aflau doar cactuşi şi salvie şi plante urâte pe care nu le cunoşteam şi care separau pământul de orizontul întunecat.

Mi-am amintit de hărţile rutiere ale regiunii. Nu era niciun drum, niciun oraş, nicio fărâmă de viaţă omenească între locul în care mă aflam şi celălalt capăt al deşertului, nimic altceva decât pustiu, peste o sută cincizeci de kilometri. M-am ridicat şi am pornit mai departe. Eram amorţit de frig şi totuşi lac de transpiraţie. Răsăritul cenuşiu începea să se lumineze încet, s-a transformat în trandafiriu, apoi în roşu, după care uriaşa minge de foc s-a ridicat dintre dealurile înnegrite. Peste tot acest tărâm al dezolării plutea un aer de supremă nepăsare, banalul nopţii, apoi al unei alte zile, şi totuşi, faptul că mă aflam în intimitatea ascunsă a acestor dealuri, minunea lor mută şi alinătoare, făcea ca moartea să nu mai pară un lucru atât de important. Puteai să mori, dar deşertul avea să acopere secretul morţii tale, avea să rămână în urma ta, pentru a-ţi acoperi amintirea cu vântul fără vârstă şi arşiţa şi frigul.

Nu avea niciun rost. Unde să o caut? Şi de ce trebuia s-o caut? Ce-i puteam oferi în afară de o întoarcere la sălbăticia violentă care o distrusese? În zori, am pornit înapoi. Cu tristeţe. Acum, era a acestor dealuri. Ascundeţi-o, dealurilor! Să se întoarcă în singurătatea dealurilor dragi inimii ei. Să trăiască printre pietre şi cer, iar vântul să-i sufle în păr, până în ultima clipă. Lăsaţi-o să meargă în direcţia în care a pornit.

Soarele era sus pe cer când am ajuns înapoi în zona defrişată. Era deja arşiţă. Sammy stătea în pragul uşii.

— Ai găsit-o? a întrebat.

Nu i-am răspuns. Eram obosit. M-a privit o clipă, apoi a dispărut în colibă. Am auzit cum pune zăvorul la uş ă. Dinspre depărtările deş ertului Mojave se vedea licărul arş iţ ei. Am urcat poteca spre locul în care se afla Fordul. Pe scaunul din dreapta se afla un exemplar al cărţ ii mele, al primei mele cărţ i. Am găsit un creion, am deschis cartea la pagina de gardă ş i am scris:

Pentru Camilla, cu dragoste,
Arturo.

Am mers cu cartea cam o sută de metri în inima dezolării, spre sud-est. Am aruncat-o, cu toată puterea, în direcţ ia în care dispăruse. Apoi m-am suit în maş ină, am pornit motorul ş i am condus înapoi spre Los Angeles.

ANEXĂ

Scrisori

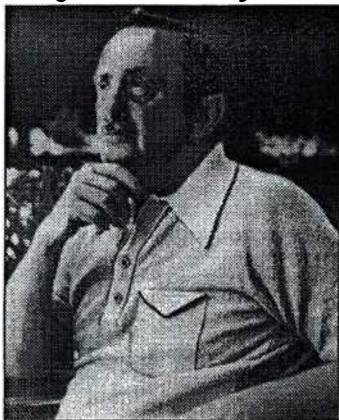
John Fante despre romanul

Întreabă praful

URMĂTOARELE EPISTOLE, scrise între 1938 ş i 1979, ne dau amănunte despre gândurile lui John Fante legate de romanul *Întreabă praful* – atât despre scrierea romanului, cât ş i despre receptarea sa. Fiecare scrisoare este precedată de note explicative referitoare la nume ş i referinţ e.

Stackpole Sons a publicat Wait Until Spring, Bandini *– cel de-al doilea roman scris de Fante, dar primul care a fost publicat – în octombrie 1938. În anul următor, scriitorul a terminat ş i a publicat încă o carte,* Întreabă praful.

Textul care urmează este unica scrisoare cunoscută a lui Fante, datând din perioada în care lucra la roman. Din păcate, planurile editorului de a „susţ ine cartea printr-o promovare agresivă“ au fost date peste cap de pierderile financiare masive suferite de acesta ca urmare a pierderii procesului privind drepturile de autor intentat de avocaţ ii lui Adolf Hitler (al cărui Mein Kampf *fusese publicat de Stackpole într-o ediţ ie neautorizată). În 1941, editura Stackpole Sons ajunsese la faliment. În această perioadă, familia lui Fante locuia la Los Angeles, unde Joyce lucra la* WPA Federal Writers' Project.

„Cronica din presă” menţ ionată în scrisoare ar fi urmat să apară

într-un ziar din Denver. Recenzia lui John Chamberlain din Scribner's îl compară pe Fante cu James T. Farrell[1]*: „Ambii autori scriu despre un grup de imigranţ i catolici la limita subzistenţ ei [...]. Fiecare dintre ei vădeş te o înţ elegere pătrunzătoare ş i lipsită de patimă a subiectului său. Însă Fante crede în tehnica «poetică» a chintesenţ ializării, în vreme ce Farrell foloseş te un melanj de naturalism ş i grotesc”. Criticul conchide: „Toţ i membrii familiei Bandini pendulează între extreme. Arturo, băiatul cel mai mare, se urăş te pentru că este un wop, îş i urăş te pistruii, urăş te găinile cele hidoase din curtea din spatele casei, se urăş te pe sine atunci când Rosa Pinelli îl tratează cu indiferenţ ă. Însă Arturo dovedeş te o loialitate adânc înrădăcinatăfaţ ă de familia ş i rasa lui. Îş i înţ elege tatăl atunci când meş teş ugarul frământat de necazuri începe o relaţ ie cu văduva Hildegarde, ş i demonstrează că îş i înţ elege mama atunci când refuză să îi aducă acest lucru la cunoş tinţ ă. În cele din urmă, Arturo – împreună cu câinele său – este cel care va reuni din nou familia. Oricine altcineva ar fi scris acest final, acesta ar fipărut mult prea siropos, însă domnul Fante reuş eş te să o facă într-o manieră ireproş abilă“.*

[Vărului său, Jo Campiglia]
206 No. New Hampshire
Los Angeles
29 noiembrie 1938

Dragă Jo –

Îţ i mulţ umesc foarte mult pentru cronica din presă. Cum spui ş i tu, este favorabilă ş i ar trebui să fie de oarece folos în

[1] Scriitor american de origine irlandeză (1904-1979).

perioada Crăciunului. A fost extraordinar de generos din partea ta să te străduieşti atât de tare pentru a-mi obţine această cronică – aşa cum a fost şi din partea lui Edward; mulţumeşte-i, te rog, în numele meu. E o recenzie foarte deşteaptă, mai ales că vine din partea unei catolice atât de înverşunate: a făcut o treabă foarte bună.

Cartea urmează să fie tipărită săptămâna asta la Londra. Routledge, o editură englezească foarte veche şi de prestigiu, ne-a trimis săptămâna trecută acceptul său pentru publicare. Nu ştiu cum va fi ediţia englezească, dar îmi imaginez că nu vor fi făcute schimbări în text. Îmi pare rău că n-am înlocuit chestiile legate de baseball din ediţia americană cu echivalente posibile din hockey sau din golf, dar se grăbeau să aibă cartea gata de Crăciun.

Joyce şi cu mine suntem destul de lefteri, dar altfel facem foarte bine şi suntem fericiţi. Vor veni şi banii, şi sper să-mi încep noul roman în prima lună a anului viitor. Acum scriu o prezentare amănunţită a subiectului poveştii şi este o întreprindere foarte grea şi epuizantă. Noua carte se va numi *Întreabă praful de pe drum*, iar istoria are drept fundal Los Angeles-ul (fără chestii stil Hollywood). E povestea unei fete pe care am iubit-o mai demult şi care iubea pe altcineva, care o dispreţuia. O istorie ciudată cu o mexicană frumoasă care, cumva, nu-şi găseşte locul în societatea modernă, dă în patima marijuanei, îşi pierde minţile şi apoi dispare în deşertul Mojave, cu un pui de pekinez. [Este] o carte ca *Robie*, dar cu umor şi nostalgie. Trebuie să o am gata în octombrie viitor, ceea ce înseamnă că trebuie să o termin de scris cel târziu în iulie.

De Crăciun ne ducem acasă şi, după asta, planul nostru este

să ne mutăm într-un loc liniş tit ş i nu prea costisitor: poate la Monterey.

Vă pup pe toţ i, Johnnie

O cronică extraordinar de favorabilă în numărul din decembrie al revistei *Scribner's*, de John Chamberlain, considerat cel mai bun critic american.

Recenzia din Atlantic Monthly *de care îi pomeneş te Fante mamei sale în scrisoarea următoare îi aparţ inea lui Ellery Sedgwick. (Vezi următorul său P.S., ce reproduce un fragment al recenziei.)*

*Povestirea scrisă în colaborare cu Lynn Root ş i Frank Fenton, pe care spera s-o vândă studiourilor MGM, a devenit un film (*The Golden Fleecing*) lansat în 1940 (cu un scenariu scris nu de Fante, ci de S. J. Ş i Laur a Periman).*

Referitor la afirmaţ ia făcută de Fante în scrisoarea adresată mamei sale, ş i anume că „am fost cu Joyce la liturghie în mod regulat", Joyce Fante comentează simplu: „Nu-i adevărat".

826 South Berendo,
Los Angeles
8 noiembrie 1939

Dragă mamă,

Astăzi a apărut noua mea carte. După semnalele pe care le am până la ora asta, cred că are ş anse reale de a face o groază de bani. Când spun asta, mă refer la scrisorile primite de la editorul meu ş i la primele cronici, dintre care una va apărea în numărul din decembrie al revistei *Atlantic Monthly*. Vinerea trecută am primit de la editorul meu o telegramă care-mi

spunea că va susţ ine cartea printr-o promovare agresivă, ş i ş tiu că vânzările în avans sunt deja mai mari decât la prima mea carte. Este — mă refer la noua carte – splendid tipărită ş i legată ş i arată mult mai bine decât prima. E expusă într-o vitrină din Beverly Hills ş i are una dintre cele mai atrăgătoare supracoperte pe care le-am văzut vreodată. Îţ i trimit foarte curând un exemplar ş i ţ ie.

Partea bună este că asta îmi va ajuta ş i prima carte. Ş tiu că mai multe librării au comandat noi exemplare din Bandini, ş i este posibil ca ş i ea să aducă bani frumoş i...

În ansamblu, viitorul pare destul de roz. O poveste pe care am scris-o cu Frank Fenton ş i Lynn Root s-ar putea să fie achiziţ ionată de Metro. Cred că avem ceva ş anse de a o vinde cu ş ase mii, adică două mii de căciulă. N-o să ş tim sigur decât peste vreo săptămână, însă, dacă o vindem, atunci Joyce ş i cu mine vom putea veni acasă de Ziua Recunoş tinţ ei, poate ş i mai devreme. Este posibil, de asemenea, ca Warner Bros să-mi cumpere o altă povestire, în vreme ce o a treia, care nu e încă terminată, o să apară în câteva zile într-o revistă. Trebuie să sară iepurele de undeva înainte de Crăciun, poate chiar mai repede. Sperăm ca de acum încolo viaţ a noastră să se schimbe definitiv în bine. De acum voi avea o poziţ ie clară pe piaţ a literară. Pot cere ş i obţ ine avansuri considerabile, atunci când mă hotărăsc să scriu o altă carte. Sunt sigur că, oricând doresc, pot cere un avans de 2 500 de dolari. Succesul noii mele cărţ i îmi va deschide în mod firesc poarta Hollywood-ului, dar trebuie să discut despre toate astea cu agentul meu.

Joyce face foarte bine. Astăzi, o migrenă cumplită a ţ intuit-o la pat, dar a fost prima oară, în nu ş tiu câte luni, când nu s-a simţ it bine. A trimis o mostră din poeziile ei la *Atlantic*

Monthly ş i sunt atât de bune, încât sunt sigur că va vinde cel puţ in câteva dintre ele.

Dacă vrei, poţ i să asculţ i emisiunea de la radio a lui Joseph Henry Jackson, de la San Francisco. Cred că duminica viitoare o să vorbească ş i despre cartea mea. Dacă nu, o s-o facă duminica cealaltă. Emisiunea e seara, la 6 sau 6.30. E un program care se difuzează naţ ional ş i, în mod normal, îmi va ajuta foarte mult cartea, dacă îi place lui Jackson. N-am nicio veste de la el, dar cred că, chiar dacă nu îi place, tot o va vorbi de bine. Îţ i trimit un fragment din *Boulder Camera*. L-am primit de la Milton Folawn, care s-a întors acum în Boulder.

Aici a început să plouă. Azi a fost prima zi de ploaie, uş oară ş i rece. Îmi place schimbarea. A fost mult prea cald în ultimul timp. Lucrez la o povestire foarte frumoasă, pe care sunt sigur că am s-o vând. Ultimele duminici, am fost cu Joyce la liturghie în mod regulat. Am primit o scrisoare de la Paul Reinart, care-mi cerea un exemplar din noua carte. Preoţ ii depun jurământ de sărăcie ş i nu au voie să-ş i cumpere lucruri precum cărţ ile. Am să-i trimit o carte în câteva zile.

Cam asta deocamdată. Vă pup pe toţ i –

Johnnie

Cei o mie sau două mii de dolari despre care vorbeş te în următoarea sa scrisoare către vărul lui (pentru povestea The Golden Fleecing, *vândută studiourilor MGM), publicarea cu succes a două romane în decurs de treisprezece luni, precum ş i interesul flatant arătat de mai mulţ i editori în legătură cu următorul său proiect au făcut din finele anului 1939 un moment de confort financiar ş i încredere plină de entuziasm în cariera sa. Dar unele dintre speranţ ele enumerate mai sus sau în scrisoarea următoare aveau să*

nu se împlinească. Nu a apărut nicio ediţ ie ieftină Mercury Books -fără îndoială, din cauza problemelor legale ale editurii Stackpole. Nu ş tim despre ce poveste „despre un macaronar“ este vorba, însă în Atlantic Monthly *nu au mai apărut alte povestiri de Fante. În mai 1940 avea să scrie despre sine că îi merge „mai rău ca niciodată”.*

[Vărului său, Jo Campiglia]
23 noiembrie 1939

Dragă Jo,

Îţ i sunt recunoscător pentru scrisoare ş i nu sunt nici surprins, nici dezamăgit că îţ i place mai mult Bandini decât *Întreabă praful*, eu cred că scriitura din *Întreabă praful* este superioară celei din Bandini, dar că povestea din Bandini este mult mai aproape de sufletul meu decât cea din întreabă praful. Din acest motiv, nu am avut cum să fac ca această nouă carte să cânte cu lirismul din Bandini. Prima venea din inima mea; a doua din capul meu ş i din... (începe cu p ş i se termină cu ă).

Cronicile sunt contradictorii. Unele o condamnă drept obscenă; altele o laudă înfocat. Cea mai bună recenzie – ş i e chiar una extrem de elogioasă – apare în numărul din decembrie al *Atlantic Monthly*. Citeş te-o, dacă te interesează munca mea. Criticul respectiv chiar mi-a înţ eles cartea ş i a făcut mai mult pentru vânzarea ei decât oricine altcineva. Romanul se află deja la al doilea tiraj ş i mă aş tept să se vândă destul de frumuş el până la Crăciun. Gene Fowler e înnebunit după ea ş i o cară după el peste tot. Aş a fac ş i Bill Saroyan, Carey McWilliams, Louis Adamic ş i mulţ i alţ ii.

Se aude că Mercury Books (25 cenţ i) va scoate în curând o

ediţ ie broş ată din Bandini. Mă bucură foarte tare treaba asta, pentru că asta înseamnă aproape un milion de cititori. Ş i, da – la anu’, Bandini va apărea pe scena New York-ului. Săptămâna trecută am semnat niş te hârtii, prin care îi dau unui tip care scrie teatru dreptul de a o dramatiza pentru scenă. Va fi produsă cel mai probabil de Abbott, iar Leo Carillo va juca rolul lui Svevo Bandini. Fireş te, toate astea cu condiţ ia ca adaptarea să fie mulţ umitoare, dar am sentimentul foarte clar că va fi.

Pare să-mi meargă din ce în ce mai bine. Cred cu toată tăria că problemele mele financiare s-au sfârş it. Viking Press mi-a oferit un avans de 4 000 de dolari pentru noua mea carte, ceea ce sună destul de tentant, dar mai sunt ş i alte oferte. Sunt în situaţ ia fericită de a-mi putea asigura un venit lejer de 300 de dolari pe lună pentru un an sau 18 luni. Următoarea mea carte cred că va scoate destul de mulţ i bani, ceea ce nu e esenţ ial, dar mi-ar prinde bine o carte serioasă ş i importantă, cu succes de critică ş i care să mă pună moţ lângă Faulkner, Sinclair Lewis ş i Tom Wolfe. Mi-e teamă că parcă e puţ in cam devreme pentru un asemenea pas. Ce îmi va mai rămâne de făcut la 40-45-50 de ani? Parcă aş vrea s-o iau puţ in mai încet.

...Scriu o povestioară al naibii de simpatică despre un macaronar, pentru *Atlantic Monthly*. O să te ţ in la curent. Revistele îmi cer marfă disperate, dar nu vor să-mi ofere nicio garanţ ie...

Sunt în discuţ ii cu Metro ş i Paramount, pentru *Întreabă praful*, dar nu cred că sunt ş anse. Însă nu e exclus ca asta să-mi aducă cel puţ in o slujbă undeva aici în oraş , dacă doresc.

Sincer, nu prea doresc. N-ai idee cât de invidioş i ş i de supăraţ i pe viaţ ă sunt unii dintre „scriitorii” care câş tigă 2 000 de dolari pe săptămână pe unul ca mine, care ş tie să scrie ş i e în stare să scrie o carte bună. Dacă îmi oferă 500 de dolari pe săptămână ş i o garanţ ie de minimum zece săptămâni, o să accept. Dacă nu, să-i ia dracu’ ş i să se ducă învârtindu-se.

Spune-i lui Grace că în curând voi avea bani să-i dau. Mă bucur că îţ i place Joyce. Evident, ea ne iubeş te pe toţ i foarte mult. Pupă-i pe Ralph ş i pe mama ta ş i pe toţ i ceilalţ i.

johnnie

Poetul ş i romancierul Charles Bukowski (1920-1994) i-a scris lui Fante pentru a-i cere informaţ ii pentru introducerea pe care o scria la o nouă ediţ ie a cărţ ii Întreabă praful *în aceeaş i scrisoare, Bukowski îi cerea ş i sfatul în legătură cu scenariul său autobiografic* Stâlp de cafenea, *care avea să fie ecranizat în 1987, cu Mickey Rourke ş i Faye Dunaway.*

Fante i s-a adresat în răspuns cu apelativul „Hank“ (porecla lui Bukowski).

[Lui Charles Bukowski]

6 februarie, 1979

Dragă Hank:

Suma pe care o percep de obicei pentru a răspunde la chestionare ca al tău este, în medie, de 100 de dolari, dar, având în vedere răspunderea pe care ţi-ai luat-o, cea de a scrie o prefaţă bună, renunţ la taxa mea obişnuită şi îţi răspund la întrebări fără să-ţi cer niciun ban.

1. Romanul *Întreabă praful* a fost scris în 1938.

2. A fost publicat în 1939.

3. L-am scris într-un apartament din blocul 800, de pe Berendo Street.

4. Atunci când l-am publicat, locuiam la Los Angeles.

5. Am locuit în hotelul Alta Vista de pe Bunker Hill între 1934-1935. În acea perioadă nu am scris decât texte scurte — povestiri pentru *Atlantic Monthly*. Nu am avut niciodată liniştea necesară pentru a mă putea dedica scrierii unui roman, dată fiind presiunea exercitată asupra mea de necesitatea de a-mi plăti chiria, care era de 6 dolari – o povară copleşitoare. Şi acum mă mai doare spatele de povara acelui chin cumplit.

Regizorul francez care-ţi stă în permanenţă în coaste şi-ţi măsoară scenariul la un minut pagina e complet sărit de pe fix. După părerea mea, subiectul este cel care îţi dictează stilul şi durata. Dacă vrei să încâlci nişte reguli, este problema ta, nu a lui; dacă tu ţii la asta, nu te împiedică nimic să bagi într-o scenă un flashback. Cum naiba să reduci o materie atât de

densă la limitele rigide impuse de francez? Nu. Ai nevoie de libertate pentru a-ţ i stabili singur orizonturile ş i distanţ ele. Nu poţ i să te supui regulilor francezului. Tu eş ti scriitorul, aş a că scrie un scenariu unic, neconvenţ ional.

Cu cele mai bune urări

Fante

un poem de
Charles Bukowski

din *Betting on the Muse: Poems & Stories*

mi-l amintesc din când
în când,
e-n pat, e orb,
din el sunt tăiate, una câte una, bucăţ i,
micul buldog.
asistentele trec pe lângă el, trăgând
de perdele, de jaluzele, de cearş afuri.
să vadă dacă mai e viu.
Puş tiul din Colorado.
curajul din *American Mercury*.

Băiatul catolic cel rău al lui Mencken.
fugit la Hollywood.
ş i aruncat pe mal.
harş t, harş t, harş t.
până când n-a mai rămas nimic.

n-a ş tiut niciodată că va fi
faimos.
mă întreb dacă i-ar fi păsat
vreun pic.
cred că da.
John, acum eş ti un nume mare.
ai intrat în Cărţ ile
Eternităţ ii
chiar acolo, lângă Dostoievski,
Tolstoi ş i amicul tău
Sherwood Anderson
Ţ i-am spus c-aş a o să se-ntâmple.
la care tu mi-ai zis: „sper că nu-ţ i
baţ i joc de un biet bătrân orb,
nu?“
of, nu, n-am făcut asta niciodată,
buldogule.